

Uradni list Republike Slovenije

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. **57** Ljubljana, ponedeljek **12. 4. 2021**

ISSN **1318-0576** Leto **XXXI**

DRŽAVNI ZBOR

1153. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2F)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2F)

Razglasjam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2F), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 30. marca 2021.

Št. 003-02-3/2021-39
Ljubljana, dne 7. aprila 2021

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TUJCIH (ZTuj-2F)

1. člen

V Zakonu o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US) se v 1. členu v drugem odstavku deveta alineja spremeni tako, da se glasi:

»– Direktivo 2016/801/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varuš au pair (prenovitev) (UL L št. 132 z dne 21. 5. 2016, str. 21);«.

Deseta alineja se črta.

Dosedanje enajsta do osemnajsta alineja postanejo deseta do sedemnajsta alineja.

V tretjem odstavku se četrta alineja spremeni tako, da se glasi:

»– Uredbe sveta (ES) št. 1030/2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav (UL L št. 157 z dne 15. 6. 2002 str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2017/1954 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1030/2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav (UL L št. 286 z dne 1. 11. 2017, str. 9) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1030/2002/ES);«.

Za šesto alinejo se doda nova sedma alineja, ki se glasi:

»– Uredbe (EU) 2016/1953 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o uvedbi evropske potne listine za vrnitev nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav in razveljavitvi Priporočila Sveta z dne 30. novembra 1994 (UL L št. 311 z dne 27. 11. 2016, str. 13);«.

2. člen

V 2. členu dosedanje prva do trinajsta alineja postanejo 1. do 13. točka.

V dosedanji štirinajsti alineji, ki postane 14. točka, se besedilo »jo je za sklepanje sporazumov o gostovanju s tujimi raziskovalci pooblastilo ministrstvo, pristojno za znanost in tehnologijo« nadomesti z besedilom »lahko sklepa sporazume o gostovanju s tujimi raziskovalci v skladu s predpisi, ki urejajo raziskovalno in razvojno dejavnost v Republiki Sloveniji«.

V dosedanji petnajsti alineji, ki postane 15. točka, se za besedilom »državljan EU,« doda besedilo »z doktoratom ali«.

Dosedanji šestnajsta in sedemnajsta alineja postaneta 16. in 17. točka.

Za dosedanjo osemnajsto alinejo, ki postane 18. točka, se dodata novi 19. in 20. točka, ki se glasita:

»19. Višješolski zavodi oziroma višje strokovne šole so javne ali zasebne šole v skladu z zakonom, ki ureja višje strokovno izobraževanje.

20. Višješolski predavatelj je tujec, ki ni državljan EU, določen z zakonom, ki ureja višje strokovno izobraževanje.«.

Dosedanja devetnajsta alineja, ki postane 21. točka, se spremeni tako, da se glasi:

»21. Sporazum o gostovanju je sporazum med raziskovalcem iz tretje države in raziskovalno organizacijo oziroma sporazum med visokošolskim zavodom in visokošolskim učiteljem ali visokošolskim sodelavcem oziroma sporazum med višješolskim zavodom in višješolskim predavateljem, s katerim se raziskovalec zaveže, da si bo prizadeval dokončati raziskovalno dejavnost, visokošolski učitelj, visokošolski sodelavec ali višješolski predavatelj, da bo opravil pedagoško delo, raziskovalna organizacija pa se zaveže, da bo v ta namen gostila raziskovalca, visokošolski ali višješolski zavod pa se zaveže, da bo v ta namen gostil visokošolskega učitelja, visokošolskega sodelavca oziroma višješolskega predavatelja.«.

Dosedanje dvajseta do sedemindvajseta alineja postanejo 22. do 29. točka.

Dosedanja osemindvajseta alineja, ki postane 30. točka, se spremeni tako, da se glasi:

»30. Prostovoljni odhod pomeni prostovoljno izpolnitev obveznosti vrnitve tujca v skladu s tem zakonom.«.

Dosedanje devetindvajseta do osemtrideseta alineja postanejo 31. do 40. točka.

Za dosedanjo devetindvajseto alinejo, ki postane 41. točka, se dodajo nove 42. do 45. točka, ki se glasijo:

»42. Pripravnik je tujec, ki ni državljan EU, z doseženo stopnjo višješolske oziroma visokošolske izobrazbe oziroma

tujec, ki je vključen v študijski program, ki mu omogoča pridobitev stopnje višješolske oziroma visokošolske izobrazbe, in je bil sprejet na ozemlje Republike Slovenije v okviru programa opravljanja pripravništva, da bi pridobil znanje, prakso in izkušnje v poklicnem okolju.

43. Prostovoljec je tujec, ki ni državljan EU in je bil sprejet na ozemlje Republike Slovenije z namenom opravljanja prostovoljskega dela, kot ga določa zakon, ki ureja prostovoljstvo.

44. Evropska potna listina za vrnitev nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav je potna listina, ki se izda državljanu tretje države, ki je v postopku odstranitve in si ne more ali si noče pridobiti potne ali potni listini enakovredne listine države, katere državljan je.

45. Nezakonito prebivanje pomeni prisotnost tujca na ozemlju Republike Slovenije, ki ne izpolnjuje ali ne izpolnjuje več pogojev za vstop ali prebivanje v skladu z Zakonom o schengenskih mejah oziroma določbami tega zakona.«.

3. člen

V 6. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Zadrževanje osebe, ki izrazi namen, da bo vložila prošnjo za mednarodno zaščito na meji, in katere prošnja za mednarodno zaščito se obravnava v okviru postopka na meji, letališčih in pristaniščih v skladu z zakonom, ki ureja mednarodno zaščito, v kapaciteti na meji oziroma v bližini meje, ne pomeni vstopa v Republiko Slovenijo.«.

4. člen

V 10. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pri tujcu, ki vstopa v Republiko Slovenijo na podlagi veljavnega dovoljenja za prebivanje ali veljavnega vizuma za dolgoročno bivanje, se razlogi za zavrnitev vstopa, določeni v Zakonu o schengenskih mejah, ne ugotavljajo. Tujcu se lahko vstop v državo zavrne samo, če ne poseduje veljavne potne listine.«.

5. člen

10.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»10.a člen

(kompleksna kriza na področju migracij)

(1) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, redno spremlja razmere na področju migracij, predvsem na podlagi informacij državnih organov, drugih držav članic Evropske unije in tretjih držav, institucij Evropske unije ter mednarodnih in medvladnih organizacij, ki delujejo na področju migracij.

(2) Če ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, na podlagi informacij organov in institucij iz prejšnjega odstavka oceni, da je v Republiki Sloveniji zaradi spremenjenih razmer na področju migracij ali drugih okoliščin iz šestega odstavka 20. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) nastala kompleksna kriza, Vladi Republike Slovenije predlaga, da na podlagi osmega odstavka 20. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) sprejme odločitev o izvajanju kriznega upravljanja in vodenja v kompleksni krizi.

(3) V okviru kriznega upravljanja in vodenja kompleksne krize lahko Vlada Republike Slovenije na podlagi utemeljenega in obrazloženega predloga ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da upoštevajoč načelo sorazmernosti in stopnjo ogroženosti ustavno varovanih dobrin odloči o uporabi 10.b člena tega zakona, in sicer najdlje za obdobje šestih mesecev, in določi območje izvajanja tega ukrepa. Državni zbor Republike Slovenije lahko na predlog Vlade Republike Slovenije po istem postopku podaljša uporabo 10.b člena tega zakona, vsakič za največ šest mesecev, če za to še vedno obstajajo razlogi.

Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev z večino glasov vseh poslancev.

(4) V predlogu iz prejšnjega odstavka ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, pripravi oceno razmer zaradi nastale kompleksne krize iz drugega odstavka tega člena ter vpliv na stopnjo ogroženosti ustavno varovanih temeljnih družbenih vrednot, navedenih v šestem odstavku 20. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17), zlasti glede učinkovitega delovanja pravne in socialne države, zagotavljanja javnega reda in miru, učinkovitega delovanja gospodarstva, zaščite zdravja in življenja prebivalstva ter stopnje varnosti. Pri oceni upošteva razmere v državah, iz katerih tujci nameravajo vstopiti ali so vstopili v Republiko Slovenijo, in stanje na področju migracij v državah v regiji, število nezakonito prebivajočih tujcev in tujcev z odločbo o dovolitvi zadrževanja v Republiki Sloveniji, število prosilcev za mednarodno zaščito in oseb s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, nastanitvene in integracijske zmožnosti Republike Slovenije za vse omenjene kategorije tujcev, možnost izvajanja zakona, ki ureja mednarodno zaščito, in druge dejavnike, ki bi lahko vplivali na ogroženost ustavno varovanih temeljnih družbenih vrednot.

(5) Vlada Republike Slovenije o izvajanju 10.b člena tega zakona mesečno poroča Državnemu zboru Republike Slovenije. Takoj ko prenehajo razlogi iz drugega odstavka tega člena in izvajanje 10.b člena tega zakona ni več potrebno, ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, Vladi Republike Slovenije predlaga, da Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, da odloči o predčasnem prenehanju uporabe 10.b člena tega zakona. Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev z večino glasov vseh poslancev.

(6) O razlogih, uporabi in prenehanju uporabe 10.b člena tega zakona Vlada Republike Slovenije obvesti generalnega sekretarja Sveta Evrope, generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov, visokega komisarja Združenih narodov za begunce in Evropsko komisijo.«.

6. člen

10.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»10.b člen

(ukrepanje v kompleksni krizi na področju migracij)

(1) Če Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev iz tretjega odstavka prejšnjega člena, policija tujcu, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop, ne dovoli vstopa, tujca, ki je po uveljavitvi te odločitve nezakonito vstopil v Republiko Slovenijo in se na območju, na katerem se izvaja ta člen, nahaja nezakonito, pa privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil.

(2) Če tujec, ki poskuša nezakonito vstopiti na mejnem prehodu ali je že nezakonito vstopil na ozemlje Republike Slovenije iz sosednje države in se nahaja na območju, na katerem se ta člen izvaja po uveljavitvi odločitve Državnega zbora Republike Slovenije iz tretjega odstavka prejšnjega člena, izrazi namero podati prošnjo za mednarodno zaščito, policija ugotavlja identiteto tujca v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije, in ne glede na določbe zakona, ki urejajo mednarodno zaščito, preveri ali:

– je bilo ugotovljeno, da v sosednji državi, iz katere je tujec vstopil, obstajajo sistemske pomanjkljivosti v zvezi s postopkom mednarodne zaščite in pogoji za sprejem prosilcev, ki bi lahko povzročile nevarnost mučenja, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja;

– je tujec v postopku individualno, verjetno in tehtno izkazal, da njemu osebno v sosednji državi grozi resnična nevarnost mučenja, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja in da iz utemeljenih razlogov v tej državi ni mogel zaprositi za mednarodno zaščito;

– individualno zdravstveno stanje tujca ali njegovega družinskega člana očitno onemogoča napotitev v sosednjo državo;

– gre po videzu, obnašanju ali drugih okoliščinah za mla-doletnika brez spremstva.

(3) Če policija po izvedenem postopku ugotovi, da v primeru tujca iz prejšnjega odstavka niso podane okoliščine iz prejšnjega odstavka, policija namero podatati prošnjo za med-narodno zaščito s sklepom zavrže. Zoper sklep je dovoljena pritožba, ki ne zadrži izvršitve. O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za notranje zadeve. V primeru obstoja ene izmed okoliščin iz prejšnjega odstavka tujcu dovoli vložitev prošnje za mednarodno zaščito in ravna skladno z določbami zakona, ki ureja mednarodno zaščito, ki urejajo predhodni postopek.

(4) Na podlagi izvršljivega sklepa iz prejšnjega odstavka policija tujca privede do državne meje in ga napoti v sosednjo varno državo, iz katere je tujec vstopil. Če sosednja varna država, iz katere je tujec vstopil, tujca ne sprejme na ozemlje, se sklep razveljavi, tujca pa obravnava v skladu z določbami zakona, ki ureja mednarodno zaščito.

(5) Po uveljavitvi odločitve Državnega zbora Republi-ke Slovenije iz tretjega odstavka prejšnjega člena policija pri obravnavi oseb iz tega člena opusti izvajanje postopkov o prekršku za prekrške po zakonu, ki ureja nadzor državne meje in tem zakonu.«.

7. člen

V 12. členu se prva, druga in tretja alineja spremenijo tako, da se glasijo:

»– se izogne mejni kontroli na mejnem prehodu, ko ta obratuje;

– se izogne mejni kontroli izven območja mejnega preho-da ali na mejnem prehodu, ko ta ne obratuje;

– pri vstopu v Republiko Slovenijo uporabi tuje, pon-a-rejene ali kako drugače spremenjene potne in druge listine, ki so potrebne za vstop, ali organom mejne kontrole navede lažne podatke ali namenoma zamolči podatke o spremenjenem osebnem imenu oziroma izdani novi listini v času razpisanega veljavnega ukrepa v Schengenskem informacijskem sistemu ali nacionalnih evidencah;«.

8. člen

V 14. členu se peti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(5) Ne glede na določbi druge in tretje alineje 60. člena tega zakona lahko tujec, ki za vstop v Republiko Slovenijo ne potrebuje vizuma, ostane in biva v Republiki Sloveniji največ 90 dni po prenehanju dovoljenja za prebivanje ali vizuma za dolgoročno bivanje, razen če mora na podlagi odločitve pristoj-nega organa zapustiti Republiko Slovenijo.«.

9. člen

15. člen se spremeni tako, da ta glasi:

»15. člen

(pomoč tujcu pri vstopu, tranzitu ali prebivanju)

Posameznik ne sme ravnati tako, da s svojimi ravnanji omogoči ali pomaga, da tujec nezakonito vstopi, potuje v tran-zitu ali prebiva na ozemlju Republike Slovenije.«.

10. člen

V 19. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi od-stavek, ki se glasi:

»(2) Vizum za dolgoročno bivanje se lahko tujcu v primeru iz četrte alineje prvega odstavka 28. člena tega zakona izda za čas nameravanega bivanja tujca v Republiki Sloveniji, ki je krajše od 90 dni.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

11. člen

V 20. členu se v prvem odstavku v drugi alineji besedilo »če tujec in njegovi družinski člani za vstop v Republiko Slove-nijo potrebujejo vizum« nadomesti z besedilom »razen če je z mednarodnim sporazumom določeno drugače«.

12. člen

V 24. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(garant, garantno in povabilno pismo)«.

Za osmim odstavkom se dodata nova deveti in deseti odstavek, ki se glasita:

»(9) Določbe prejšnjih odstavkov se ne uporabljajo za tujca, ki v vizumskem postopku dokaže, da ima zadostna sredstva za preživetje, tako za čas nameravanega bivanja kot tudi za vrnitev v svojo matično državo ali državo stalnega prebivališča, ali če dokaže, da je sposoben zakonito pridobiti navedena sredstva, kot je določeno v točki c) prvega odstavka in v tretjem odstavku 5. člena Zakonika o schengenskih mejah.

(10) Tujec iz prejšnjega odstavka v vizumskem postopku predloži povabilno pismo, ki mora vsebovati izjavo gostitelja, da bo kril morebitne stroške nastanitve tujca v centru za tujce ali azilnem domu in morebitne stroške odstranitve tujca iz države. Povabilno pismo mora za potrebe odločanja o izdaji vizuma in ugotavljanja kršitev postopka vsebovati tudi podatke o tujcu in gostitelju ter druge podatke, potrebne za odločanje. Če je gostitelj fizična oseba, mora povabilno pismo, poleg izjave gostitelja iz prvega stavka tega odstavka, vsebovati naslednje podatke: ime in priimek gostitelja, datum rojstva gostitelja, EMŠO gostitelja, državljanstvo gostitelja, telefonsko številko gostitelja, naslov, na katerem gostitelj biva, ime in priimek tujca, datum rojstva tujca, državljanstvo tujca, razmerje tujca do gostitelja, obdobje, za katero gostitelj vabi tujca v državo, in naslov, na katerem bo tujec bival v državi. Kadar je gostitelj pravna oseba, posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ali samostojni podjetnik posameznik, mora povabilno pismo, poleg izjave gostitelja iz prvega stavka tega odstavka, vsebova-ti naslednje podatke: firmo oziroma ime in sedež pravne osebe, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali samostoj-nega podjetnika posameznika, matično številko podjetja, ime in priimek zakonitega zastopnika, telefonsko številko zakonitega zastopnika, ime in priimek morebitnega pooblaščenca zakoni-tega zastopnika, številko potrdila o overitvi pooblastila, ime in priimek tujca, datum rojstva tujca, državljanstvo tujca, razlog, zaradi katerega pravna oseba, posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost ali samostojni podjetnik posameznik vabi tujca na poslovni obisk, firmo oziroma ime in sedež pravne osebe, kjer je tujec zaposlen, in način vzpostavitve prvega poslovnega stika s tujcem.«.

13. člen

V 25. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(sredstva za preživljanje za izdajo vizuma za dolgoročno bivanje)«.

Prvi odstavek se črta.

Dosedanji drugi odstavek postane prvi odstavek.

Dosedanji tretji odstavek, ki postane drugi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Za izdajo vizuma za dolgoročno bivanje lahko tujec izpolnjevanje pogoja zadostnih sredstev za preživljanje do-kazuje s sredstvi, ki si jih zagotavlja sam z delom, pravicami iz dela ali zavarovanja, dohodki iz premoženja, dohodki iz kapitala in iz drugih virov ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, s štipendijo ali sredstvi na računu, odprtem pri banki ali hranilnici v Republiki Sloveniji ali tujini.«.

14. člen

V 28. členu se v prvem odstavku v tretji alineji pika nado-mesti s podpičjem in za njo doda nova četrta alineja, ki se glasi:

»– če tujec vizum pogreši, izgubi ali mu je odtujen.«.

V tretjem odstavku se besedilo »iz tretjega odstavka 60. člena« nadomesti z besedilom »iz 60.a člena«.

15. člen

V 33. členu se v tretjem odstavku za besedilom »ustre-zno zdravstveno zavarovanje« dodata vejica in besedilo »ki krije vsaj nujne zdravstvene storitve na območju Republike Slovenije«, tretji stavek se spremeni tako, da se glasi: »Za

izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje, za podaljšanje dovoljenja za prebivanje, izdajo nadaljnega dovoljenja za prebivanje ali za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje lahko tujec izpolnjevanje pogoja zadostnih sredstev za preživljanje dokazuje s sredstvi, ki si jih zagotavlja sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanja, razen s povračili stroškov v zvezi z delom, z dohodki iz premoženja, z dohodki iz kapitala in iz drugih virov ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, s štipendijo ali s sredstvi na računu, odprtem pri banki ali hranilnici v Republiki Sloveniji ali v tujini.«, četrty stavek pa se črta.

16. člen

V 34. členu se četrty odstavek spremeni tako da se glasi:

»(4) Če tujec v Republiki Sloveniji biva zakonito in je bila prošnja za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje vložena pred njegovim vstopom v državo, tujec pa je že pred vstopom v državo pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini dal prstne odtise, prvo dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji vroči pristojni organ, ki je dovoljenje izdal.«.

17. člen

V 35. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Dovoljenje za začasno prebivanje se izda tujcu, ki namerava v Republiki Sloveniji prebivati iz naslednjih namenov:

- zaposlitve ali dela;
- združitve družine;
- študija, izobraževanja, strokovnega izpopolnjevanja, praktičnega usposabljanja, specializacije ali sodelovanja v mednarodnih študijskih izmenjavah;
- opravljanja prostovoljskega dela in sodelovanja v projektih prostovoljske službe v okviru programa Evropske unije;
- drugih upravičenih in z zakonom, mednarodnimi akti ali mednarodnimi načeli in običaji utemeljenih razlogov ali zaradi interesa Republike Slovenije.«.

V drugem odstavku se za peto alinejo doda nova šesta alineja, ki se glasi:

»– žrtvam družinskega nasilja;«.

Dosedanja šesta alineja postane sedma alineja.

V četrtem odstavku se doda nov drugi stavek, ki se glasi:

»Tujec, ki ima dovoljenje za začasno prebivanje in za vstop v Republiko Slovenijo ne potrebuje vizuma, lahko prebiva v Republiki Sloveniji največ 90 dni po prenehanju dovoljenja za prebivanje, razen če mora na podlagi odločitve pristojnega organa zapustiti Republiko Slovenijo.«.

18. člen

V 37. členu se v drugem odstavku za besedo »desete« beseda »ali« nadomesti z vejico, za besedo »enajste« pa se doda besedilo »ali dvanajste«.

19. člen

V 37.a členu se v prvem odstavku za četrty stavkom doda nov peti stavek, ki se glasi: »Pooblastilo tujca delodajalcu ni potrebno za vlaganje dopolnitev k prošnji za izdajo ali podaljšanje enotnega dovoljenja.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Dovoljenje, izdano na podlagi mednarodnega sporazuma, se v postopku po tem členu šteje kot soglasje za izdajo enotnega dovoljenja.«.

V šestem odstavku se v prvi alineji za besedilom »pogodbo o zaposlitvi« dodata vejica in besedilo »pogodbo o sodelovanju«.

20. člen

38. člen se spremeni tako, da se glasi:

»38. člen

(dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja dela na področju raziskav, višjega in visokega šolstva)

(1) Raziskovalcu, višješolskemu predavatelju, visokoškemu učitelju in visokoškemu sodelavcu, ki želi prebivati v

Republiki Sloveniji zaradi opravljanja raziskovalnega oziroma pedagoškega dela na področju višjega ali visokega šolstva, se lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, če ima sklenjen sporazum o gostovanju z raziskovalno organizacijo, višješolskim ali visokoškolskim zavodom iz Republike Slovenije, če izpolnjuje ostale pogoje po tem zakonu za izdajo dovoljenja za prebivanje in ne obstajajo razlogi za zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje iz prve, tretje, pete, desete, enajste ali dvanajste alineje prvega odstavka 55. člena tega zakona. Kot dokaz o izpolnjevanju pogoja zadostnih sredstev za preživljanje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona se upoštevajo tudi sredstva, ki jih raziskovalna organizacija, višješolski ali visokoškolski zavod nameni raziskovalcu, visokoškemu učitelju ali visokoškemu sodelavcu.

(2) Prvo dovoljenje za začasno prebivanje se raziskovalcu, višješolskemu predavatelju, visokoškemu učitelju in visokoškemu sodelavcu izda za čas opravljanja dela po sporazumu o gostovanju, vendar ne za več kot eno leto. Do dokončanja dela po sporazumu o gostovanju se dovoljenje lahko podaljšuje z veljavnostjo do enega leta.

(3) Prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje lahko vložijo raziskovalec, višješolski predavatelj, visokoškolski učitelj, visokoškolski sodelavec ali raziskovalna organizacija oziroma višješolski ali visokoškolski zavod. Raziskovalec, višješolski predavatelj, visokoškolski učitelj in visokoškolski sodelavec morajo prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje vložiti pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini, razen v primeru in ob pogojih, določenih v četrtem odstavku tega člena, ko lahko prošnjo vložijo tudi pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji. Raziskovalna organizacija in višješolski ali visokoškolski zavod lahko prošnjo vložijo pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini ali pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji. Če prošnjo za izdajo ali podaljšanje dovoljenja vložijo raziskovalna organizacija oziroma višješolski ali visokoškolski zavod, lahko opravlja tudi druga dejanja v postopku v skladu s tujčevim pooblastilom, ne more pa se ji vročiti izdano dovoljenje. Pooblastilo tujca raziskovalni organizaciji oziroma višješolskemu ali visokoškemu zavodu ni potrebno za vlaganje dopolnitev k prošnji za izdajo ali podaljšanje dovoljenja za prebivanje.

(4) Raziskovalec, višješolski predavatelj, visokoškolski učitelj in visokoškolski sodelavec, ki zakonito prebiva v Republiki Sloveniji na podlagi veljavne osebne izkaznice oziroma veljavnega potnega lista, ali na podlagi veljavnega potnega lista in dovoljenja za prebivanje, ki ga izda druga država članica Evropske unije, ali na podlagi vizuma C, ki ga izda pristojni organ Republike Slovenije ali druga država, pogodbenica Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, in ima sklenjen sporazum o gostovanju z raziskovalno organizacijo ali višješolskim oziroma visokoškolskim zavodom iz Republike Slovenije, lahko vložijo prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje tudi pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji.

(5) Prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje iz prejšnjega odstavka mora raziskovalec, višješolski predavatelj, visokoškolski učitelj in visokoškolski sodelavec ali raziskovalna organizacija oziroma višješolski ali visokoškolski zavod vložiti pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pred potekom dovoljenega prebivanja tujca v Republiki Sloveniji v skladu s prejšnjim odstavkom. O pravočasno vloženi prošnji za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pristojni organ raziskovalcu, višješolskemu predavatelju, visokoškemu učitelju in visokoškemu sodelavcu izda potrdilo, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do dokončne odločitve o prošnji.

(6) Raziskovalcu, višješolskemu predavatelju, visokoškemu učitelju in visokoškemu sodelavcu, ki je vložil prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega ali izobraževalnega dela na področju višjega ali visokega šolstva pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, se dovoljenje za začasno prebivanje, od-

ločba o zavrnitvi izdaje dovoljenja, sklep o ustavitvi postopka in sklep o zavrnitvi prošnje, izdan v postopku izdaje dovoljenja za začasno prebivanje, vroči pri organu, ki je dovoljenje izdal.

(7) Višješolski predavatelj, visokošolski učitelj in visokošolski sodelavec, ki ima v drugi državi članici Evropske unije sklenjen sporazum o gostovanju in izdano dovoljenje za prebivanje za višješolskega predavatelja, visokošolskega učitelja ali visokošolskega sodelavca in želi zaradi izvedbe določenih del iz navedenega sporazuma v Republiki Sloveniji prebivati določen čas do 90 dni, lahko v Republiko Slovenijo vstopi in v njej do 90 dni prebiva na podlagi dovoljenja, izdanega v drugi državi članici Evropske unije, oziroma do poteka veljavnosti tega dovoljenja, če je ta krajša.

(8) Višješolski predavatelj, visokošolski učitelj in visokošolski sodelavec, ki ima v drugi državi članici Evropske unije izdano dovoljenje za prebivanje za višješolskega predavatelja, visokošolskega učitelja ali visokošolskega sodelavca in želi v Republiki Sloveniji opravljati pedagoško delo za obdobje, daljše od 90 dni, mora za prebivanje v Republiki Sloveniji pridobiti dovoljenje za prebivanje za višješolskega predavatelja, visokošolskega učitelja ali visokošolskega sodelavca na podlagi sklenjenega sporazuma o gostovanju z višješolskim ali visokošolskim zavodom in ob izpolnjevanju ostalih pogojev, določenih v prvem odstavku tega člena. Višješolski predavatelj, visokošolski učitelj, visokošolski sodelavec oziroma višješolski oziroma visokošolski zavod lahko prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje vložijo pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini ali pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji v 90 dneh po prihodu višješolskega predavatelja, visokošolskega učitelja ali visokošolskega sodelavca v Republiko Slovenijo oziroma pred iztekom veljavnosti dovoljenja za prebivanje, izdanega v drugi državi članici Evropske unije, če je ta krajša. O pravočasno vloženi prošnji pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pristojni organ višješolskemu predavatelju, visokošolskemu učitelju in visokošolskemu sodelavcu izda potrdilo, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do dokončne odločitve o prošnji. Višješolskemu predavatelju, visokošolskemu učitelju in visokošolskemu sodelavcu, ki je vložil prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, se dovoljenje vroči osebno pri organu, ki je dovoljenje izdal.

(9) Pristojni organi prošnje za izdajo dovoljenja za prebivanje raziskovalcem, visokošolskim predavateljem, visokošolskim učiteljem in visokošolskim sodelavcem obravnavajo prednostno.

(10) Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja dela na področju raziskav se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »raziskovalec«. Za tujca, ki bo opravljal raziskovalno delo v okviru posebnega programa Evropske unije ali v večstranskih programih, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, se v opombi navede ta posebni program ali sporazum če je naziv programa ali sporazuma predolg za zapis na kartici, pa se navedejo kratice držav članic, iz katerih so raziskovalne organizacije, ki so sporazum sklenile. Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja dela na področju višjega in visokega šolstva se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »visokošolsko izobraževalno delo«.

(11) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena se prvo dovoljenje za začasno prebivanje raziskovalcu, ki v Republiki Sloveniji opravlja raziskovalno delo v okviru posebnega programa Evropske unije ali večstranskih programov, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, ob izpolnjevanju pogojev, določenih v tem členu, izda za obdobje dveh let oziroma za čas opravljanja dela po sporazumu o gostovanju, če je ta krajši. ».

21. člen

Za 38. členom se dodajo novi 38.a, 38.b, 38.c in 38.č člen, ki se glasijo:

»38.a člen

(prebivanje raziskovalca z dovoljenjem za prebivanje, izdanim v drugi državi članici Evropske unije – kratkotrajna premestitev)

(1) Tujec z veljavnim dovoljenjem za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, lahko prebiva in opravlja raziskovalno delo v raziskovalni organizaciji v Republiki Sloveniji do 180 dni v katerem koli 360 dnevem obdobju, kar zajema vsak dan bivanja v zadnjem 360 dnevem obdobju (v nadaljnjem besedilu: kratkotrajna premestitev), če:

– izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona;

– je bil pristojni organ v Republiki Sloveniji pisno obveščen (uradno obvestilo) o nameravani premestitvi raziskovalca;

– ima dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, veljavno za obdobje nameravane premestitve;

– predloži sporazum o gostovanju, sklenjen z raziskovalno organizacijo v Republiki Sloveniji, iz katerega izhajata datum nastopa kratkotrajne premestitve in njeno predvideno trajanje;

– ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje iz tretje, pete, desete, enajste ali dvanajste alineje prvega odstavka 55. člena tega zakona.

(2) Tujec ali raziskovalna organizacija, s katero ima tujec sklenjen sporazum o gostovanju v državi članici Evropske unije, ki mu je prva izdala dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ali raziskovalna organizacija v Republiki Sloveniji, kjer namerava tujec opravljati raziskovalno delo (obvestitelj), mora pristojni organ v Republiki Sloveniji pisno obvestiti o nameri, da bo tujec zaradi opravljanja raziskovalnega dela kratkotrajno premeščen v raziskovalno organizacijo v Republiki Sloveniji, takoj ko je znano, da bo premeščen, vendar pred nameranim vstopom v Republiko Slovenijo. Uradnemu obvestilu mora tujec ali raziskovalna organizacija priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev iz prve, tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka, pri čemer se glede podaje pisnega obvestila in njegovega dopolnjevanja smiselno uporabljata četrta in peti stavek tretjega odstavka 38. člena tega zakona.

(3) Pristojni organ tujcu ne dovoli prebivanja in opravljanja raziskovalnega dela, če:

– niso izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena;

– namerava tujec opravljati raziskovalno delo v raziskovalni organizaciji, ki ni vpisana v zbirko podatkov o izvajalcih raziskovalne dejavnosti;

– tujec v predvidenem obdobju kratkotrajne premestitve doseže najdaljše dovoljeno 180-dnevno prebivanje v kateremkoli 360-dnevem obdobju, kot je določeno v prvem odstavku tega člena.

(4) Če pristojni organ tujcu ne dovoli prebivanja in opravljanja raziskovalnega dela v raziskovalni organizaciji v Republiki Sloveniji, najpozneje v 30 dneh od prejema popolnega uradnega obvestila o nameravani premestitvi izda odločbo, s katero kratkotrajno premestitev tujca zavrne. Odločba pristojnega organa, s katero se kratkotrajna premestitev tujca v Republiko Slovenijo zavrne, se vroči tujcu in obvestitelju iz drugega odstavka tega člena. Pristojni organ o zavrnitvi kratkotrajne premestitve preko nacionalne kontaktne točke pisno obvesti tudi pristojni organ države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela.

(5) Če pristojni organ tujcu ne dovoli prebivanja in opravljanja raziskovalnega dela v raziskovalni organizaciji v Republiki Sloveniji, tujec pa še ni nastopil kratkotrajne premestitve, ga raziskovalna organizacija v drugi državi članici Evropske unije ne sme premestiti v raziskovalno organizacijo v Republiki Sloveniji, raziskovalna organizacija v Republiki Sloveniji pa ga ne sme sprejeti. Če je tujec že vstopil v Republiko Slovenijo in začel izvajati kratkotrajno premestitev v raziskovalni organizaciji v Republiki Sloveniji, preden je bila odločba o zavrnitvi kratkotrajne premestitve vročena tujcu in obvestitelju iz drugega odstavka tega člena, mora tujec takoj, najpozneje pa v treh

dneh po prejemu odločbe o zavrnitvi kratkotrajne premestitve, prenehati opravljati raziskovalno delo in se vrniti v državo članico Evropske unije, ki je prva izdala dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela. Pristojni organ v odločbi o zavrnitvi kratkotrajne premestitve določi, da mora tujec državo zapustiti v treh dneh po vročitvi odločbe, če je že vstopil v Republiko Slovenijo in že začel izvajati kratkotrajno premestitev. Pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve. V tem primeru posebna odločba o odpovedi prebivanja ni potrebna. Ta odstavek se smiselno uporablja tudi za družinske člane, ki spremljajo raziskovalca in imajo veljavno dovoljenje za prebivanje za družinskega člana raziskovalca, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije.

(6) Tujec iz prvega odstavka tega člena, ki mu je dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, mora pri vstopu v Republiko Slovenijo poleg veljavnega dovoljenja za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, in veljavne potne listine, predložiti tudi kopijo uradnega obvestila iz druge alineje prvega odstavka tega člena.

38.b člen

(prebivanje raziskovalca z dovoljenjem za prebivanje, izdanim v drugi državi članici Evropske unije – dolgotrajna premestitev)

(1) Tujec z veljavnim dovoljenjem za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, lahko prebiva in opravlja raziskovalno delo v raziskovalni organizaciji v Republiki Sloveniji več kot 180 dni v katerem koli 360 dnevnom obdobju, kar zajema vsak dan bivanja v zadnjem 360 dnevnom obdobju (v nadaljnjem besedilu: dolgotrajna premestitev), če:

- izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona;
- ima veljavno dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije;
- predloži sporazum o gostovanju z raziskovalno organizacijo v Republiki Sloveniji, iz katerega izhajata datum nastopa dolgotrajne premestitve in njeno predvideno trajanje;
- ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja iz prve, tretje, pete, desete, enajste ali dvanajste alineje prvega odstavka 55. člena tega zakona.

(2) Tujec iz prejšnjega odstavka tega člena lahko vstopi v Republiko Slovenijo z veljavnim dovoljenjem za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, in z veljavno potno listino ter v 30 dneh od dneva vstopa v državo pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, na območju katerega prebiva, vloži prošnjo za izdajo dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve. Prošnjo lahko vloži tudi raziskovalna organizacija iz države članice, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za prebivanje ali raziskovalna organizacija v Republiki Sloveniji, v katero bo tujec premeščen, pri čemer se glede vložitve in dopolnitve prošnje smiselno uporabljata četrti in peti stavek tretjega odstavka 38. člena tega zakona. Pristojni organ tujcu izda potrdilo o vloženi prošnji za izdajo dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve, ki velja kot dovoljenje začasno prebivanje in tujcu dovoljuje, da v Republiki Sloveniji prebiva in opravlja raziskovalno delo do dokončne odločitve o prošnji.

(3) Če tujec že prebiva v Republiki Sloveniji na podlagi kratkotrajne premestitve in želi prebivanje nadaljevati na podlagi dolgotrajne premestitve, mora biti prošnja za izdajo dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve vložena pri pristojnem

organu v Republiki Sloveniji najmanj 30 dni pred potekom kratkotrajne premestitve tujca. V tem primeru lahko do dokončne odločitve o prošnji opravlja raziskovalno delo, če še ni poteklo dovoljeno obdobje prebivanja in opravljanja raziskovalnega dela tujca v raziskovalni organizaciji v Republiki Sloveniji v skladu z določbo prvega odstavka 38.a člena tega zakona.

(4) Pristojni organ zavrne izdajo dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve, če:

- niso izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena;
- namerava tujec opravljati raziskovalno delo v raziskovalni organizaciji, ki ni vpisana v zbirko podatkov o izvajalcih raziskovalne dejavnosti;
- veljavnost dovoljenja za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, poteče med postopkom pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji.

(5) Če pristojni organ zavrne izdajo dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve ali če se v postopku ugotovi, da tujec ne prebiva v Republiki Sloveniji v skladu z namenom, zaradi katerega je bilo dovoljenje izdano, ali če je bilo dovoljenje razveljavljeno iz razlogov iz prvega odstavka 56. člena tega zakona, mora tujec takoj prenehati opravljati raziskovalno delo v raziskovalni organizaciji v Republiki Sloveniji in se nemudoma, najpozneje pa v treh dneh od dokončnosti odločbe, izdane v postopku zavrnitve ali razveljavitve izdaje dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalne dejavnosti, vrniti v državo članico Evropske unije, ki je prva izdala dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela. V tem primeru posebna odločba o odpovedi prebivanja ni potrebna.

(6) O odločitvi o prošnji za izdajo dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke obvesti pristojni organ druge države članice Evropske unije, ki je prva izdala dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela. Odločitev pristojnega organa se vroči vlagatelju prošnje iz drugega odstavka tega člena in tujcu, kadar ni vlagatelj.

(7) Dovoljenje začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »raziskovalec – mobilnost«. Za tujca, ki opravlja raziskovalno delo v okviru posebnega programa Evropske unije ali v večstranskih programih, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, se v opombi navede ta poseben program ali sporazum, če je naziv programa ali sporazuma predolg za zapis na kartici, pa se navedejo kratice držav članic, med katerimi je sporazum sklenjen.

(8) Dovoljenje začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve se tujcu izda za čas opravljanja dela po sporazumu o gostovanju, vendar ne dlje kot za eno leto. Do dokončanja dela po sporazumu o gostovanju se dovoljenje lahko podaljšuje z veljavnostjo do enega leta. Raziskovalcu, ki v Republiki Sloveniji opravlja raziskovalno delo v okviru posebnega programa Evropske unije ali v večstranskih programih, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, se ob izpolnjevanju pogojev, določenih v tem členu, dovoljenje za prebivanje izda za obdobje dveh let oziroma za čas opravljanja dela po sporazumu o gostovanju, če je ta krajši.

(9) Tujec iz prvega odstavka tega člena, ki mu je dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, mora pri vstopu v Republiko Slovenijo poleg veljavnega dovoljenja začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, in veljavne potne listine, predložiti tudi kopijo sporazuma o gostovanju iz tretje alineje prvega odstavka tega člena.

38.c člen

(prebivanje družinskega člana raziskovalca
in njegova mobilnost)

(1) Za družinskega člana tujca, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, izdanega v Republiki Sloveniji na podlagi 38. člena tega zakona, se glede izdaje dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine uporablja ureditev iz 47. člena tega zakona.

(2) Glede izdaje dovoljenja za prebivanje za družinskega člana tujca, imetnika dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, izdanega na podlagi prejšnjega člena, se smiselno uporabljajo določbe 42. člena tega zakona, če s tem zakonom ni določeno drugače.

(3) Družinskemu članu tujca iz prejšnjega odstavka, ki ima v drugi državi članici Evropske unije izdano dovoljenje za prebivanje za družinskega člana raziskovalca in je v tej državi članici z raziskovalcem tudi prebival, se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če:

- so izpolnjeni pogoji, določeni v tretjem odstavku 33. člena tega zakona;

- ne obstajajo razlogi za zavrnitev izdaje dovoljenja iz tretje, pete, desete, enajste ali dvanajste alineje prvega odstavka 55. člena tega zakona;

- je dovoljenje za prebivanje za družinskega člana raziskovalca, izdano v drugi državi članici Evropske unije, veljavno v času odločanja o prošnji.

(4) Družinski član tujca, imetnika dovoljenja za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, ki v Republiki Sloveniji izvaja kratkotrajno premestitev, lahko prebiva v Republiki Sloveniji v obdobju kratkotrajne premestitve raziskovalca, če:

- so izpolnjeni pogoji iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona;

- je bil pristojni organ v Republiki Sloveniji pisno obveščen (uradno obvestilo) o nameravanem prebivanju družinskega člana raziskovalca v Republiki Sloveniji;

- je dovoljenje za prebivanje za družinskega člana raziskovalca, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, veljavno za obdobje nameravanega prebivanja;

- predloži dokazilo, da je z raziskovalcem prebival v državi članici Evropske unije, ki je raziskovalcu prva izdala dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, kot njegov družinski član;

- ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje iz tretje, pete, desete, enajste ali dvanajste alineje prvega odstavka 55. člena tega zakona.

(5) Pristojni organ družinskemu članu tujca iz prejšnjega odstavka tega člena ne dovoli prebivanja, če niso izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka. Glede postopka obveščanja o nameravanem prebivanju družinskega člana in ravnanja v primeru, ko pristojni organ družinskemu članu ne dovoli prebivanja v Republiki Sloveniji se smiselno uporabljajo določbe četrtega in petega odstavka 38.a člena tega zakona.

(6) Dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca iz prvega odstavka tega člena se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »družinski član raziskovalca«.

(7) Dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca iz drugega in tretjega odstavka tega člena se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »družinski član raziskovalca – mobilnost«.

(8) Pristojni organ prošnjo za izdajo dovoljenja za prebivanje za družinskega člana tujca, ki namerava v Republiki Sloveniji opravljati raziskovalno dejavnost, obravnava istočasno kot prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela na podlagi 38. ali 38.b člena tega zakona, če je prošnja za izdajo dovoljenja za prebivanje za družinskega člana tujca, ki namerava opravljati raziskovalno dejavnost v Republiki Sloveniji, vložena istočasno. Pristojni organ družinskemu članu raziskovalca iz tretjega odstavka tega člena, ki ob vložitvi prošnje zakonito prebiva na območju

Republike Slovenije, izda potrdilo o vloženi prošnji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do dokončne odločitve o prošnji.

(9) Družinski član tujca iz tretjega in četrtega odstavka tega člena, ki mu je dovoljenje za prebivanje za družinskega člana raziskovalca prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, mora pri vstopu v Republiko Slovenijo poleg veljavnega dovoljenja za prebivanje za družinskega člana raziskovalca, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, in veljavne potne listine, v primeru kratkotrajne premestitve raziskovalca predložiti tudi kopijo uradnega obvestila iz druge alineje četrtega odstavka tega člena, v primeru dolgotrajne premestitve raziskovalca pa dokazilo o tem, da spremlja raziskovalca oziroma da se mu bo pridružil.

38.č člen

(prebivanje raziskovalca in njegovih družinskih članov,
ki je iskalec zaposlitve ali samozaposlitve)

(1) Tujcu z izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela na podlagi 38. člena tega zakona in tujcu z izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela zaradi dolgotrajne premestitve na podlagi 38.b člena tega zakona, ki je v Republiki Sloveniji zaključil raziskovalno delo in se želi v Republiki Sloveniji zaposliti ali samozaposliti, se lahko izda enotno dovoljenje zaradi iskanja zaposlitve oziroma samozaposlitve, če:

- pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pravočasno vloži prošnjo za izdajo enotnega dovoljenja kot nadaljnega dovoljenja za prebivanje zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve;

- izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona;

- pristojni organ po zakonu, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, poda soglasje k izdaji enotnega dovoljenja;

- predloži dokazilo raziskovalne organizacije iz Republike Slovenije o zaključenem raziskovalnem delu;

- ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja za začasno prebivanje iz prve, tretje, pete, šeste ali dvanajste alineje 55. člena tega zakona.

(2) Pristojni organ tujcu iz prejšnjega odstavka izda potrdilo o vloženi prošnji za izdajo enotnega dovoljenja zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do pravnomočne odločitve o prošnji.

(3) Če tujec dokazila o zaključku raziskovalnega dela ne more predložiti ob vložitvi prošnje za izdajo enotnega dovoljenja za prebivanje zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve, ker ga raziskovalna organizacija še ni izdala, sam pa izpolnjuje vse druge pogoje za izdajo predmetnega dovoljenja, mu pristojni organ določi primeren rok za predložitev tega dokazila.

(4) Družinskim članom tujca iz prvega odstavka tega člena, ki prebivajo v Republiki Sloveniji in imajo izdano dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca, se dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca, ob izpolnjevanju pogojev iz 47. člena tega zakona, lahko podaljša z enako veljavnostjo, kot se izda enotno dovoljenje za prebivanje tujcu iz prvega odstavka tega člena.

(5) Enotno dovoljenje za prebivanje zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve se izda z veljavnostjo devetih mesecev v obliki iz 58. člena tega zakona. pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »iskalec zaposlitve«.

22. člen

V 39. členu se v prvem odstavku za besedilom »ustrezno zdravstveno zavarovanje,« doda besedilo »ki krije vsaj nujne zdravstvene storitve na območju Republike Slovenije,«, za besedo »desete« se beseda »ali« nadomesti z vejico, za besedo »enajste« pa se doda besedilo »ali dvanajste«.

23. člen

V 40. členu se v prvem odstavku za tretjim stavkom doda nov četrti stavek, ki se glasi: »Pooblastilo tujca delodajalcu ni potrebno za vlaganje dopolnitev k prošnji za izdajo ali podaljšanje modre karte EU.«

V četrtem odstavku se za besedo »tujec« doda besedilo »ali njegov delodajalec«.

24. člen

44. člen se spremeni tako, da se glasi:

»44. člen

(dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija)

(1) Tujcu, ki je sprejet v javno veljavne izobraževalne ali študijske programe, opravlja strokovno izpopolnjevanje, praktično usposabljanje, specializacijo ali sodeluje v mednarodni študijski izmenjavi v ustreznih izobraževalnih organizacijah v Republiki Sloveniji in izpolnjuje ostale pogoje za izdajo dovoljenja po tem zakonu, se lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija. Kot dokaz o izpolnjevanju pogoja zadostnih sredstev za preživljanje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona se upoštevajo tudi sredstva, ki jih izobraževalna organizacija nameni tujcu.

(2) Tujcu iz prejšnjega odstavka se izda dovoljenje za začasno prebivanje za čas študija, izobraževanja, strokovnega izpopolnjevanja, praktičnega usposabljanja, specializacije ali sodelovanja v mednarodni študijski izmenjavi v ustreznih izobraževalnih organizacijah v Republiki Sloveniji, vendar ne dlje od enega leta. Če študij, izobraževanje, strokovno izpopolnjevanje, praktično usposabljanje, specializacija ali sodelovanje v mednarodni študijski izmenjavi traja daljši čas od enega leta, se dovoljenje podaljšuje za največ eno leto, vendar ne dlje kot traja študij, izobraževanje, strokovno izpopolnjevanje, praktično usposabljanje, specializacija ali mednarodna študijska izmenjava.

(3) Kot ustrezno dokazilo o sprejemu, opravljanju ali sodelovanju iz prvega odstavka tega člena se šteje dokazilo o sprejemu v javno veljavne izobraževalne ali študijske programe oziroma dokazilo o opravljanju strokovnega izpopolnjevanja, specializacije ali praktičnega usposabljanja, ki ga izda izobraževalna organizacija, na katero je tujec sprejet, oziroma potrdilo o sprejemu državnega organa, ki je pristojen za izvajanje mednarodne pogodbe ali je dajalec štipendije, oziroma potrdilo o sprejemu, ki ga izda od države pooblaščen organizacija, ki je odgovorna za izvajanje določenega programa.

(4) Prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje lahko vloži tujec ali izobraževalna organizacija iz prvega odstavka tega člena. Tujec mora prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje vložiti pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini, razen v primeru in ob pogojih, določenih v šestem odstavku tega člena, ko lahko prošnjo vloži tudi pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji. Izobraževalna organizacija lahko vloži prošnjo pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini ali pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji. Če prošnjo za izdajo ali podaljšanje dovoljenja vloži izobraževalna organizacija, lahko opravlja tudi druga dejanja v postopku v skladu s tujčevim pooblastilom, ne more pa se ji vročiti izdano dovoljenje. Pooblastilo tujca izobraževalni organizaciji ni potrebno za vlaganje dopolnitev k prošnji za izdajo ali podaljšanje dovoljenja za prebivanje. Pristojni organi prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija obravnavajo prednostno.

(5) Tujec, ki ima v Republiki Sloveniji izdano dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija, se lahko v času veljavnosti tega dovoljenja v Republiki Sloveniji tudi zaposli ali opravlja delo pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovna razmerja in delo študentov.

(6) Tujec iz prvega odstavka tega člena, ki zakonito prebiva v Republiki Sloveniji na podlagi veljavne osebne izkaznice oziroma veljavnega potnega lista ali na podlagi veljavnega potnega lista in dovoljenja za prebivanje, ki ga izda druga država članica Evropske unije, ali na podlagi vizuma C, ki ga

izda pristojni organ Republike Slovenije ali druga država pogodbenica Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, ali vizuma D, ki ga izda pristojni organ druge države članice Evropske unije zaradi študija, in ki predloži dokazilo o sprejemu na študij, lahko vloži prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji.

(7) Tujec iz prejšnjega odstavka mora prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje vložiti pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pred potekom dovoljenega prebivanja v Republiki Sloveniji. O pravočasno vloženi prošnji pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pristojni organ tujcu izda potrdilo, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do dokončne odločitve o prošnji. Izdano potrdilo dovoljuje tujcu prebivanje v Republiki Sloveniji zaradi študija. Tujcu, ki je vložil prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, se dovoljenje za začasno prebivanje, odločba o zavrnitvi izdaje dovoljenja, sklep o ustavitvi postopka in sklep o zavrnitvi prošnje, izdan v postopku izdaje dovoljenja za začasno prebivanje, vroči pri organu, ki je dovoljenje izdal.

(8) Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »študent«. Za tujca, ki študira v Republiki Sloveniji v okviru posebnega programa Evropske unije ali večstranskih programov, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, ali v okviru sporazuma, med dvema ali več priznanimi višješolskimi oziroma visokošolskimi zavodi, se v opombi navede ta posebni program ali sporazum, če je naziv programa ali sporazuma predolg za zapis na kartici, pa se navedejo kratice držav članic, iz katerih izhajajo podpisniki sporazuma.

(9) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena se prvo dovoljenje za začasno prebivanje študentu, ki v Republiki Sloveniji opravlja študij v okviru posebnega programa Evropske unije ali večstranskih programov, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, ali na podlagi sporazuma med dvema ali več višješolskimi oziroma visokošolskimi zavodi, ob izpolnjevanju pogojev, določenih v tem členu, izda za obdobje dveh let oziroma za čas trajanja študija, če je ta krajši.«

25. člen

Za 44. členom se dodajo novi 44.a, 44.b, 44.c, 44.č in 44.d člen, ki se glasijo:

»44.a člen

(mobilnost študentov)

(1) Tujec, ki ima veljavno dovoljenje za prebivanje zaradi študija, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, in ki sodeluje v programih Evropske unije ali v večstranskih programih, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, ali v sporazumu med dvema ali več višješolskimi oziroma visokošolskimi organizacijami, lahko opravi del študija na višješolskem ali visokošolskem zavodu v Republiki Sloveniji v trajanju največ 360 dni, če:

- izpolnjuje pogoje iz 33. člena tega zakona;
- je bil pristojni organ v Republiki Sloveniji pisno obveščen (uradno obvestilo) o nameravanem študiju v Republiki Sloveniji, v skladu z določbo drugega odstavka tega člena;
- predloži dokazilo o sprejemu na višješolski oziroma visokošolski zavod v Republiki Sloveniji, iz katerega izhaja predvideno trajanje študija;
- ima dovoljenje za prebivanje zaradi študija, ki ga je prva izdala druga država članica, veljavno ves čas nameravanega prebivanja in študija v Republiki Sloveniji;
- ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje iz prve, tretje, pete, desete, enajste ali dvanajste alineje 55. člena tega zakona.

(2) Tujec iz prejšnjega odstavka, višješolski oziroma visokošolski zavod iz države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za prebivanje zaradi študija, ali višješolski oziroma visokošolski zavod iz Republike Slovenije, v katerem

bo študent opravil del študija (obvestitelj), mora pristojni organ v Republiki Sloveniji pisno obvestiti (uradno obvestilo) o nameravani mobilnosti tujca, takoj ko je znano, da bo tujec del študija opravil v Republiki Sloveniji, vendar pred nameravanim vstopom tujca v Republiko Slovenijo. Uradnemu obvestilu je treba priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev iz prve, tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka, pri čemer se glede podaje uradnega obvestila in njegovih dopolnitev smiselno uporabljata četrta in peti stavek tretjega odstavka 38. člena tega zakona.

(3) Pristojni organ tujcu ne dovoli prebivanja in študija v Republiki Sloveniji, če:

- niso izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena;
- tujec v predvidenem obdobju mobilnosti doseže nadaljše dovoljeno 360-dnevno prebivanje v Republiki Sloveniji v skladu s prvim odstavkom tega člena.

(4) Če pristojni organ tujcu ne dovoli prebivanja in študija v Republiki Sloveniji, nemudoma, najpozneje pa v 30 dneh od prejema popolnega uradnega obvestila, izda odločbo, s katero zavrne nameravano mobilnost študenta v Republiki Sloveniji. Odločba pristojnega organa, s katero se zavrne nameravana mobilnost v Republiki Sloveniji, se vroči tujcu in obvestitelju iz drugega odstavka tega člena. Pristojni organ o zavrnitvi mobilnosti preko nacionalne kontaktne točke obvesti tudi pristojni organ države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija. Glede ravnanja v primeru, ko pristojni organ tujcu ne dovoli prebivanja in študija v Republiki Sloveniji se smiselno uporabljajo določbe petega odstavka 38.a člena tega zakona.

(5) Če pristojni organ ne ravna v skladu s prejšnjim odstavkom, tujcu izda dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja študija. Dovoljenje se izda v obliki iz 58. člena tega zakona za čas njegove mobilnosti, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »študent – mobilnost« in v opombi navede posebni program ali sporazum iz prvega odstavka tega člena, v katerem študent sodeluje, če je naziv programa ali sporazuma predolg za zapis na kartici, pa se navedejo kratice držav članic, iz katerih so podpisniki programa ali sporazuma.

(6) Za tujca, ki ima veljavno dovoljenje za prebivanje zaradi študija, ki ga je prva izdala druga država članica Evropske unije, ki ne sodeluje v programih Evropske unije ali v večstranskih programih, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, ali v sporazumu med dvema ali več višješolskimi oziroma visokošolskimi zavodi, in namerava del študija opraviti na višješolskem oziroma visokošolskem zavodu v Republiki Sloveniji, se za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija uporabljajo določbe 44. člena tega zakona.

(7) Tujec iz prvega odstavka tega člena, ki mu je dovoljenje za prebivanje zaradi študija prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, mora pri vstopu v Republiko Slovenijo poleg veljavnega dovoljenja za prebivanje zaradi študija, ki ga je prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, in veljavne potne listine predložiti tudi kopijo uradnega obvestila iz druge alineje prvega odstavka tega člena.

44.b člen

(prebivanje študentov zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve)

(1) Tujcu, ki je v Republiki Sloveniji v obdobju zadnjih dveh let zaključil študij na višješolskem oziroma visokošolskem zavodu in pridobil najmanj višješolsko oziroma visokošolsko izobrazbo in se želi v Republiki Sloveniji zaposliti oziroma samozaposliti, se lahko izda enotno dovoljenje zaradi iskanja zaposlitve oziroma samozaposlitve, če:

- pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pravočasno vloži prošnjo za izdajo enotnega dovoljenja kot nadaljnjega dovoljenja za prebivanje zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve;
- izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona;

– pristojni organ po zakonu, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, poda soglasje k izdaji enotnega dovoljenja;

– predloži dokazilo o zaključku višješolskega oziroma visokošolskega študija oziroma ustrezno spričevalo;

– ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja za začasno prebivanje iz prve, tretje, pete, šeste ali dvanajste alineje 55. člena tega zakona.

(2) Pristojni organ tujcu iz prejšnjega odstavka izda potrdilo o vloženi prošnji za izdajo enotnega dovoljenja za prebivanje zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do pravnomočne odločitve o prošnji.

(3) Če tujec dokazila o zaključku višješolskega oziroma visokošolskega študija ne more predložiti ob vložitvi prošnje za izdajo enotnega dovoljenja za prebivanje zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve, ker ga višješolski oziroma visokošolski zavod še ni izdal, sam pa izpolnjuje vse druge pogoje za izdajo predmetnega dovoljenja, mu pristojni organ določi primeren rok za predložitev tega dokazila.

(4) Enotno dovoljenje za prebivanje zaradi iskanja zaposlitve ali samozaposlitve se izda z veljavnostjo devetih mesecev v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »iskalec zaposlitve«.

44.c člen

(ponovni sprejem raziskovalca, študenta in družinskih članov raziskovalca)

(1) Imetniku dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela na podlagi 38. člena tega zakona in njegovim družinskim članom, ki so Republiko Slovenijo zapustili v času veljavnosti dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela oziroma dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca, izdanega v Republiki Sloveniji z namenom izvajanja kratkotrajne ali dolgotrajne premestitve v drugo državo članico Evropske unije zaradi opravljanja raziskovalnega dela, in v drugi državi članici Evropske unije dovoljenja za prebivanje za opravljanje raziskovalnega dela oziroma dovoljenja za prebivanje za družinskega člana raziskovalca, ki izvaja mobilnost, niso pridobili, oziroma je druga država članica Evropske unije mobilnosti raziskovalca in spremstvu njegovih družinskih članov nasprotovala, ob vstopu v Republiko Slovenijo pa nimajo več veljavnega dovoljenja za prebivanje, Republika Slovenija na zahtevo druge države članice Evropske unije dovoli vstop v državo.

(2) Imetniku dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija na podlagi 44. člena tega zakona, ki je Republiko Slovenijo v času veljavnosti dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija zapustil zaradi opravljanja dela študija v drugi državi članici Evropske unije v okviru programov Evropske unije ali večstranskih programov, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, ali v okviru sporazumov med dvema ali več višješolskimi oziroma visokošolskimi organizacijami, in mu v drugi državi članici Evropske unije ni bilo izdano dovoljenje za prebivanje zaradi študija v okviru sodelovanja v programih Evropske unije ali večstranskih programih, ki vključujejo ukrepe za spodbujanje mobilnosti, ali v okviru sporazumov med dvema ali več višješolskimi oziroma visokošolskimi organizacijami, ob vstopu v Republiko Slovenijo pa nima več veljavnega dovoljenja za prebivanje zaradi študija, Republika Slovenija na zahtevo druge države članice Evropske unije dovoli vstop v državo.

(3) Ponovni vstop v Republiko Slovenijo se na zahtevo druge države članice Evropske unije dovoli tudi tujcu z izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela na podlagi 38. člena tega zakona in tujcu z izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje zaradi študija na podlagi 44. člena tega zakona, ki v drugi državi članici Evropske unije izvaja kratkotrajno ali dolgotrajno premestitev oziroma mobilnost, če je bilo to dovoljenje razveljavljeno oziroma je njegova veljavnost prenehala v obdobju izvajanja kratkotrajne ali dolgotrajne premestitve oziroma izvajanja mobilnosti v drugi državi članici Evropske unije. Ponovni vstop v Republiko

Slovenijo se na zahtevo druge države članice Evropske unije, v kateri tujec izvaja premestitev, dovoli tudi družinskim članom raziskovalca, ki jim je Republika Slovenija izdala dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca in v drugi državi članici Evropske unije v okviru kratkotrajne ali dolgotrajne premestitve raziskovalca kot družinski člani spremljajo raziskovalca, če je bilo tujcu to dovoljenje razveljavljeno oziroma je njegova veljavnost prenehala v obdobju izvajanja kratkotrajne ali dolgotrajne premestitve v drugi državi članici Evropske unije.

(4) Nekdanji imetniki dovoljenj za začasno prebivanje iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena morajo najpozneje v petih dneh od dneva vstopa v Republiko Slovenijo pri pristojnem organu zaprositi za izdajo dovoljenja za prebivanje iz katerega koli namena. Pristojni organ tujcu izda potrdilo o vloženih prošnji, ki mu dovoljuje prebivanje v Republiki Sloveniji do dokončne oziroma, v primeru izdaje enotnega dovoljenja, pravnomočne odločitve o prošnji.

44.č člen

(dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja prostovoljskega dela)

(1) Tujcu, ki želi prebivati v Republiki Sloveniji zaradi opravljanja prostovoljskega dela, se lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, če ima sklenjen dogovor o prostovoljskem delu s prostovoljsko organizacijo ali organizacijo s prostovoljskim programom in če izpolnjuje ostale pogoje po tem zakonu za izdajo dovoljenja za prebivanje. Kot dokaz o izpolnjevanju pogoja zadostnih sredstev za preživljanje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona se upoštevajo tudi sredstva, prejeta na podlagi žepnine, določene v dogovoru o prostovoljskem delu, sklenjenem s prostovoljsko organizacijo ali organizacijo s prostovoljskim programom, in sredstva, ki jih prostovoljska organizacija ali organizacija s prostovoljskim programom namenijo tujcu.

(2) Prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje lahko vloži tujec, prostovoljska organizacija ali organizacija s prostovoljskim programom. Tujec, ki želi prebivati v Republiki Sloveniji zaradi opravljanja prostovoljskega dela, mora prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje vložiti pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini. Prostovoljska organizacija ali organizacija s prostovoljskim programom lahko prošnjo vloži pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini ali pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji. Pooblastilo tujca prostovoljski organizaciji ali organizaciji s prostovoljskim programom ni potrebno za vlaganje dopolnitev k prošnji za izdajo ali podaljšanje enotnega dovoljenja.

(3) Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja prostovoljskega dela se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »prostovoljec«.

(4) Dovoljenje za začasno prebivanje se ob izpolnjevanju ostalih pogojev po tem zakonu lahko izda tudi tujcem, ki sodelujejo kot prostovoljci v projektih prostovoljske službe v okviru programa Evropske unije, ki podpira mobilnost prostovoljcev in se izvaja na podlagi uredbe Evropskega parlamenta in Sveta, ki določa oblikovanje programa za podporo mobilnosti prostovoljcev.

(5) Kot dokaz o sodelovanju v projektih prostovoljske službe v okviru programa Evropske unije iz prejšnjega odstavka mora tujec predložiti potrdilo, ki ga izda državni organ, pristojen za izvajanje nadzora nad izvajanjem takšnega programa, ali od njega pooblaščen organizacija.

(6) Prvo dovoljenje za začasno prebivanje se tujcu iz prvega in četrtega odstavka tega člena izda za čas opravljanja dela po dogovoru iz prvega odstavka oziroma za čas sodelovanja v projektu iz četrtega odstavka tega člena, vendar ne dlje kot za eno leto. Če je dogovor sklenjen za obdobje, daljše od enega leta, oziroma sodelovanje v projektu traja več kot eno leto, se lahko dovoljenje podaljšuje za največ eno leto, vendar ne dlje kot traja prostovoljsko delo oziroma sodelovanje v projektu.

(7) Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja prostovoljskega dela iz prvega odstavka tega člena se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »prostovoljec«. Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja prostovoljske službe na podlagi četrtega odstavka tega člena se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »prostovoljec« ter v opombi navede ime oziroma kratica programa oziroma projekta, v katerem tujec sodeluje.

44.d člen

(enotno dovoljenje zaradi opravljanja pripravništva)

(1) Tujcu, ki želi prebivati v Republiki Sloveniji zaradi opravljanja pripravništva, se lahko izda enotno dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja pripravništva, če:

- izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona;

- pristojni organ po zakonu, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, poda soglasje k izdaji enotnega dovoljenja;

- izpolnjuje ostale pogoje po tem zakonu za izdajo dovoljenja za prebivanje.

(2) Kot dokaz o izpolnjevanju pogoja zadostnih sredstev za preživljanje iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona se upoštevajo tudi sredstva, ki jih pravna ali fizična oseba, pri kateri bo tujec opravljal pripravništvo, nameni tujcu, ki bo opravljal pripravništvo.

(3) Dovoljenje za začasno prebivanje se tujcu iz prvega odstavka tega člena izda za čas opravljanja dela, vendar ne dlje kot za eno leto.

(4) Prošnjo za izdajo enotnega dovoljenja za prebivanje zaradi opravljanja pripravništva lahko vloži tujec ali njegov delodajalec oziroma naročnik dela. Tujec, ki želi prebivati v Republiki Sloveniji zaradi opravljanja pripravništva, mora prošnjo za izdajo prvega enotnega dovoljenja za prebivanje vložiti pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini. Tujčev delodajalec ali naročnik dela lahko prošnjo vloži pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini ali pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji. Pooblastilo tujca delodajalcu ali naročniku dela ni potrebno za vlaganje dopolnitev k prošnji za izdajo ali podaljšanje enotnega dovoljenja. V času veljavnosti enotnega dovoljenja za prebivanje zaradi opravljanja pripravništva se lahko tujec zaposli pri dveh ali več delodajalcih na podlagi soglasja pristojnega organa k pisni odobritvi.

(5) Enotno dovoljenje za prebivanje zaradi opravljanja pripravništva se izda v obliki iz 58. člena tega zakona, pri čemer se pri vrsti dovoljenja vpiše »pripravnik«.

26. člen

V 45.a in 45.b členu se v prvem odstavku v drugi alineji za besedilo »ima ustrezno zdravstveno zavarovanje« dodata vejica in besedilo »ki krije vsaj nujne zdravstvene storitve na območju Republike Slovenije«.

V 45.b členu se v prvem odstavku v peti alineji besedilo »enajste ali dvanajste« nadomesti z besedilom »enajste, dvanajste ali trinajste«.

27. člen

V 45.č členu se v petem odstavku drugi stavek spremeni tako, da se glasi: »Odločba pristojnega organa, s katero se zavrne kratkotrajna premestitev tujca v Republiko Slovenijo, se vroči tujcu in obvestitelju iz drugega odstavka tega člena.«, za njim pa se doda nov tretji stavek, ki se glasi: »Pristojni organ o zavrnitvi kratkotrajne premestitve preko nacionalne kontaktne točke obvesti tudi pristojni organ države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala enotno dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe.«.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Tujec iz prvega odstavka tega člena, ki mu je enotno dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega

pravnega reda ne uporablja v celoti, mora pri vstopu v Republiko Slovenijo poleg veljavnega enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, ki ga je prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, in veljavne potne listine predložiti tudi kopijo uradnega obvestila iz tretje alineje prvega odstavka tega člena.«.

28. člen

V 45.d členu se v prvem odstavku za tretjim stavkom doda nov četrti stavek, ki se glasi: »Če je tujec že kratkotrajno premeščen, lahko v času odločanja o prošnji opravi delo, če še ni poteklo dovoljeno obdobje prebivanja in dela tujca v subjektu gostitelju v skladu z določbo prvega odstavka prejšnjega člena.«.

V drugem odstavku se v drugi alineji za besedo »zavarovanje« dodata vejica in besedilo »ki krije vsaj nujne zdravstvene storitve na območju Republike Slovenije«, v peti alineji se besedilo »enajste ali dvanajste« nadomesti z besedilom »enajste, dvanajste ali trinajste«, sedma alineja se črta, dosedanja osma alineja pa postane sedma alineja.

V sedmem odstavku se besedilo »ministrstvo, pristojno za notranje zadeve,« nadomesti z besedilom »pristojni organ Republike Slovenije preko nacionalne kontaktne točke« in doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Odločitev pristojnega organa Republike Slovenije se vroči vlagatelju prošnje iz prvega odstavka tega člena in tujcu, kadar ni vlagatelj.«.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Tujec iz prvega odstavka tega člena, ki mu je enotno dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, mora pri vstopu v Republiko Slovenijo poleg veljavnega enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, ki ga je prva izdala država članica Evropske unije, ki schengenskega pravnega reda ne uporablja v celoti, in veljavne potne listine predložiti tudi dokazilo iz tretje alineje prvega odstavka tega člena.«.

29. člen

V 47. členu se v prvem odstavku v prvem stavku besedilo »zadnje leto« nadomesti z besedilom »zadnji dve leti«. V tretjem stavku se besedilo »enoletni rok« nadomesti z besedilom »dveletni rok«. V četrtem stavku se besedilo »raziskav in visokega šolstva« nadomesti z besedilom »raziskav, višjega in visokega šolstva, tujec, ki ima izdano dovoljenje za prebivanje na podlagi 38.b člena tega zakona.«.

Za četrtnim stavkom se dodata nova peti in šesti stavek, ki se glasita: »Pravica do združitve tujca z mladoletnim neporočenim otrokom tujca ali mladoletnim neporočenim otrokom zakonca, partnerja v partnerski zvezi ali partnerja, s katerim tujec živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, se ob pogojih in v skladu s tem zakonom prizna brez omejitev glede dolžine prebivanja otrokovih staršev ali otrokovega skrbnika v Republiki Sloveniji in veljavnosti njihovega dovoljenja, če imata oba starša oziroma skrbnik izdano dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji oziroma če ima dovoljenje za začasno prebivanje tisti izmed staršev, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo, če starša ne živita skupaj ali če ima otrok samo enega izmed staršev. Če otrokov starš ali skrbnik v primerih iz prejšnjega stavka prošnjo za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje za mladoletnega neporočenega otroka vložijo pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, lahko otrok prstne odtise da pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, ki lahko njegovemu staršu ali skrbniku dovoljenje za začasno prebivanje, odločbo o zavrnitvi izdaje dovoljenja, sklep o ustavitvi postopka ali in sklep o zavrnitvi prošnje tudi vroči.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Dovoljenje za prebivanje zaradi združitve družine se izda in podaljšuje na prošnjo tujca iz prvega odstavka tega člena, ki mora priložiti dokazila o zadostnih sredstvih za preži-

vljanje tistih družinskih članov, ki nameravajo prebivati v državi, pri čemer ta sredstva mesečno ne smejo biti nižja od ravni, določene za pridobitev pravice do denarne socialne pomoči v skladu z zakonom, ki ureja socialno varstvene prejemke. Dovoljenje za prebivanje zaradi združitve družine se lahko na prošnjo tujca iz prvega odstavka tega člena podaljša pod enakimi pogoji, kot se izda, če polnoletni družinski član izpolnjuje pogoj znanja slovenskega jezika na vstopni ravni (A1 po Skupnem evropskem jezikovnem okviru), kar dokaže s spričevalom o uspešno opravljenem izpitu iz znanja slovenščine. Obvezni preizkus znanja slovenskega jezika na vstopni ravni se opravi pred strokovno komisijo, ki jo imenuje Vlada Republike Slovenije. Šteje se, da polnoletni družinski član izpolnjuje pogoj znanja slovenskega jezika na vstopni ravni, če je sprejet v javno veljavne izobraževalne ali študijske programe v Republiki Sloveniji, ki se izvajajo v slovenskem jeziku, ali je končal šolanje na kateri koli stopnji v Republiki Sloveniji ali je končal osnovno ali srednjo šolo s slovenskim učnim jezikom na območjih, na katerih živijo pripadniki avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah ali če je starejši od 60 let. Pogoj znanja slovenskega jezika na vstopni ravni izpolnjuje tudi polnoletni družinski član, ki je nepismen, se pa govorno sporazumeva v slovenščini, kar dokaže s potrdilom o uspešno opravljenem izpitu iz govornega sporazumevanja v slovenščini na vstopni ravni. Pogoja znanja iz slovenskega jezika na vstopni ravni ni treba izpolnjevati polnoletnemu družinskemu članu v primerih iz četrtega stavka prvega odstavka tega člena, polnoletnemu družinskemu članu, ki zaradi okvar zdravja, ki onemogočajo sporazumevanje, ni sposoben opraviti izpita v zahtevani obliki. Dokaz o izpolnjevanju tega pogoja ob zatrdjevanem dejanskem stanju nezmožnosti opravljanja izpita se izvede z izvedencem. Stroški, ki nastanejo zaradi izvedbe tega dokaza, so breme tujca.«.

30. člen

V 47.a členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Dovoljenje za stalno prebivanje se družinskemu članu begunca izda na prošnjo begunca, ki mora prošnjo vložiti v 90 dneh od pravnomočnosti odločbe o priznanju statusa begunca pri ministrstvu, pristojnem za notranje zadeve. Begunec mora prošnji priložiti listinske dokaze, ki izkazujejo družinsko vez in istovetnost njegovih družinskih članov. Če begunec ne poseduje listinskih dokazov za izkazovanje družinskih vezi ali istovetnosti njegovih družinskih članov in jih ne more pridobiti, mora v prošnji navesti vsa dejstva o družinskih članih, s katerimi se želi združiti, zlasti njihova osebna imena, datume in kraje rojstev, naslov prebivališča in podatke o tem, kje v času vložitve prošnje bivajo, ter navesti razlog, zakaj listinskih dokazov za izkazovanje družinskih vezi ali istovetnosti družinskih članov ne more pridobiti. Prošnji mora priložiti tudi pisno soglasje, s katerim pristojnemu organu dovoljuje, da lahko za preverjanje družinskih vezi in istovetnosti družinskih članov podatke o družinskih članih posreduje mednarodnim organizacijam, ki delujejo na področju migracij. Pred posredovanjem podatkov mednarodnim organizacijam, ki delujejo na področju migracij, pristojni organ pridobi pisno izjavo te organizacije, da bo podatke varovala pred organi izvirne države.«.

V petem odstavku se za besedilom »Pri preverjanju družinskih vezi« doda besedilo »in istovetnosti družinskih članov«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(6) Dovoljenje za stalno prebivanje se družinskemu članu begunca, katerega istovetnost ni sporna, lahko izda, če ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje iz tretje, pete, šeste, sedme, desete, enajste in dvanajste alineje prvega odstavka 55. člena tega zakona. V postopku izdaje dovoljenja za stalno prebivanje, začetem v roku iz tretjega odstavka tega člena, je begunec oproščen plačila stroškov tiskovine za samostojno listino, v obliki katere se dovoljenje za stalno prebivanje izda njegovemu družinskemu članu. V primeru dvoma, da je združitve mladoletnika brez spremstva z družinskim članom v mladoletnikovo korist, pristojni organ o tem pridobi tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo. Če se v postopku ugotovi,

da združitev mladoletnika brez spremstva z družinskim članom ni v mladoletnikovo korist, se dovoljenje za stalno prebivanje družinskemu članu ne izda.«.

V sedmem odstavku se za besedo »desete« postavi vejica in črta beseda »ali«, za besedo »enajste« pa se doda besedilo »in dvanajste«.

V devetem odstavku se za prvim stavkom doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Če družinski član prebiva v državi, v kateri Republika Slovenija nima diplomatskega predstavništva ali konzulata, mu dovoljenje za stalno prebivanje lahko vroči mednarodna organizacija, ki deluje na področju migracij, če begunec s tem soglaša in krije stroške vročitve.«.

31. člen

V 47. b členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Dovoljenje za začasno prebivanje se družinskemu članu osebe s priznano subsidiarno zaščito, katerega istovetnost ni sporna, izda na prošnjo osebe s priznano subsidiarno zaščito, ki mora prošnjo vložiti v 90 dneh od pravnomočnosti priznanja statusa subsidiarne zaščite pri ministrstvu, pristojnem za notranje zadeve. Oseba s priznano subsidiarno zaščito mora prošnji priložiti listinske dokaze, ki izkazujejo družinsko vez in istovetnost njegovih družinskih članov. Če oseba s priznano subsidiarno zaščito ne poseduje listinskih dokazov za izkazovanje družinskih vezi ali istovetnosti njegovih družinskih članov in jih ne more pridobiti, mora v prošnji navesti vsa dejstva o družinskih članih, s katerimi se želi združiti, zlasti njihova osebna imena, datume in kraje rojstev, naslov prebivališča in podatke o tem, kje v času vložitve prošnje biva, ter navesti razlog, zakaj listinskih dokazov za izkazovanje družinskih vezi ali istovetnosti družinskih članov ne more pridobiti. Prošnji mora priložiti tudi pisno soglasje, s katerim pristojnemu organu dovoljuje, da lahko za preverjanje družinskih vezi in istovetnosti družinskih članov podatke o družinskih članih posreduje mednarodnim organizacijam, ki delujejo na področju migracij. Pred posredovanjem podatkov mednarodnim organizacijam, ki delujejo na področju migracij, pristojni organ pridobi pisno izjavo te organizacije, da bo podatke varovala pred organi izvirne države.«.

V petem odstavku se za besedilo »Pri preverjanju družinskih vezi« doda besedilo »in istovetnosti družinskih članov«.

V šestem odstavku se za besedilo »lahko izda,« doda besedilo »če ni razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje iz tretje, pete, šeste, sedme, desete, enajste ali dvanajste alineje prvega odstavka 55. člena tega zakona in«. Za prvim stavkom se doda nov stavek, ki se glasi: »V primeru dvoma, da je združitev mladoletnika brez spremstva z družinskim članom v mladoletnikovo korist, pristojni organ o tem pridobi tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo. Če se v postopku ugotovi, da združitev mladoletnika brez spremstva z družinskim članom ni v mladoletnikovo korist, se dovoljenje za začasno prebivanje družinskemu članu ne izda.«.

V sedmem odstavku se v prvem stavku za besedo »desete« beseda »ali« nadomesti z vejico, za besedo »enajste« pa se doda besedilo »in dvanajste«.

V sedmem odstavku se doda nov tretji stavek, ki se glasi: »V postopku izdaje dovoljenja za začasno prebivanje, začtem v roku iz tretjega odstavka tega člena, in podaljšanja tega dovoljenja, je oseba s priznano subsidiarno zaščito oproščena plačila stroškov tiskovine za samostojno listino, v obliki katere se dovoljenje za začasno prebivanje izda njegovemu družinskemu članu.«.

V devetem odstavku se za prvim stavkom doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Če družinski član prebiva v državi, v kateri Republika Slovenija nima diplomatskega predstavništva ali konzulata, mu dovoljenje za začasno prebivanje lahko vroči mednarodna organizacija, ki deluje na področju migracij, če oseba s priznano subsidiarno zaščito s tem soglaša in krije stroške vročitve.«.

32. člen

V 48. členu se v prvem odstavku za besedilo »opravljanja sezonskega dela« dodata vejica in besedilo »opravljanja dela kot napoteni delavec«.

V drugem odstavku se za besedilo »opravljanja sezonskega dela« črta vejica in doda besedilo »ali opravljanja dela kot napoteni delavec,«.

V tretjem odstavku se v drugem, petem in šestem stavku za besedilo »opravljanja sezonskega dela« dodata vejica in besedilo »opravljanja dela kot napoteni delavec«.

V četrtem odstavku se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Glede izdaje in podaljšanja enotnega dovoljenja rezidentu za daljši čas se uporabljajo določbe 37., 37.a, 37.b, 45. in 45.a člena tega zakona.«.

V petem odstavku se za besedilo »opravljanja sezonskega dela« dodata vejica in besedilo »opravljanja dela kot napoteni delavec«, besedilo »ministrstvo, pristojno za notranje zadeve,« pa se nadomesti z besedilom »pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke«.

33. člen

Za 49. členom se doda nov 49.a člen, ki se glasi:

»49.a člen

(otroci oseb s priznano mednarodno zaščito, rojeni v tujini)

(1) Otrok osebe s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, ki je rojen v tujini po tem, ko je bila vsaj enemu izmed staršev oziroma skrbniku priznana mednarodna zaščita v Republiki Sloveniji, in ki ne pridobi slovenskega državljanstva, v prvih treh mesecih od vstopa v Republiko Slovenijo ne potrebuje dovoljenja za prebivanje.

(2) Pristojni organ na prošnjo otrokove matere ali očeta oziroma skrbnika izda dovoljenje za stalno prebivanje, če ima vsaj eden izmed staršev oziroma skrbnik v Republiki Sloveniji priznan status begunca in prebiva v Republiki Sloveniji, oziroma dovoljenje za začasno prebivanje, če ima vsaj eden izmed staršev oziroma skrbnik v Republiki Sloveniji priznan status subsidiarne zaščite in prebiva v Republiki Sloveniji. V postopku je treba predložiti izpisek iz matične knjige iz tujine o rojstvu otroka, če tega ni mogoče pridobiti, pa drugo listino, ki dokazuje rojstvo otroka v tujini. Dovoljenje za začasno prebivanje, izdano otroku osebe s priznano subsidiarno zaščito, velja za čas priznanja statusa subsidiarne zaščite otrokovi materi ali očetu oziroma skrbniku in se po uradni dolžnosti podaljšuje za čas, kot je bil podaljšán status subsidiarne zaščite staršu oziroma skrbniku oziroma največ do otrokovega dopolnjenega 18. leta starosti.

(3) Prošnja za izdajo dovoljenja za prebivanje iz prejšnjega odstavka se vloži pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji v treh mesecih od vstopa otroka v Republiko Slovenijo. Pristojni organ o pravočasno vloženi prošnji tujcu izda potrdilo, ki velja kot dovoljenje za začasno prebivanje otroka do pravnomočne odločitve o prošnji.«.

34. člen

V 50. členu se v prvem odstavku za tretjim stavkom doda nov četrty stavek, ki se glasi: »Žrtvi trgovine z ljudmi, ki v Republiki Sloveniji prebiva nezakonito, in žrtvi družinskega nasilja, policija, na njeno prošnjo dovoli zadrževanje za čas 90 dni tudi v primeru, ko žrtev izkaže obstoj osebnih okoliščin, ki utemeljujejo njeno prebivanje v Republiki Sloveniji.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Žrtvi trgovine z ljudmi in žrtvi družinskega nasilja se ne glede na druge pogoje, določene v tem zakonu, za izdajo dovoljenja za prebivanje lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, če je pripravljena sodelovati kot priča v kazenskem postopku, kar potrdi pristojni državni tožilec, in v primeru obstoja osebnih okoliščin, ki utemeljujejo njeno prebivanje v Republiki Sloveniji. Žrtvi nezakonitega zaposlovanja se ne glede na druge pogoje, določene v tem zakonu, za izdajo dovoljenja za prebivanje, lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, če je pripravljena sodelovati kot priča v kazenskem postopku,

kar potrdi pristojni državni tožilec, in v primeru, če je zoper delodajalca vložila tožbo za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja in je njena prisotnost na ozemlju Republike Slovenije pomembna za sodni postopek, kar potrdi pristojno sodišče.«.

V šestem odstavku se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje morajo žrtev trgovine z ljudmi, žrtev nezakonitega zaposlovanja in žrtev družinskega nasilja vložiti pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji pred pretekom roka, do katerega jim je dovoljeno zadrževanje v Republiki Sloveniji, oziroma pred pretekom dovoljenega prebivanja, če žrtev trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji ali žrtev družinskega nasilja prebiva zakonito na drugi podlagi.«.

V sedmem odstavku se za drugim stavkom doda nov tretji stavek, ki se glasi: »Dovoljenje za začasno prebivanje se žrtvi trgovine z ljudmi in žrtvi družinskega nasilja v primeru obstoja osebnih okoliščin, ki utemeljujejo njeno prebivanje v Republiki Sloveniji, izda za čas trajanja teh okoliščin, vendar ne dlje kot za eno leto, in se lahko na njeno prošnjo podaljšuje z veljavnostjo do enega leta.«.

35. člen

V 52. členu se v prvem odstavku v prvem stavku za besedilo »določene s tem zakonom,« doda besedilo »ki izpolnjuje pogoj znanja iz slovenskega jezika na osnovni ravni, kar dokaže s spričevalom o uspešno opravljenem izpitu iz znanja slovenščine na osnovni ravni (A2 Skupnega evropskega jezikovnega okvira),«. Za prvim stavkom prvega odstavka se doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Obvezni preizkus znanja slovenskega jezika na osnovni ravni se opravi pred strokovno komisijo, ki jo imenuje Vlada Republike Slovenije. Šteje se, da tujec izpolnjuje pogoj znanja slovenskega jezika na osnovni ravni, če je sprejet v javno veljavne izobraževalne ali študijske programe v Republiki Sloveniji, ki se izvajajo v slovenskem jeziku ali je končal šolanje na katerikoli stopnji v Republiki Sloveniji ali je končal osnovno ali srednjo šolo s slovenskim učnim jezikom na območjih, na katerih živijo pripadniki avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah ali če je starejši od 60 let. Pogoj znanja slovenskega jezika na osnovni ravni izpolnjuje tudi tujec, ki je nepismen, se pa govorno sporazumeva v slovenščini, kar dokaže s potrdilom o uspešno opravljenem izpitu iz govornega sporazumevanja v slovenščini na osnovni ravni. Pogoja znanja iz slovenskega jezika na osnovni ravni ni treba izpolnjevati tujcu, ki se mu dovoljenje za stalno prebivanje lahko izda pred potekom petletnega neprekinjenega zakonitega prebivanja v Republiki Sloveniji, tujcu, ki zaradi okvar zdravja, ki onemogočajo vsakdanje sporazumevanje, ni sposoben opraviti izpita v zahtevani obliki. Dokaz o izpolnjevanju tega pogoja, ob zahtevanem dejanskem stanju nezmožnosti opravljanja izpita, se izvede z izvedencem. Stroški, ki nastanejo zaradi izvedbe tega dokaza, so breme tujca.«.

V sedmem odstavku se za besedo »prvega« dodata vejica in besedilo »četrtga ali petega«.

36. člen

V 55. členu se v prvem odstavku v dvanajsti alineji pika nadomesti s podpičjem, za njo pa se doda nova trinajsta alineja, ki se glasi:

»— se v postopku izdaje ali podaljšanja dovoljenja za prebivanje ugotovi, da je bil subjekt gostitelj ustanovljen zlasti zaradi omogočanja vstopa osebam, premeščenim znotraj gospodarske družbe.«.

V drugem odstavku se tretji stavek spremeni tako, da se glasi: »Podatke iz navedenih evidenc pristojni organ periodično, vsakih šest mesecev po izdaji dovoljenja za prebivanje, pridobiva po uradni dolžnosti.«.

V petem odstavku se besedilo »izdaje in podaljšanja« nadomesti z besedilom »izdaje ali podaljšanja«, za besedilom »razlog za zavrnitev« pa se doda besedilo »izdaje ali«.

V osmem odstavku se za besedilom »način ugotavljanja« doda besedilo »in periodičnega preverjanja«.

37. člen

V 56. členu se v sedmem odstavku pred besedilom »45.,« doda besedilo »44.d.«.

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(8) Odločba o razveljavitvi enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj družbe, se vroči osebi, premeščeni znotraj družbe, in subjektu gostitelju. O razveljavitvi veljavnosti enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj družbe, pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke, obvesti pristojni organ druge države članice Evropske unije, v kateri tujec izvaja kratkotrajno ali dolgotrajno premestitev. O razveljavitvi enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe zaradi dolgotrajne premestitve, in razveljavitvi dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana imetnika enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe zaradi dolgotrajne premestitve, pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke obvesti pristojni organ druge države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za prebivanje.«.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) O razveljavitvi dovoljenja za začasno prebivanje, izdanega na podlagi 38.b člena tega zakona, dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca iz drugega in tretjega odstavka 38.c člena tega zakona in dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija, izdanega na podlagi 44.a člena tega zakona, pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke, obvesti pristojni organ druge države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za prebivanje.«.

Dosedanji deveti odstavek postane deseti odstavek.

38. člen

V 57. členu se v prvem odstavku v četrti alineji črtata vejica in besedilo »in sicer z dnem podane izjave o odreku dovoljenju za začasno prebivanje«.

Za drugim odstavkom se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Enotno dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, poleg razlogov iz prvega odstavka tega člena preneha veljati, če tujec v drugi državi članici pridobi enotno dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe. Dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana imetnika enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, poleg razlogov iz prvega odstavka tega člena preneha veljati, če tujec v drugi državi članici pridobi dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana imetnika enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe.«.

(4) Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela poleg razlogov iz prvega odstavka tega člena preneha veljati, če tujec v drugi državi članici pridobi dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela. Dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana imetnika dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela, poleg razlogov iz prvega odstavka tega člena preneha veljati, če tujec v drugi državi članici pridobi dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana imetnika dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanja raziskovalnega dela.«.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane peti odstavek, se v četrti alineji črtata vejica besedilo »in sicer z dnem podane izjave o odreku dovoljenju za stalno prebivanje«.

Dosedanji četrti in peti odstavek postaneta šesti in sedmi odstavek.

Dosedanji šesti odstavek, ki postane osmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(8) O prenehanju enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, in prenehanju dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana imetnika enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe, pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke obvesti pristojni organ druge države članice Evropske unije, v kateri tujec izvaja premestitev. O prenehanju enotnega dovoljenja za ose-

bo, premeščeno znotraj gospodarske družbe zaradi dolgotrajne premestitve, in prenehanju dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana imetnika enotnega dovoljenja za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe zaradi dolgotrajne premestitve, pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke obvesti pristojni organ druge države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za prebivanje.«.

Za osmim odstavkom se dodajo novi deveti, deseti in enajsti odstavek, ki se glasijo:

»(9) O prenehanju dovoljenja za začasno prebivanje, izdanega na podlagi 38.b člena tega zakona, dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana raziskovalca iz drugega odstavka 38.c člena tega zakona in dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija, izdanega na podlagi 44.a člena tega zakona, pristojni organ preko nacionalne kontaktne točke, obvesti pristojni organ druge države članice Evropske unije, ki je tujcu prva izdala dovoljenje za prebivanje.

(10) Pristojni organ, ki odloča o prenehanju dovoljenja za prebivanje, ki je izdano družinskemu članu tujca iz 47.a ali 47.b člena tega zakona, je ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(11) Kadar se o prenehanju dovoljenja za prebivanje odloči z upravnim aktom, razen v primeru iz prejšnjega odstavka, je za prenehanje dovoljenja za prebivanje pristojna upravna enota, ki je dovoljenje izdala, upravna enota, na območju katere tujec prebiva ali upravna enota, na območju katere je tujec prebival pred zapustitvijo Republike Slovenije.«.

39. člen

V 58. členu se v prvem odstavku za prvim stavkom doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Veljavnost izkaznice dovoljenja za stalno prebivanje, ki se izda tujcu, mlajšemu od treh let, je tri leta, veljavnost izkaznice dovoljenja za stalno prebivanje, ki se izda tujcu, staremu od tri do 18 let, pa je pet let.«. V dosedanjem drugem stavku, ki postane tretji stavek, se za besedilom »Tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje« doda besedilo »ali njegov zakoniti zastopnik«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Dovoljenje za prebivanje vsebuje podatke, ki jih določa Uredba 1030/2002/ES, in podatek o pravici do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela za tujce, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, pravico do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Dovoljenje za prebivanje, izdano imetniku, mlajšemu od šest let, ali imetniku, ki zaradi zdravstvenih razlogov ne more dati nobenega prstnega odtisa, ne vsebuje prstnih odtisov. Dovoljenje za prebivanje, izdano imetniku, ki zaradi zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, vsebuje en prstni odtis. Dovoljenje za začasno ali stalno prebivanje, izdano družinskemu članu tujca s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, v primeru, ko družinski član ni v Republiki Sloveniji in zajem prstnih odtisov na diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini ni mogoč, ne vsebuje prstnih odtisov. Družinski član mora nato v enem mesecu po prihodu v Republiko Slovenijo pri ministrstvu, pristojnem za notranje zadeve, dati prstna odtisa. Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, družinskemu članu izda novo izkaznico, ki vsebuje tudi podatek o prstnih odtisih ali prstnem odtisu imetnika.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) V postopku izdaje prvega dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine na podlagi 47. člena tega zakona, ki se družinskemu članu izda ob upoštevanju posebnih okoliščin iz petega odstavka 55. člena tega zakona, lahko družinski član prstna odtisa poda pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji, ki mu prvo dovoljenje za začasno prebivanje tudi vroči.«.

Dosedanja četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se za besedilom »in označitev prenehanja dovoljenja za prebivanje« doda besedilo »in ceno izkaznice«.

Dosedanji sedmi, osmi in deveti odstavek postanejo osmi, deveti in deseti odstavek.

40. člen

V 59. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(4) Organ, ki je izdal samostojno listino iz prvega odstavka 58. člena tega zakona, ali upravna enota, na območju katere tujec prebiva, tujcu izda novo samostojno listino iz prvega odstavka 58. člena, ki se tujcu vroči na diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini ali pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji.«.

41. člen

Naslov V. poglavja se spremeni tako, da se glasi: »NEZAKONITO PREBIVANJE, ODPOVED PREBIVANJA, PROSTOVOLJNI ODHOD IN ODSTRANJEVANJE TUJCEV«.

42. člen

60. člen se spremeni tako, da se glasi:

»60. člen

(nezakonito prebivanje)

Šteje se, da tujec nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, če:

- je nedovoljeno vstopil v Republiko Slovenijo;
- nima vizuma ali mu je vizum prenehal;
- nima dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji ali mu je dovoljenje prenehalo;
- mu je potekel čas, ko lahko na podlagi zakona, Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 ali mednarodne pogodbe prebiva v Republiki Sloveniji;
- prebiva v Republiki Sloveniji v nasprotju z vstopnim naslovom.«.

43. člen

Za 60. členom se doda nov 60.a člen, ki se glasi:

»60.a člen

(zapustitev države)

(1) Tujec, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, mora zapustiti Republiko Slovenijo in tudi območje držav članic Evropske unije in območje držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon določa drugače. Če tujec izpolnjuje pogoje za bivanje v drugi državi članici Evropske unije, se lahko vrne tudi v drugo državo članico Evropske unije.

(2) Tujec, ki je pravočasno vložil prošnjo za podaljšanje dovoljenja za prebivanje ali za izdajo nadaljnjega dovoljenja za prebivanje, sme ostati v državi, dokler o njegovi prošnji ni odločeno, o čemer se mu izda posebno potrdilo, ki po poteku veljavnosti dovoljenja za prebivanje, velja kot dovoljenje za začasno prebivanje, do dokončne odločitve o prošnji oziroma v primeru izdaje enotnega dovoljenja ali modre karte EU, do pravnomočne odločitve o prošnji. Potrdilo tujcu ne dovoljuje prehajanja državne meje, razen če je tujec zaprosil za podaljšanje enotnega dovoljenja ali za izdajo nadaljnjega dovoljenja kot dnevni delovni migrant.

(3) Pristojni organ, ki izda odločbo o razveljavitvi dovoljenja za prebivanje, odločbo o odpovedi prebivanja, odločbo, ki je izdana na podlagi tujčeve izjave o odreku dovoljenja za prebivanje, odločbo oziroma sklep, s katerim je prošnja za podaljšanje ali izdajo nadaljnjega dovoljenja za začasno prebivanje zavrnjena, zavržena ali je postopek ustavljen, odločbo ali sklep, s katerim je prošnja za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje, kadar je tujcu v času odločanja o prošnji za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje dovoljeno prebivanje v Republiki Sloveniji, zavrnjena, zavržena ali je postopek ustavljen, določi deset dnevni rok za prostovoljni odhod, v katerem mora tujec zapustiti Republiko Slovenijo in tudi območje držav članic Evropske unije in območje držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazu-

ma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon določa drugače. Desetdnevni rok za prostovoljni odhod, v katerem mora tujec zapustiti Republiko Slovenijo, in tudi območje držav članic Evropske unije in območje držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, določi tujcu tudi pristojni organ za razveljavitev ali preklic vizuma, v odločbi o razveljavitvi ali preklicu vizuma, če je tujec že vstopil v Republiko Slovenijo. Rok za prostovoljni odhod se ne določi tujcu, katerega prebivanje v Republiki Sloveniji pomeni nevarnost za javni red, javno varnost ali varnost države ali pri katerem obstaja nevarnost pobega ter tujcu iz petega odstavka 14. člena tega zakona. Na prošnjo tujca ali po uradni dolžnosti lahko pristojni organ iz utemeljenih razlogov določi 30-dnevni rok za prostovoljni odhod.

(4) Če obstajajo okoliščine iz četrtega odstavka 66. člena tega zakona, lahko pristojni organ na prošnjo tujca, ki jo mora vložiti pred potekom roka za prostovoljni odhod, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera rok za prostovoljni odhod z odločbo podaljša za čas trajanja okoliščin, zaradi katerih je določitev daljšega roka za prostovoljni odhod tujca upravičena.

(5) Rok za prostovoljni odhod iz tretjega in četrtega odstavka tega člena začne teči z dnem, ko je sklep ali odločba, s katerim je rok določen, dokončna, v primeru izdaje enotnega dovoljenja pa pravomočna.

(6) Pristojni organ iz tretjega odstavka tega člena tujcu poleg roka za prostovoljni odhod določi tudi ukrep odstranitve tujca v skladu z 69. členom tega zakona in ukrep prepovedi vstopa v Republiko Slovenijo in tudi v območje držav članic Evropske unije in območje držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 v skladu s 67. členom tega zakona, razen če ta zakon določa drugače, za obdobje enega leta, ki pa se ne izvrši, če tujec zapusti državo v roku za prostovoljni odhod, razen v primerih, ko pristojni organ določi prepoved vstopa na podlagi šestega odstavka 55. ali šestega odstavka 56. člena ali drugega odstavka 62. člena tega zakona.

(7) Prepoved vstopa prepoveduje vstop in prebivanje tujca na ozemlju Republike Slovenije, drugih držav članic Evropske unije in območje držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon določa drugače.

(8) Za tujca, ki vstopi v Republiko Slovenijo kljub veljavni prepovedi vstopa, in tujca, ki ne zapusti Republike Slovenije, območja držav članic Evropske unije in območja držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 v rokih, določenih za prostovoljni odhod, se uporablja določba šestega odstavka 67. člena tega zakona.

(9) Pristojni organ iz tretjega odstavka lahko z odločbo prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa iz razlogov, navedenih v tretjem odstavku 67. člena tega zakona.

(10) Pristojni organ mora dokončno oziroma pravomočno odločbo ali dokončen oziroma pravomočen sklep iz tretjega odstavka tega člena nemudoma posredovati policijski postaji, na območju katere tujec prebiva oziroma na območju katere je imel tujec prijavljeno zadnje začasno ali stalno prebivališče.

(11) Izrek, bistveni razlogi za odločitev glede roka za prostovoljni odhod, ukrepa odstranitve tujca, ukrepa prepovedi vstopa in pouk o pravnem sredstvu odločbe ali sklepa iz tretjega in četrtega odstavka tega člena, se na zahtevo tujca pisno ali ustno prevedejo v jezik, ki ga ta razume. Stroške prevoda krije organ, ki vodi postopek.

(12) Tujec, ki mu je izdana odločba oziroma sklep iz tretjega ali četrtega odstavka tega člena, ima na zahtevo, glede odločitve v zvezi z rokom za prostovoljni odhod, ukrepom odstranitve tujca in ukrepom prepovedi vstopa, pravico do brezplačnega pravnega svetovanja, ki mu ga zagotavljajo neodvisni izvajalci, izbrani na podlagi javnega poziva, ki ga izvede ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(13) V postopkih pred sodišči v zvezi z odločitvijo iz tretjega in četrtega odstavka tega člena je tujec upravičen do brezplačne pravne pomoči pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja brezplačno pravno pomoč, ne glede na pogoj vzajemnosti.

(14) Za vložitev pritožbe in za postopek v upravnem sporu zoper odločbo oziroma sklep iz tretjega in četrtega odstavka tega člena zakona se taksa ne plača.

44. člen

V 62. členu se v drugem odstavku besedilo »60. člena« nadomesti z besedilom »60.a člena«, besedilo »šestih mesecev« pa se nadomesti z besedilom »enega leta«.

45. člen

Naslov VI. poglavja in 63. člen se črtata.

46. člen

64. člen se spremeni tako, da se glasi:

»64. člen

(odločba o vrnitvi)

(1) Odločbo o vrnitvi policija izda tujcu, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji, razen v primerih:

– izdaje odločbe ali sklepa iz 60.a člena tega zakona;

– ko je tujec prijet pri nezakonitem prehajanju državne meje in je bil na podlagi sporazumov, ki jih je sklenila Evropska unija, ali mednarodne pogodbe uspešno vrjen, predan ali izročen;

– tujcu, ki je v postopku vračanja ali izročitve na podlagi sporazumov, ki jih je sklenila Evropska unija, ali mednarodne pogodbe;

– tujcu, ki mu je bila izrečena stranska kazen ali stranska sankcija izгона tujca iz države;

– če tako določa drug zakon.

(2) Tujec, ki nezakonito prebiva v Republiki Sloveniji in ima v drugi državi članici Evropske unije veljavno dovoljenje za prebivanje ali drugo dovoljenje, ki mu daje pravico do prebivanja, mora takoj zapustiti Republiko Slovenijo in oditi v to državo članico. Če tujec tega ne stori ali če mora nemudoma zapustiti Republiko Slovenijo zaradi ogrožanja javnega reda in miru ali varnosti države, se mu izda odločba o vrnitvi.

(3) Z odločbo o vrnitvi se določita rok za prostovoljni odhod in ukrep odstranitve tujca v skladu z 69. členom tega zakona. V odločbi o vrnitvi se določi tudi prepoved vstopa v skladu s 67. členom tega zakona.

(4) Kadar je to potrebno, ima tujec v postopku izdaje odločbe o vrnitvi pravico do prevajalske pomoči.

(5) Tujec, ki mu je izdana odločba o vrnitvi, ima pravico do brezplačnega pravnega svetovanja, ki mu ga zagotavljajo neodvisni izvajalci, izbrani na podlagi javnega poziva, ki ga izvede ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(6) V postopkih pred sodišči v zvezi z odločbo o vrnitvi in odločbo o zavrnitvi podaljšanja roka za prostovoljni odhod iz četrtega odstavka 66. člena tega zakona ima tujec pravico do brezplačne pravne pomoči pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja brezplačno pravno pomoč, ne glede na pogoj vzajemnosti.

(7) Zoper odločbo o vrnitvi se lahko tujec pritoži v petih dneh od vročitve odločbe. O pritožbi odloči ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, v osmih dneh. Zoper odločitev iz prvega odstavka tega člena se lahko vložijo tožbe v upravnem sporu v osmih dneh od vročitve odločitve ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, s katero je bil postopek končan.

(8) Za vložitev pritožbe in za postopek v upravnem sporu zoper odločitev o vrnitvi se taksa ne plača.

47. člen

65. člen se spremeni tako, da se glasi:

»65. člen

(postopek izdaje odločbe o vrnitvi in sporočanje podatkov)

(1) Odločba o vrnitvi se tujcu izda v pisni obliki na obrazcu, ki ga predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

(2) Odločba o vrnitvi se vroči tujcu osebno. Izrek in pouk o pravnem sredstvu se prevedeta v enega izmed naslednjih jezikov: albanski, angleški, arabski, bosanski, makedonski, ruski, srbski ali turški jezik. Če tujec ne razume navedenih jezikov ali zahteva prevod ostalih delov odločbe, se mu na njegovo zahtevo zagotovi pisni ali ustni prevod v jezik, ki ga razume.

(3) Po izvršljivosti odločbe o vrnitvi, sklepa ali odločbe, s katero je bil tujcu določen rok za prostovoljni odhod oziroma določena prepoved vstopa v državo, ali po izvršljivosti sodbe, s katero je bila tujcu izrečena stranska kazen ali stranska sankcija izгона tujca iz države, se vsi potrebni podatki o izdani odločbi, sklepu oziroma sodbi nemudoma sporočijo organu, pristojnemu za vnos podatkov v Schengenski informacijski sistem.«.

48. člen

66. člen se spremeni tako, da se glasi:

»66. člen

(prostovoljni odhod)

(1) Policija z odločbo o vrnitvi določi tujcu desetdnevni rok za prostovoljni odhod, v katerem mora tujec zapustiti Republiko Slovenijo in tudi območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon določa drugače.

(2) Če obstajajo utemeljeni razlogi, lahko pristojni organ na prošnjo tujca ali po uradni dolžnosti določi 30-dnevni rok za prostovoljni odhod, v katerem mora tujec zapustiti Republiko Slovenijo in tudi območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon določa drugače.

(3) Rok za prostovoljni odhod začne teči z dnem, ko je odločba o vrnitvi izvršljiva.

(4) Če obstajajo v tem odstavku navedene okoliščine, zaradi katerih se tujec ne more prostovoljno vrniti v roku, določenem za prostovoljni odhod, lahko policija na prošnjo tujca, ki jo mora vložiti pred potekom roka za prostovoljni odhod, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera, rok za prostovoljni odhod z odločbo podaljša za čas trajanja okoliščin, zaradi katerih je določitev daljšega roka za prostovoljni odhod tujca upravičena. Te okoliščine so zlasti:

- tujec nima in si ne more pravočasno priskrbeti veljavne potovalne listine potrebne za prostovoljni odhod;
- zdravstveno stanje tujca, ki ne omogoča prostovoljnega odhoda v določenem mu roku, kar potrdi zdravnik;
- smrt ali bolezen družinskega člana;
- naravne in druge nesreče, ki onemogočajo prostovoljni odhod;
- nujna udeležba tujca v postopku pred državnim organom Republike Slovenije;
- dokončanje razreda ali letnika šolanja, ki ga v Republiki Sloveniji obiskuje mladoletni tujec, vendar ne dlje kot do zaključka šolskega leta, v katerem se tujec nahaja v času izdaje odločbe o vrnitvi;
- skupen odhod družine;
- razlogi glede družinskih in socialnih vezi, ki si jih je tujec ustvaril v obdobju dolgotrajnega prebivanja na območju Republike Slovenije;
- druge okoliščine, zaradi katerih je utemeljeno podaljšanje roka za prostovoljni odhod mladoletnikov, mladoletnikov brez spremstva, invalidov, starejših ljudi, nosečnic, staršev samohranilcev z mladoletnimi otroki in oseb, ki so bile izpostavljene mučenju, posilstvu ali drugim resnim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja oziroma žrtev trgovine z ljudmi.

(5) Zoper odločbo o zavrnitvi podaljšanja roka za prostovoljni odhod se lahko tujec pritoži v petih dneh od vročitve odločbe. O pritožbi odloči ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, v osmih dneh. Zoper odločbo o zavrnitvi podaljšanja roka za prostovoljni odhod se lahko vloži tožba v upravnem sporu

v osmih dneh od vročitve odločitve ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, s katero je bil postopek končan. Za vložitev pritožbe in za postopek v upravnem sporu zoper odločitev o podaljšanju roka za prostovoljni odhod se taksa ne plača.

(6) Tujec mora zapustiti Republiko Slovenijo, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 v roku za prostovoljni odhod, ki mu je naložen v skladu s tem zakonom, sicer policija ravna po določbah tega zakona, ki se nanašajo na odstranitev tujca.

(7) Rok za prostovoljni odhod se ne določi tujcu, katerega bivanje v Republiki Sloveniji pomeni nevarnost za javni red, javno varnost ali varnost države ali pri katerem obstaja nevarnost pobega.«.

49. člen

67. člen se spremeni tako, da se glasi:

»67. člen

(prepoved vstopa)

(1) Z odločbo o vrnitvi se tujcu določi prepoved vstopa v Republiko Slovenijo in tudi v območje držav članic Evropske unije in območje držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon določa drugače, in sicer:

- za obdobje enega leta tujcu, ki mu je bil z odločbo o vrnitvi določen rok za prostovoljni odhod;
- za obdobje dveh let tujcu, za katerega obstajajo okoliščine po drugi, četrti ali sedmi alineji prvega odstavka 68. člena tega zakona;
- za obdobje treh let tujcu, za katerega obstajajo okoliščine po prvi, tretji, peti ali šesti alineji prvega odstavka 68. člena tega zakona;
- za obdobje petih let tujcu, katerega bivanje v Republiki Sloveniji pomeni nevarnost za javni red, javno varnost ali varnost države.

(2) Prepoved vstopa iz prve alineje prejšnjega odstavka se ne izvrši, če tujec zapusti Republiko Slovenijo, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 v roku za prostovoljni odhod.

(3) Prepoved vstopa, določenega z odločbo o vrnitvi, lahko organ, ki je odločbo izdal, po uradni dolžnosti ali na prošnjo tujca z odločbo prekliče, skrajša ali začasno odloži zaradi naslednjih razlogov:

- smrt ali bolezen družinskega člana;
- zagotavljanje nujne zdravniške pomoči;
- nujna udeležba v postopkih pred državnimi organi;
- če je bilo tujcu v Republiki Sloveniji dovoljeno zadrževanje ali izdano dovoljenje za začasno prebivanje v skladu s 50. členom tega zakona;
- če tujec dokaže, da uživa pravico do prostega gibanja na podlagi prava Evropske unije ali je to pravico naknadno pridobil.

(4) Čas, v katerem je tujcu prepovedan vstop, začne teči z dnem izvršitve odločbe, s katero je bila tujcu izrečena prepoved vstopa.

(5) Prepoved vstopa prepoveduje vstop in prebivanje tujca na ozemlju Republike Slovenije, drugih držav članic Evropske unije in območje držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon določa drugače.

(6) Tujcu, ki vstopi v Republiko Slovenijo kljub veljavni prepovedi vstopa, in tujcu, ki ne zapusti Republike Slovenije, območja držav članic Evropske unije in območja držav, pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 v rokih, določenih za prostovoljni odhod, se v obdobju treh let od odstranitve tujca zavrne izdaja vizuma in dovoljenja za prebivanje, razen dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine.«.

50. člen

68. člen se spremeni tako, da se glasi:

»68. člen

(nevarnost pobega)

Okoliščine, ki kažejo na nevarnost pobega tujca, so:

- navajanje lažnih podatkov oziroma nesodelovanje v postopku, kot tudi zavrnitev odvzema biometričnih podatkov;
- uporaba lažnih ali ponarejenih osebnih dokumentov, kot tudi namerno uničenje ali kakršna koli drugačna namerna odstranitev obstoječih dokumentov;
- vstop v Republiko Slovenijo v času veljavne prepovedi vstopa;
- v zadnjih treh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi pravnomočno izrečena sankcija za prekršek zaradi nezakonitega prebivanja;
- jasno izražena namera o nespoštovanju odločbe o vrnitvi;
- dejstvo, da je bil tujec v zadnjih dveh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi v Republiko Slovenijo pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti;
- dejstvo, da je bila tujcu v zadnjih dveh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi v Republiko Slovenijo najmanj trikrat izrečena pravnomočna sankcija za prekrške po predpisih zoper javni red, ali za prekrške po predpisih, ki urejajo državno mejo in tujce, orožje ter prepovedane droge.«.

51. člen

69. člen se spremeni tako, da se glasi:

»69. člen

(odstranitev tujca)

(1) Tujca, ki mu v skladu s 60.a členom tega zakona ali sedmim odstavkom 66. člena tega zakona ni bil omogočen prostovoljni odhod, in tujca, ki ni zapustil Republike Slovenije, območja držav članic Evropske unije oziroma območja držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 v roku za prostovoljni odhod, določenem v skladu s tem zakonom, in se nahaja na območju Republike Slovenije, se odstrani iz Republike Slovenije in tudi z območja držav članic Evropske unije in območja držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, razen če ta zakon ne določa drugače. Prav tako se odstrani tujca na podlagi pravnomočne sodbe, s katero mu je bila izrečena stranska kazen ali stranska sankcija izгона tujca iz države.

(2) Tujca, ki ga je treba v skladu z zakonom odstraniti iz Republike Slovenije, policija privede do državne meje in napoti čez mejo ali izroči organom te države. Če je treba tujca, ki se nahaja na območju Republike Slovenije, odstraniti iz Republike Slovenije, območja držav članic Evropske unije oziroma območja držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, se ga vrne v državo izvora ali državo tranzita v skladu z mednarodnimi sporazumi ali sporazumi, ki jih je sklenila Evropska unija, ali v drugo tretjo državo, v katero se tujec vrne prostovoljno, pod pogojem, da ga ta država sprejme. Tujca se lahko vrne tudi v drugo državo članico Evropske unije, če izpolnjuje pogoje za bivanje v tej državi.

(3) Na način iz prejšnjega odstavka policija izvede tudi odstranitev tujca, ki se ga vrača na podlagi mednarodne pogodbe.

(4) Policija z izbrano nevladno organizacijo ali drugo neodvisno institucijo na podlagi javnega poziva sklene pisni dogovor o spremljanju odstranjevanja tujcev.

(5) Spremljanje odstranjevanja tujcev izvaja izbrana nevladna organizacija ali druga neodvisna institucija ob vseh aktivnostih policije, ki so namenjene odstranitvi tujca iz države, vključno z obdobjem pred odhodom, v času poleta oziroma drugega načina potovanja, postankom v tranzitu, prihodom in sprejemom tujca v državo vrnitve.

(6) Policija o načrtovani odstranitvi obvesti izbranega izvajalca spremljanja, ki se lahko odloči ali bo izvedel spremljanje konkretne odstranitve in v kakšnem obsegu.

(7) Policija ugotovitve izbrane organizacije ali institucije iz prejšnjega odstavka, ki bi izkazovale kršitve človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, obravnava v pritožbenem postopku, določenem v zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije.«.

52. člen

70. člen se spremeni tako, da se glasi:

»70. člen

(priznavanje odločitev o izgonu in vrnitvi)

(1) Policija lahko v skladu s tem zakonom odstrani tudi tujca, ki se nahaja na ozemlju Republike Slovenije in mu je bila s strani druge države članice Evropske unije izdana izvršljiva odločba o vrnitvi ali izrečena pravnomočna odločitev o izgonu.

(2) Če ima tujec iz prejšnjega odstavka dovoljenje za prebivanje ali drugo dovoljenje, ki mu daje pravico do prebivanja in ki ga je izdala Republika Slovenija ali druga država članica Evropske unije, se mora policija pred odstranitvijo posvetovati s pristojnim organom države, ki je takšno dovoljenje izdal. Če tujcu kljub izdani izvršljivi odločbi o vrnitvi ali izrečeni pravnomočni odločbi o izgonu, pravica do prebivanja v drugi državi članici Evropske unije ne preneha, se tujca lahko odstrani tudi v to državo. Dokler tujcu ne preneha pravica do prebivanja v Republiko Slovenijo, se ga ne odstranjuje.

(3) Pred odstranitvijo lahko policija od države članice Evropske unije, ki je izdala izvršljivo odločbo o vrnitvi oziroma izrekla pravnomočno odločitev o izgonu, zahteva posredovanje dokumentacije, ki se nanaša na odločitev za izdajo odločbe o vrnitvi oziroma na odločitev o izgonu. Če zahtevana dokumentacija policiji ni posredovana, tujca ni dolžna odstraniti.

(4) O odstranitvi tujca ali razlogih, zaradi katerih odstranitev ni bila izvršena, policija obvesti pristojni organ države članice Evropske unije, ki je izdal izvršljivo odločbo o vrnitvi oziroma izrekel pravnomočno odločitev o izgonu.

(5) Pristojni organ Republike Slovenije, ki je izdal izvršljivo odločbo o vrnitvi ali izrekel pravnomočno odločitev o izgonu tujca, ki zakonito prebiva na območju druge države članice Evropske unije, na zahtevo pristojnega organa druge države članice, ki tujca odstranjuje, posreduje dokumentacijo, ki se nanaša na izdano odločbo o vrnitvi oziroma na odločitev o izgonu.«.

53. člen

73. člen se spremeni tako, da se glasi:

»73. člen

(dovolitev zadrževanja)

(1) Zadrževanje po tem zakonu pomeni dovoljenje tujcu, ki se ga mora odstraniti, da začasno ostane v Republiko Sloveniji.

(2) Policija po uradni dolžnosti uvede postopek dovolitve zadrževanja po tem, ko so izpolnjeni pogoji za odstranitev tujca iz 69. člena tega zakona, in tujcu dovoli zadrževanje v Republiko Slovenijo, če:

– tujčeva odstranitev iz države v skladu s prejšnjim členom ni dovoljena;

– se izkaže, da bi zaradi njegovega življenjsko ogrožajočega zdravstvenega stanja v fazi odstranitve lahko prišlo do izpostavljenosti hudemu in nepopravljivemu poslabšanju zdravstvenega stanja;

– tujec nima in si ne more preskrbeti veljavne potne listine države, katere državljan je, če za tujca veljavne potne listine države, katere državljan je, ne more pridobiti organ, ki vodi postopek odstranitve ali če niso izpolnjeni pogoji za izdajo Evropske potne listine za vrnitev nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav;

– tujca država, katere državljan je, ali država, v kateri je oseba brez državljanstva imela svoje zadnje prebivališče, ni pripravljena sprejeti;

– odstranitev ni možna, ker ni mogoče zagotoviti prevoza tujca iz države po kopenski, zračni ali vodni poti.

(3) Dovolitev zadrževanja se tujcu izda za največ šest mesecev in se lahko po uradni dolžnosti podaljša, dokler trajajo razlogi iz prejšnjega odstavka. Odstranitev iz države do pravnomočnosti odločitve o dovolitvi zadrževanja ni dovoljena. Tujcu, ki mu je dovoljeno zadrževanje, policija izda izkaznico o dovolitvi zadrževanja v Republiki Sloveniji.

(4) Za ugotavljanje razlogov iz prve alineje drugega odstavka tega člena lahko policija od ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, zahteva posredovanje informacij o splošnih in specifičnih informacijah o izvorni državi tujca, kot jih določa zakon, ki ureja mednarodno zaščito, in posredovanje upravne odločbe ali sklepa, izdanega v postopku mednarodne zaščite.

(5) Tujcu, ki mu je dovoljeno zadrževanje, lahko policija z odločbo določi kraj prebivanja na določenem naslovu, naloži obveznost rednega javljanja na policijski postaji, predložitve dokumentov ali obveznost zadrževanja na določenem kraju.

(6) Obveznost tujca, da zapusti državo, z dovolitvijo zadrževanja ne preneha.

(7) Zoper odločbo o dovolitvi zadrževanja, odločbo o podaljšanju zadrževanja ali sklep o ustavitvi postopka dovolitve ali podaljšanja zadrževanja lahko tujec vloži tožbo na upravno sodišče v petih dneh od vročitve odločbe ali sklepa. O tožbi upravno sodišče odloči v osmih dneh.«.

54. člen

V 75. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(4) Tujcu, ki ne ravna v skladu s prvim ali drugim odstavkom 90. člena tega zakona, ne pripada pravica do osnovne oskrbe.«.

V petem odstavku se beseda »dr drugega« nadomesti z besedo »tretjega«.

V šestem odstavku se beseda »dr drugega« nadomesti z besedo »tretjega«, za prvim stavkom pa se doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Pri zagotavljanju nastanitve sodeluje ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.«.

55. člen

76. člen se spremeni tako, da se glasi:

»76. člen

(omejitev gibanja tujca)

(1) Z namenom priprave ali izvedbe postopka odstranitve, predaje ali izročitve, policija odredi omejitev gibanja in nastanitev v centru tujcu:

– ki ga je treba odstraniti v skladu z določbami tega zakona;

– ki ga je v skladu z mednarodno pogodbo treba vrniti, predati ali izročiti pristojnim organom.

(2) Z namenom ugotovitve istovetnosti tujca se lahko tujcu, katerega istovetnost ni ugotovljena ali obstaja utemeljen sum glede njegove izkazane istovetnosti, izreče omejitev gibanja in nastanitev v centru, če obstaja nevarnost, da bo tujec zapustil ozemlje Republike Slovenije.

(3) Če se oceni, da se lahko namen iz prvega ali drugega odstavka tega člena doseže z milejšimi ukrepi, policija namesto ukrepa omejitve gibanja in nastanitve v centru uporabi ukrep iz drugega odstavka 81. člena tega zakona.

(4) Omejitev gibanja žensk, družin, otrok, mladoletnikov brez spremstva, ostarelih, huje bolnih in drugih ranljivih oseb se v centru zagotovi ločeno, tako da je zagotovljena njihova ustrezna zasebnost.

(5) Minister, pristojen za notranje zadeve, določi postopek za nastanitev tujcev v centru.

(6) Omejitev gibanja lahko traja le toliko časa, kolikor je potrebno, da se doseže namen iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena, vendar ne dlje kot šest mesecev.

(7) Tujca iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki ga zaradi posebnih razlogov ali potreb ni mogoče nastaniti v centru, se v soglasju s socialnovarstvenim zavodom na stroške centra nastani v socialnovarstvenem zavodu ali se mu zagotovi drugo ustrezno institucionalno varstvo.

(8) Tujec iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ima enak obseg pravic kot tujec, ki mu je dovoljeno zadrževanje. Osnovna oskrba tujca se v tem primeru zagotavlja v centru in ne na način, kot je določeno v tretjem odstavku prejšnjega člena.

(9) V času omejitve gibanja se tujca seznani s pravili bivanja v centru in njegovimi pravicami in obveznostmi.

(10) Čas bivanja tujca izven centra brez dovoljenja za izhod iz centra, čas bivanja tujca, ki je v postopku mednarodne zaščite, nastanjen v centru, in čas bivanja tujca, ki je bil nastanjen v centru in je v priporu ali zaporu, se ne šteje v čas nastanitve v centru.

(11) Med bivanjem v centru je gibanje tujca omejeno na območje centra, kjer mora tujec upoštevati pravila bivanja. Tujcu se izjemoma lahko dovoli gibanje zunaj območja centra. Pogoje in način dovolitve gibanja zunaj območja centra določajo pravila bivanja.

(12) Omejitev gibanja in nastanitev v centru za tujce se lahko odredi tudi tujcu, ki ne upošteva obveznosti, ki so mu naložene z odločbo o dovolitvi zadrževanja ali odločbo, s katero mu je namesto omejitve gibanja in nastanitve v centru za tujce v skladu s tem zakonom izrečen milejši ukrep.«.

56. člen

V 76.b členu se v drugem odstavku v deveti alineji pika nadomesti z vejico, za njo pa se dodata novi deseta in enajsta alineja, ki se glasita:

- »– pomanjkljiva higiena ali skrb za bivalne prostore,
- aktiviranje lažnega alarma ali opozorila.«.

V tretjem odstavku se osma alineja spremeni tako, da se glasi:

»– samovoljna zapustitev centra ali poskus samovoljne zapustitve centra,«.

57. člen

76.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»76.c člen

(ukrep ob kršitvah pravil bivanja v centru)

(1) Za lažje kršitve pravil bivanja vodja centra ali oseba, ki jo ta pooblasti, tujcu izreče opozorilo.

(2) Za težje kršitve pravil bivanja ali če tujec nadaljuje z lažjimi kršitvami, lahko vodja centra ali oseba, ki jo ta pooblasti, tujcu odredi:

- odstranitev iz skupnih bivalnih in drugih prostorov ter ločeno nastanitev v posebej varovani sobi do treh dni;
- odvzem sobnega televizijskega ali radijskega sprejemnika za obdobje do enega tedna;
- prepoved sodelovanja v prostočasnih aktivnostih za obdobje do dveh tednov;
- omejitev uveljavljanja pravic iz pravil bivanja v centru za obdobje do dveh tednov;
- ukinitve možnosti izdaje dovoljenja za izhod iz centra za obdobje največ enega meseca;
- ukinitve možnosti izreka milejšega ukrepa na podlagi 81. člena tega zakona za obdobje največ enega meseca.

(3) Pri izbiri ukrepov iz prvega ali drugega odstavka tega člena se upoštevajo težja kršitve, izjava kršitelja, sorazmernost ukrepa glede na težo kršitve, odgovornost osebe za kršitev, nagib, zaradi katerega je tujec storil dejanje, okoliščine, v katerih je bilo dejanje storjeno, druge okoliščine, pomembne za ukrepanje, postopnost pri ukrepanju in možne posledice ukrepanja.

(4) Ukrep ob lažjih kršitvah pravil bivanja v centru se izreče ustno, z opozorilom. Ukrep iz drugega odstavka tega člena se izreče ustno, v 48 urah od ustne odločitve pa se tujcu izda pisna odločba. Izrek in pravni pouk morata biti na zahtevo tujca pisno ali ustno prevedena v jezik, ki ga tujec razume.

(5) Če se med trajanjem ukrepa ugotovi, da je ukrep dosegel svoj namen, center odloči o njegovem prenehanju.

(6) Zoper odločbo iz četrtega odstavka tega člena se lahko v osmih dneh od vročitve odločbe vloži tožba na upravno sodišče, ki o tožbi odloči v petnajstih dneh.

(7) Ukrepi iz tega člena se ob izpolnjevanju pogojev iz prvega in drugega odstavka tega člena lahko izrečejo tudi, če je tujec v centru nastanjen na podlagi določb zakona, ki ureja mednarodno zaščito.«.

58. člen

77. člen se spremeni tako, da se glasi:

»77. člen

(strožji policijski nadzor)

(1) Bivanje pod strožjim policijskim nadzorom odredi policija z odločbo, če:

– se je tujec že poskušal izogniti odstranitvi s pobegom ali se je aktivno upiral odstranitvi;

– je tujec kljub izreku ukrepa iz drugega odstavka prejšnjega člena nadaljeval z lažjimi ali težjimi kršitvami pravil bivanja v centru, in sicer v primeru lažjih kršitev v obdobju enega meseca od izrečenega ukrepa, v primeru težjih kršitev pa v obdobju šestih mesecev od izrečenega ukrepa;

– če je iz dejanskih okoliščin in ravnanja tujca razvidno, da se namerava izogniti odstranitvi.

(2) V primeru izreka ukrepa bivanja pod strožjim policijskim nadzorom ostanejo že izrečeni ukrepi iz prejšnjega člena v veljavi, ob novih kršitvah pravil bivanja v centru pa se lahko tujcu izrečejo tudi novi ukrepi v skladu s prejšnjim členom.

(3) Bivanje pod strožjim policijskim nadzorom se tujcu odredi za čas, ki je potreben, da bo tujec prenehal kršiti pravila bivanja v centru, oziroma, za čas, ki je potreben za njegovo odstranitev, vendar ne za več kot šest mesecev.

(4) Strožji policijski nadzor se ob izpolnjevanju pogojev iz druge alineje prvega odstavka tega člena lahko izreče tudi, če je tujec v centru nastanjen na podlagi določb zakona, ki ureja mednarodno zaščito.

(5) Strožji policijski nadzor pomeni omejitev gibanja v posebej za to namenjenih prostorih centra, v skladu s pravili bivanja.«.

59. člen

V 79. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če tujca iz objektivnih razlogov tudi po poteku šestih mesecev ni mogoče odstraniti iz države, lahko policija z odločbo:

– zaradi nesodelovanja tujca v postopku odstranitve ali zamude pri pridobivanju potrebne dokumentacije iz tretjih držav ali če je postopek ugotavljanja istovetnosti še v teku, omejitev gibanja in nastanitev v centru oziroma bivanje pod strožjim policijskim nadzorom podaljša za največ šest mesecev, če so za to izpolnjeni pogoji iz tega zakona in če je utemeljeno pričakovati, da bo mogoče tujca v tem času odstraniti;

– tujcu izreče dovolitev zadrževanja v skladu s 73. členom tega zakona ali milejši ukrep iz 81. člena tega zakona, pri čemer mora tujec upoštevati pravila gibanja izven območja centra sicer se ga lahko ponovno nastani v center.«.

60. člen

V 79.a členu se v petem odstavku besedilo »Upravno sodišče« nadomesti z besedilom »Vrhovno sodišče«.

61. člen

81. člen se spremeni tako, da se glasi:

»81. člen

(milejši ukrep)

(1) Policija po uradni dolžnosti v najkrajšem možnem času po izreku ukrepa omejitve gibanja in nastanitve tujca v centru, ali na prošnjo tujca, ki mu je bil izrečen ukrep omejitve gibanja in nastanitve tujca v centru, izreče milejši ukrep, če se lahko tudi na tak način zagotovi namen iz prvega oziroma drugega odstavka 76. člena tega zakona.

(2) Policija lahko na podlagi prejšnjega odstavka tujcu z odločbo dovoli bivanje izven centra in mu določi eno ali več obveznosti:

– določitev kraja prebivanja na določenem naslovu;

– naložitev obveznosti rednega javljanja na policijski postaji;

– predložitev osebnih dokumentov.

(3) Minister, pristojen za notranje zadeve, s pravilnikom določi način izvedbe milejših ukrepov.«.

62. člen

V 83. členu se v tretjem odstavku besedilo »milejše ukrepe« nadomesti z besedilom »milejši ukrep«.

63. člen

V 86. členu se v tretjem odstavku besedilo »iz VI. poglavja« nadomesti z besedilom »iz V. poglavja tega zakona, razen 60.a, 61. in 62. člena tega zakona, za izdajo Evropske potne listine za vrnitev nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav«.

Za petim odstavkom se dodata nova šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»(6) V okviru ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, se za namen izmenjave informacij, potrebnih za izvajanje določb, ki se nanašajo na mobilnost tujcev in njihovih družinskih članov, in prenos informacij, povezanih s prenosom prava Evropske unije v pravni red Republike Slovenije, vzpostavi nacionalna kontaktna točka, ki sodeluje s pristojnimi organi v Republiki Sloveniji in drugimi nacionalnimi kontaktnimi točkami držav članic Evropske unije.

(7) Za namen izmenjave informacij, potrebnih za izvajanje določb, ki se nanašajo na mobilnost tujcev in njihovih družinskih članov, pristojna ministrstva in drugi državni organi ter nosilci javnih pooblastil v Republiki Sloveniji ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, na njegovo pisno zahtevo ali zahtevo, poslano po elektronski poti, v katerih je navedena ustrezna pravna podlaga, brezplačno posredujejo podatke in informacije, ki so potrebne za izmenjavo informacij preko nacionalnih kontaktnih točk držav članic Evropske unije.«.

64. člen

V 87. členu se v tretjem odstavku za besedilom »37.b« doda besedilo »38.č.«, za besedilom »41.« pa se doda besedilo »44.b, 44.d.«.

Za četrtem odstavkom se dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Zoper odločbe in sklepe, ki jih je izdal organ iz tretjega odstavka prejšnjega člena v zvezi z izvajanjem 73., 74., 76.c., 78., 79. in 81. člena tega zakona, ni dovoljena pritožba, je pa dovoljen upravni spor.

(6) V postopkih sodnega varstva po 73., 76.c, 78., 79. in 79.a člena tega zakona ministrstvo, pristojno za notranje zadeve in policijo zastopa Državno odvetništvo Republike Slovenije.«.

65. člen

V 88. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če upravna enota v postopku izdaje prvega dovoljenja za začasno prebivanje zahteva zaslišanje tujca, diplomatsko predstavništvo ali konzulat Republike Slovenije v tujini o tem pošlje poziv tujcu v pisni obliki. Poziv za dopolnitev prošnje za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje tujcu ali pooblaščenцу, če ga je tujec določil, pošlje upravna enota.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Odločbo, razen prvega dovoljenja za začasno prebivanje, sklepe in druge dokumente, izdane v postopku izdaje prvega dovoljenja za začasno prebivanje, upravna enota lahko vroči tujcu neposredno v tujino tako, da tujec potrdi prejem. Če vročitev ni mogoča, ker naslovnik ne prebiva na naslovu, ki ga je navedel v vlogi, obenem pa ni ugotovljeno kje prebiva, ali če dokumenta ni prevzel v roku za prevzem pošiljke, se vročitev

opravi z javnim naznanilom na oglasni deski upravne enote in na državnem portalu e Uprava.«.

66. člen

V 90. členu se v prvem odstavku za tretjim stavkom doda nov četrti stavek, ki se glasi: »Če tujec dokumentov, ki so ključni za izvršitev odstranitve in jih ima v posesti, ne izroči prostovoljno, mu jih pristojni organ začasno odvzame do zaključka postopka odstranitve in o tem izda potrdilo.«.

67. člen

V 91. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) O prošnjah za izdajo dovoljenja za prebivanje na podlagi 47.a in 47.b člena tega zakona mora pristojni organ odločiti čimprej, najpozneje pa v 120 dneh od prejema popolne prošnje. Kadar mora pristojni organ zaradi ugotovitve obstoja razlogov za zavrnitev izdaje dovoljenj izvesti posebni ugotovitelni postopek, mora o prošnji odločiti najpozneje v 180 dneh.«.

68. člen

V 92. členu se v četrtem odstavku črta besedilo »in oseba, premeščena znotraj gospodarske družbe«, besedilo »morata« se spremeni v besedilo »mora«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Tujec in raziskovalna organizacija v Republiki Sloveniji, v kateri namerava tujec opravljati raziskovalno delo, ter tujec in višješolski oziroma visokošolski zavod v Republiki Sloveniji, v katerem bo tujec opravil del študija, morajo o spremembah, ki vplivajo na pogoje, na podlagi katerih je bila mobilnost odobrena, obvestiti pristojni organ v Republiki Sloveniji v desetih dneh od nastanka sprememb.«.

69. člen

V 98. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Policija tujcu, ki je v postopku odstranitve iz države in si ne more ali noče pridobiti potne ali potni listini enakovredne listine države, katere državljan je, izda evropsko potno listino za vrnitev nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav.«.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane šesti odstavek, se doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Prošnjo za izdajo potnega lista za tujca vložijo pri ministrstvu, pristojnem za notranje zadeve, oseba s priznanim statusom begunca ali subsidiarne zaščite v Republiki Sloveniji ali družinski član, ki mu je izdano dovoljenje za prebivanje za družinskega člana, oziroma njegov zakoniti zastopnik.«.

Dosedanji šesti odstavek, ki postane sedmi odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Potni list za tujca z veljavnostjo do 90 dni, brez dveh prstnih odtisov in podpisa, se izda tudi državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva iz zakona, ki ureja mednarodno zaščito, ki bo v Republiko Slovenijo sprejeta na podlagi kvote. Potni list iz prejšnjega stavka izda ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.«.

Dosedanji sedmi odstavek postane osmi odstavek.

70. člen

V 100. členu se v tretjem odstavku v prvi alineji besedi »prejšnjega odstavka« nadomestita z besedilom »prvega odstavka tega člena«.

71. člen

Za 100. členom se doda nov 100.a člen, ki se glasi:

»100.a člen

(zaseg osebnih dokumentov)

(1) Policist tujcu zaseže osebne dokumente iz tretjega odstavka tega člena, za katere na podlagi nacionalnih ali mednarodnih uradnih evidenc, do katerih dostopa, ugotovi, da so na seznamu izgubljenih ali razveljavljenih listin.

(2) Zaseženi osebni dokumenti se pošljejo organu oziroma državi, ki je razpisala ukrep zasega. Ob zasegu policist tujcu izda potrdilo o zasegu.

(3) Osebni dokumenti, ki se lahko zasežejo v skladu s tem členom, so: potni listi, osebne izkaznice, dovoljenja za prebivanje in drugi potovalni dokumenti, ki jih je izdala tuja država.

(4) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko policist v primeru nastopa objektivnih okoliščin, iz katerih izhaja, da se tujec zaradi zasega osebnih dokumentov ne bo mogel vrniti v svojo matično državo oziroma v primernem roku ne bo mogel pridobiti nadomestnih osebnih dokumentov za vrnitev, odstopi od ukrepa zasega in o tem obvesti državo, ki je razpisala ukrep.«.

72. člen

102. člen se spremeni tako, da se glasi:

»102. člen

(način izdaje, vsebina in oblika dovoljenja za prebivanje za državljane Švicarske konfederacije in njihove družinske člane)

(1) Dovoljenje za začasno prebivanje, izdano državljanu Švicarske konfederacije in njegovemu družinskemu članu na podlagi Sporazuma med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami, na eni strani, ter Švicarsko konfederacijo, na drugi, o prostem pretoku oseb (UL L št. 114 z dne 30. 4. 2002, str. 6), in dovoljenje za stalno prebivanje, izdano državljanu Švicarske konfederacije in njegovemu družinskemu članu, se izdaja v obliki samostojne listine kot izkaznice.

(2) Dovoljenje za prebivanje, izdano državljanu Švicarske konfederacije, vsebuje podatke, ki jih določa Uredba 1030/2002/ES, razen podatka o podobi obraza in dveh prstnih odtisih imetnika, obdelanih in shranjenih kot biometrični podatek na pomnilniškem mediju izkaznice dovoljenja za prebivanje, podatek o naslovu prebivališča v Republiki Sloveniji in podatek o pravici do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela za tujce, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, pravico do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela.

(3) Dovoljenje za prebivanje, izdano družinskemu članu državljana Švicarske konfederacije, ki ni državljan Švicarske konfederacije ali državljan EU, vsebuje podatke iz prejšnjega odstavka in podatke o podobi obraza in dveh prstnih odtisih imetnika, obdelanih in shranjenih kot biometrični podatek na pomnilniškem mediju izkaznice dovoljenja za prebivanje.

(4) Za zajem in hrambo biometričnih podatkov ter vrnitev samostojne listine v primeru prenehanja dovoljenja za prebivanje se uporabljajo določbe tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 58. člena in enajstega odstavka 111. člena tega zakona.

(5) Način izdaje in obliko dovoljenja za prebivanje, način označitve prenehanja dovoljenja za prebivanje, zajem prstnih odtisov in ceno izkaznice predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

(6) Veljavnost izkaznice dovoljenja za stalno prebivanje, izdane državljanu Švicarske konfederacije in njegovemu družinskemu članu, je deset let. Veljavnost izkaznice dovoljenja za stalno prebivanje, ki se izda tujcu iz prejšnjega stavka, mlajšemu od treh let, je tri leta, staremu od tri do 18 let, pa pet let.«.

73. člen

V 105. členu se tretji in četrti odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(3) Urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov, in pristojna ministrstva pri izvajanju nalog vključevanja sodelujejo med seboj ter z domačimi in mednarodnimi strokovnimi organizacijami, organi drugih držav in drugimi izvajalci nalog ter usklajujejo dejavnosti za hitrejšo vključevanje tujcev, ki niso državljani EU, v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje oziroma izobraževalni sistem Republike Slovenije. Za usklajevanje in koordinacijo nalog vključevanja

tujcev je pristojen urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov.

(4) Urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov, zagotavlja informacije, ki so potrebne tujcem za njihovo vključevanje v slovensko družbo, zlasti glede njihovih pravic in dolžnosti.«.

74. člen

106. člen se spremeni, tako da se glasi:

»106. člen

(pomoč pri vključevanju tujcev, ki niso državljani EU)

(1) Tujci, ki niso državljani EU, so upravičeni do programov, ki zagotavljajo hitrejšo vključevanje v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje Republike Slovenije, in sicer do:

- enkratnega sofinanciranja stroškov udeležbe na programih učenja slovenskega jezika in seznanjanja s slovensko zgodovino, kulturo in ustavno ureditvijo (v nadaljnjem besedilu: spoznavanje slovenske družbe) v višini 50 odstotkov cene programa, pri čemer se programa učenja slovenskega jezika in spoznavanje slovenske družbe lahko izvajata ločeno ali pa sta vsebinsko združena in se izvajata kot enoten program,
- programov medsebojnega poznavanja in razumevanja s slovenskimi državljani,
- informiranja v zvezi z njihovim vključevanjem v slovensko družbo.

(2) Do enkratnega sofinanciranja stroškov udeležbe na programih iz prve alineje prvega odstavka tega člena so upravičeni tujci, ki niso državljani EU z veljavnim dovoljenjem za začasno prebivanje iz razloga združitve družine, in tujci z veljavnim dovoljenjem za začasno prebivanje, ki v Republiki Sloveniji pet let neprekinjeno zakonito prebivajo.

(3) Do sofinanciranja stroškov obiskovanja programov iz prve alineje prvega odstavka tega člena niso upravičeni tujci, ki so končali šolanje na katerikoli stopnji v Republiki Sloveniji, so vključeni v redni izobraževalni program v Republiki Sloveniji, ki poteka v slovenskem jeziku, ali so že pridobili potrdilo o uspešno opravljenem izpitu iz znanja slovenskega jezika.

(4) Vlada Republike Slovenije podrobneje predpiše način sofinanciranja obiskovanja programa učenja slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe oziroma enotnega programa iz prve alineje prvega odstavka tega člena.«.

75. člen

V 107. členu se v prvem odstavku besedilo »pristojno ministrstvo, pristojno za notranje zadeve« nadomesti z besedilom »pristojen urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov«.

V tretjem odstavku se besedilo »Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve« nadomesti z besedilom »Urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov«.

76. člen

V 108. členu se v prvem odstavku besedilo »Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve« nadomesti z besedilom »Urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov«.

77. člen

V 110. členu se v prvem odstavku v šestnajsti alineji beseda »in« nadomesti z vejico.

V sedemnajsti alineji se pika nadomesti z besedo »in«, za njo pa se dodata novi osemnajsta in devetnajsta alineja, ki se glasita:

- »– nedovoljenih vstopih tujcev v državo in
- potrdilih o pravicah obmejnega delavca.«.

V drugem odstavku se za besedo »štirinajste« beseda »in« nadomesti z vejico, za besedo »sedemnajste« pa se doda besedilo »in devetnajste«.

V tretjem odstavku se za besedo »desete« beseda »in« nadomesti z vejico, za besedo »šestnajste« pa se doda besedilo »in devetnajste«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Policija upravlja evidenco iz tretje, trinajste, petnajste in osemnajste alineje prvega odstavka tega člena, pri svojem delu pa lahko uporablja tudi podatke iz drugih evidenc iz prvega odstavka tega člena.«.

V šestem odstavku se v prvem stavku besedilo »in drugega« ter besedilo »in drugem« črta.

Devety odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Pristojni organ lahko podatke iz evidence o udeležbi tujcev v programih vključevanja uporablja v postopkih podaljšanja dovoljenja za začasno prebivanje iz 47. člena tega zakona, izdaje dovoljenja za stalno prebivanje 52. člena tega zakona in pridobitve državljanstva Republike Slovenije.«.

Za devetim odstavkom se dodata nova deseti in enajsti odstavki, ki se glasita:

»(10) Urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov, lahko pri svojem delu obdeluje podatke iz desetega odstavka 114. člena tega zakona.

(11) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, in pristojni organ iz tretjega odstavka tega člena iz evidenc, ki jih vodi davčni organ o dohodkih skladno z zakonom, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine, o davku in obveznih prispevkih za socialno varnost ter o normiranih oziroma dejanskih stroških, ki se nanašajo na te dohodke in o vzdrževanih družinskih članih, za namene, določene v prvem odstavku tega člena, brezplačno pridobiva podatke o sredstvih za preživljanje tujca in njegovih vzdrževanih družinskih članov (EMŠO, višina sredstev za preživljanje). Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, lahko za namen pridobivanja podatkov iz prejšnjega stavka s povezovalnim znakom EMŠO Register tujcev poveže z evidencami, ki jih vodi davčni organ, ki vsebujejo podatke, določene v tem odstavku.«.

Dosedanji deseti odstavek postane dvanajsti odstavek.

78. člen

V 111. členu se za devetim odstavkom doda nov deseti odstavek, ki se glasi:

»(10) V prošnji za izdajo enotnega dovoljenja zaradi opravljanja pripravništva, ki se izda na podlagi soglasja organa, pristojnega po zakonu, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, je treba poleg podatkov iz prvega odstavka tega člena navesti tudi naslednje podatke:

1. firmo subjekta gostitelja;
2. sedež subjekta gostitelja;
3. matično številko subjekta gostitelja.«.

Dosedanja deseti in enajsti odstavki postaneta enajsti in dvanajsti odstavki.

V dosedanjem dvanajstem odstavku, ki postane trinajsti odstavek, se v prvem stavku za besedilom »iz prvega« črtata vejica in besedilo »drugega, tretjega, četrtega, petega, šestega, sedmega in osmega«, za besedilom »tega člena,« se doda besedilo »podatke o višini sredstev za preživljanje,« v drugem stavku pa se besedilo »podatek o roku za prostovoljno vrnitev« nadomesti z besedilom »podatek o roku za prostovoljni odhod«.

Dosedanja trinajsti in štirinajsti odstavki postaneta štirinajsti in petnajsti odstavki.

79. člen

V 112. členu se v prvem odstavku v 21. točki za besedilom »garantno« doda besedilo »ali povabilno«.

V četrtem odstavku besedilo »pet let« nadomesti z besedilom »dve leti«.

V petem in šestem odstavku se za besedo »garantno« v različnih sklonih doda besedilo »in povabilno« v ustreznem sklonu.

80. člen

V 114. členu se deseti odstavek spremeni, tako, da se glasi:

»(10) Evidenca o udeležbi tujcev v programih vključevanja (evidenca iz sedemnajste alineje prvega odstavka 110. člena

tega zakona) vsebuje podatke iz 1., 2., 4., 5., 6., 7. in 11. točke prvega odstavka 111. člena tega zakona in podatke o vrsti in številu ur programa, datumu prijave tujca v program, datumu odjave tujca iz programa, datumu začetka in zaključka programa in datumu ter kraju opravljanja internega izpita.«.

Za desetim odstavkom se doda nov enajsti odstavek, ki se glasi:

»(11) Evidenca nedovoljenih vstopov tujcev v državo (evidenca iz osemnajste alineje prvega odstavka 110. člena tega zakona) vsebuje podatke iz 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., in 15. točke prvega odstavka 111. člena tega zakona, kraj in čas nedovoljenega vstopa v državo, opis kraja nedovoljenega vstopa, način nedovoljenega vstopa, kraj in čas prijete, razlog zapustitve svoje države, ceno potovanja, ciljno državo, etnično skupino tujca, jezik in dialekt jezika, ki ga tujec govori in razume, služenje vojaškega roka, predhodne nedovoljene vstopa po migracijski poti do Republike Slovenije ter podatke, ali je tujec izrazil namero za vložitve prošnje za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji.«.

81. člen

V 115. členu se v prvem odstavku v drugem stavku za besedilom »začasno prebivanje« doda vejica, besedilo »hrani trideset dni po pravnomočni odločitvi o prošnji« pa se nadomesti z besedilom »za namen enoznačne identifikacije tujca v primeru pogošitve ali odtujitve vizuma ali dovoljenja za prebivanje, hrani pet let po pravnomočni odločitvi o prošnji«.

V tretjem stavku se za besedilom »začasno prebivanje« doda vejica, besedilo »hrani trideset dni od vročitve listine« pa se nadomesti z besedilom »za namen enoznačne identifikacije tujca v primeru pogošitve ali odtujitve dovoljenja za prebivanje, hrani pet let od vročitve listine, nato pa se iz evidence briše«.

V drugem odstavku se v prvem stavku besedilo »ki se hrani trideset dni« nadomesti z besedilom »ki se, za namen enoznačne identifikacije tujca v primeru pogošitve ali odtujitve dovoljenja za prebivanje, hrani pet let«. V drugem stavku se besedilo »hrani trideset dni od vročitve listine« nadomesti z besedilom »za namen enoznačne identifikacije tujca v primeru pogošitve ali odtujitve dovoljenja za prebivanje, hrani pet let od vročitve listine, nato pa se iz evidence briše«.

V sedmem odstavku se besedilo »hrani trideset dni po pravnomočni odločitvi o prošnji, nato pa se iz evidence briše« nadomesti z besedilom »za namen enoznačne identifikacije tujca v primeru pogošitve ali odtujitve potnega lista za tujce, hrani pet let od vročitve listine, nato pa se iz evidence briše«.

Za devetim odstavkom se dodata nova deseti in enajsti odstavek, ki se glasita:

»(10) Podatki iz evidence nedovoljenih vstopov tujcev v državo (evidenca iz osemnajste alineje prvega odstavka 110. člena tega zakona) se hranijo deset let po nedovoljenem vstopu tujca v državo, nato se arhivirajo.

(11) Podatki iz evidence o potrdilih o pravicah obmejnega delavca se hranijo pet let po poteku veljavnosti potrdila, v primeru, da potrdilo ni bilo izdano, pa pet let od pravnomočne odločitve o prošnji za izdajo potrdila in se nato arhivirajo. Biometrični podatek o podobi obraza in prstnih odtisih se v evidenci o potrdilih o pravicah obmejnega delavca, za namen enoznačne identifikacije tujca v primeru pogošitve ali odtujitve potrdila o pravicah obmejnega delavca, hrani pet let po pravnomočni odločitvi o prošnji, nato pa se iz evidence briše. V primerih zamenjave listine pred potekom veljavnosti listine oziroma pred potekom veljavnosti potrdila o pravicah obmejnega delavca se biometrični podatek o podobi obraza in prstnih odtisih v evidenci o potrdilih o pravicah obmejnega delavca, za namen enoznačne identifikacije tujca v primeru pogošitve ali odtujitve potrdila o pravicah obmejnega delavca, hrani pet let od vročitve listine, nato pa se iz evidence briše.«.

82. člen

V 116. členu se v prvem odstavku drugi stavek spremeni tako, da se glasi: »Podoba obraza in prstni odtisi imetnika

dovoljenja za prebivanje, potnega lista za tujca in potrdila o pravicah obmejnega delavca, shranjeni kot biometrični podatek iz 58., 113. in 141.k člena tega zakona, se lahko uporabljajo in obdelujejo za preverjanje verodostojnosti dovoljenja za prebivanje, potnega lista za tujca ali potrdila o pravicah obmejnega delavca in istovetnosti imetnika dovoljenja za prebivanje, potnega lista za tujca ali potrdila o pravicah obmejnega delavca pri prehajanju državnih meja in v državi pri ugotavljanju zakonitosti bivanja, kot tudi za namen vnosa razpisa ukrepa v Schengenski informacijski sistem.«.

83. člen

V 119. členu se v četrtem odstavku v tretji alineji, v 122. členu v prvem odstavku v četrti alineji, v 123. členu v prvem odstavku v tretji alineji in v 128. členu v prvem odstavku v četrti alineji za besedilom »ustrezno zdravstveno zavarovanje« dodata vejica in besedilo »ki krije vsaj nujne zdravstvene storitve na območju Republike Slovenije«.

84. člen

V 127. členu se v prvem odstavku v prvi alineji besedilo »registriran partner« nadomesti z besedilom »partner v partnerski skupnosti oziroma partnerski zvezi«.

85. člen

V 129.a členu se v prvem odstavku črta besedilo »ki je državljani EU in«, na koncu stavka pa se pred piko doda besedilo »ali dovoljenja za prebivanje«.

V drugem odstavku se za besedilom »iz prejšnjega odstavka« dodata vejica in besedilo »ki je državljani EU,«.

V tretjem odstavku se za besedilom »iz prvega odstavka tega člena« dodata vejica in besedilo »ki je državljani EU,«.

Za tretjim odstavkom se dodata nova četrti in peti odstavek, ki se glasita:

»(4) Pristojni organ otroku državljanu EU, ki je rojen v Republiki Sloveniji in ne pridobi slovenskega državljanstva in ni državljani druge države članice Evropske unije, najpozneje v treh mesecih od rojstva po uradni dolžnosti izda dovoljenje za prebivanje za družinskega člana državljanu EU, ki se po uradni dolžnosti podaljšuje do otrokovega dopolnjenega 18. leta starosti, če ima otrokova mati ali oče oziroma otrokov skrbnik do otrokovega dopolnjenega otrokovega 18. leta starosti veljavno dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji in če otrok prebiva v Republiki Sloveniji.

(5) Pristojni organ otroku iz prejšnjega odstavka najpozneje v treh mesecih od rojstva po uradni dolžnosti izda dovoljenje za stalno prebivanje za družinskega člana državljanu EU, če ima otrokova mati ali oče oziroma otrokov skrbnik veljavno dovoljenje za stalno prebivanje in če otrok prebiva v Republiki Sloveniji.«.

86. člen

137. člen se spremeni tako, da se glasi:

»137. člen

(način izdaje, vsebina in oblika potrdila o prijavi prebivanja, potrdila o prijavi stalnega prebivanja in dovoljenja za prebivanje ter označitev prenehanja)

(1) Potrdilo o prijavi prebivanja za državljanu EU, potrdilo o prijavi stalnega prebivanja za državljanu EU, dovoljenje za prebivanje za družinskega člana in dovoljenje za stalno prebivanje za družinskega člana se izdajo v obliki samostojne listine kot izkaznica, katere veljavnost je pri potrdilu o prijavi stalnega prebivanja in dovoljenju za stalno prebivanje za družinskega člana deset let. Veljavnost izkaznice potrdila o prijavi stalnega prebivanja in izkaznice dovoljenja za stalno prebivanje, ki se izda tujcu, mlajšemu od treh let, je tri leta, veljavnost izkaznice potrdila o prijavi stalnega prebivanja in izkaznice dovoljenja za stalno prebivanje, ki se izda tujcu, staremu od tri do 18 let, pa je pet let.

(2) Potrdilo o prijavi prebivanja za državljana EU in potrdilo o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU iz prejšnjega odstavka vsebuje podatke, ki jih določa Uredba 1030/2002/ES, razen podatkov o podobi obraza in dveh prstnih odtisih imetnika, obdelanih in shranjenih kot biometrični podatek na pomnilniškem mediju izkaznice potrdila, in oznako »čl. 8. DIR 2004/38/ES« oziroma »čl. 19 DIR 2004/38/ES«, podatek o naslovu prebivališča v Republiki Sloveniji in podatek o pravici do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela za tujce, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, pravico do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela.

(3) Dovoljenje za prebivanje in dovoljenje za stalno prebivanje, izdana družinskemu članu, vsebujeta podatke, ki jih določa Uredba 1030/2002/ES, podatek o naslovu prebivališča v Republiki Sloveniji in podatek o pravici do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela za tujce, ki imajo v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev, pravico do prostega ali dovoljenega dostopa na trg dela, ter oznako »družinski član EU 10. čl. DIR 2004/38/ES« oziroma »družinski član EU 20. čl. DIR 2004/38/ES«. Na dovoljenje za prebivanje za družinskega člana slovenskega državljan se vpiše »družinski član«.

(4) Za zajem in hrambo biometričnih podatkov ter vrnitev izkaznice v primeru prenehanja se smiselno uporabljajo določbe tretjega, petega in šestega odstavka 58. člena in enajstega odstavka 111. člena tega zakona.

(5) Način izdaje in obliko potrdila o prijavi prebivanja, potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za prebivanje in dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana ter način označitve prenehanja potrdila o prijavi prebivanja, potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za prebivanje in dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana, zajem prstnih odtisov in ceno izkaznice predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

87. člen

V 138. členu se v tretjem odstavku beseda »tretjega« nadomesti z besedo »drugega«.

88. člen

139. člen se spremeni tako, da se glasi:

»139. člen

(evidence)

(1) Evidence o potrdilih o prijavi prebivanja za državljane EU in potrdilih oziroma dovoljenjih za prebivanje za njihove družinske člane ali družinske člane slovenskih državljanov se vodijo v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo vodenje evidenc. Evidence iz prejšnjega stavka vsebujejo podatke iz prvega in trinajstega odstavka 111. člena tega zakona.

(2) Državljan EU, družinski član državljan EU in družinski član slovenskega državljan v prošnji za izdajo oziroma obnovo potrdila o prijavi prebivanja in dovoljenja za prebivanje in v prošnji za izdajo potrdila o prijavi stalnega prebivanja in dovoljenja za stalno prebivanje dajo pristojnemu organu podatke iz prvega odstavka 111. člena tega zakona.

(3) Za arhiviranje in hrambo podatkov iz evidenc iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe prvega in drugega odstavka 115. člena tega zakona.

(4) Za uporabo podatkov iz evidenc iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe 116. člena tega zakona.

89. člen

Za 141. členom se doda naslov novega poglavja XIII.A ter členi 141.a, 141.b, 141.c, 141.č, 141.d, 141.e, 141.f, 141.g, 141.h, 141.i, 141.j in 141.k, ki se glasijo:

»XIII.A POGLAVJE

IZDAJA DOVOLJENJ ZA PREBIVANJE DRŽAVLJANOM ZDRUŽENEGA KRALJESTVA IN NJIHOVIM DRUŽINSKIM ČLANOM NA PODLAGI SPORAZUMA O IZSTOPU ZDRUŽENEGA KRALJESTVA VELIKA BRITANIJA IN SEVERNA IRSKA IZ EVROPSKE UNIJE IN EVROPSKE SKUPNOSTI ZA ATOMSKO ENERGIJO

141.a člen

(uporaba)

Določbe tega poglavja se uporabljajo za državljane Združenega kraljestva in njihove družinske člane, za katere se uporablja Sporazum o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL L št. 29 z dne 31. 1. 2020, str. 7) (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o izstopu).

141.b člen

(dovoljenje za začasno prebivanje)

(1) Državljan oziroma državljanka (v nadaljnjem besedilu: državljan) Združenega kraljestva in njegov družinski član, ki ni državljan EU, ki na dan poteka prehodnega obdobja iz 126. člena Sporazuma o izstopu (v nadaljnjem besedilu: prehodno obdobje) prebiva v Republiki Sloveniji na podlagi veljavnega potrdila o prijavi prebivanja za državljana EU, dovoljenja za prebivanje za družinskega člana državljan EU ali dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana državljan EU ter po poteku prehodnega obdobja še naprej prebiva v Republiki Sloveniji, mora v roku enega leta od konca prehodnega obdobja oziroma pred potekom veljavnosti potrdila o prijavi prebivanja za državljana EU, dovoljenja za prebivanje za družinskega člana državljan EU ali dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana državljan EU, če je ta krajša od enega leta od konca prehodnega obdobja, pri upravni enoti, na območju katere prebiva, vložiti prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje, ki se izda na podlagi Sporazuma o izstopu. Potrdilo o prijavi prebivanja za državljana EU, dovoljenje za prebivanje za družinskega člana državljan EU in dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana državljan EU, izdano državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu, ki ni državljan EU, pred koncem prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu, ostanejo v veljavi eno leto od konca prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu oziroma do izdaje dovoljenja za začasno prebivanje po Sporazumu o izstopu oziroma do poteka veljavnosti, če potrdilo o prijavi prebivanja, dovoljenje za prebivanje za družinskega člana državljan EU ali dovoljenje za začasno prebivanje za družinskega člana državljan EU veljavnost poteče pred enim letom od konca prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu. Za državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana, ki ni državljan EU, ki v roku iz prvega stavka ne vložijo prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje, po poteku veljavnosti potrdila oziroma dovoljenja, kot je določena v prejšnjem stavku, glede vstopa, zapustitve in bivanja v Republiki Sloveniji veljajo določbe tega zakona, ki veljajo za tujce, državljane držav, ki niso članice Evropskega gospodarskega prostora, kar pa ne vpliva na možnost vložiti prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanja v skladu s točko (d) prvega odstavka 18. člena Sporazuma o izstopu.

(2) Državljan Združenega kraljestva in njegov družinski član, ki ob koncu prehodnega obdobja prebiva v Republiki Sloveniji v času dovoljenega 90-dnevnega prebivanja od vstopa v Republiko Slovenijo iz prvega odstavka 119. člena oziroma šestega odstavka 127. člena tega zakona in želi na območju Republike Slovenije prebivati dlje kot 90 dni, mora vložiti prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje iz Sporazuma o izstopu pri upravni enoti, na območju katere prebivata, pred pretekom 90-dnevnega prebivanja.

(3) Družinski član državljan Združenega kraljestva iz prve do šeste alineje prvega odstavka 127. člena tega zakona

in partner, s katerim državljani Združenega kraljestva živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, ki pred koncem prehodnega obdobja ni prebival v Republiki Sloveniji in se želi združiti z državljanom Združenega kraljestva, ki je pred koncem prehodnega obdobja zakonito prebival v Republiki Sloveniji in v državi zakonito prebiva tudi po koncu prehodnega obdobja, lahko po koncu prehodnega obdobja prebiva na območju Republike Slovenije brez dovoljenja za prebivanje tri mesece od dneva vstopa v državo ali rojstva v Republiki Sloveniji. Če želi družinski član zaradi združitve družine z državljanom Združenega kraljestva na območju Republike Slovenije prebivati tudi po poteku dovoljenega prebivanja iz prejšnjega stavka, mora on sam oziroma njegov zakoniti zastopnik pred pretekom dovoljenega prebivanja pri upravni enoti, na območju katere prebiva, vložiti prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje, ki se izda na podlagi in ob izpolnjevanju pogojev iz Sporazuma o izstopu.

(4) O vloženi prošnji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje upravna enota državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu izda potrdilo, ki državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu iz prvega odstavka tega člena po poteku veljavnosti potrdila o prijavi prebivanja za državljana EU, dovoljenja za prebivanje za družinskega člana državljana EU ali dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana državljana EU, državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu iz drugega in tretjega odstavka tega člena pa od dneva vročitve velja kot dovoljenje za začasno prebivanje, do pravnomočne odločitve o prošnji.

(5) Državljanu Združenega kraljestva iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki se namerava zaposliti ali delati v Republiki Sloveniji oziroma je že zaposlen ali opravlja delo v Republiki Sloveniji, se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 120. člena tega zakona.

(6) Državljanu Združenega kraljestva iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki namerava opravljati delo kot samozaposlena oseba ali izvajati storitve v Republiki Sloveniji oziroma že opravlja delo kot samozaposlena oseba ali izvaja storitve v Republiki Sloveniji, se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če izpolnjuje pogoje iz 121. člena tega zakona.

(7) Državljanu Združenega kraljestva iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki želi študirati, se poklicno usposablja ali sodelovati v drugih oblikah izobraževanja v Republiki Sloveniji oziroma že študira, se poklicno usposablja ali sodeluje v drugih oblikah izobraževanja v Republiki Sloveniji, se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če izpolnjuje pogoje iz 122. člena tega zakona.

(8) Državljanu Združenega kraljestva iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki namerava prebivati oziroma že prebiva v Republiki Sloveniji zaradi drugega namena prebivanja kot zaposlitev ali delo, samozaposlitev ali študij, se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če izpolnjuje pogoje iz četrtega odstavka 119. člena tega zakona.

(9) Družinskemu članu državljana Združenega kraljestva, ne glede na njegovo državljanstvo, ki vloži prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje v skladu s prvim ali drugim odstavkom tega člena, se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če:

- je družinski član državljana Združenega kraljestva, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi izdanega potrdila o prijavi prebivanja za državljana EU ali potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU ali dovoljenja za prebivanje;

- ima veljavno osebno izkaznico ali veljavni potni list;

- so zagotovljena zadostna sredstva za preživljanje, pri ugotavljanju katerih je potrebno upoštevati osebne razmere državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana, pri čemer ta sredstva mesečno ne smejo biti nižja od ravni, določene za pridobitev pravice do denarne socialne pomoči v skladu z zakonom, ki ureja socialno varstvene prejemke, izpolnjevanje pogoja zadostnih sredstev za preživljanje pa se lahko dokazuje na način iz drugega odstavka 123. in 128. člena tega zakona;

- ima ustrezno zdravstveno zavarovanje, ki krije vsaj nujne zdravstvene storitve v Republiki Sloveniji.

(10) Družinskemu članu državljana Združenega kraljestva iz tretjega odstavka tega člena se izda dovoljenje za začasno prebivanje, če so izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka in če je bil družinski član državljana Združenega kraljestva iz tretjega odstavka tega člena že pred koncem prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu.

(11) Dovoljenje za začasno prebivanje po Sporazumu o izstopu se izda z veljavnostjo pet let in brez vezave na določen namen prebivanja, kot nevezano dovoljenje za začasno prebivanje. Glede veljavnosti izkaznice dovoljenja za začasno prebivanje se uporabljajo določbe prvega odstavka 58. člena tega zakona.

(12) Dovoljenje za začasno prebivanje po Sporazumu o izstopu se lahko podaljša pod enakimi pogoji, kot se izda. Prošnjo za podaljšanje dovoljenja mora državljan Združenega kraljestva in njegov družinski član vložiti pri upravni enoti, na območju katere prebiva pred potekom roka, do katerega dovoljenje velja.

(13) O vloženi prošnji za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje upravna enota državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu izda potrdilo, ki po poteku veljavnosti dovoljenja za začasno prebivanje velja kot dovoljenje za začasno prebivanje do pravnomočne odločitve o prošnji.

(14) Za izdajo in podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje je pristojna upravna enota, na območju katere državljani Združenega kraljestva oziroma njegov družinski član prebiva.

(15) Zoper odločbe in sklepe glede izdaje dovoljenja za začasno prebivanje iz tega člena je dovoljena pritožba, o kateri odloča ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

141.c člen

(dovoljenje za stalno prebivanje)

(1) Državljan Združenega kraljestva in njegov družinski član, ki ni državljani EU, ki na dan poteka prehodnega obdobja prebiva v Republiki Sloveniji na podlagi veljavnega potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana EU ali dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU, mora v roku enega leta od konca prehodnega obdobja oziroma pred potekom veljavnosti izkaznice potrdila oziroma dovoljenja za dovoljenje za stalno prebivanje pri upravni enoti, na območju katere prebiva, vložiti prošnjo za zamenjavo potrdila oziroma dovoljenja za dovoljenje za stalno prebivanje, ki se izda na podlagi in ob izpolnjevanju pogojev iz točke (h) prvega odstavka 18. člena Sporazuma o izstopu. Potrdilo o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenje za stalno prebivanje za državljana EU in dovoljenje za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU, izdano državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu pred koncem prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu, ostanejo v veljavi eno leto od konca prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu oziroma do zamenjave za dovoljenja za stalno prebivanje po Sporazumu o izstopu oziroma do poteka veljavnosti izkaznice potrdila ali dovoljenja, če veljavnost izkaznice potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana EU ali dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU poteče pred enim letom od konca prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu. Za državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana, ki v roku iz prejšnjega stavka ne vloži prošnje za zamenjavo potrdila oziroma dovoljenja za dovoljenje za stalno prebivanje, po poteku veljavnosti potrdila oziroma dovoljenja, kot je določena v prejšnjem stavku, glede vstopa, zapustitve in bivanja v Republiki Sloveniji veljajo določbe tega zakona, ki veljajo za tujce, državljane držav, ki niso članice Evropskega gospodarskega prostora, kar pa ne vpliva na možnost vložitve prošnje za zamenjavo potrdila oziroma dovoljenja za dovoljenje za stalno prebivanje v skladu s točko (d) prvega odstavka 18. člena Sporazuma o izstopu.

(2) Dovoljenje za stalno prebivanje se državljanu Združenega kraljestva in njegovemu družinskemu članu, ki pred koncem prehodnega obdobja nima veljavnega potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana EU ali dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU, izda če izpolnjuje pogoje iz prvega, drugega, tretjega oziroma četrtega odstavka 126. člena ali prvega, drugega, tretjega, četrtega, petega oziroma šestega odstavka 130. člena tega zakona.

(3) Dovoljenje za stalno prebivanje iz prvega in drugega odstavka tega člena se izda z neomejeno časovno veljavnostjo. Glede veljavnosti izkaznice dovoljenja za stalno prebivanje se uporabljajo določbe prvega odstavka 58. člena tega zakona.

(4) O vloženi prošnji za zamenjavo potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana EU ali dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU iz prvega odstavka tega člena in vloženi prošnji za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje iz drugega odstavka tega člena upravna enota državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu izda potrdilo. Potrdilo o vloženi prošnji za zamenjavo potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana EU ali dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU, po poteku veljavnosti izkaznice potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana EU ali dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU, velja kot dovoljenje za stalno prebivanje do pravnomočne odločitve o prošnji. V času odločanja o prošnji za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje mora državljan Združenega kraljestva oziroma njegov družinski član prebivati zakonito v Republiki Sloveniji.

141.č člen

(zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje)

(1) Dovoljenje za začasno prebivanje se državljanu Združenega kraljestva in njegovemu družinskemu članu ne izda, če:

- ne izpolnjuje pogojev za izdajo dovoljenja, opredeljenih pri posameznih namenih prebivanja, zaradi katerih se dovoljenje za začasno prebivanje izda;

- bi njegovo prebivanje v Republiki Sloveniji pomenilo resno in dejansko nevarnost za javni red, javno varnost Republike Slovenije ali javno zdravje v Republiki Sloveniji v skladu s četrtrim odstavkom 118. člena tega zakona;

- obstajajo razlogi za sum, da bi lahko pomenil nevarnost za javni red ali varnost ali mednarodne odnose Republike Slovenije ali obstaja sum, da bo njegovo prebivanje v državi povezano z izvajanjem terorističnih ali drugih nasilnih dejanj, nezakonitimi obveščevalnimi dejavnostmi, proizvodnjo drog ali prometom z njimi ali izvrševanjem drugih kaznivih dejanj;

- obstajajo razlogi za domnevo, da se ne bo podrejal pravnemu redu Republike Slovenije;

- še ni potekel čas, za katerega mu je prepovedan vstop v državo;

- se ugotovi, da v Republiki Sloveniji dela v nasprotju s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, zaposlovanje in delo, ali v nasprotju s predpisi o preprečevanju zaposlovanja in dela na črno.

(2) Dovoljenje za stalno prebivanje se državljanu Združenega kraljestva in njegovemu družinskemu članu ne izda, če:

- ne izpolnjuje pogojev za izdajo dovoljenja;

- obstaja utemeljen sum, da bi njegovo prebivanje v Republiki Sloveniji pomenilo resno in dejansko nevarnost za javni red ali varnost države;

- obstajajo razlogi za sum, da bi lahko pomenil nevarnost za javni red ali varnost ali mednarodne odnose Republike Slovenije ali obstaja sum, da bo njegovo prebivanje v državi povezano z izvajanjem terorističnih ali drugih nasilnih dejanj, nezakonitimi obveščevalnimi dejavnostmi, proizvodnjo drog ali prometom z njimi ali izvrševanjem drugih kaznivih dejanj;

- obstajajo razlogi za domnevo, da se ne bo podrejal pravnemu redu Republike Slovenije.

(3) Zavrnilni razlog iz druge alineje prvega in drugega odstavka tega člena lahko temelji izključno na osebnem ravnanju ali obnašanju državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana, do katerega je prišlo pred koncem prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu. Če upravna enota oceni, da je za ugotavljanje obstoja razloga iz druge alineje prve in drugega odstavka tega člena treba pridobiti podatke o kaznovanosti državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana, mora te podatke pridobiti sama. Samo predkaznovanost državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana ne zadošča za zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje. V postopku zavrnitve izdaje dovoljenja za prebivanje je treba ugotoviti, ali državljan Združenega kraljestva in njegov družinski član predstavlja resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo za javni red ali varnost.

(4) Zavrnilni razlog iz tretje in četrte alineje prvega in drugega odstavka tega člena se uporabi samo za ravnanje ali obnašanje državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana, do katerega je prišlo po koncu prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu.

141.d člen

(ohranitev veljavnosti in razveljavitev dovoljenja za začasno prebivanje)

(1) Državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu se dovoljenje za začasno prebivanje razveljavi, če se ugotovi, da ne izpolnjuje več pogojev za izdajo dovoljenja.

(2) Dovoljenje za začasno prebivanje se državljanu Združenega kraljestva, ki je ostal brez zaposlitve ali samozaposlitve, ne razveljavi, če je podan eden izmed razlogov iz drugega odstavka 120. člena tega zakona. Če je državljan Združenega kraljestva po prenehanju dela na podlagi pogodbe o zaposlitvi, sklenjeni za določen čas, krajši od enega leta, prijavljen kot brezposelna oseba ali če je v prvih dvanajstih mesecih dela v Republiki Sloveniji brez lastne krivde ostal brez zaposlitve in je prijavljen kot iskalec zaposlitve, se mu dovoljenje za začasno prebivanje razveljavi šest mesecev po prenehanju zaposlitve, če ne izpolnjuje pogojev za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje iz drugega namena prebivanja iz 141.b člena tega zakona.

(3) Glede ohranitve pravice do prebivanja družinskega člana državljana Združenega kraljestva v primeru smrti, odhoda državljana Združenega kraljestva iz Republike Slovenije, razveze ali razveljavitve zakonske zveze, prenehanja partnerske zveze ali prenehanja dalj časa trajajoče življenjske skupnosti se uporabljajo določbe 129. člena tega zakona.

(4) Pri odločanju o razveljavitvi dovoljenja za začasno prebivanje družinskemu članu se uporablja drugi odstavek 132. člena tega zakona.

(5) Dovoljenje za začasno prebivanje razveljavi upravna enota, ki ga je izdala, ali upravna enota, na območju katere družinski član prebiva.

(6) O razveljavitvi dovoljenja za prebivanje izda pristojni organ odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba na ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

141.e člen

(prenehanje dovoljenja za prebivanje)

(1) Glede prenehanja dovoljenja za začasno prebivanje državljanu Združenega kraljestva oziroma njegovemu družinskemu članu se uporabljajo določbe prvega odstavka 57. člena tega zakona.

(2) Glede prenehanja dovoljenja za stalno prebivanje se uporabljajo določbe tretjega odstavka 57. člena tega zakona.

141.f člen

(odpoved prebivanja in odstranitve)

Glede odpovedi prebivanja in odstranitve državljana Združenega kraljestva in njegovega družinskega člana se smiselno

uporabljajo določbe tega zakona o odpovedi prebivanja in odstranitvi tujca.

141.g člen

(način izdaje, vsebina in oblika dovoljenja za prebivanje)

(1) Dovoljenje za prebivanje po Sporazumu o izstopu se državljanu Združenega kraljestva in njegovemu družinskemu članu izda v obliki samostojne listine kot izkaznica iz 58. člena tega zakona, pri čemer se na izkaznici dovoljenja za prebivanje pri vrsti dovoljenja vpiše »Člen 50 PEU«, pod opombo na sprednji strani izkaznice »člen 18(1) Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva iz EU«, pod opombo na zadnji strani izkaznice pa »prost dostop na trg dela«. Na izkaznici dovoljenja za stalno prebivanje se poleg opombe iz prejšnjega stavka vpiše tudi opomba »dovoljenje za stalno prebivanje«.

(2) Za zajem in hrambo biometričnih podatkov ter vrnitev samostojne listine v primeru prenehanja dovoljenja za prebivanje, izdanega po Sporazumu o izstopu se uporabljajo določbe tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 58. člena in enajstega odstavka 111. člena tega zakona.

(3) Podrobnejši način izdaje dovoljenja za prebivanje iz prvega odstavka tega člena, način zajemanja prstnih odtisov, način označitve prenehanja dovoljenja za prebivanje in cena izkaznice dovoljenja za prebivanje se določijo v predpisu iz sedmega odstavka 58. člena tega zakona.

(4) V postopku izdaje dovoljenja za začasno prebivanje iz 141.b člena tega zakona se plača upravna taksa v višini, kot se po zakonu, ki ureja plačevanje upravnih taks, plača v postopku izdaje osebne izkaznice državljanu Republike Slovenije z veljavnostjo pet let. V postopku za zamenjavo potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana EU in dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljana EU iz prvega odstavka 141.c člena tega zakona se ne plačata upravna taksa in strošek tiskovine za samostojno listino. V postopku izdaje dovoljenja za stalno prebivanje iz drugega odstavka 141.c člena tega zakona se plača upravna taksa v višini, kot se po zakonu, ki ureja plačevanje upravnih taks, plača v postopku izdaje osebne izkaznice državljanu Republike Slovenije z veljavnostjo deset let.

141.h člen

(potrdilo o pravicah obmejnega delavca)

(1) Državljan Združenega kraljestva, ki v Republiki Sloveniji pred potekom prehodnega obdobja iz Sporazuma o izstopu opravlja gospodarsko dejavnost v skladu s 45. ali 49. členom Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47; v nadaljnjem besedilu: Pogodba o delovanju EU) in gospodarsko dejavnost v Republiki Sloveniji opravlja tudi po poteku prehodnega obdobja, lahko po poteku prehodnega obdobja pri Upravi enoti Ljubljana, vloži prošnjo za izdajo potrdila o pravicah obmejnega delavca, ki se izda na podlagi 26. člena Sporazuma o izstopu. Za izdajo potrdila o pravicah obmejnega delavca je pristojna Upravna enota Ljubljana.

(2) Potrdilo o pravicah obmejnega delavca se izda z veljavnostjo pet let. Veljavnost izkaznice potrdila je enaka veljavnosti potrdila o pravicah obmejnega delavca.

(3) Potrdilo o pravicah obmejnega delavca se vroči državljanu Združenega kraljestva osebno oziroma njegovemu zakonitemu zastopniku.

(4) Potrdilo o pravicah obmejnega delavca se lahko podaljša pod enakimi pogoji, kot se izda. Za podaljšanje je treba zaprositi pred pretekom veljavnosti potrdila pri Upravi enoti Ljubljana.

141.i člen

(razveljavitev potrdila o pravicah obmejnega delavca)

Državljanu Združenega kraljestva se potrdilo o pravicah obmejnega delavca razveljavi, če se ugotovi, da ne izpolnjuje več pogojev za izdajo potrdila.

141.j člen

(prenehanje veljavnosti potrdila o pravicah obmejnega delavca)

Potrdilo o pravicah obmejnega delavca preneha veljati, če:

- preteče njegova veljavnost ali, če je razveljavljeno;
- se tujec odreče potrdilu;
- tujec pridobi državljanstvo Republike Slovenije;
- tujec pridobi dovoljenje za prebivanje ali potrdilo o prijavi prebivanja,
- tujec umre.

141.k člen

(podatki za izdajo, način izdaje, vsebina in oblika potrdila o pravicah obmejnega delavca ter podatki v evidenci o potrdilih o pravicah obmejnega delavca)

(1) Potrdilo o pravicah obmejnega delavca se državljanu Združenega kraljestva izda v obliki samostojne listine kot izkaznica iz Uredbe 1030/2002/ES, ki se zahteva za dovoljenja za obmejni promet za državljane tretjih držav, pri čemer se v polje »Naziv dokumenta« vpiše »Potrdilo o pravicah obmejnega delavca«, v polje »Vrsta dovoljenja« se vpiše »Člen 50 PEU – obmejni delavec«.

(2) Za zajem in hrambo biometričnih podatkov ter vrnitev samostojne listine v primeru prenehanja potrdila o pravicah obmejnega delavca se uporabljajo določbe tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 58. člena ter enajstega odstavka 115. člena tega zakona.

(3) Podrobnejši način izdaje potrdila o pravicah obmejnega delavca, način zajemanja prstnih odtisov, način označitve prenehanja potrdila in cena izkaznice potrdila o pravicah obmejnega delavca se določijo v predpisu iz sedmega odstavka 58. člena tega zakona.

(4) Državljan Združenega kraljestva mora v prošnji za izdajo potrdila o pravicah obmejnega delavca dati pristojnemu organu naslednje podatke:

1. EMŠO, če mu je določena;
2. ime in priimek;
3. spol;
4. rojstni datum (dan, mesec in leto);
5. rojstni kraj (država in kraj);
6. državljanstvo;
7. sedanje stalno oziroma začasno prebivališče v tujini (država, kraj, ulica in hišna številka);
8. vrsto in številko potnega lista oziroma druge listine, na podlagi katere prestopa državno mejo, datum in kraj izdaje ter njeno veljavnost;
9. firmo ali ime, sedež ali naslov, matično in davčno številko delodajalca ali tujca, ki je vpisan v poslovni register za opravljanje samostojne poklicne dejavnosti oziroma kot samostojni podjetnik posameznik;
10. davčno številko tujca;
11. datum vložitve prošnje.

(5) V evidenci o potrdilih o pravicah obmejnega delavca (evidenca iz devetnajste alineje prvega odstavka 110. člena tega zakona) pristojni organ obdeluje podatke iz četrtega odstavka tega člena in tudi podatek o številki, datumu izdaje in dokončnosti odločbe, veljavnosti in serijski številki potrdila, podatke o razveljavitvi potrdila ter podatke o ukradenih oziroma pogrešanih potrdilih o pravicah obmejnega delavca.

(6) V postopku izdaje potrdila o pravicah obmejnega delavca se plača upravna taksa v višini, kot se po zakonu, ki ureja plačevanje upravnih taks, plača v postopku izdaje dovoljenja za začasno prebivanje.

90. člen

V 142. členu se doda naslov člena, ki se glasi: »(prekrški)«.

V prvem odstavku se za besedilo »pravna oseba« doda vejica in besedilo »posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost,«.

V drugem odstavku se za besedilo »odgovorna oseba pravne osebe,« doda besedilo »odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, in odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika,«

V tretjem odstavku se za besedilo »pravna oseba« dodata vejica in besedilo »posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost,« ter za besedo »garantnim« doda besedilo »ali povabilnim«. V oklepaju se za besedo »drugi« dodata besedi »oziroma deseti«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Z globo od 500 do 1.500 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, in odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.«.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se besedilo »fizična oseba« nadomesti z besedo »posameznik«, beseda »prejšnjega« pa se nadomesti z besedo »tretjega«.

91. člen

143. člen se spremeni tako, da se glasi:

»143. člen (prekrški)

Z globo od 300 do 600 eurov se kaznuje za prekršek tujec, če:

1. samostojne listine, v obliki katere mu je bilo izdano dovoljenje za stalno prebivanje, pred potekom njene veljavnosti ne zamenja za novo listino (prvi odstavek 58. člena tega zakona);

2. ne poda prstnih odtisov v roku enega meseca od prenehanja zdravstvenih razlogov (peti odstavek 58. člena tega zakona);

3. v predpisanem roku ne naznani pogoje dovoljenja za prebivanje (prvi in drugi odstavek 59. člena tega zakona);

4. na zahtevo policista ne izkaže svoje istovetnosti (drugi odstavek 97. člena tega zakona);

5. na zahtevo policista ne pokaže dovoljenja, s katerim dokazuje zakonitost bivanja in vstopa v državo (tretji odstavek 97. člena tega zakona);

6. v predpisanem roku ne prijavi pogoje, izgube, tatvine in druge odtujitve potne oziroma druge listine (peti in šesti odstavek 97. člena tega zakona);

7. v predpisanem roku ne naznani pogoje potnega lista za tujca (prvi in drugi odstavek 101. člena tega zakona).«.

92. člen

144. člen se spremeni tako, da se glasi:

»144. člen (prekrški)

Z globo od 500 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek tujec, če:

1. dovoljenja, izdanega v obliki samostojne listine, v predpisanem roku po prenehanju ne vrne pristojnemu organu (šesti odstavek 58. člena tega zakona);

2. samostojne listine, ki je izdana v obliki iz 58. člena tega zakona in na kateri se označi pravica do dela, v predpisanem roku ne zamenja za novo listino (deseti odstavek 58. člena tega zakona);

3. uporablja osebno ime v nasprotju s 96. členom tega zakona;

4. posodi svojo potno oziroma drugo listino drugi osebi ali uporabi tuje listine kot svoje (četrti odstavek 97. člena tega zakona);

5. nima veljavne potne listine (7. člen tega zakona).«.

93. člen

145. člen se spremeni tako, da se glasi:

»145. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 800 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek tujec, ki:

1. je nedovoljeno vstopil v Republiko Slovenijo (12. člen tega zakona);

2. nima vizuma ali mu je vizum prenehal (druga alineja 60. člena tega zakona);

3. nima dovoljenja za prebivanje v Republiko Slovenijo ali mu je dovoljenje prenehalo (tretja alineja 60. člena tega zakona);

4. mu je potekel čas, ko lahko na podlagi zakona, Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 ali mednarodne pogodbe prebiva v Republiko Slovenijo (četrti alineja 60. člena tega zakona);

5. prebiva v Republiko Slovenijo v nasprotju z vstopnim naslovom (peta alineja 60. člena tega zakona).

(2) Z globo 200 eurov se kaznuje za prekršek tujec, ki po vstopu v Republiko Slovenijo na notranji meji nezakonito prebiva v Republiko Slovenijo (druga ali četrta alineja 60. člena tega zakona), vendar izpolnjuje pogoje za prebivanje v eni izmed držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985.

(3) Z globo 500 eurov se kaznuje za prekršek tujec, ki prebiva v nasprotju z namenom, za katerega mu je bilo izdano dovoljenje za prebivanje (peti odstavek 35. člena tega zakona).

(4) Z globo 1.200 eurov se kaznuje tujec, ki:

1. vstopi v Republiko Slovenijo, kljub veljavni prepovedi vstopa (osmi odstavek 60.a člena in šesti odstavek 67. člena tega zakona);

2. ne zapusti območja Republike Slovenije, držav članic Evropske unije oziroma držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, v roku, določenem za prostovoljni odhod (osmi odstavek 60.a člena in šesti odstavek 67. člena tega zakona).«.

94. člen

V 146. členu se doda naslov člena, ki se glasi: »(prekrški)«. Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se kaznuje posameznik, ki omogoči ali pomaga, da tujec nezakonito prebiva na ozemlju Republike Slovenije (15. člen tega zakona).«.

Drugi odstavek se črta.

Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta drugi in tretji odstavek.

95. člen

147. člen se spremeni tako, da se glasi:

»147. člen (prekrški)

(1) Z globo od 500 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek tujec, ki je državljan EU, njegov družinski član ali družinski član slovenskega državljana, če:

– vstopi v Republiko Slovenijo, čeprav mu je bil vstop zavrnjen (tretji odstavek 118. člena tega zakona);

– vstopi v Republiko Slovenijo, čeprav še ni potekel čas, za katerega mu je prepovedan vstop v državo;

– ostane v Republiko Slovenijo po poteku dovoljenega prebivanja;

– posodi svoj potni list oziroma drugo listino drugi osebi ali uporabi tujo listino kot svojo (četrti odstavek 97. člena tega zakona).

(2) Z globo od 200 do 500 eurov se kaznuje za prekršek tujec, ki je državljan EU, njegov družinski član ali družinski član slovenskega državljana, če:

– vstopi v Republiko Slovenijo brez listine, potrebne za vstop (drugi odstavek 118. člena tega zakona);

– na zahtevo policista ne izkaže svoje istovetnosti (drugi odstavek 97. člena v povezavi s 141. členom tega zakona);

– na zahtevo policista ne pokaže potrdila ali dovoljenja, s katerim dokazuje zakonitost bivanja in vstopa v državo (tretji odstavek 97. člena tega zakona v povezavi s 141. členom tega zakona);

– ne prijavi izgube, tatvine ali druge odtujitve potnega lista oziroma druge listine (peti odstavek 97. člena v povezavi s 141. členom tega zakona).«.

96. člen

V 147.a členu se doda naslov člena, ki se glasi: »(prekrški)«.

97. člen

Za 147.a členom se dodata nova 147.b in 147.c člen, ki se glasita:

»147.b člen

(uporaba kazenskih določb)

Če drug zakon ali mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določa drugače, se določbe tega poglavja in določbe tega zakona, katerih kršitve so sankcionirane z določbami tega zakona o prekrških, uporabljajo tudi za tujce iz petega in šestega odstavka 3. člena tega zakona.

(147.c člen)

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

98. člen

Dovoljenja in potrdila se v skladu s spremenjenim prvim in drugim odstavkom 58. člena, spremenjenim 102. členom in spremenjenim 137. členom zakona začnejo izdajati najpozneje šest mesecev po uveljavitvi tega zakona. Minister, pristojen za notranje zadeve, v Uradnem listu Republike Slovenije objavi datum, od katerega se izdajajo dovoljenja oziroma potrdila v skladu z določbami iz prejšnjega stavka. Do datuma iz prejšnjega stavka se dovoljenja oziroma potrdila izdajajo v skladu s prvim in drugim odstavkom 58., 102. oziroma 137. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US).

99. člen

(1) Izkaznice potrdil o prijavi prebivanja in potrdil o prijavi stalnega prebivanja, izdane na podlagi Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US), ostanejo v veljavi do poteka veljavnosti.

(2) Izkaznica dovoljenja za začasno prebivanje za državljana Švicarske konfederacije, dovoljenja za stalno prebivanje za državljana Švicarske konfederacije, dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana državljan Švicarske konfederacije, dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljan EU, dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana slovenskega državljan in dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana slovenskega državljan preneha veljati na dan prenehanja veljavnosti izkaznice oziroma najkasneje 3. avgusta 2023.

(3) Tujec mora izkaznico dovoljenja iz prejšnjega odstavka najpozneje pred prenehanjem njene veljavnosti zamenjati za izkaznico dovoljenja za prebivanje v skladu s spremenjenim 102. oziroma 137. členom zakona.

(4) Tujec za zamenjavo dovoljenj iz prvega odstavka tega člena ne plača upravne takse, plača pa stroške tiskovine za izdajo dovoljenja kot samostojne listine.

100. člen

(1) Postopek za izdajo ali obnovo potrdila o prijavi prebivanja za državljana EU ali potrdila o prijavi stalnega prebivanja za državljana EU, začel pred koncem prehodnega obdobja in v katerem do konca prehodnega obdobja ni bilo pravnomočno odločeno, se nadaljuje in zaključi po določbah Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US), ki veljajo za izdajo potrdila o prijavi prebivanja oziroma potrdila o prijavi stalnega prebivanja. Če so izpolnjeni pogoji za izdajo potrdila o prijavi prebivanja oziroma potrdila o prijavi stalnega prebivanja, se državljanu Združenega kraljestva izda dovoljenje za začasno prebivanje oziroma dovoljenje za stalno prebivanje v obliki iz prvega odstavka 141.g člena zakona.

(2) Postopek za izdajo dovoljenja za prebivanje za družinskega člana državljan EU oziroma dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljan EU, začel na podlagi prošnje družinskega člana državljan Združenega kraljestva pred koncem prehodnega obdobja in v katerem do konca prehodnega obdobja ni bilo pravnomočno odločeno, se nadaljuje in zaključi po določbah Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US), ki veljajo za izdajo dovoljenja za prebivanje za družinskega člana državljan EU oziroma dovoljenja za stalno prebivanje za družinskega člana državljan EU. Če so izpolnjeni pogoji za izdajo dovoljenja za prebivanje oziroma dovoljenja za stalno prebivanje, se družinskemu članu državljan Združenega kraljestva izda dovoljenje za začasno oziroma dovoljenje za stalno prebivanje v obliki iz prvega odstavka 141.g člena zakona.

101. člen

Potrdilom, s katerimi se izkazuje upravičenost do programov iz prve alineje prvega odstavka 106. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US), preneha veljavnost 30 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

102. člen

(1) Postopki, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona in o katerih še ni bilo pravnomočno odločeno, se nadaljujejo in zaključijo po določbah Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US), razen če so določbe tega zakona za stranko ugodnejše.

(2) Postopki za izdajo dovoljenja za prebivanje na podlagi Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona in o katerih še ni bilo pravnomočno odločeno, se nadaljujejo in zaključijo po določbah tega zakona.

103. člen

Podzakonski predpisi, izdani na podlagi Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US), se uskladijo s tem zakonom v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

104. člen

Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati drugi odstavek 36. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US).

105. člen

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne trideseti dan po njegovi uveljavitvi.

(2) Do začetka uporabe tega zakona se uporabljajo določbe Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US).

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se določbe spremenjenega petega odstavka 47. člena in prvega od-

stavka 52. člena, ki se nanašajo na pogoj znanja slovenskega jezika, spremenjenega 106. člena, spremenjenega devetega in desetega odstavka 110. člena in desetega odstavka 114. člena, začnejo uporabljati po poteku dveh let od uveljavitve spremenjenega in dopolnjenega zakona. Do takrat se uporabljajo peti odstavek 47. člena, prvi odstavek 52. člena, 106. člen, deveti in deseti odstavek 110. člena in deseti odstavek 114. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US).

(4) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se določbe spremenjenega drugega in osmega odstavka 55. člena, ki se nanašajo na periodično preverjanje sredstev za preživljanje, novega enajstega odstavka 110. člena in spremenjenega dosedanjega dvanajstega odstavka 111. člena, ki postane nov trinajsti odstavek, in se nanaša na povezovanje evidenc in podatke, ki jih vsebuje Register tujcev, začnejo uporabljati po poteku šestih mesecev od uveljavitve spremenjenega in dopolnjenega zakona. Do takrat se uporabljajo drugi in osmi odstavek 55. člena in dvanajsti odstavek 111. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo, 9/18 – popr. in 62/19 – odl. US).

Št. 213-04/20-18/52

Ljubljana, dne 30. marca 2021

EPA 1531-VIII

Državni zbor
Republike Slovenije
Tina Heferle
podpredsednica

1154. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT-C)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT-C)

Razlašam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT-C), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 26. marca 2021.

Št. 003-02-3/2021-29

Ljubljana, dne 3. aprila 2021

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAPOSLOVANJU, SAMOZAPOSLOVANJU IN DELU TUJCEV (ZZSDT-C)

1. člen

V Zakonu o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 31/18) se v 3. členu sedma alineja spremeni tako, da se glasi:
»– Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje

državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku au pair (UL L št. 132 z dne 21. 5. 2016, str. 21);«.

Osma alineja se črta.

Dosedanje deveta do petnajsta alineja postanejo osma do štirinajsta alineja.

2. člen

V 5. členu se v drugem odstavku:

– v 7. točki za besedo »opravljajo« doda beseda »transitne«;

– v 12. točki besedilo »in šahovskih« črta.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Določbe tega zakona se ne uporabljajo za tujce, ki želijo v Republiki Sloveniji opravljati prostovoljno delo, v skladu z zakonom, ki ureja prostovoljno delo.«.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se za besedilom »tega člena« doda besedilo »in prejšnjega odstavka«.

3. člen

V 14. členu se v prvemu odstavku v 3. točki beseda »visokošolsko« nadomesti z besedo »višješolsko«.

4. člen

V 17. členu se v petem odstavku na koncu pika nadomesti z vejico in doda besedilo »pod pogojem, da delodajalec v zadnjih štirih mesecih ni odpuščal iz poslovnih razlogov delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za zasedbo delovnega mesta.«.

5. člen

V 20. členu se v četrtem odstavku besedilo »4.« črta.

6. člen

V 21. členu se v tretjem odstavku beseda »tretjega« nadomesti z besedo »četrtga«.

7. člen

V 22. členu se v tretjem odstavku beseda »pozitivnega« črta.

8. člen

V II. poglavju se naslov 6. podpoglavja in 25. člen spremenita tako, da se glasita:

»6. Soglasje za usposabljanje ali izpopolnjevanje ali soglasje za opravljanje pripravništva

25. člen

(pogoji za podajo soglasja)

(1) Zavod poda soglasje k izdaji enotnega dovoljenja za prebivanje in delo za namen usposabljanja ali izpopolnjevanja ali k izdaji enotnega dovoljenja zaradi opravljanja pripravništva tujcev, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. je priložena s strani delodajalca podpisana pogodba o zaposlitvi za namen usposabljanja, izpopolnjevanja ali opravljanja pripravništva oziroma pogodba civilnega prava, če drugi predpisi ali splošno veljavne kolektivne pogodbe na ozemlju Republike Slovenije omogočajo opravljanje usposabljanja, izpopolnjevanja ali pripravništva brez sklenjenega delovnega razmerja;

2. je priložen program usposabljanja, izpopolnjevanja ali opravljanja pripravništva;

3. je k programu usposabljanja, izpopolnjevanja ali opravljanja pripravništva priloženo pozitivno mnenje gospodarskega združenja, pristojne zbornice ali ministrstva, pristojnega za področje dejavnosti;

4. tujec še ni bil vključen v vsebinsko podoben program usposabljanja, izpopolnjevanja ali opravljanja pripravništva;

5. je naročnik dela ali delodajalec za dohodke iz delovnega razmerja za zadnjih šest mesecev pred mesecem vložitve vloge ali za čas poslovanja, če je ta krajši od šest mesecev, predlagal obračune davčnega odtegljaja za dohodke iz delovnega razmerja, če je zaposloval delavce, in nima neopracovanih zapadlih davčnih obveznosti.

(2) Soglasje k izdaji enotnega dovoljenja zaradi opravljanja pripravništva iz prejšnjega odstavka zavod poda, če sta poleg pogojev iz prejšnjega odstavka izpolnjena tudi naslednja pogoja:

– je izpolnjen pogoj iz 1. točke prvega odstavka 17. člena tega zakona,

– ima tujec doseženo stopnjo višješolske ali visokošolske izobrazbe, pridobljeno v zadnjih dveh letih pred vložitvijo vloge, ali dokazilo o vključitvi v študijski program, ki omogoča pridobitev višješolske ali visokošolske izobrazbe.

(3) Če usposabljanje ali izpopolnjevanje organizira gospodarsko združenje, pristojna zbornica ali ministrstvo, pristojno za področje dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: organizator), mnenje iz 3. točke prvega odstavka tega člena ni potrebno. V tem primeru organizator in delodajalec, pri katerem se bo tujec usposabljal ali izpopolnjeval, skleneta pisno pogodbo, s katero uredita medsebojna razmerja glede obveznosti in odgovornosti obeh pogodbenih strank pri izvajanju programa usposabljanja ali izpopolnjevanja.

(4) Če delodajalčeva obveznost predložitve obračuna davčnega odtegljaja za dohodke iz delovnega razmerja za zadnji mesec pred vložitvijo vloge še ni nastala, se izpolnjevanje pogoja iz 5. točke prvega odstavka tega člena ugotavlja na podlagi podatkov za zadnjih šest mesecev ali za čas poslovanja, če je ta krajši od šest mesecev, pred vložitvijo vloge, za katere je obveznost predložitve obračuna davčnega odtegljaja za dohodke iz delovnega razmerja že nastala.

(5) Program usposabljanja ali izpopolnjevanja tujcev se lahko izvaja največ za čas do enega leta. Če programa usposabljanja ali izpopolnjevanja ni mogoče zaključiti v enem letu, se lahko njegovo izvajanje podaljša za največ šest mesecev. Kadar se usposabljanje ali izpopolnjevanje izvajata na področju zdravstva (npr. specializacija), se lahko izvajanje programa usposabljanja ali izpopolnjevanja podaljša do zaključka specializacije.

(6) Program za opravljanje pripravništva vsebuje podatke o:

1. strokovnem področju, ki mora vsebinsko ustrezati pridobljeni višješolski ali visokošolski izobrazbi ali področju študija;

2. ciljih in učnih elementih usposabljanja;

3. trajanju pripravništva;

4. kraju opravljanja pripravništva;

5. mentorju in pogojih za nadzor nad pripravništvom;

6. urah pripravništva;

7. pravnem razmerju med tujcem in delodajalcem ali naročnikom dela.

(7) Zavod v postopku podaljšanja enotnega dovoljenja za prebivanje in delo ali enotnega dovoljenja zaradi opravljanja pripravništva, izdanih na podlagi soglasja iz prvega odstavka tega člena, poda soglasje le na podlagi obrazložitve razlogov, zaradi katerih programa usposabljanja, izpopolnjevanja ali opravljanja pripravništva ni bilo mogoče zaključiti, in predložene ustrezne pogodbe o zaposlitvi ali pogodbe civilnega prava za predmetno obdobje.

(8) Tujec lahko z veljavnim enotnim dovoljenjem za prebivanje in delo ali enotnim dovoljenjem zaradi opravljanja pripravništva, izdanih na podlagi soglasja iz prvega odstavka tega člena, zamenja delovno mesto pri istem delodajalcu, zamenja delodajalca ali sklene novo pogodbo civilnega prava le na podlagi novega enotnega dovoljenja. Soglasje k pisni odobritvi zaradi zaposlitve pri dveh ali več delodajalcih zavod poda pod pogoji iz četrtega odstavka 19. člena tega zakona.

9. člen

V 33. členu se v drugem odstavku za besedilo »za opravljanje dela zastopnika« doda besedilo »in tujca, ki je bil predhodno že zakonito zaposlen pri istem delodajalcu na istem delovnem mestu.«.

V sedmem odstavku se besedilo »šestega ali sedmega« nadomesti z besedilo »sedmega ali osmega«.

10. člen

V 38. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Zavod v času veljavnosti enotnega dovoljenja ali pisne odobritve umakne soglasje, če tujec iz 1. ali 2. točke prvega odstavka 14. člena tega zakona več kot šest mesecev zaporedoma ni prijavljen v socialno zavarovanje in v času odločanja o umiku ni prijavljen v socialno zavarovanje.«.

Dosedanji tretji do osmi odstavek postanejo četrti do deveti odstavek.

11. člen

V 42. členu se v prvem odstavku na koncu 5. točke pika nadomesti s podpičjem in dodajo nove 6., 7. in 8. točka, ki se glasijo:

»6. pravnomočno izrečena globa po 1., 18. in 19. točki prvega odstavka 76. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11; v nadaljnjem besedilu: ZVZD-1) – eno leto od pravnomočnosti odločbe;

7. pravnomočno izrečena globa po 8., 11., 29. in 34. točki prvega odstavka 76. člena ZVZD-1 – dve leti od pravnomočnosti odločbe;

8. pravnomočno izrečena globa po 179. členu Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19 in 11/20 – odl. US) – dve leti od pravnomočnosti odločbe.«.

V tretjem odstavku se na koncu pika nadomesti z vejico in doda besedilo »zaposlovanje na črno.«.

12. člen

V 48. členu se v prvem odstavku v 12. točki za besedo »pričetka« dodata vejica in besedilo »datum vključitve«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

13. člen

Postopki, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona in v katerih še ni bilo pravnomočno odločeno, se nadaljujejo in končajo po določbah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 31/18), razen če so določbe tega zakona za stranko ugodnejše.

14. člen

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne trideseti dan po uveljavitvi tega zakona, razen spremenjenega petega odstavka 17. člena zakona in novega tretjega odstavka 38. člena zakona, ki se začeta uporabljati eno leto po uveljavitvi tega zakona.

(2) Do začetka uporabe tega zakona se uporabljajo določbe Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 31/18).

Št. 101-08/20-19/17

Ljubljana, dne 26. marca 2021

EPA 1530-VIII

Državni zbor
Republike Slovenije
Igor Zorčič
predsednik

MINISTRSTVA

1155. Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije

Na podlagi 12. člena Zakona o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20) minister za infrastrukturo izdaja

PRAVILNIK o metodah za določanje prihrankov energije

1. člen

(vsebina pravilnika)

(1) Ta pravilnik določa metode za določanje prihrankov energije, doseženih s posameznimi ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti (v nadaljnjem besedilu: ukrep), ki se izvajajo za doseganje obveznosti 10. člena Zakona o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20).

(2) Ta pravilnik za posamezne ukrepe določa tudi izračun povečane rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja izpustov ogljikovega dioksida.

2. člen

(prenos predpisov Evropske unije)

S tem pravilnikom se v pravni red Republike Slovenije delno prenaša Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/EU in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L št. 315 z dne 14. 11. 2012, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 125).

3. člen

(metode)

(1) Metode za določanje prihrankov energije, doseženih s posameznimi ukrepi, ter povečane rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja izpustov ogljikovega dioksida, so določene v Prilogi I, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Trajanje učinkov posameznih ukrepov je določeno v Prilogi II, ki je sestavni del tega pravilnika.

4. člen

(emisijski in pretvorbeni faktorji)

(1) Emisijski faktorji za izračun zmanjšanja izpustov ogljikovega dioksida, doseženega s posameznimi ukrepi, so določeni v Prilogi III, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Pretvorbeni faktorji za izračun energijske vsebnosti energentov za končno rabo so določeni v Prilogi IV, ki je sestavni del tega pravilnika.

5. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije (Uradni list RS, št. 67/15, 14/17 in 158/20 – ZURE).

6. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-541/2020/18
Ljubljana, dne 31. marca 2021
EVA 2020-2430-0134

Jernej Vrtovec
minister
za infrastrukturo

PRILOGA I

**Metode za določanje prihrankov energije,
rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja izpustov CO₂**

1. Celovita energetska prenova stavb

Z izrazom »celovita energetska prenova« označujemo usklajeno izvedbo ukrepov učinkovite rabe energije na ovoj stavbe (npr. fasada, streha, tla, zamenjava oken) in na stavbnih tehničnih sistemih (npr. ogrevanje, hlajenje, prezračevanje, klimatizacija, priprava tople vode) na način, da se, kolikor je to tehnično mogoče, izkoristi ves ekonomsko upravičeni potencial za energetska prenova. Glavna prednost celovitega pristopa je možnost medsebojne optimizacije posameznih ukrepov v eni sami, obsežnejši operaciji. Tako se optimizirajo tudi prihranki energije, kar pri delni energetski prenovi ali neusklajeni izvedbi posameznih sklopov ni mogoče.

Prihranek energije zaradi celovite energetske prenove stavbe je izračunan z metodo, ki jo definira pravilnik, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah, kot razlika med letno potrebno toploto za ogrevanje stavbe pred in po energetski prenovi.

Prihranek energije se določi glede na vrsto nove ogrevalne naprave (kotel ali toplotna črpalka; TČ) oziroma upošteva celovito prenovno toplotno postajo (TP) ali priklop stavbe na sistem daljinskega ogrevanja (DO), in sicer:

– pri uporabi kotla v novem ogrevalnem sistemu:

$$PE_{co, kotel} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{novi}} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}];$$

– pri uporabi toplotne črpalke v novem ogrevalnem sistemu:

klasična toplotna črpalka

$$PE_{co, TČ} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} - \frac{K_{EL} \cdot PTE_{novi}}{\eta_{TČ} \cdot SPF} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$PE_{co, TČ} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{TČ} \cdot SPF} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$PE_{co, TČ} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} - PTE_{novi} \cdot \left(\frac{0,55 \cdot K_{EL}}{\eta_{TČ} \cdot SPF} + \frac{0,45}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}];$$

– pri uporabi celovito prenovljene TP v novem ogrevalnem sistemu:

$$PE_{co, TP} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{TP, stari}} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{TP, novi}} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}];$$

– pri priklopu stavbe na sistem DO:

$$PE_{co, DO} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{DO}} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{co, \text{kotel}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi celovite prenove stavbe, če se v novem ogrevalnem sistemu uporablja toplovodni kotel,
- $PE_{co, TC}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi celovite prenove stavbe, če se v novem ogrevalnem sistemu uporablja toplotna črpalka,
- $PE_{co, TP}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi celovite prenove stavbe, če se v novem ogrevalnem sistemu uporablja celovito prenovljena TP,
- $PE_{co, DO}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi celovite prenove stavbe, če se stavba priklopi na sistem DO,
- PTE_{stari} – letna potrebna toplota za ogrevanje stavbe, izračunana za stanje pred celovito energetsko prenovo, skladno z metodo, ki jo določa pravilnik, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah, ali z metodologijo PHPP¹ [kWh/m²leto]
- PTE_{novi} – letna potrebna toplota za ogrevanje stavbe, izračunana za stanje po celoviti energetski prenovi, skladno z metodo, ki jo določa pravilnik, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah, ali z metodologijo PHPP [kWh/m²leto]
- K_{EL} – pretvorbeni koeficient za električno energijo, kot je določen v prilogi IV – privzeta vrednost je 2, v primeru lastne proizvodnje električne energije na lokaciji je vrednost 1,
- SPF – letno grelno število toplotne črpalke (SPF – angl. *Seasonal Performance Factor*), vrednosti so navedene pri metodi 7,
- η_{stari} – letni obratovalni izkoristek starega (zamenjanega) ogrevalnega sistema temelji na pogoju, da gre za star toplovodni kotel. Vrednost izkoristka določimo na podlagi DIN 4702-8, in sicer tako, da poleg povprečnega normiranega izkoristka za stare kotle upoštevamo izkoristek cevne omrežja (razvoda) in izkoristek regulacijskega sistema:

$$\eta_{stari} = \eta_k \cdot \eta_c \cdot \eta_r = 0,72 \cdot 0,97 \cdot 0,94 = 0,66;$$

- η_k – normirani izkoristek kotla, ki upošteva dejansko obratovalno karakteristiko kotla (dejansko obremenitev), določen pa je kot razmerje med letno porabljeno energijo (Q_H) in letno pridobljeno toploto kotla (Q_P) pri delni obremenitvi ogrevalnega sistema – normirana vrednost za stari kotel je 0,72 (DIN 4702-8),
- η_c – izkoristek cevne omrežja – normirana vrednost za stari sistem je 0,97 (DIN 4702-8),
- η_r – izkoristek regulacije – normirana vrednost za stari sistem je 0,94 (DIN 4702-8),
- η_{novi} – letni obratovalni izkoristek novega kotlovne ogrevalnega sistema po DIN 4702-8 se izračuna po enačbi:

$$\eta_{novi} = \eta_k \cdot \eta_c \cdot \eta_r,$$

pri čemer uporabimo ustrezne vrednosti iz spodnje preglednice.

Preglednica: Vrednosti izkoristkov za nove kotlovne ogrevalne sisteme

Tip kotla	Vrsta goriva	η_k	η_c	η_r	η_{novi}
nizkotemperaturni	ELKO, ZP, biomasa	0,90	0,98	0,95	0,84
kondenzacijski	ELKO	0,99	0,98	0,95	0,92
kondenzacijski	ZP, UNP	1,04	0,98	0,95	0,97

¹ Natančen metodološki izračun energijskih karakteristik stavbe, skladen s SIST EN ISO 52016-1: 2017 (Passive House Institute (PHI), Darmstadt, Nemčija)

- $\eta_{T\check{C}}$ – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema s $T\check{C}$ – normirana vrednost je 0,93; glej metodo 7,
- $\eta_{novi, kotel}$ – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema s kondenzacijskim kotlom kot delom hibridne toplotne črpalke – normirana vrednost iz zgornje preglednice je 0,97,
- $\eta_{TP, stari}$ – letni obratovalni izkoristek starega ogrevalnega sistema s TP – skladno s spodnjo enačbo je normirana vrednost 0,82:
- $$\eta_{TP, stari} = \eta_{TP} \cdot \eta_c \cdot \eta_r = 0,90 \cdot 0,97 \cdot 0,94 = 0,82;$$
- $\eta_{TP, novi}$ – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema s celovito prenovljeno TP – skladno s spodnjo enačbo je normirana vrednost 0,93:
- $$\eta_{TP, novi} = \eta_{TP} \cdot \eta_c \cdot \eta_r = 1 \cdot 0,98 \cdot 0,95 = 0,93;$$
- η_{DO} – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema pri priklopu stavbe na sistem DO – normirana vrednost je 0,93,
- A – kondicionirana površina [m²] stavbe.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Prihranek ali zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbah:

– pri uporabi kotla v novem ogrevalnem sistemu:

$$ZEC_{kotel} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} \cdot ef_{G, stari} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{novi}} \cdot ef_{G, novi} \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}];$$

– pri uporabi toplotne črpalke v novem ogrevalnem sistemu:

Klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} \cdot ef_{G, stari} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{T\check{C}}} \cdot \frac{1}{SPF} \cdot ef_{G, T\check{C}} \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto},$$

hibridna toplotna črpalka

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} \cdot ef_{G, stari} - PTE_{novi} \cdot \left(\frac{1}{SPF} \cdot \frac{0,55 \cdot ef_{G, T\check{C}}}{\eta_{T\check{C}}} + \frac{0,45 \cdot ef_{G, novi, kotel}}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}];$$

– pri uporabi celovito prenovljene TP v novem ogrevalnem sistemu:

$$ZEC_{TP} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{TP, stari}} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{TP, novi}} \right) \cdot ef_{G, DO} \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}];$$

– pri priklopu stavbe na sistem DO:

$$ZEC_{DO} = \left(\frac{PTE_{stari}}{\eta_{stari}} \cdot ef_{G, stari} - \frac{PTE_{novi}}{\eta_{DO}} \cdot ef_{G, DO} \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto},$$

pri čemer je:

$ef_{G \text{ stari}}$ –	emisijski faktor [kg CO ₂ /kWh] za gorivo ali energetski vir za star ogrevalni sistem, kot določa priloga III tega pravilnika,
$ef_{G \text{ novi}}$ –	emisijski faktor [kg CO ₂ /kWh] za gorivo ali energetski vir za nov ogrevalni sistem s kotlom, kot določa priloga III tega pravilnika,
$ef_{G \text{ TČ}}$ –	emisijski faktor [kg CO ₂ /kWh] za gorivo ali energetski vir za TČ, kot določa priloga III tega pravilnika,
$ef_{G \text{ novi, kotel}}$ –	emisijski faktor [kg CO ₂ /kWh] za gorivo ali energetski vir za nov ogrevalni sistem s kondenzacijskim kotlom kot delom hibridne TČ, kot določa priloga III tega pravilnika,
$ef_{G \text{ DO}}$ –	emisijski faktor [kg CO ₂ /kWh] za gorivo ali energetski vir za DO, kot določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije

Pri uporabi novega kotla na lesno biomaso ali toplotne črpalke ali pri priklopu stavbe na sistem DO, v katerem se za proizvodnjo daljinske toplote uporablja tudi obnovljive vire energije (OVE), se povečana raba obnovljivih virov energije (POVE) izračuna po enačbah:

– pri uporabi kotla na lesno biomaso namesto kotla na fosilno gorivo²:

$$POVE_{co,kotel-biomaso} = \frac{PTE_{novi}}{\eta_{novi}} \cdot A \quad [\text{kWh/leto}];$$

– pri uporabi toplotne črpalke:

klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$POVE_{co,TČ} = \frac{PTE_{novi}}{\eta_{TČ}} \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$POVE_{co,TČ} = 0,55 \cdot \frac{PTE_{novi}}{\eta_{TČ}} \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}];$$

– pri priklopu stavbe na sistem DO:

$$POVE_{co,DO} = \frac{PTE_{novi}}{\eta_{DO}} \cdot A \cdot f \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

f – delež energije DO, proizveden iz OVE ($f = 1$ pri 100-odstotni proizvodnji daljinske toplote iz OVE; $0 < f < 1$ pri delni proizvodnji daljinske toplote iz OVE; $f = 0$ pri proizvodnji daljinske toplote iz fosilnega vira in pri zamenjavi starega toplovodnega kotla na OVE z DO na OVE).

Podatkovne zahteve

² Kadar se stari kotel na lesno biomaso nadomesti z novim, se zaradi boljšega izkoristka novega kotla raba OVE zmanjša.

Za uporabo te metode so potrebni celoviti podatki o stanju stavbe pred prenovo in po njej ter natančen in popoln izračun energijskih lastnosti stavbe.

Če je mogoče, se zagotovi zbiranje podatkov o ogrevalnih sistemih (stari in novi), in sicer:

- vrsta vira energije starega in novega sistema (zemeljski plin, les, električna energija itn.),
- tip novega ogrevalnega sistema (kondenzacijska tehnika, vrsta ali tip ogrevalnih teles itn.),
- starost zamenjanih ogrevalnih naprav (kotlov).

Na podlagi natančnejših podatkov bo mogoče izračune prihrankov izpustov CO₂ dodatno razlikovati glede na vrsto vira energije in vrsto ali tip ogrevalnih naprav.

2. Gradnja skoraj ničenergijskih stavb

Skoraj ničenergijska stavba (sNES) je stavba z zelo visoko energetske učinkovitostjo oziroma zelo majhno količino potrebne energije za delovanje, pri čemer je potrebna energija v veliki meri proizvedena iz obnovljivih virov na kraju samem ali v bližini³. Pri tem ukrepu se upošteva samo gradnja tistih stavb, ki presegajo minimalne zahteve, ki jih določa veljavni pravilnik, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah.

Prihranek energije je določen kot razlika med mejno vrednostjo letne potrebne toplote za ogrevanje, skladno z izračunom, ki ga ureja veljavni pravilnik, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah, in potrebno toploto za ogrevanje skoraj ničenergijske stavbe, ne glede na klasifikacijo stavbe

Prihranek energije se določi glede na vrsto ogrevalne naprave, in sicer:

– pri uporabi kotla

$$PE_{sNES,kotel} = \left(\frac{PTE}{\eta} - \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{novi}} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

$$PE_{sNES,kotel} = \left(77,78 - \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{novi}} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}];$$

– pri uporabi toplotne črpalke

klasična toplotna črpalka

$$PE_{sNES,T\check{C}} = \left(\frac{PTE}{\eta} - \frac{K_{EL} \cdot PTE_{sNES}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

$$PE_{sNES,T\check{C}} = \left(77,78 - 1,075 \cdot \frac{K_{EL} \cdot PTE_{sNES}}{SPF} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$PE_{sNES,T\check{C}} = \left(\frac{PTE}{\eta} - \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

$$PE_{sNES,T\check{C}} = \left(77,78 - 1,075 \cdot \frac{PTE_{sNES}}{SPF} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

[kWh/leto],

³ Zakon o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20)

$$PE_{sNES,T\check{c}} = \left(\frac{PTE}{\eta} - PTE_{sNES} \cdot \left(\frac{0,55 \cdot K_{EL}}{\eta_{T\check{c}} \cdot SPF} + \frac{0,45}{\eta_{novi,kotel}} \right) \right) \cdot A$$

$$PE_{sNES,T\check{c}} = \left(77,78 - PTE_{sNES} \cdot \left(0,591 \cdot \frac{K_{EL}}{SPF} + 0,464 \right) \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

– pri priklopu stavbe na sistem DO:

$$PE_{sNES,DO} = \left(\frac{PTE}{\eta} - \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{DO}} \right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{sNES,kotel}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi gradnje skoraj ničenergijske stavbe (uporaba kotla kot ogrevalnega vira),
- $PE_{sNES,T\check{c}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi gradnje skoraj ničenergijske stavbe (uporaba toplotne črpalke kot ogrevalnega vira),

- $PE_{sNES,DO}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi gradnje skoraj ničenergijske stavbe (priklop stavbe na sistem daljinskega ogrevanja),
- PTE_{sNES} – letna potrebna toplota za ogrevanje skoraj ničenergijske stavbe, izračunana skladno z metodo, ki jo določa pravilnik, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah, ali z metodologijo PHPP⁴ [kWh/m²leto]
- PTE – mejna vrednost letne potrebne toplote za ogrevanje, izračunana skladno s pravilnikom, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah [kWh/m²leto]
- K_{EL} – pretvorbeni koeficient za električno energijo, kot je določen v prilogi IV – privzeta vrednost je 2; pri lastni proizvodnji električne energije na lokaciji je vrednost 1,
- SPF – letno grelni število toplotne črpalke (SPF – angl. *Seasonal Performance Factor*), vrednosti so navedene pri metodi 7,
- η – letni obratovalni izkoristek za ekvivalentni novi kotel – normirana vrednost je 0,9⁵,
- η_{novi} – letni obratovalni izkoristek novega kotlovnega ogrevalnega sistema po DIN 4702-8, vrednosti so navedene pri metodi 1,
- $\eta_{T\check{c}}$ – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema s toplotno črpalko – normirana vrednost je 0,93; glej metodo 7,
- $\eta_{novi, kotel}$ – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema s kondenzacijskim kotlom kot delom hibridne toplotne črpalke – normirana vrednost je 0,97; glej metodo 1,
- η_{DO} – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema pri priklopu stavbe na sistem DO – normirana vrednost je 0,93,
- A – kondicionirana površina stavbe [m²].

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje ali prihranek izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbah:

– pri uporabi kotla

⁴ Natančen metodološki izračun energijskih karakteristik stavbe, skladen s SIST EN 52016-1: 2017 (Passive House Institute (PHI), Darmstadt, Nemčija)

⁵ Povprečna vrednost za ekvivalentni nizkotemperaturni in kondenzacijski kotel.

$$ZEC_{sNES,kotel} = PE_{sNES,kotel} \cdot ef_G \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}]$$

ali

$$ZEC_{sNES,kotel} = \left(77,78 - \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{novi}} \right) \cdot A \cdot ef_G \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}];$$

– pri uporabi toplotne črpalke

klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$ZEC_{sNES,T\check{c}} = \left(\frac{PTE}{\eta} \cdot ef_G - \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{T\check{c}}} \cdot \frac{1}{SPF} \cdot ef_{G\ T\check{c}} \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}]$$

ali

$$ZEC_{sNES,T\check{c}} = \left(77,78 \cdot ef_G - 1,075 \cdot \frac{PTE_{sNES}}{SPF} \cdot ef_{G\ T\check{c}} \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$ZEC_{sNES,T\check{c}} = \left(\frac{PTE}{\eta} \cdot ef_G - PTE_{sNES} \cdot \left(\frac{1}{SPF} \cdot \frac{0,55 \cdot ef_{G\ T\check{c}}}{\eta_{T\check{c}}} + \frac{0,45 \cdot ef_{G\ novi,kotel}}{\eta_{novi,kotel}} \right) \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}]$$

ali

$$ZEC_{sNES,T\check{c}} = \left(77,78 \cdot ef_G - PTE_{sNES} \cdot \left(0,591 \cdot \frac{ef_{G\ T\check{c}}}{SPF} + 0,464 \cdot ef_{G\ novi,kotel} \right) \right) \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

– pri priklopu stavbe na sistem DO

$$ZEC_{sNES,DO} = PE_{sNES,DO} \cdot ef_{G\ DO} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}]$$

ali

$$ZEC_{sNES,DO} = \left(77,78 - \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{DO}} \right) \cdot A \cdot ef_{G\ DO} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}];$$

pri čemer je:

ef_G – povprečen emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo (za ogrevanje), kot za posamezne sektorje določa priloga III tega pravilnika,

$ef_{G\ T\check{c}}$ – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za toplotno črpalko, kot določa priloga III tega pravilnika,

- $ef_{G\text{ novi, kotel}}$ – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za ogrevalni sistem s kondenzacijskim kotlom kot delom hibridne toplotne črpalke, kot določa priloga III tega pravilnika,
- $ef_{G\text{ DO}}$ – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za DO, kot določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije

Pri uporabi kotla na lesno biomaso, toplotne črpalke ali priklopa na daljinsko ogrevanje na OVE namesto kotla na fosilno gorivo se povečana raba obnovljivih virov energije (POVE) izračuna po enačbah:

- pri uporabi kotla na lesno biomaso

$$POVE_{sNES,kotel,biomasa} = \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{novi}} \cdot A \quad [\text{kWh/leto}];$$

- pri uporabi toplotne črpalke

klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$POVE_{sNES,T\check{c}} = \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{T\check{c}}} \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$POVE_{sNES,T\check{c}} = 0,55 \cdot \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{T\check{c}}} \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

- pri priklopu stavbe na DO na OVE:

$$POVE_{sNES,DO} = \frac{PTE_{sNES}}{\eta_{DO}} \cdot A \quad [\text{kWh/leto}].$$

Podatkovne zahteve

Za uporabo te metode so potrebni celoviti podatki, dosegljivi iz izračuna PHPP za stanje po zgraditvi skoraj ničenergijske stavbe. Za izkoristke ogrevalnih naprav se uporabijo normirane vrednosti, ki so navedene pri tej metodi. Robni pogoji izračuna so objavljeni na spletni strani Eko sklada, j.s.

3. Delna obnova stavb (obnova posameznih elementov zunanjega ovoja)

Prihranek energije je izračunan na podlagi razlike med toplotnimi prehodnostmi posameznih konstrukcijskih elementov stavbe pred obnovo in po njej, pri čemer se vrednosti za nove materiale določijo na podlagi znanih tehničnih lastnosti, vrednosti za stare materiale pa so določene na podlagi starih tehničnih zahtev in nekaterih izkustvenih vrednosti.

Prihranek energije se izračuna po univerzalni enačbi:

$$PE_{delna\ obnova} = \frac{(U_{staro} - U_{novo}) \cdot SD \cdot 24ur}{\eta} \cdot \frac{1}{1000} \cdot A \cdot f_1 \cdot f_2 \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

$PE_{delna\ obnova}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi delne obnove ovoja stavbe,

U_{staro} – toplotna prehodnost [$\text{W/m}^2 \text{ K}$] starega elementa ovoja stavbe (zunanji zid, stavbno pohoštvo itn.),

Za toplotno prehodnost konstrukcijskih elementov pred obnovo (U_{staro}) se uporabljajo normirane vrednosti, kot določa spodnja preglednica.

Preglednica: Vrednosti za toplotno prehodnost starih konstrukcijskih elementov stavb⁶, izražene v $\text{W/m}^2 \text{ K}$

Konstrukcijski element	U_{staro}
zunanji zid proti okolici	1,2
tla na terenu	1,5
stena vkopane kleti (ki meji na zemljo)	1,5
tla proti neogrevani kleti	1,5
tla v vkopani kleti	1,5
strop proti neogrevanemu podstrešju	1,0
poševna streha (neizolirana)	1,2
ravna streha	1,0
okna, vrata	3,0

U_{novo} – toplotna prehodnost [$\text{W/m}^2 \text{ K}$] novega elementa ovoja stavbe (zunanji zid, stavbno pohoštvo itd.)

Za izračun toplotne prehodnosti konstrukcijskih elementov (zunanji zid, streha in tla) po obnovi (U_{novo}) se uporabi enačba:

$$U_{novo} = \left(\frac{1}{U_{staro}} + \frac{d_{izolacija}}{\lambda_{izolacija}} \right)^{-1} \quad [\text{W/m}^2 \text{ K}],$$

pri čemer je:

$d_{izolacija}$ – debelina sloja vgrajene toplotne izolacije [m],

$\lambda_{izolacija}$ – toplotna prevodnost vgrajene toplotne izolacije [W/m K].

Za vgradnjo novega stavbnega pohoštva (okna, vrata) se za toplotno prehodnost uporabi vrednost, ki jo navajajo proizvajalci v izjavi o lastnostih zunanjega stavbnega pohoštva skladno z Uredbo (EU) št. 305/2011 za trženje gradbenih proizvodov in standardom

⁶ Velja tudi za nestanovanjske stavbe.

- SIST EN 14351-1, ki mora vsebovati vrednosti toplotne prehodnosti zunanjega stavbnega pohoštva (U_w)⁷.
- SD – stopinjski dnevi (30-letno uteženo povprečje v obdobju 1988–2017 – normirana vrednost, ki se uporabi za izračun prihranka energije, je 3.007 K*dan/leto)
- η – letni obratovalni izkoristek ogrevalnega sistema – normirana vrednost je 0,79⁸
- A – površina [m²] izboljšane elementa ovoja stavbe
- f_1 – korekcijski faktor, ki upošteva ali vrednoti občasne prekinitve delovanja ogrevalnega sistema (nočni čas) in znižane temperaturne ravni v delu stavbe – normirana vrednost za stanovanjske stavbe je 0,89⁹; za nestanovanjske stavbe se korekcijski faktor f_1 izračuna na enak način kot za stanovanjske stavbe (enačba v opombi 13), vedno z upoštevanjem podatkov za posamezno nestanovanjsko stavbo,
- f_2 – korekcijski faktor stopinjskih dni, ki je za:
- element, ki meji na zunanji zrak: 1,00
 - strop proti neogrevanemu podstrešju: 0,75
 - pod proti neogrevani kleti (tla ogrevanega prostora na terenu, vkopana stena ogrevanega prostora proti terenu: 0,50

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje ali prihranek izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{de\ln a\ obnova} = PE_{de\ln a\ obnova} \cdot ef_G \quad \left[\frac{\text{kg CO}_2}{\text{leto}} \right],$$

pri čemer je:

- ef_G – emisijski faktor za gorivo ali energetski vir za ogrevanje, kot določa priloga III tega pravilnika. Če gorivo ali energetski vir nista znana, se uporabi sektorsko povprečje za gorivo, ki ga ravno tako določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za uporabo te metode so potrebni natančni podatki o lastnostih na novo vgrajenih gradbenih elementov zunanjega ovoja stavbe, zlasti podatki o toplotni prehodnosti in velikosti (površini) posameznih elementov.

⁷ Izjava o lastnostih zunanjega stavbnega pohoštva mora biti podprta s poročilom o tipnem preskušanju zunanjega stavbnega pohoštva, ki ga pripravi izbrani preskuševalni laboratorij, priglasi pri Evropski komisiji za gradbene proizvode.

⁸ Povprečna srednja vrednost za stare in nove kotle – uporabljeni so bili izhodiščni podatki za nove in stare kotle, navedeni v metodi 1, pri čemer sta bila upoštevana izkoristek kotla in izkoristek cevne razvoda.

⁹ Izhodiščni podatki:

- 10 ur prekinitve ogrevanja,
- 2 K povprečna znižana temperatura ob prekinitvi (razpon od 1 do 3 K, odvisno od vrste gradnje in izoliranosti objekta),
- 17 K povprečna razlika med povprečno zunanjo temperaturo v ogrevalni sezoni (4 °C) in povprečno temperaturo v prostorih, ki se ogrevajo (21 °C),
- 6 K znižana temperatura na 20 % površine prostorov (npr. takih, ki se ne uporabljajo),

$$f_1 = 0,8 \cdot \frac{10 \text{ ur} \cdot \left(1 - \frac{2 \text{ K}}{17 \text{ K}}\right) + 14 \text{ ur} \cdot 1}{24 \text{ ur}} + 0,2 \cdot \frac{24 \text{ ur} \cdot \left(1 - \frac{6 \text{ K}}{17 \text{ K}}\right)}{24 \text{ ur}} = 0,89$$

4. Zamenjava toplovodnih kotlov z novimi

Prihranek energije je razlika med rabo energije v stavbi s starim in novim kotlom. Prihranek energije se lahko določi na dva načina, odvisno od razpoložljivih podatkov, in sicer:

- z upoštevanjem normiranih povprečnih potreb po toploti za ogrevanje v stavbah ob poznavanju (dejanske) ogrevane površine v stavbi ali
- z upoštevanjem (dejanske) nazivne ogrevalne moči kotlov ob upoštevanju normiranih obratovalnih ur kotla v ogrevalni sezoni.

Pri zamenjavi kotlov se povečanje rabe obnovljivih virov energije določi takrat, ko stari kotel na fosilno gorivo zamenjamo z novim na lesno biomaso.

Prihranek energije se izračuna po enačbi:

za stanovanjske stavbe:

$$PE_{kotel} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{novi}} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kWh/leto}]$$

ali

$$PE_{kotel} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{novi}} \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kWh/leto}],$$

za nestanovanjske stavbe:

$$PE_{kotel} = \left[1 - \frac{\eta_{stari}}{\eta_{novi}} \right] \cdot E_p \quad [\text{kWh/leto}]$$

pri čemer je:

PE_{kotel} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi zamenjave kotla,

S – povprečna potrebna toplota za ogrevanje stavbe [kWh/m² na leto],

Preglednica: Povprečna potrebna toplota za ogrevanje stavbe, izražena v kWh/m² na leto

Vrsta stavbe	Ogrevanje	Ogrevanje + sanitarna voda ¹⁰
enostanovanjska	132	162
večstanovanjska (blok)	94	124

A – kondicionirana površina [m²] stavbe, ki se oskrbuje s kotlom

P – nazivna moč [kW] novega kotla

t – obratovalni čas [h] kotla v kurilni sezoni (preračunan na obratovanje pri nazivni moči); normirana vrednost za gospodinjstvi sektor = 1.500 ur/leto (določeno po smernicah VDI 2067)

E_p – povprečna letna raba energije za ogrevanje [kWh/leto] v zadnjih treh letih.

η_{stari} – letni obratovalni izkoristek starega (zamenjanega) toplovodnega kotla po DIN 4702-8, vrednosti so navedene pri metodi 1

η_{novi} – letni obratovalni izkoristek novega toplovodnega kotla po DIN 4702-8, vrednosti so navedene pri metodi 1

Zmanjšanje izpustov CO₂

¹⁰ Povprečna (normirana) potreba po topli sanitarni vodi v enostanovanjskih stavbah znaša 3.000 kWh/gospodinjstvo na leto ali 30 kWh/m² na leto, pri čemer je upoštevana povprečna velikost stavbe 100 m² in 4-članska družina s porabo tople sanitarne vode 2 kWh/osebo na dan).

Prihranki ali zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se, kadar se vrsta goriva ne zamenja, izračunajo po enačbi:

$$ZEC_{kotel} = PE_{kotel} \cdot ef_G \quad \left[\begin{array}{l} \text{kg} \\ \text{CO}_2/\text{leto} \end{array} \right],$$

pri čemer je:

ef_G – emisijski faktor za gorivo, kot določa priloga III tega pravilnika.

Pri zamenjavi vrste goriva uporabimo enačbo:

za stanovanjske stavbe:

$$ZEC_{kotel} = \left(\frac{ef_{G \text{ stari}}}{\eta_{stari}} - \frac{ef_{G \text{ novi}}}{\eta_{novi}} \right) \cdot S \cdot A \quad \left[\text{kg CO}_2/\text{leto} \right]$$

ali

$$ZEC_{kotel} = \left(\frac{ef_{G \text{ stari}}}{\eta_{stari}} - \frac{ef_{G \text{ novi}}}{\eta_{novi}} \right) \cdot P \cdot t \quad \left[\text{kg CO}_2/\text{leto} \right],$$

za nestanovanjske stavbe:

$$ZEC_{kotel} = \left[ef_{G \text{ stari}} - \frac{ef_{G \text{ stari}} \cdot \eta_{stari}}{\eta_{novi}} \right] \cdot E_p \quad \left[\text{kg CO}_2/\text{leto} \right],$$

pri čemer je:

$ef_{G \text{ stari}}$ – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za stari ogrevalni sistem, kot za posamezen sektor ali vrsto goriva določa priloga III tega pravilnika,

$ef_{G \text{ novi}}$ – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za novi ogrevalni sistem, kot za posamezen sektor ali vrsto goriva določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije (kotli na lesno biomaso)

Pri prehodu na kotle na lesno biomaso se izračuna tudi povečanje rabe obnovljivih virov energije (POVE) po enačbi:

za stanovanjske stavbe:

$$POVE_{kotel \text{ LB}} = \frac{S \cdot A}{\eta_{novi}} \cdot f \quad \left[\text{kWh}/\text{leto} \right],$$

ali

$$POVE_{kotel \text{ LB}} = \frac{P \cdot t}{\eta_{novi}} \cdot f \quad \left[\text{kWh}/\text{leto} \right],$$

za nestanovanjske stavbe:

$$POVE_{kotel \text{ LB}} = \frac{E_p \cdot \eta_{stari}}{\eta_{novi}} \cdot f \quad \left[\text{kWh}/\text{leto} \right],$$

pri čemer je:

$POVE_{kotel \text{ LB}}$ – povečanje rabe obnovljivih virov energije [kWh/leto],

$f = 1$ – vgradnja novega kotla na lesno biomaso namesto starega kotla na fosilno gorivo,

$f = 0$ – vgradnja novega kotla na lesno biomaso namesto starega kotla na lesno biomaso.

Podatkovne zahteve

Za uporabo metode je treba za stanovanjske stavbe poznati podatke o ogrevani površini stavb in moči novih ogrevalnih naprav. V primeru nestanovanjskih stavb je potrebno poznati vrsto goriva in povprečno letno rabo energije za ogrevanje v zadnjih treh letih.

5. Zamenjava sistema električnega ogrevanja na centralno ogrevanje z učinkovitimi toplovodnimi kotli

Ta ukrep je prehod pri ogrevanju stanovanja/stavbe s sistema električnega ogrevanja na centralno ogrevanje s sodobnim kotlom (biomasni, kondenzacijski kotel).

Prihranek energije je določen po metodi 4, pri čemer se nadomestijo stara električna ogrevala ali električni ogrevalni sistem v etaži/stavbi.

Prihranek energije se izračuna po enačbi:

za stanovanjske stavbe:

$$PE_{kotel} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{novi}} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kWh/leto}]$$

ali

$$PE_{kotel} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{novi}} \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kWh/leto}],$$

za nestanovanjske stavbe:

$$PE_{kotel} = \left[1 - \frac{\eta_{stari}}{\eta_{novi}} \right] \cdot E_p \quad [\text{kWh/leto}]$$

pri čemer je:

PE_{kotel} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi zamenjave električnega ogrevanja s (kondenzacijskim) kotlom kot ogrevalnim virom,

S – povprečna potrebna toplota za ogrevanje stavbe [kWh/m² na leto] – vrednosti so navedene pri metodi 4,

A – kondicionirana površina [m²] stavbe ali etaže, ki se oskrbuje s kotlom,

P – nazivna moč [kW] novega kotla,

t – obratovalni čas [h] kotla v kurilni sezoni (preračunan na obratovanje pri nazivni moči) – normirana vrednost za gospodinjjski sektor = 1.500 ur/leto¹¹,

E_p – povprečna letna raba električne energije za ogrevanje [kWh/leto] v zadnjih treh letih

η_{stari} – letni obratovalni izkoristek starega (zamenjanega) električnega ogrevalnega sistema:

$$\eta_{stari} = \eta_{EOG} \cdot \eta_r = 0,99 \cdot 0,94 = 0,93$$

η_{EOG} – normirani (letni) izkoristek starega sistema električnih ogreval zaradi izgub v napeljavi (99 %),

η_r – izkoristek regulacije – stari sistem (DIN 4702-8: 94 %),

η_{novi} – letni obratovalni izkoristek novega kotlovnega ogrevalnega sistema po DIN 4702-8 – vrednosti so navedene pri metodi 1.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna na podlagi ugotovljenega prihranka energije pri zamenjavi električnega ogrevanja s kotlom kot ogrevalnim virom z upoštevanjem ustreznega emisijskega faktorja goriva, ki ga uporablja nova kurilna naprava, in sicer:

¹¹ Določeno po smernicah VDI 2067; VDI – Verein Deutscher Ingenieure.

za stanovanjske stavbe:

$$ZEC_{kotel} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \frac{ef_{G\ novi}}{\eta_{novi}} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}]$$

ali

$$ZEC_{kotel} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \frac{ef_{G\ novi}}{\eta_{novi}} \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

za nestanovanjske stavbe:

$$ZEC_{kotel} = \left[ef_{G\ stari} - \frac{ef_{G\ stari} \cdot \eta_{stari}}{\eta_{novi}} \right] \cdot E_p \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

$ef_{G\ stari}$ — emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za električno energijo, kot določa priloga III tega pravilnika,

$ef_{G\ novi}$ — emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo; vrednosti za posamezne vrste goriva so navedene v prilogi III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije (kotli na lesno biomaso)

Pri uporabi kotla na lesno biomaso se povečanje rabe obnovljivih virov (POVE) izračuna z enačbami, navedenimi v metodi 4.

Podatkovne zahteve

Za uporabo metode je treba za stanovanjske stavbe poznati podatke o ogrevani površini stavb in moči novih ogrevalnih naprav. V primeru nestanovanjskih stavb je potrebno poznati povprečno letno rabo električne energije za ogrevanje za zadnja tri leta.

6. Zamenjava električnega grelnika za pripravo tople sanitarne vode

Prihranek energije je enak zmanjšanju rabe električne energije zaradi zamenjave starega električnega grelnika (bojlerja) za pripravo tople sanitarne vode s toplotno črpalko (klasična toplotna črpalka zrak/voda) za pripravo tople sanitarne vode ali s sprejemniki sončne energije (sončnimi kolektorji). Prihranek se izračuna na podlagi normiranih vrednosti povprečne porabe tople sanitarne vode v gospodinjstvih, izkoristka starega električnega grelnika, izkoristka novega sistema ter energetskega donosa in površine sprejemnikov sončne energije. Zanimiva je tudi zamenjava električnega grelnika za pripravo tople sanitarne vode s fotonapetostnim sistemom, kar se spodbuja v okviru sistemov za samooskrbo s sončno energijo v okviru metode 30.

Prihranek energije pri zamenjavi električnega grelnika s toplotno črpalko (zrak/voda) se izračuna po enačbi:

$$PE_{SV,TC} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{TC} \cdot SPF} \right) \cdot E_{SV} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{SV,TC}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi zamenjave (starega) električnega grelnika s toplotno črpalko za pripravo tople sanitarne vode (zrak/voda),
- E_{SV} – povprečna (normirana) potreba po topli sanitarni vodi [kWh/leto] 30 kWh/m² na leto; v enostanovanjskih stavbah je 3.000 kWh/gospodinjstvo na leto, pri čemer sta upoštevani povprečna velikost stavbe 100 m² in 4-članska družina s porabo tople sanitarne vode 2 kWh/osebo na dan,
- η_{stari} – izkoristek starega sistema (električnega grelnika) za pripravo tople sanitarne vode – normirana vrednost je 0,8,
- η_{TC} – letni obratovalni izkoristek ogrevalnega sistema, ki uporablja toplotno črpalko – normirana vrednost je 0,93; glej metodo 7,
- SPF – letno grelni število toplotne črpalke (SPF – angl. *Seasonal Performance Factor*) – vrednosti so navedene pri metodi 7.

Izračun prihranka energije pri vgradnji sprejemnikov sončne energije (SSE):

- kadar je izpolnjen pogoj $PE_{SV,SSE} \leq \frac{E_{SV}}{\eta_{stari}}$, se prihranek energije izračuna po enačbi:

$$PE_{SV,SSE} = \frac{U_{SSE}}{\eta} \cdot \eta_{SS} \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

- kadar je izpolnjen pogoj $PE_{SV,SSE} > \frac{E_{SV}}{\eta_{stari}}$, se prihranek energije izračuna po enačbi:

$$PE_{SV,SSE} = \frac{E_{SV}}{\eta_{stari}} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{SV,SSE}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi vgradnje sprejemnikov sončne energije (SSE) namesto električnega grelnika,
- U_{SSE} – letni donos [kWh/m²leto] SSE-sprejemnikov sončne energije glede na vrsto:
- ploščati SSE = 500 kWh/m² na leto,
 - vakuumski SSE = 600 kWh/m² na leto,

- η – izkoristek (povprečni) konvencionalnega sistema za pripravo tople sanitarne vode – normirana vrednost je 0,8,
- η_{SS} – izkoristek solarnega sistema – normirana vrednost je 0,8,
- A – svetla (apertivna) površina [m²] vgrajenih SSE¹².

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se glede na vrsto ali način priprave tople sanitarne vode izračuna po enačbah:

- pri zamenjavi električnega grelnika s toplotno črpalko (zrak/voda):

$$ZEC_{SV,TC} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{TC}} \cdot \frac{1}{SPF} \right) \cdot ef_{EL} \cdot E_{SV} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- $ZEC_{SV,TC}$ – zmanjšanje izpustov CO₂ [kg CO₂/leto] pri vgradnji toplotne črpalke,
- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika,

- pri vgradnji sprejemnikov sončne energije:

$$ZEC_{SV,SSE} = \frac{U_{SSE}}{\eta} \cdot \eta_{SS} \cdot A \cdot ef_{EL} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- $ZEC_{SV,SSE}$ – zmanjšanje izpustov CO₂ [kg CO₂/leto] pri vgradnji sprejemnikov sončne energije,
- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije

Povečanje rabe obnovljivih virov energije se izračuna po enačbah:

- pri zamenjavi električnega grelnika s toplotno črpalko:

$$POVE_{SV,TC} = \frac{E_{SV}}{\eta_{TC}} \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF} \right) \quad [\text{kWh}/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- $POVE_{SV,TC}$ – povečanje rabe obnovljivih virov energije [kWh/leto] pri vgradnji toplotne črpalke,

- pri vgradnji sprejemnikov sončne energije:

$$POVE_{SV,SSE} = U_{SSE} \cdot \eta_{SS} \cdot A \quad [\text{kWh}/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- $POVE_{SV,SSE}$ – povečanje rabe obnovljivih virov energije [kWh/leto] pri vgradnji sprejemnikov sončne energije.

¹² Če ni konkretnih projektnih podatkov, se lahko za enostanovanjske stavbe uporabijo te normirane vrednosti: $A = 6 \text{ m}^2$ (ploščati SSE), $A = 5 \text{ m}^2$ (vakuumski SSE).

Podatkovne zahteve

Pri zamenjavi starega električnega grelnika (bojlerja) za pripravo tople sanitarne vode s toplotno črpalko je treba za izračun poznati tip toplotne črpalke, pri vgradnji sprejemnikov sončne energije pa potrebujemo podatke o njihovi vrsti in apertivni površini.

7. Vgradnja toplotnih črpalk za ogrevanje stavb

Ukrep zajema vgradnjo toplotnih črpalk (TČ) za ogrevanje stavb, in sicer:

- klasičnih toplotnih črpalk, to je kompresorskih toplotnih črpalk, gnanih z elektromotorjem,
- plinskih toplotnih črpalk, to je kompresorskih toplotnih črpalk, gnanih s plinskim motorjem,
- sorpcijskih plinskih toplotnih črpalk, to je toplotnih črpalk z adsorpcijsko ali absorpcijsko enoto in plinskim kondenzacijskim kotlom kot virom delovne toplote,
- hibridnih toplotnih črpalk kot kombinacije toplotne črpalke in kondenzacijskega kotla, ki obratujeta kot ena ogrevalna naprava.

Prihranek energije je razlika med rabo energije v stavbi s staro ogrevalno napravo in rabo električne energije toplotne črpalke¹³.

Za **stanovanjske stavbe** se prihranek energije izračuna na dva načina, odvisno od razpoložljivih podatkov, in sicer:

- z upoštevanjem normiranih potreb po toploti za ogrevanje v stavbah ob poznavanju (dejanske) ogrevane površine v stavbi ali
- z upoštevanjem (dejanske) nazivne ogrevalne moči toplotne črpalke ob upoštevanju normiranih obratovalnih ur toplotne črpalke v ogrevalni sezoni.

Prihranek energije za toplotno črpalko se glede na razpoložljivost podatkov določi z naslednjimi enačbami:

klasična toplotna črpalka

$$PE_{T\check{C}} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{K_{EL}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kWh/leto}]$$

ali

$$PE_{T\check{C}} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{K_{EL}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kWh/leto}],$$

plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$PE_{T\check{C}} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kWh/leto}]$$

ali

$$PE_{T\check{C}} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

¹³ V skladu z metodologijo, izdelano v okviru Direktive 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb (UL L št. 153 z dne 18. 6. 2010, str. 13), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1), Prihranek se določi na ravni primarne energije z uporabo pretvorbenega koeficienta za električno energijo, kot je določen v prilogi IV tega pravilnika.

$$PE_{T\check{C}} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \left(\frac{0,55 \cdot K_{EL}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} + \frac{0,45}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kWh/leto}]$$

ali

$$PE_{T\check{C}} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \left(\frac{0,55 \cdot K_{EL}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} + \frac{0,45}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kWh/leto}],$$

Za **nestanovanjske stavbe** se prihranek energije izračuna glede na povprečno letno rabo energije za ogrevanje v zadnjih treh letih:

klasična toplotna črpalka

$$PE_{T\check{C}} = \left(1 - \frac{\eta_{stari} \cdot K_{EL}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot E_p \quad [\text{kWh/leto}],$$

plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$PE_{T\check{C}} = \left(1 - \frac{\eta_{stari}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} \right) \cdot E_p \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$PE_{T\check{C}} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \left(\frac{0,55 \cdot K_{EL}}{\eta_{T\check{C}} \cdot SPF} + \frac{0,45}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot E_p \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{TČ} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi vgradnje toplotne črpalke (namesto kotla),

S – povprečna potrebna toplota za ogrevanje stavbe [kWh/m² na leto] – vrednosti so navedene pri metodi 4. Namesto »povprečne potrebne toplote za ogrevanje stavbe (S)« se lahko smiselno uporabi tudi »potrebna toplota za ogrevanje stavbe (PTE)«, določena na podlagi izračuna gradbene fizike za konkreten objekt ali primer (velja zlasti za ukrepe iz razpisov, ki predpisujejo izračun gradbene fizike),

A – kondicionirana površina [m²] stavbe, ki se oskrbuje s toplotno črpalko,

P – nazivna toplotna moč [kW] toplotne črpalke,

t – povprečni efektivni obratovalni čas [h/leto] TČ v kurilni sezoni (pri polni moči) – normirana vrednost je 1.500 ur/leto (sektor gospodinjstva),

K_{EL} – pretvorbeni koeficient za električno energijo, kot je določen v prilogi IV – privzeta vrednost je 2, v primeru lastne proizvodnje električne energije na lokaciji je vrednost 1,

SPF – letno grelno število toplotne črpalke (SPF – angl. *Seasonal Performance Factor*),

Preglednica: Povprečno (normirano) letno grelno število (SPF)

Tip toplotne črpalke	Klasična TČ	Plinska TČ	Sorpcijska plinska TČ	Hibridna TČ
zrak/voda	2,8	1,5	1,2	3,6
zemlja/voda	3,5	-	1,6	-
voda/voda	4	-	1,6	-

E_p – povprečna letna raba energije za ogrevanje [kWh/leto] v zadnjih treh letih..

η_{stari} – izkoristek starega ogrevalnega sistema s kotlom – normirana vrednost je 0,66 (za pojasnila glej metodo 1),

$\eta_{T\check{C}}$ – letni obratovalni izkoristek ogrevalnega sistema, ki uporablja toplotno črpalko, se izračuna po enačbi:

$$\eta_{T\check{C}} = \eta_c \cdot \eta_r = 0,98 \cdot 0,95 = 0,93,$$

$\eta_{novi, kotel}$ – izkoristek ogrevalnega sistema s kondenzacijskim kotlom kot delom hibridne toplotne črpalke – normirana vrednost je 0,97 (za pojasnila glej metodo 1).

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbah:

za stanovanjske stavbe:

klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \frac{1}{SPF} \cdot \frac{ef_{G\ T\check{C}}}{\eta_{T\check{C}}} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}]$$

ali

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \frac{1}{SPF} \cdot \frac{ef_{G\ T\check{C}}}{\eta_{T\check{C}}} \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \left(\frac{1}{SPF} \cdot \frac{0,55 \cdot ef_{G\ T\check{C}}}{\eta_{T\check{C}}} + \frac{0,45 \cdot ef_{G\ novi, kotel}}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}]$$

ali

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \left(\frac{1}{SPF} \cdot \frac{0,55 \cdot ef_{G\ T\check{C}}}{\eta_{T\check{C}}} + \frac{0,45 \cdot ef_{G\ novi, kotel}}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot P \cdot t \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

za nestanovanjske stavbe:

klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \frac{1}{SPF} \cdot \frac{ef_{G\ T\check{C}}}{\eta_{T\check{C}}} \right) \cdot E_p \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$ZEC_{T\check{C}} = \left(\frac{ef_{G\ stari}}{\eta_{stari}} - \left(\frac{1}{SPF} \cdot \frac{0,55 \cdot ef_{G\ T\check{C}}}{\eta_{T\check{C}}} + \frac{0,45 \cdot ef_{G\ novi, kotel}}{\eta_{novi, kotel}} \right) \right) \cdot E_p \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- $ef_{G \text{ stari}}$ — emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za stari ogrevalni sistem, kot določa priloga III tega pravilnika,
- $ef_{G \text{ TČ}}$ — emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za toplotno črpalko, kot določa priloga III tega pravilnika,
- $ef_{G \text{ novi, kotel}}$ — emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za novi ogrevalni sistem s kondenzacijskim kotlom kot delom hibridne toplotne črpalke, kot določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije

Pri uporabi toplotne črpalke se poveča raba obnovljivih virov energije (POVE), in sicer:

za stanovanjske stavbe:

klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$POVE_{TČ} = \frac{1}{\eta_{TČ}} \cdot S \cdot A \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \quad [\text{kWh/leto}],$$

ali

$$POVE_{TČ} = \frac{1}{\eta_{TČ}} \cdot P \cdot t \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$POVE_{TČ} = \frac{0,55}{\eta_{TČ}} \cdot S \cdot A \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \quad [\text{kWh/leto}],$$

ali

$$POVE_{TČ} = \frac{0,55}{\eta_{TČ}} \cdot P \cdot t \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \quad [\text{kWh/leto}],$$

za nestanovanjske stavbe:

klasična, plinska in sorpcijska plinska toplotna črpalka

$$POVE_{TČ} = \frac{1}{\eta_{TČ}} \cdot E_p \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \quad [\text{kWh/leto}],$$

hibridna toplotna črpalka

$$POVE_{TČ} = \frac{0,55}{\eta_{TČ}} \cdot E_p \cdot \left(1 - \frac{1}{SPF}\right) \quad [\text{kWh/leto}].$$

Podatkovne zahteve

Ovisno od načina izračuna je treba za stanovanjske stavbe poznati podatke o tipu TČ, ogrevalni površini stavbe in ogrevalni moči toplotne črpalke. V primeru nestanovanjskih stavb je poleg tipa TČ potrebno poznati tudi povprečno letno rabo energije za ogrevanje v zadnjih treh letih.

8. Celovita prenova toplotne postaje

Ukrep obsega:

- zamenjavo zastarele in neučinkovite toplotne postaje (TP) za ogrevanje,
- zamenjavo zastarele in neučinkovite TP za pripravo sanitarne tople vode (STV),
- zamenjavo zastarele in neučinkovite TP za ogrevanje in pripravo STV.

Pri zamenjavi TP za ogrevanje mora imeti nova TP krmilnike z vodenjem temperature ogrevane vode glede na zunanjo temperaturo ter možnost nastavljanja ogrevalne krivulje in parametrov krmiljenja regulacijskega ventila.

Vgradnja sodobne TP ali celovita prenova stare TP za pripravo sanitarne tople vode (STV) obsega:

- kompakten ploščat prenosnik pravilne velikosti (moči),
- pravilno izbrano in nastavljeno regulacijsko opremo za pripravo STV,
- sodobno regulacijsko opremo, ki omogoča daljinsko upravljanje in povezavo z merilnikom toplote,
- merilnik toplote z možnostjo odčitavanja podatkov in prenosom podatkov na krmilnik po ustrezni povezavi,
- energetsko učinkovite črpalke skladno s pravilnikom, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah,
- toplotno izolacijo cevodovodov in prenosnika toplote v toplotni postaji,
- usposobitev sistema za optimizirano delovanje.

Osnova za določitev prihranka energije je potrebna toplota za ogrevanje stavbe stavbe, kondicionirana površina stavbe in normirana ocena prihranka energije. Prihranek energije se izračuna po enačbi:

$$PE_{TP} = S \cdot A \cdot k \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{TP} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi celovite prenove TP,

S – potrebna toplota za ogrevanje stavbe [kWh/m² na leto] – podatki so navedeni pri metodi 4¹⁴,

A – kondicionirana površina [m²] stavbe ali etaže, ki se oskrbuje s toploto iz TP,

k – faktor (normiranega) prihranka celovite prenove TP – normirana vrednost je 0,10.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC = PE_{TP} \cdot ef_{GDO} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

ef_{GDO} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za DO, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za uporabo metode je treba poznati podatke o ogrevani površini stavbe.

¹⁴ Povprečna potrebna toplota za pripravo sanitarne tople vode je 30 kWh/m².

9. Priklop stavbe na sistem daljinskega ogrevanja

Ukrep obsega zamenjavo starih ogrevalnih naprav z novo toplotno postajo (TP) sistema daljinskega ogrevanja (DO). Pri tem je treba upoštevati, da zamenjava starih ogrevalnih naprav navadno sovпада z izboljšanjem ali obnovo drugih elementov stavb(e) (fasada, stavbno pohištvo itn.), zato je nujno ustrezno dimenzionirati TP.

Pri izračunu prihranka energije se upoštevajo normirane vrednosti za izkoristke naprav, potrebna toplota za ogrevanje posamezne stavbe in kondicionirana površina stavb(e).

Prihranek energije se izračuna po enačbi:

$$PE_{DO} = \left(\frac{1}{\eta_{stari}} - \frac{1}{\eta_{DO}} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- PE_{DO} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi priklopa sistema za ogrevanje in pripravo sanitarne tople vode (STV) na sistem DO – zamenjave starih ogrevalnih naprav z novo TP,
- S – povprečna potrebna toplota za ogrevanje stavbe [kWh/m² na leto] – vrednosti so navedene pri metodi 4,
- A – kondicionirana površina [m²] stavb(e), ki se priklaplja(jo) na sistem DO,
- η_{stari} – letni obratovalni izkoristek starega (zamenjanega) ogrevalnega sistema – glej metodo 1,
- η_{DO} – letni obratovalni izkoristek novega ogrevalnega sistema pri priklopu stavbe na sistem DO – normirana vrednost je 0,93 – glej metodo 1.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ se izračuna na podlagi ugotovljenega prihranka energije pri priklopu stavb(e) na sistem DO z upoštevanjem ustreznega emisijskega faktorja glede na vrsto goriva, ki ga uporablja stara ogrevalna naprava oziroma sistem DO.

Prihranek ali zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{DO} = \left(\frac{ef_{stari}}{\eta_{stari}} - \frac{ef_{GDO}}{\eta_{DO}} \right) \cdot S \cdot A \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ef_{stari} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za staro ogrevalno napravo, kot določa priloga III tega pravilnika,
- ef_{GDO} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za DO, kot določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije (POVE) – priključitev na sistem DO, ki uporablja OVE

Pri priklopu stavb(e) na sistem DO, ki uporablja OVE v celoti ali delno, se izračuna tudi povečanje rabe obnovljivih virov energije (POVE) po enačbi:

$$POVE_{DO} = \frac{S \cdot A}{\eta_{DO}} \cdot f \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

$POVE_{DO}$ – povečanje rabe OVE [kWh/leto],

- f – delež energije daljinskega ogrevanja, proizveden iz OVE ($f = 1$ pri 100-odstotni proizvodnji daljinske toplote iz OVE; $0 < f < 1$ pri delni proizvodnji daljinske toplote iz OVE; $f = 0$ pri proizvodnji daljinske toplote iz fosilnega vira in pri zamenjavi starega toplovodnega kotla na OVE z DO na OVE).

Podatkovne zahteve

Za uporabo metode je treba poznati podatke o ogrevani površini stavb(e).

10. Obnova distribucijskega omrežja sistema daljinskega ogrevanja

Metoda obsega vrednotenje prihranka energije pri izvedbi enega ali več ukrepov za zmanjšanje toplotnih izgub omrežja za distribucijo toplote v sistemu daljinskega ogrevanja (DO), in sicer povečanje učinkovitosti z:

- zamenjavo starih cevovodov z novimi, ki imajo boljše tehnične karakteristike, izolacijski material in konstrukcijske rešitve,
- prenovo izolacije na obstoječih cevovodih.

Prihranek energije se določi na podlagi razlike toplotnih izgub vročevoda ali toplovoda pred obnovo sistema daljinskega ogrevanja in po njej. Prihranek energije se izračuna kot vsota letnih prihrankov prenovljenih odsekov cevovoda (dovod in/ali povratek):

$$PE_{OMR} = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m \frac{1}{1.000} (\Phi_{i,j}^{staro} - \Phi_{i,j}^{novo}) * l_i * t_j \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{OMR} – prihranek energije zaradi zmanjšanja toplotnih izgub po obnovi [kWh/leto],

$\Phi_{i,j}^{staro}$ – toplotne izgube na tekoči meter odseka cevovoda DN_i pred obnovo [W/m],

$\Phi_{i,j}^{novo}$ – toplotne izgube na tekoči meter odseka cevovoda DN_i po obnovi [W/m],

l_i – dolžina obnovljenega odseka z zunanjim premerom cevi $d_{o,i}$ [m],

t_j – število ur obratovanja v mesecu [h],

i – odsek cevovoda z zunanjim premerom cevi $d_{o,i}$,

j – mesec,

m – število mesecev obratovanja vročevoda ali toplovoda, ki vključuje dobavo toplote za ogrevanje in/ali pripravo sanitarne tople vode,

n – število odsekov cevovoda.

Pri izračunu toplotnih izgub za mesece kurilne sezone se upoštevajo temperature dovoda in povratka pri povprečni mesečni zunanji temperaturi za desetletno obdobje pred obnovo.

Za izračun celotnih toplotnih izgub na tekoči meter predizoliranih cevovodov v zemlji (dovod + povratek) se uporabi pristop, ki je naveden v dodatku D standarda SIST EN 13941 Načrtovanje in vgradnja izoliranih vezanih cevovodov za DO.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC = PE_{OMR} \cdot ef_{GDO}$$

[kg
CO₂/leto],

pri čemer je:

ef_{GDO} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo ali energetski vir za DO, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za uporabo te metode so potrebni podatki o distribucijskem omrežju sistema DO pred obnovo in po njej ter natančen in popoln izračun toplotnih izgub na tekoči meter dovodnega in/ali povratnega cevovoda za različne načine izvedbe vročevodov ali toplovodov (nadzemno, v kineti, predizolirani cevovodi v zemlji).

Potrebni so tudi podatki o povprečnih mesečnih temperaturah zraka, ki jih objavlja Agencija RS za okolje.

11. Vgradnja sprejemnikov sončne energije (SSE)

Prihranek energije je enak letnemu donosu energije zaradi vgradnje sprejemnikov sončne energije. Ob enaki površini so vakuumski sprejemniki sončne energije v primerjavi s ploščatimi učinkovitejši za približno 20 %, kar pomeni uporabo različnih normiranih vrednosti za letni donos energije sprejemnikov sončne energije.¹⁵

Ukrep se nanaša na te primere prehoda s kotla na sprejemnike sončne energije:

- a) v obstoječih stavbah:
 - segrevanje tople sanitarne vode,
 - segrevanje tople sanitarne vode in podpora ogrevanju prostorov;
- b) v novih stavbah:
 - segrevanje tople sanitarne vode – uporaba sprejemnikov sončne energije namesto kotla,
 - segrevanje tople sanitarne vode in podpora ogrevanju prostorov – uporaba sprejemnikov sončne energije namesto kotla.

Prihranek energije zaradi vgradnje sprejemnikov sončne energije za zgornje primere se izračuna po enačbi:

$$PE_{SSE} = \frac{U_{SSE}}{\eta} \cdot \eta_{SSE} \cdot A$$

[kWh/leto],

pri čemer je:

PE_{SSE} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi vgradnje sprejemnikov sončne energije,

U_{SSE} – letni donos sprejemnikov sončne energije [kWh/m² na leto] glede na vrsto:

- ploščati sprejemniki sončne energije: 500 kWh/m² na leto,
- vakuumski sprejemniki sončne energije: 600 kWh/m² na leto;

η – povprečni izkoristek sistema ogrevanja in/ali priprave tople sanitarne vode (npr. na fosilno gorivo) – normirana vrednost je 0,75,

η_{SSE} – izkoristek solarnega sistema – vse s soncem pridobljene energije ne moremo vedno izkoristiti, zlasti ne poleti, ko je več, kot je potrebujemo. Izkoristek je odvisen od načina rabe energije (topla sanitarna voda/ogrevanje prostorov), velikosti solarnega sistema, izgub v zalogovnikih/cevovodih itn. – normirana vrednost je 0,8,

¹⁵ Vgradnja fotonapetnostnih sistemov se spodbuja tudi v okviru sistemov za samooskrbo s sončno energijo v okviru metode 30.

A – svetla (apertivna) površina [m²] vgrajenih sprejemnikov sončne energije.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{SSE} = PE_{SSE} \cdot ef_G \quad \text{[kg CO}_2\text{/leto],}$$

pri čemer je:

ef_G – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo, ki ga nadomeščamo, kot določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije

Povečanje rabe obnovljivih virov energije (POVE) se izračuna po enačbi:

$$POVE_{SSE} = U_{SEE} \cdot \eta_{SSE} \cdot A \quad \text{[kWh/leto],}$$

pri čemer je:

POVE_{SSE} – povečanje rabe obnovljivih virov energije [kWh/leto] z uporabo SSE.

Podatkovne zahteve

Za uporabo metode je treba poznati tip sprejemnikov sončne energije (ploščati ali vakuumski) in njihovo površino. Če vrsta ali tip sprejemnika ni znan, se privzame vrednost za ploščato izvedbo sprejemnika sončne energije.

12. Optimizacija sistema ogrevanja v stavbah z več posameznimi deli

Prihranek energije je izračunan kot normirana ocena prihranka zaradi vgradnje termostatskih ventilov in hidravličnega uravnoteženja razvoda ogrevalnega omrežja. Izračun je narejen na podlagi povprečne (normirane) rabe energije za ogrevanje v večstanovanjskih stavbah.

Prihranek energije se izračuna po enačbi:

$$PE_{OS,HV} = \frac{S \cdot A}{\eta} \cdot f \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

$PE_{OS, HV}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi vgradnje termostatskih ventilov in hidravličnega uravnoteženja ogrevalnega sistema; izračuna se posebej za stavbe, priključene na sistem daljinskega ogrevanja, in posebej za stavbe z lastno kotlovnico,

S – povprečna potrebna toplota za ogrevanje večstanovanjske stavbe [kWh/m² na leto] – normirana vrednost je 94 kWh/m² na leto,

A – kondicionirana površina [m²] stavbe,

η – povprečni izkoristek sistema ogrevanja v večstanovanjskih stavbah – normirana vrednost: pri lastni (ali skupni) kotlovnici je 0,79 (za obrazložitev glej metodo 3), pri daljinskem ogrevanju pa 0,93¹⁶,

f – faktor (normirani) prihranka energije, ki se izračuna po enačbi:

$$f = 0,1 \cdot \text{otv},$$

pri čemer je:

otv – delež stavb, v katerih so stanovanja ali poslovne enote večinoma opremljene s termostatskimi ventili.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC = PE_{OS,HV} \cdot ef \quad \left[\begin{array}{l} \text{kg} \\ \text{CO}_2/\text{leto} \end{array} \right],$$

pri čemer je:

ef – emisijski faktor za ogrevanje v gospodinjstvih (brez ogrevanja na električno energijo), kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Metoda ne zahteva posebnih podatkov, saj izračun temelji na normiranih vrednostih, poznati pa je treba natančne podatke o ogrevani površini objektov, v katerih je bil ukrep izveden.

¹⁶ Povprečna srednja vrednost za stare in nove toplotne postaje – uporabljeni so bili izhodiščni podatki za nove in stare TP, navedeni v metodi 1, pri čemer sta bila upoštevana izkoristek TP in izkoristek cevne razvoda.

13. Sistemi za izkoriščanje odpadne toplote v stavbah

Izračun prihranka energije temelji na količini toplote, preneseni na dovedeni zrak s toplega zraka, ki zapušča stavbo. Prihranek je določen glede na površino objekta, v katerem deluje prezračevalni sistem, z uporabo normiranih vrednosti stopnje izmenjave zraka ter glede na čas delovanja sistema v ogrevalni sezoni, višino prostorov, temperaturne razlike med zrakom, ki zapušča prostor, in zunanjim zrakom, stopnjo rekuperacije ter gostoto zraka.

Prihranek energije zaradi vgradnje prezračevalnega sistema z rekuperacijo odpadne toplote se izračuna po enačbi:

$$PE_{\text{izk. od .toplote}} = \frac{A \cdot h \cdot \beta \cdot t \cdot c \cdot \rho \cdot \Delta T \cdot \eta \cdot N}{3.600} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{\text{izk. od .toplote}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi izkoriščanja odpadne toplote v prezračevalnih sistemih (rekuperacija),
- A – površina stavbe [m^2], na katero se nanaša centralni prezračevalni sistem ali $\frac{1}{4}$ površine stavbe, če se vgrajujejo lokalne prezračevalne enote – normirana vrednost je 103 m^2 za stanovanje v enostanovanjskih stavbah in 60 m^2 za stanovanje v večstanovanjskih stavbah,
- h – višina [m] prostorov (od tal do stropa) – normirana vrednost je 2,5 m,
- β – stopnja izmenjave zraka [h^{-1}] – normirana vrednost je $0,5 \text{ h}^{-1}$,
- t – čas delovanja [h] prezračevalnega sistema v ogrevalni sezoni – normirana vrednost je 3000 ur,
- c – specifična toplota zraka (1 kJ/kg K),
- ρ – gostota zraka ($1,2 \text{ kg/m}^3$),
- ΔT – razlika med temperaturo zraka v prostoru in povprečno temperaturo zunanjega zraka med ogrevalno sezono – normirana vrednost ($22-4$) K = 18 K,
- η – stopnja rekuperacije – normirana vrednost je 0,7,
- N – število prezračevalnih enot (centralni sistem $N = 1$, sistem z do največ 4 lokalnimi enotami).

Z upoštevanjem zgornjih normiranih vrednosti se prihranek energije izračuna po enačbi:

$$PE_{\text{izk.od.toplote}} = 15,750 \cdot A \cdot N \quad [\text{kWh/leto}].$$

Zmanjšanje izpustov CO_2

Zmanjšanje izpustov CO_2 (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{\text{izk. od .toplote}} = PE_{\text{izk. od .toplote}} \cdot ef \quad \left[\frac{\text{kg}}{\text{CO}_2/\text{leto}} \right],$$

pri čemer je:

- ef – emisijski faktor za gorivo ali energetski vir za ogrevanje, kot določa priloga III tega pravilnika. Če gorivo ali energetski vir nista znana, se uporabi sektorsko povprečje za gorivo, ki ga ravno tako določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za uporabo te metode je treba poznati podatke o številu prezračevalnih enot in površini stavb (z upoštevanjem nekaterih pogojev in normiranih vrednosti).

14. Energetsko svetovanje za občane (ENSVET)

Izračun prihranka energije v določenem letu temelji na podatkih, pridobljenih z anketiranjem občanov, prejemnikov nasvetov, dve leti pred letom vrednotenja, ki ga izvede mreža ENSVET. Pri tem se ugotavlja, koliko anketiranih gospodinjstev je izvedlo investicijske ukrepe in kolikšni so prihranki energije ter zmanjšanje emisije CO₂.

Za preračun prihrankov energije z vzorca na celotno število gospodinjstev, vključenih v svetovanje, se uporabijo korekturni faktorji. Med drugim je treba pri vrednotenju izvajanja ukrepa upoštevati tako imenovano dvojno štetje, ki lahko nastane zaradi subvencioniranja izvedenih ukrepov.

Prihranek energije zaradi izvajanja energetskih svetovanj po programu ENSVET prikazuje enačba:

$$PE = M \cdot (f_1 \cdot f_2 \cdot f_3) \cdot S \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- PE – prihranek energije [kWh/leto] zaradi izvajanja energetskega svetovanja za občane (ENSVET),
- M – število svetovanj v predpreteklem koledarskem letu (»n – 2«, če z »n« označimo leto poročanja),
- f₁ – faktor, ki izloči povratnike; ti so nasvet prejeli večkrat (0–1),
- f₂ – faktor, ki izloči vse, ki so ukrep financirali s spodbudami ali krediti Eko sklada, j.s. (0–1),
- f₃ – faktor kontrolne skupine, ki izloči prihranke energije strank, ki so nasvet prejele, a so izvedle ukrepe za zmanjšanje rabe energije, ki niso bili tema posvetovanja v mreži ENSVET (0–1),
- S – povprečni letni prihranek energije [kWh/nasvet/leto], kjer so upoštevana samo gospodinjstva v obstoječih stavbah, ki so izvedla ukrepe, ne pa tudi gospodinjstva v novogradnjah.

Vrednosti faktorjev na podlagi podatkov iz analize so:

faktor	f ₁	f ₂	f ₃
vrednost	0,84	0,46	0,97

Povprečni letni prihranek energije se določi kot razlika potrebne toplote za ogrevanje pred in po nasvetu pri kondicionirani površini obstoječih stavb, kjer so bili doseženi prihranki, in sicer:

$$S = (E\check{S}_1 - E\check{S}_2) \cdot A \quad [\text{kWh/nasvet/leto}],$$

pri čemer velja:

- E_Š₁ – potrebna toplota za ogrevanje stavbe v stanju stavb pred energetsko prenovo,
- E_Š₂ – potrebna toplota za ogrevanje stavbe v stanju stavb po energetski prenovi,
- A – kondicionirana površina (znotraj toplotnega ovoja) stavbe [m²].

Vrednosti parametrov so navedene v naslednji tabeli parametrov:

parameter	S	E _Š ₁	E _Š ₂	ef ₁	ef ₂
enota	[kWh/nasvet/leto]	[kWh/m ² /leto]	[kWh/m ² /leto]	[kg CO ₂ /kWh]	[kg CO ₂ /kWh]
vrednost	8.009	148	97	0,195	0,226

Ob upoštevanju zgornjih vrednosti se prihranki energije (PE) doseženi z nasveti ENSVET izračunajo z enačbo:

$$S = (149 - 97) \cdot 156 = 8.009 \quad [\text{kWh/nasvet/leto}],$$

$$PE = M \cdot (f_1 \cdot f_2 \cdot f_3) \cdot S = M \cdot 2.961 \quad [\text{kWh/ leto}],$$

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se določi z enačbo:

$$ZEC = PE \cdot \frac{(E\check{S}_1 \cdot ef_1) - (E\check{S}_2 \cdot ef_2)}{E\check{S}_1 - E\check{S}_2} \quad [\text{kWh/CO}_2\text{/leto}],$$

pri čemer je:

- ef₁ – specifični izpusti glede na potrebno toploto za ogrevanje v stanju stavbe pred energetske prenovi – podatek je naveden v zgornji preglednici parametrov,
- ef₂ – specifični izpusti glede potrebne toplote za ogrevanje v novem obratovalnem stanju stavbe po energetske prenovi – podatek je naveden v zgornji preglednici parametrov.

Podatkovne zahteve

Podatek o številu svetovanj v predpreteklem letu je doseženo število standardnih nasvetov ENSVET v letu »n – 2« za leto poročanja »n«. Vsi potrebni podatki o vrednostih faktorjev in parametrov so pridobljeni iz analize na podlagi ankete o izvedbi ukrepov in prihrankih energentov, za katere so bili dani nasveti ENSVET.

Vrednosti za emisijske faktorje so izračunane iz specifičnih vrednosti za nosilce energije, navedenih v okviru »Tehnične smernice za graditev – Učinkovita raba energije«, in iz faktorjev priloge III tega pravilnika.

15. Energetski pregledi v MSP

Energetski pregled je namenjen pripravi predloga možnih ukrepov za učinkovito rabo energije ter povečanje ozaveščenosti in obveščenosti porabnikov o učinkovitem ravnanju z energijo v mikro, malih in srednje velikih podjetjih (MSP)¹⁷. Obsega pregled stanja oskrbe z energijo in njene rabe, določitev možnih ukrepov za učinkovito rabo energije, analizo tehnične in ekonomske izvedljivosti teh ukrepov ter določitev dosegljivih prihrankov in potrebnih naložb. V energetskem pregledu so navedeni struktura in stroški rabe energije ter nabor prednostnih organizacijskih in investicijskih ukrepov za učinkovito rabo energije. Na podlagi tega pregleda se izdelata program izvajanja predlaganih ukrepov.

Prihranek energije, ki nastane zaradi izvedbe ukrepov, predlaganih v energetskem pregledu, se izračuna kot delež potencialnega prihranka energije z ekonomsko sprejemljivimi ukrepi. V skladu s pravilnikom o metodologiji za izdelavo in vsebini energetskega pregleda¹⁸ gre za prednostni seznam ukrepov učinkovite rabe energije, in sicer so pri izvedbi energetskega pregleda v stavbah to ukrepi z dobo vračanja do petih let, v industriji in prometu pa do treh let.

Prihranek energije po energetskem pregledu se izračuna po enačbi:

$$PE_{EP} = PP_{EL} \cdot p_{EL} + PP_{T+G} \cdot p_{T+G} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- PE_{EP} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi izvedbe ukrepov po energetskem pregledu,
- PP_{EL} – potencialni prihranek energije [kWh/leto] zaradi izvedbe prednostnih ukrepov pri rabi električne energije, ocenjen na podlagi energetskega pregleda,
- PP_{T+G} – potencialni prihranek energije [kWh/leto] zaradi izvedbe prednostnih ukrepov pri rabi toplote ali goriva, ocenjen na podlagi energetskega pregleda,
- p_{EL} – faktor realizacije prihranka energije pri rabi električne energije zaradi izvedbe prednostnih ukrepov iz energetskega pregleda kot delež potencialnega prihranka s temi ukrepi – glej preglednico,
- p_{T+G} – faktor realizacije prihranka energije pri rabi toplote ali goriva zaradi izvedbe prednostnih ukrepov iz energetskega pregleda kot delež potencialnega prihranka s temi ukrepi – glej preglednico.

Preglednica: Faktorji realizacije prihranka energije pri izvajanju energetskih pregledov (p)

Sektor	Doba vračanja prednostnih ukrepov	Faktor realizacije prihranka energije	
		električna energija	toplota in gorivo
stavbe (storitveni sektor)	do 5 let	0,25	0,25
industrija	do 3 let	0,20	0,15
promet	do 3 let	0,20	0,20

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC = PP_{EL} \cdot p_{EL} \cdot ef_{EL} + PP_{T+G} \cdot p_{T+G} \cdot ef_G \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika,

¹⁷ V skladu s 55. členom Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1-NPB17).

¹⁸ Ur. l. RS, št. 41/16.

ef_G – (povprečen) emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo v industriji ali storitvenem sektorju ali za tekoče gorivo v prometu, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za izračun prihrankov energije so potrebni podatki iz energetskih pregledov, ločeno za stavbe, industrijo in promet. Energetski pregledi morajo biti opravljeni skladno s pravilnikom o metodologiji za izdelavo in vsebini energetskega pregleda.

16. Nova in predelana električna osebna vozila

Prihranek energije se izračuna kot razlika med energijo, ki jo porabijo osebna motorna vozila z motorjem z notranjim izgorevanjem (OMVNI) v Sloveniji, in energijo, ki jo porabijo nova in predelana električna osebna vozila (EOV), tako baterijska kot priključni hibridi, v določenem koledarskem letu. Izračun prihranka energije je narejen na podlagi razlike povprečne predvidene specifične rabe energije novih OMVNI določene z obvezujočimi emisijskimi cilji iz uredbe (Uredba (EU) 2019/631 evropskega parlamenta in sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nove osebne avtomobile in nova lahka gospodarska vozila ter razveljavitvi uredb (ES) št. 443/2009 in (EU) št. 510/2011), kjer je navedeno da morajo povprečni izpusti iz novih vozil se zmanjšati za 15% do leta 2025 in do leta 2030 za 37,5% glede na vrednost 95 g/km, ki je določena za leto 2021.

Specifična raba energije EOVS se, kadar proizvajalec vrednosti ne deklarira, določi na podlagi deklarirane kapacitete baterije in deklariranega dosega vozila. Pri EOVS s podaljšanim dosegom delovanja se pri izračunu specifične rabe upošteva le doseg, ki ga omogoča vgrajena baterija. Povprečna specifična raba EOVS se izračuna iz povprečja specifične rabe EOVS, ki so v redni prodaji na slovenskem trgu z zagotovljeno servisno mrežo.

Izračun prihranka energije na podlagi razlike predvidene specifične rabe energije, določene z obvezujočim specifičnim izpustom CO₂ za nova OMVNI, in povprečne specifične rabe električne energije novega EOVS določa enačba:

$$PE_{vozila} = (e_{CO_2, vsi} \cdot 0,00385 - E_{EOV}) \cdot PR \cdot N_{EOV} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{vozila} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi nakupa novih EOVS,

$e_{CO_2, vsi}$ – povprečni predvideni specifični izpust CO₂ [g CO₂/km] za nova OMVNI, določen z obvezujočimi emisijskimi cilji za nova osebna vozila (95 gCO₂/km leta 2021 in 81 gCO₂/km leta 2025):

Leto	$e_{CO_2, vsi}$ [gCO ₂ /km]
2021	95
2022	91
2023	88
2024	84
2025	81

E_{EOV} – povprečna specifična raba energije EOVS, ki je 0,128 [kWh/km] za baterijska električna vozila (BEV) in 0,064 [kWh/km] za hibridna električna vozila (PHEV),

PR – povprečno število letno prevoženih kilometrov [km/vozilo] za osebna vozila v koledarskem letu¹⁹,

N_{EOV} – število kupljenih novih EOVS v koledarskem letu,

¹⁹ Na primer: za leto 2016 14.472 km/leto, SURS.

0,00385 – faktor za preračun iz prihranka izpustov CO₂ v energijski prihranek (1/(260 g CO₂/kWh)) z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov goriva,

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{vozila} = \left(\frac{e_{CO_2, vsi}}{1000} - E_{EOV} \cdot ef_{EL} \right) \cdot PR \cdot N_{EOV} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

ef_{EL} – emisijski faktor za električno energijo [kg CO₂/kWh], kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za izračun potrebujemo podatek o povprečni specifični rabi energije EOv za vsa EOv na slovenskem trgu.

17. Uporaba pnevmatik višjega energijskega razreda pri tovornih vozilih

Metoda upošteva prihranek energije pri zamenjavi oziroma vgradnji pnevmatik višjega energijskega razreda na tovornih in vlečnih vozilih. Prihranek energije se izračuna glede na energijski razred zamenjane pnevmatike pri vgradnji pnevmatik najmanj energijskega razreda B na vsa kolesa tovornega vozila (pnevmatike kategorije C3). Metoda uporablja razrede glede na izkoristek goriva, ki so določeni na podlagi koeficienta kotalnega upora v skladu z lestvico oznak od »A« do »F« za pnevmatike kategorije C3²⁰. Prihranek se izračuna glede na povprečno število prevoženih kilometrov v enem letu ter povprečno porabo dizelskega goriva za tovorna in vlečna vozila. Pri tovornih vozilih je upoštevan mešani režim vožnje (50 % mestne vožnje in 50 % vožnje po avtocesti), pri vlečnih vozilih pa pretežno relacijska vožnja (20 % mestne vožnje in 80 % vožnje po avtocesti).

$$PE_{vozila} = F_V \cdot \left(1 - \frac{KKU_N}{KKU_X} \right) \cdot \frac{D \cdot PR}{100} \cdot E_D \quad [\text{kWh}/\text{leto}],$$

pri čemer je:

PE_{vozila} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi zamenjave pnevmatik,

F_V – faktor vpliva kotalnega upora in načina vožnje na porabo goriva za tovorna in vlečna vozila:

	Tovorna vozila	Vlečna vozila
način vožnje	50 % mestna, 50 % po avtocesti	20 % mestna, 80 % po avtocesti
F_V	0,112	0,116

KKU_N – povprečni koeficient kotalnega upora novih pnevmatik energijskega razreda A (4,0) ali B (4,55),

KKU_X – koeficient kotalnega upora starih (zamenjanih) pnevmatik (pnevmatike kategorije C3):

Energijska oznaka	KKU_X
A	4,0
B	4,55
C	5,55
D	6,55

²⁰ Uredba (ES) št. 1222/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge bistvene parametre (UL L št. 342 z dne 22. 12. 2009).

E	7,55
F	8,1

D – povprečna poraba goriva [l/100 km]:

	Tovorna vozila	Vlečna vozila
Povprečna poraba goriva (COPERT 5, izračuni IJS-CEU, 2018)	22,3 l/100km	33,6 l/100km

PR – povprečno število letno prevoženih kilometrov [km/vozilo]:

	Tovorna vozila	Vlečna vozila
Povprečno število letno prevoženih kilometrov (izračun IJS-CEU na podlagi podatkov v bazi registriranih vozil in tehničnih pregledov, 2018)	28.904 km	100.470 km

E_D – energijska vrednost dizelskega goriva (10 kWh/l).

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{vozila} = 0,2652 \cdot PE_{vozila} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

0,2652 – faktor za preračun zmanjšanja izpustov CO₂ iz energijskega prihranka z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov dizelskega goriva [kg CO₂/kWh].

Podatkovne zahteve

Za izračun se potrebujejo podatki o energijskem razredu nove in zamenjane pnevmatike, povprečni porabi goriva tovornega ali vlečnega vozila [l/100 km] in številu prevoženih kilometrov vozila v preteklem letu [km/leto]. Podatek o energijskem razredu nove pnevmatike je obvezen. Če drugi podatki niso na voljo, se uporabijo povprečne vrednosti za posamezen tip vozila in energijski razred »E« za staro (zamenjano) pnevmatiko.

18. Uporaba pnevmatik višjega energijskega razreda pri lahkih dostavnih vozilih

Metoda upošteva prihranek energije pri zamenjavi oziroma vgradnji pnevmatik višjega energijskega razreda pri lahkih dostavnih vozilih. Prihranek energije se izračuna glede na energijski razred zamenjane pnevmatike pri vgradnji pnevmatik najmanj energijskega razreda B na vsa kolesa vozila (pnevmatike kategorije C2). Metoda uporablja razrede glede na izkoristek goriva, ki so določeni na podlagi koeficienta kotalnega upora v skladu z lestvico oznak od »A« do »G« za pnevmatike kategorije C2²¹. Prihranek se izračuna glede na povprečno število prevoženih kilometrov v enem letu in povprečno porabo goriva za lahka dostavna vozila.

$$PE_{vozila} = 0,117 \cdot \left(1 - \frac{KKU_N}{KKU_X}\right) \cdot \frac{D \cdot PR}{100} \cdot E_G \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- PE_{vozila} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi zamenjave pnevmatik,
 0,117 – faktor vpliva kotalnega upora in načina vožnje na porabo goriva za lahka dostavna vozila – upoštevan je mešani režim vožnje (50 % mestne vožnje in 50 % vožnje po avtocesti),
 KKU_N – povprečni koeficient kotalnega upora novih pnevmatik energijskega razreda A (5,5) ali B (6,15),
 KKU_X – koeficient kotalnega upora starih (zamenjanih) pnevmatik (pnevmatike kategorije C2):

Energijska oznaka	KKU_X
A	5,5
B	6,15
C	7,4
D	ne obstaja
E	8,65
F	9,9
G	10,6

- D – povprečna poraba goriva [l/100 km]²²:

Neosvinčeni bencin/UNP	Dizel
9,7 l/100 km	8,1 l/100 km

- PR – povprečno število letno prevoženih kilometrov [km/vozilo]²³:

Neosvinčeni bencin	Dizel	UNP
13.660 km	21.857 km	23.721 km

- E_G – energijska vrednost goriva [kWh/l]:

	Neosvinčeni bencin	Dizel	UNP
E_G	9,1 kWh/l	10 kWh/l	7,3 kWh/l

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

²¹ Uredba (ES) št. 1222/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge bistvene parametre (UL L št. 342 z dne 22. 12. 2009).

²² COPERT 5, izračuni IJS-CEU, 2018

²³ Izračuni IJS-CEU na podlagi podatkov v bazi registriranih vozil in tehničnih pregledov, 2018

$$ZEC_{vozila} = PE_{vozila} \cdot ef_G$$

[kg CO₂/leto],

pri čemer je:

ef_G – faktor za preračun zmanjšanja izpustov CO₂ iz energijskega prihranka z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov goriva [kg CO₂/kWh].

	Neosvinčeni bencin	Dizel	UNP
ef _G	0,2337	0,2652	0,1646

Podatkovne zahteve

Za izračun potrebujemo podatke o energijskem razredu nove in zamenjane pnevmatike, vrsti in povprečni porabi goriva [l/100 km] ter številu prevoženih kilometrov vozila v preteklem letu [km/leto]. Podatek o energijskem razredu nove pnevmatike je obvezen. Če drugi podatki niso na voljo, se uporabijo povprečne vrednosti za posamezen tip vozila in energijski razred »E« za staro (zamenjano) pnevmatiko.

19. Uporaba pnevmatik višjega energijskega razreda pri osebnih motornih vozilih z motorjem z notranjim izgorevanjem

Metoda upošteva prihranek energije pri zamenjavi (vgradnji) pnevmatik višjega energijskega razreda na osebnih motornih vozilih z motorjem z notranjim izgorevanjem (OMVNI). Prihranek energije se izračuna glede na energijski razred zamenjane pnevmatike pri vgradnji pnevmatik najmanj energijskega razreda B na vsa kolesa vozila (pnevmatike kategorije C1). Metoda uporablja razrede glede na izkoristek goriva, ki so določeni na podlagi koeficienta kotalnega upora v skladu z lestvico oznak od »A« do »G« za pnevmatike kategorije C1²⁴. Prihranek se izračuna glede na povprečno število prevoženih kilometrov v enem letu in povprečno porabo goriva za OMVNI. Pri vozilih na neosvinčeni bencin je upoštevan mešani režim vožnje (50 % mestne vožnje in 50 % vožnje po avtocesti), pri dizelskih vozilih in vozilih na utekočinjeni naftni plin (UNP) pa je upoštevana pretežno relacijska vožnja (30 % mestne vožnje in 70 % vožnje po avtocesti).

$$PE_{vozila} = F_V \cdot \left(1 - \frac{KKU_N}{KKU_X}\right) \cdot \frac{D \cdot PR}{100} \cdot E_G \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{vozila} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi zamenjave pnevmatik,

F_V – faktor vpliva kotalnega upora in načina vožnje na porabo goriva za OMVNI:

	Neosvinčeni bencin	Dizel/UNP
način vožnje	50 % mestna, 50 % po avtocesti	30 % mestna, 70 % po avtocesti
F_V	0,164	0,172

KKU_N – povprečni koeficient kotalnega upora novih pnevmatik energijskega razreda A (6,5) ali B (7,15),

KKU_X – koeficient kotalnega upora starih (zamenjanih) pnevmatik (pnevmatike kategorije C1):

Energijska oznaka	KKU_X
A	6,5
B	7,15
C	8,4
D	ne obstaja
E	9,8
F	11,3
G	12,1

D – povprečna poraba goriva [l/100 km]²⁵:

Neosvinčeni bencin	Dizel	UNP
7,7 l/100 km	6,9 l/100 km	9,5 l/100 km

PR – povprečno število letno prevoženih kilometrov [km/vozilo]²⁶:

Neosvinčeni bencin	Dizel	UNP
9.929 km	18.959 km	18.960 km

E_G – energijska vrednost goriva [kWh/l]:

²⁴ Uredba (ES) št. 1222/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge bistvene parametre (UL L št. 342 z dne 22. 12. 2009).

²⁵ COPERT 5, izračuni IJS-CEU, 2018

²⁶ Izračuni IJS-CEU na podlagi podatkov v bazi registriranih vozil in tehničnih pregledov, 2018

	Neosvinčeni bencin	Dizel	UNP
E _G	9,1 kWh/l	10 kWh/l	7,3 kWh/l

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{vozila} = PE_{vozila} \cdot ef_G \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

ef_G – faktor za preračun zmanjšanja izpustov CO₂ iz energijskega prihranka z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov goriva [kg CO₂/kWh] – glej preglednico.

	Neosvinčeni bencin	Dizel	UNP
ef _G	0,2337	0,2652	0,1646

Podatkovne zahteve

Za izračun potrebujemo podatke o energijskem razredu nove in zamenjane pnevmatike, vrsti in povprečni porabi goriva OMVNI [l/100 km] ter številu prevoženih kilometrov vozila v preteklem letu [km/leto]. Podatek o energijskem razredu nove pnevmatike je obvezen. Če drugi podatki niso na voljo, se uporabijo povprečne vrednosti za posamezen tip vozila in energijski razred »E« za staro (zamenjano) pnevmatiko.

20. Polnjenje pnevmatik na optimalno vrednost pri osebnih motornih vozilih z motorjem z notranjim izgorevanjem

Metoda upošteva prihranek energije zaradi polnjenja pnevmatik osebnih motornih vozil z motorjem z notranjim izgorevanjem (OMVNI) na optimalno raven. Izračun prihranka energije v določenem letu upošteva število OMVNI, ki so v določenem letu vključeni v storitev oziroma program, ki mora v tekočem letu zagotavljati možnost polnjenja pnevmatik teh vozil na optimalno raven.

Življenjska doba ukrepa je eno leto. Ukrepi se mora izvajati v okviru definiranega dolgoročnega programa, ki mora trajati vsaj do konca leta 2025. V program lahko vstopajo le vozila, ki nimajo vgrajenega sistema za nadzorovanje tlaka v pnevmatikah (TPMS).

Prihranek energije v določenem letu se izračuna po enačbi:

$$PE_{pp} = PR \cdot \frac{D \cdot H_u}{100} \cdot (k_{np} - k_{op}) \cdot N \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- PE_{pp} – prihranek energije zaradi optimalno napolnjene pnevmatike (kWh),
- PR – povprečno število letno prevoženih kilometrov (13.215 km²⁷),
- D – povprečna poraba goriva na 100 km (7,4 l / 100 km – povprečje dizelskih in bencinskih motornih vozil²⁸),
- H_u – povprečna kalorična vrednost goriva ($H_u = 9,55$ kWh/l – povprečje za dizelsko in bencinsko gorivo),
- k_{np} – faktor porabe goriva pri neoptimalno napolnjeni pnevmatiki – pri izračunu se uporabi vrednost faktorja porabe goriva²⁹ pri odstopanju tlaka za 0,4 bara³⁰ od optimalne vrednosti ($k_{np} = 1,08$)³¹,
- k_{op} – faktor porabe goriva pri optimalno napolnjeni pnevmatiki ($k_{op} = 1$),
- N – število vozil, na novo vključenih v program.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{pp} = PE_{pp} \cdot ef_G \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ef_G – faktor za preračun zmanjšanja izpustov CO₂ iz energijskega prihranka z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov goriva, ki je 0,2495 [kg CO₂/kWh] – povprečje za dizelsko in bencinsko gorivo.

Podatkovne zahteve

Za izračun potrebujemo podatek o številu vozil, vključenih v storitev oziroma program. Za druge faktorje v izračunu se uporabijo povprečne oziroma privzete vrednosti.

²⁷ COPERT 5, izračuni IJS-CEU, 2018

²⁸ Izračuni IJS-CEU na podlagi podatkov v bazi registriranih vozil in tehničnih pregledov, 2018

²⁹ Raziskave industrije pnevmatik kažejo, da se okoli 65 % evropskih avtomobilov še vedno vozi s premalo napolnjenimi pnevmatikami: [http://www.etrma.org/uploads/Modules/Documentsmanager/20120903---etrma-public-consultation-on-urban-mobility1-\(2\).pdf](http://www.etrma.org/uploads/Modules/Documentsmanager/20120903---etrma-public-consultation-on-urban-mobility1-(2).pdf).

³⁰ U. S. Department of Transportation, National Highway Traffic Safety Administration: Tire Pressure Maintenance – A Statistical Investigation, Report No. DOT HS 811 086, 2009.

³¹ Vir: AMZS.

21. Dodajanje aditiva pogonskemu gorivu

Metoda upošteva prihranek energije zaradi dodajanja aditivov dizelskemu motornemu gorivu (SIST EN 590), s katerimi se doseže njegova učinkovitejša raba. Izračun prihranka energije v določenem letu upošteva letno količino dizelskega goriva, prodanega končnim kupcem v RS, ki mu je bil dodan aditiv z dokazanimi učinki na čistost injektorjev in izgorevanje dizelskega goriva. Priznani učinki dodanega aditiva morajo biti izkazani z ustreznim tehničnim poročilom in so zaradi upoštevanja dodatnosti zmanjšani za izhodiščni faktor prihranka energije aditiviranih goriv na trgu v določenem letu ter omejeni z regresivno lestvico najvišjega priznanega faktorja prihranka. Učinki ukrepa trajajo eno leto, zato se mora ukrep izvajati v okviru definiranega dolgoročnega programa, ki mora trajati najmanj do konca leta 2026. Zaradi eno-letnega trajanja učinkov, se letni prihranek energije množi s faktorjem 6/21.

Prihranek energije zaradi dodajanja aditivov dizelskemu motornemu gorivu se izračuna po enačbi:

$$PE_{ADT} = L \cdot H_S \cdot (P_e - P_{e0}) \cdot (1 - f_{NV}) \cdot \frac{6}{21} \quad [\text{kWh}],$$

pri čemer je:

- PE_{ADT} – prihranek energije [kWh] zaradi dodajanja aditivov dizelskemu gorivu,
 L – količina končnim kupcem prodanega dizelskega goriva, ki mu je bil v izbranem letu dodan aditiv z dokazanimi učinki na čistost injektorjev in izgorevanje dizelskega goriva (v litrih),
 H_S – kalorična vrednost dizelskega goriva (10 kWh/l),
 P_e – faktor prihranka uporabljenega aditiva v dizelskem gorivu, izkazan z ustreznim tehničnim poročilom (v %),
 P_{e0} – izhodiščni faktor prihranka energije aditiviranih goriv na trgu, ki ga v izbranem letu določa spodnja preglednica.

Vrednosti za posamezno leto v obdobju	P_{e0} [%]
2021 - 2026	2,0

Vrednost priznanega faktorja prihranka ($P_e - P_{e0}$) v izbranem letu je omejena z maksimalnim priznanim faktorjem prihranka, kot izhaja iz spodnje preglednice.

$$\text{MAX} (P_e - P_{e0}) \quad [\%]$$

Vrednosti za posamezno leto v obdobju	$\text{MAX} (P_e - P_{e0})$ [%]
2021 - 2026	1,00

Kadar je razlika ($P_e - P_{e0}$) večja od $\text{MAX}(P_e - P_{e0})$, se v enačbi uporabi vrednost $\text{MAX}(P_e - P_{e0})$.

- f_{NV} – delež novih vozil v celotnem voznom parku (v %), izračunan kot razmerje med številom vseh novih dizelskih vozil, ki niso starejša od enega leta, in vseh registriranih dizelskih vozil na dan 31. 12. 2020 (upošteva se vrednost $f_{NV} = 4,5$ %).

Aditivi morajo dokazovati učinke na čistost injektorjev in izgorevanje dizelskega goriva po teh zahtevah:

- izboljšujejo čistost vbrizgalnih šob (injektorjev),
- izboljšujejo protikorozijsko lastnost goriva,
- preprečujejo nastanek emulzij,

- so skladni z biogorivom,
- ne smejo vsebovati kemijskih snovi, ki bi v mešanici z gorivom povzročile neskladnosti z zahtevami za gorivo, opredeljenimi v standardu SIST EN 590,
- njihovi učinki (faktor P_e) se dokazujejo s tehničnim poročilom proizvajalca ali druge usposobljene inštitucije, ki je preizkuse izvedla v akreditiranih laboratorijih, oziroma so jih izvedli ustrezni neodvisni kontrolni organi z ustreznimi testi, v skladu z najboljšo in splošno priznano industrijsko prakso preskušanja porabe goriv. Dokazovanje se lahko izvede s preizkušanjem na reprezentativnih vozniških parkih in z uporabo standardnih testnih ciklov (npr. ECE-15) ali z ustreznimi prilagojenimi motornimi testi CEC³², ki kot rezultat meritev upoštevajo tudi merjenje porabe goriva.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC_{ADT}) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{ADT} = 0,2652 \cdot PE_{ADT} \quad [\text{kg CO}_2],$$

pri čemer je:

0,2652 – faktor za preračun zmanjšanja izpustov CO₂ zaradi energijskega prihranka z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov dizelskega goriva [kg CO₂/kWh].

Podatkovne zahteve

Za izračun sta potrebna podatek o količini končnim kupcem prodanega dizelskega goriva, ki mu je bil v izbranem letu dodan aditiv, in faktor prihranka v dizelskem gorivu uporabljenega aditiva, izkazan z ustreznim tehničnim poročilom.

³² Co-ordinating European Council, The European Fuels & Lubricants Performance Test Development Organisation.

22. Sistemi soproizvodnje toplote in električne energije (SPTE)

Metoda se nanaša na vgradnjo proizvodnih naprav za soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom (soproizvodnja oziroma SPTE) s tehnologijo plinskih motorjev, plinskih turbin, parnih turbin in motorjev, procesa ORC, gorivnih celic in podobnega.

Prihranek energije je razlika med rabo energije pri ločeni proizvodnji toplote in električne energije, ki jo SPTE nadomešča, ter rabo energije v proizvodni napravi SPTE.

Prihranek energije zaradi uvedbe proizvodne naprave SPTE se izračuna po enačbi³³:

$$PE_{SPTE} = E_{SPTE} * F_{PPE} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{SPTE} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi vgradnje proizvodne naprave SPTE,

E_{SPTE} – letna neto proizvedena električna energija [kWh/leto] proizvodne naprave SPTE,

F_{PPE} – faktor prihranka primarne energije z upoštevanjem spodnjih enačb.

Prihranek primarne energije se določi po enačbi:

$$PPE = \left(1 - \frac{1}{\frac{\eta_{Topl.SPTE}}{\eta_{Topl.Loč.proizv.}} + \frac{\eta_{El.en.SPTE}}{\eta_{El.en.Loč.proizv.}}} \right),$$

pri čemer je:

PPE – relativni prihranek primarne energije SPTE (vrednost < 1),

$\eta_{Topl.SPTE}$ – toplotni izkoristek proizvodne naprave SPTE,

$\eta_{Topl.Loč.proizv.}$ – toplotni izkoristek ločene proizvodnje v kotlu (0,72, skladno z metodo 1),

$\eta_{El.en.SPTE}$ – električni izkoristek proizvodne naprave SPTE,

$\eta_{El.en.Loč.proizv.}$ – električni izkoristek ločene proizvodnje električne energije (0,33, povprečni izkoristek starih premogovnih elektram v Sloveniji).

Prihranek primarne energije proizvodne naprave SPTE, izražen v energiji [kWh/leto]:

$$PPE_{SPTE} = G_{SPTE} \cdot \frac{PPE}{(1 - PPE)} = \frac{E_{SPTE}}{\eta_{El.en.SPTE}} * \frac{PPE}{(1 - PPE)},$$

pri čemer je:

PPE_{SPTE} – prihranek primarne energije SPTE [kWh/leto],

G_{SPTE} – gorivo, porabljeno v proizvodni napravi SPTE.

Iz zgornje enačbe lahko izpeljemo faktor prihranka primarne energije za izračun doseženega prihranka energije iz proizvodnje električne energije SPTE:

$$F_{PPE} = \frac{PPE}{(1 - PPE) * \eta_{El.en.SPTE}}.$$

Prihranek energije proizvodne naprave izračunamo z uporabo izračunanega faktorja prihranka primarne energije za značilne tehnologije SPTE, ki ga prikazuje spodnja preglednica. Če se vrednosti izkoristkov proizvodne naprave SPTE močno razlikujejo od navedenih izkoristkov za značilne tehnologije SPTE v

³³ Izračun predvideva, da je vsa v SPTE proizvedena toplota v celoti koristno uporabljena.

spodnji preglednici, se v izračunu prihranka energije lahko neposredno uporabijo certificirane vrednosti izkoristkov vgrajene proizvodne naprave SPTE.

Preglednica: Značilne vrednosti parametrov tehnologij SPTE in izračun faktorjev za vrednotenje doseženih prihrankov energije

Tehnologija SPTE	Električni izkoristek $\eta_{\text{elektrika, SPTE}}$	Toplotni izkoristek η_{toplota}	Prihranek primarne energije PPE	Faktor prihranka primarne energije F_{PPE}
plinski motor (mikro < 50 kWe)	33 %	55 %	0,43	2,31
plinski motor (> 50 kWe)	42 %	43 %	0,47	2,07
plinska turbina	31 %	48 %	0,38	1,96
plinsko-parni proces	38 %	42 %	0,42	1,93
parna turbina*	17 %	66 %	0,30	2,54
parni motor*	12 %	71 %	0,26	2,91
proces ORC*	17 %	53 %	0,20	1,48
gorivna celica	45 %	45 %	0,50	2,20

* manjše enote za izrabo lesne biomase

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC_{SPTE}) se izračuna kot razlika med izpusti ločene proizvodnje toplote in električne energije ter izpusti proizvodne naprave SPTE po enačbi:

$$ZEC_{\text{SPTE}} = E_{\text{SPTE}} \cdot \left(\frac{ef_{\text{goriva, sekt.}} \cdot \eta_{\text{Topl. SPTE}}}{\eta_{\text{El. en. SPTE}} \cdot \eta_{\text{Topl. Loč. proizv.}}} + ef_{\text{EL}} - \frac{ef_{\text{gorivo SPTE}}}{\eta_{\text{El. en. SPTE}}} \right) \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- $ef_{\text{goriva, sekt.}}$ — povprečen emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo v sektorju, v katerem je vgrajena proizvodna naprava SPTE, kot določa priloga III tega pravilnika,
- $ef_{\text{gorivo SPTE}}$ — emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo vgrajene proizvodne naprave SPTE, kot določa priloga III tega pravilnika,
- ef_{EL} — emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Za električni in toplotni izkoristek SPTE se uporabijo vrednosti iz zgornje preglednice oziroma ob večjih odstopanjih certificirane vrednosti izkoristkov vgrajene proizvodne naprave SPTE.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije

Če proizvodna naprava SPTE uporablja obnovljive vire energije, se povečanje rabe obnovljivih virov energije (POVE) izračuna po enačbi:

$$POVE_{\text{SPTE}} = \frac{E_{\text{SPTE}}}{\eta_{\text{El. en. SPTE}}} \quad [\text{kWh}/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- $POVE_{\text{SPTE}}$ — povečanje rabe obnovljivih virov energije [kWh/leto] z uporabo SPTE.

Podatkovne zahteve

Za izračun prihrankov energije po tej metodi so potrebni verodostojni podatki o vgrajeni proizvodni napravi SPTE: tehnologija, velikost, toplotni in električni izkoristki, letna proizvodnja električne energije in vrsta uporabljenega goriva.

23. Energetsko učinkovita razsvetljava v stavbah

Prihranek energije se lahko izračuna na podlagi:

- projektnih podatkov, in sicer kot razlika med rabo električne energije starega (zamenjanega) sistema razsvetljave (vključujoč tudi pomožne naprave) in novega (izboljšanega) sistema razsvetljave (vključujoč tudi pomožne naprave),
- normiranih prihrankov energije pri zamenjavi ali izboljšavi sistemov razsvetljave,
- normiranih prihrankov različnih ukrepov pri novo vgrajenih sodobnih sistemih razsvetljave.

Prihranek energije na podlagi projektnih podatkov

Prihranki se lahko določijo na podlagi projektnih podatkov, pri čemer se upoštevata dejanska moč ter število obratovalnih ur nove in stare (zamenjane) razsvetljave.

Prihranek se izračuna po enačbi:

$$PE_{\text{razsvetljava}} = \sum_i (P_{i,\text{staro}} \cdot n_{i,\text{staro}} \cdot t_{i,\text{staro}}) - \sum_j (P_{j,\text{novo}} \cdot n_{j,\text{novo}} \cdot t_{j,\text{novo}}) \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{\text{razsvetljava}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi uporabe energetsko učinkovitega ali izboljšanega sistema razsvetljave,
- $P_{i,\text{staro}}$ – električna moč [kW/enoto] starega (zamenjanega) sistema razsvetljave (sijalk), vključujoč tudi pomožne naprave (predstikalne naprave, senzorje itn.),
- $P_{j,\text{novo}}$ – električna moč [kW/enoto] novega (izboljšanega) sistema razsvetljave (sijalk), vključujoč tudi pomožne naprave (predstikalne naprave, senzorje itn.),
- $n_{i,\text{staro}}$ – število starih (zamenjanih) sijalk ali sistemov razsvetljave,
- $n_{j,\text{novo}}$ – število novih sijalk ali sistemov razsvetljave,
- $t_{i,\text{staro}}$ – čas obratovanja [h] starega sistema razsvetljave,
- $t_{j,\text{novo}}$ – čas obratovanja [h] novega sistema razsvetljave.

Prihranek na podlagi normiranih vrednosti

Prihranek se izračuna po enačbi:

$$PE_{\text{razsvetljava}} = \sum_i NP_i \cdot n_i \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{\text{razsvetljava}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi uporabe energetsko učinkovitega ali izboljšanega sistema razsvetljave,
- n_i – število vgrajenih sistemov razsvetljave ali izboljšav,
- NP_i – normirani prihranek energije [kWh/leto na sistem] pri zamenjavi ali izboljšavi različnih sistemov razsvetljave – glej preglednico.

Preglednica: Letni normirani prihranki energije pri različnih sistemih razsvetljave ali izboljšavah [kWh/leto]

Tip/vrsta sistema razsvetljave	Normirani letni prihranek energije (NP) ³⁴

³⁴ Pri 1.000 obratovalnih urah na leto.

vgradnja sijalk LED namesto CFL ³⁵	33
zamenjava fluorescenčnih sijalk T8 s T5	9
vgradnja senzorjev prisotnosti	16

Prihranek energije pri vgradnji novega sistema razsvetljave

Prihranki se izračunajo na podlagi povprečja projektnih podatkov, pri čemer se kot zamenjana razsvetljava upoštevajo vrednosti, navedene v Tehničnih smernicah za učinkovito rabo energije (Ministrstvo za okolje in prostor, 2010).

$$PE_{\text{razsvetljava}} = 0,001 \cdot \left[\sum_i (p_{i,\text{staro}} \cdot A_{i,\text{staro}} \cdot t_{i,\text{staro}}) - \sum_j (p_{j,\text{novo}} \cdot A_{j,\text{novo}} \cdot t_{j,\text{novo}}) \right] \text{ [kWh/leto]}$$

pri čemer je:

$PE_{\text{razsvetljava}}$ — prihranek energije [kWh/leto] zaradi uporabe energetsko učinkovitega ali izboljšanega sistema razsvetljave,

$p_{i,\text{staro}}$ — gostota moči svetilk [W/m²], električna moč [W] starega sistema razsvetljave (sijalk), vključujoč tudi pomožne naprave (predstikalne naprave, senzorje itn.) – iz TSG-1-004:2010, Tehnične smernice za učinkovito rabo energije – deljena s površino prostora [m²], na katerega se nanaša prenova sistema električne razsvetljave – glej preglednico.

Preglednica: Gostota moči svetilk [W/m²]

Oznaka po CC-SI	Opis	Gostota moči svetilk [W/m ²]
111, 112	eno- in večstanovanjske stavbe	8
113, 12111, 1212, del 12201, 1241, 1274	stanovanjske stavbe za posebne namene, hotelske in podobne stavbe, druge gostinske stavbe za kratkotrajno nastanitev, upravne in pisarniške stavbe, postaje, terminali, poboljševalni domovi, zapori, gasilske postaje	11
12112	gostilne, restavracije, točilnice	15
1251, del 1262, 12721	industrijske stavbe, knjižnice, stavbe za opravljanje verskih obredov	14
del 12201, del 12203, del 1261, 1264	sodišča, kongresne in konferenčne stavbe, kinodvorane, paviljoni ter stavbe za živali in rastline v živalskih in botaničnih vrtovih, stavbe za izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo, stavbe za zdravstvo	13
del 12201, del 12610, del 1262, 1265	pošte, dvorane za družabne prireditve, igralnice, plesne dvorane, diskoteke, glasbeni paviljoni, muzeji, galerije, športne dvorane	12
del 12301	samostojne prodajalne in butiki, lekarne, prodajalne očal, prodajne galerije	16
del 12301, 12302	nakupovalna središča, trgovska središča, veleblagovnice, pokrite tržnice, sejemske dvorane, razstavišča	9
1242	garažne stavbe	3
del 1261	gledališča, koncertne dvorane, operne hiše	17

$p_{j,\text{novo}}$ — gostota moči svetilk [W/m²], električna moč [W] novega sistema razsvetljave (sijalk), vključujoč tudi pomožne naprave (predstikalne naprave, senzorje itd.), deljena s površino prostora [m²], na katerega se nanaša prenova sistema električne razsvetljave – glej preglednico,

³⁵ CFL – kompaktne fluorescenčne sijalke (varčne žarnice).

$A_{i, \text{staro}}$ —	površina prostora [m^2], na katerega se nanaša prenova sistema električne razsvetljave, obstoječe stanje,
$A_{j, \text{novo}}$ —	površina prostora [m^2], na katerega se nanaša prenova sistema električne razsvetljave, novo stanje,
$t_{i, \text{staro}}$ —	čas obratovanja [h] starega sistema razsvetljave; pri novem sistemu električne razsvetljave se za t_{staro} upoštevajo vrednosti t_{novo} ,
$t_{j, \text{novo}}$ —	čas obratovanja [h] novega sistema razsvetljave.

Zmanjšanje izpustov CO_2

Zmanjšanje izpustov CO_2 (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{\text{razsvetljava}} = PE_{\text{razsvetljava}} \cdot ef_{EL} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

ef_{EL} — emisijski faktor [$\text{kg CO}_2/\text{kWh}$] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za uporabo te metode je treba poznati podatke o tipu in številu vgrajenih novih sijalk ali sistemov razsvetljave pri izračunu, ki temelji na projektnih podatkih; podatke o tipu in številu novih sijalk ter številu obratovalnih ur za novi oziroma obnovljeni in stari oziroma zamenjani sistem razsvetljave.

Pri zamenjavi ali izboljšavi električne razsvetljave v stavbah je treba pri izračunu upoštevati vse projektne pogoje (raven osvetljenosti, način vgradnje itn.) ter standarde in priporočila za posamezno napravo ali namen uporabe.

24. Prenova sistemov zunanje razsvetljave

Izračun prihranka energije temelji na razliki med rabo električne energije starega in novega, učinkovitejšega sistema zunanje razsvetljave. Mogoča sta dva izračuna, in sicer na podlagi:

- projektnih podatkov ali
- normiranih vrednosti.

Prihranek energije na podlagi projektnih podatkov

Prihranek energije pri prenovi obstoječega sistema zunanje razsvetljave se izračuna po enačbi:

$$PE_{zun.razsvetljava} = \sum_i (P_{i,staro} \cdot t_{i,staro} \cdot f_{p,staro}) - \sum_j (P_{j,novo} \cdot t_{j,novo} \cdot f_{p,novo}) \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{zun.razsvetljava}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi prenove sistema zunanje razsvetljave,
- $P_{i,staro}$ – priključna električna moč [kW] starega sistema električne razsvetljave cestnega odseka, na katerem se prenavlja električna razsvetljava, vključujoč tudi pomožne naprave (predstikalne naprave, senzorje itn.),
- $P_{j,novo}$ – priključna električna moč [kW] novega sistema električne razsvetljave cestnega odseka, na katerem se prenavlja električna razsvetljava, vključujoč tudi pomožne naprave (predstikalne naprave, senzorje itn.),
- $t_{i,staro}$ – čas obratovanja [h] starega sistema zunanje razsvetljave,
- $t_{j,novo}$ – čas obratovanja [h] novega sistema zunanje razsvetljave,
- f_p – faktor nočnega prilagajanja ravni osvetljenosti:
 – vrednost 0,8 za sisteme razsvetljave, ki uporabljajo nočno prilagajanje,
 – vrednost 1 za sisteme razsvetljave brez nočnega prilagajanja.

Pri zamenjavi ali izboljšavi ulične ali cestne razsvetljave je treba upoštevati vse projektne pogoje (raven osvetljenosti, način vgradnje itn.), standarde in priporočila za posamezno napravo ali namen uporabe. Kot tehnično primerne se upoštevajo vse zamenjave ali izboljšave, ki zagotavljajo vsaj 30-odstotni prihranek električne energije glede na obstoječe ali staro stanje.

Za izračun prihranka energije za novi cestni odsek, na katerem zunanja razsvetljava še ni bila nameščena, pa se uporabi enačba:

$$PE_{zun.razsvetljava} = \sum_j L_{j,novo} \cdot (8 - q_{j,novo} \cdot f_{p,novo}) \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{zun.razsvetljava}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi namestitve sistema zunanje razsvetljave na novem cestnem odseku, na katerem zunanja razsvetljava še ni bila nameščena,
- $L_{j,novo}$ – dolžina cestnega odseka, na katerem se na novo namešča sistem zunanje razsvetljave [m],
- $q_{j,novo}$ – povprečna letna raba energije novo nameščenega sistema (za 4000 ur letnega obratovanja) zunanje razsvetljave na dolžinski meter cestnega odseka [kWh/m], pri čemer velja za mejo energetske učinkovitosti na novem odseku, na katerem še ni bila nameščena zunanja razsvetljava, povprečna letna raba energije na dolžinski meter največ 8 kWh/m na leto,
- $f_{p,novo}$ – faktor nočnega prilagajanja ravni osvetljenosti za nov sistem zunanje razsvetljave:
 – vrednost 0,8 za sisteme razsvetljave, ki uporabljajo nočno prilagajanje,
 – vrednost 1 za sisteme razsvetljave brez nočnega prilagajanja.

Pri novem odseku, na katerem razsvetljava še ni bila nameščena, se za izhodišče privzame povprečna letna raba na dolžinski meter, ki je 8 kWh/m na leto.

Prihranek na podlagi normiranih vrednosti

Prihranek energije zaradi prenove sistema zunanje razsvetljave se lahko določi na podlagi normiranih prihrankov, ki so navedeni za nekatere najpogostejše sisteme ali naprave, in sicer:

$$PE_{\text{zun. razsvetljava}} = \sum_i NP_i \cdot n_i \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

$PE_{\text{zun. razsvetljava}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi prenove sistema zunanje razsvetljave,

n_i – število vgrajenih sistemov zunanje razsvetljave ali izboljšav,

NP_i – letni normirani prihranek energije [kWh/leto] pri zamenjavi ali izboljšanju različnih sistemov zunanje razsvetljave – glej preglednico.

Preglednica: Letni normirani prihranki energije pri nekaterih najpogostejših sistemih/napravah zunanje razsvetljave³⁶

Staro stanje (vrsta in moč sijalke)	Novo stanje (vrsta in moč sijalke)	Normirani prihranek (NP) na posamezno svetilko
živosrebrna (400 W)	modularna LED (225 W)	680 kWh/leto
živosrebrna (400 W)	visokotlačna natrijeva (250 W)	608 kWh/leto
živosrebrna (400 W)	metal-halogenidna (250 W)	608 kWh/leto
živosrebrna (250 W)	visokotlačna natrijeva (150 W)	420 kWh/leto
živosrebrna (250 W)	metal-halogenidna (150 W)	420 kWh/leto
živosrebrna (150 W)	fluorescenčna (2 x 36 W)	360 kWh/leto
živosrebrna (125 W)	visokotlačna natrijeva (70 W)	216 kWh/leto
živosrebrna (50 W)	kompaktna fluorescenčna (26 W)	100 kWh/leto

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{\text{zun. razsvetljava}} = PE_{\text{zun. razsvetljava}} \cdot ef_{EL} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Pri uporabi normiranih vrednosti so potrebni podatki o številu in tipu novih sistemov, za izračun po projektu pa natančni podatki o moči in času obratovanja pred vgradnjo ali obnovo in po njej.

³⁶ V izračunu normiranega prihranka so upoštevane moči predstikalnih naprav in 4000 ur letnega delovanja (pri polni moči).

25. Energetsko učinkoviti gospodinjiski aparati

Prihranek energije se lahko izračuna na podlagi:

- normiranih prihrankov energije pri zamenjavi gospodinjiskih aparatov,
- tržne analize kot razlika med letno rabo električne energije novih gospodinjiskih aparatov, ki imajo specifično rabo kot deset let stari, in električno energijo, ki jo porabijo novi aparati, prodani v obravnavanem letu.

V drugem primeru so potrebni natančni podatki o trgu gospodinjiskih aparatov za več let nazaj in deležu novih aparatov, ki zamenjujejo stare, za kar je potrebna tržna analiza. Pri tem velja, da se gospodinjiski aparati zamenjujejo povprečno na deset let.

Prihranek na podlagi normiranih vrednosti

$$PE_{\text{gospodinjiski aparati}} = \sum_i NP_i \cdot n_i \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{\text{gospodinjiski aparati}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi uporabe varčnejših gospodinjiskih aparatov,
- n_i – število novih gospodinjiskih aparatov v posameznem letu (glede na tip/vrsto gospodinjiskega aparata ali namen uporabe),
- NP_i – normirani prihranki energije [kWh/leto na enoto] pri uporabi energetsko varčnejših gospodinjiskih aparatov – glej preglednico.

Preglednica: Normirani prihranki za posamezno vrsto gospodinjiskih aparatov v kWh/leto

Vrsta gospodinjiskega aparata	Normirani letni prihranek energije na gospodinjiski aparat [kWh/leto]
pralni stroj	13
pomivalni stroj	44
hladilnik	67
zamrzovalnik	71
kombinirana naprava (hladilnik/zamrzovalnik)	69

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{\text{gospodinjiski aparati}} = PE_{\text{gospodinjiski aparati}} \cdot ef_{EL} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za uporabo te metode so potrebni podatki o vrsti in številu kupljenih novih gospodinjiskih aparatov.

26. Energetsko učinkoviti elektromotorji

Prihranek energije je razlika med rabo električne energije zaradi vgradnje energetsko učinkovitega elektromotorja, ki se izračuna na podlagi poznavanja moči, števila obratovalnih ur, faktorja obremenitve in stanja ali morebitne izboljšave gnanih sistemov. Faktor obremenitve se lahko izračuna za vsak posamezen sistem posebej, izjemoma pa se lahko za sisteme manjših moči uporabijo normirane vrednosti.

Prihranek energije z menjavo elektromotorja se izračuna po enačbi:

$$PE_{el.motorji} = \left(\frac{1}{\eta_{st} - 0,02} - \frac{1}{\eta_{ef}} \right) \cdot P_M \cdot t_M \cdot LF \quad [\text{kWh/leto}],$$

Opomba: Upoštevano je tudi staranje in vpliv previjanja starega elektromotorja, in sicer z zmanjšanjem izkoristka za 2 %.

pri čemer je:

- $PE_{el.motorji}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi uporabe energetsko učinkovitih elektromotorjev,
 η_{st} – izkoristek standardnega elektromotorja – glej preglednico,
 η_{ef} – izkoristek (novega) energetsko učinkovitega elektromotorja (standard IE3; angl. *premium efficiency*) – glej preglednico.

Preglednica: Izkoristki elektromotorjev

Nazivna moč elektromotorja kW)	η_{st} (standard IE1)	η_{ef} (standard IE3 – angl. <i>premium efficiency</i>)
0,75	0,721	0,840
1,1	0,750	0,853
1,5	0,772	0,863
2,2	0,797	0,875
3	0,815	0,884
4	0,831	0,892
5,5	0,847	0,900
7,5	0,860	0,908
11	0,876	0,917
15	0,887	0,923
18,5	0,893	0,927
22	0,899	0,931
30	0,907	0,936
37	0,912	0,940
45	0,917	0,943
55	0,921	0,945
75	0,927	0,950
90	0,930	0,952
110	0,933	0,954
132	0,935	0,956
160	0,938	0,958
od 200 do 370	0,940	0,960

- P_M – nazivna električna moč [kW] novega pogonskega elektromotorja,
 t_M – število letnih obratovalnih ur [h],

LF – faktor obremenitve (angl. *load factor*), ki ga je treba določiti na podlagi analize delovanja konkretnega pogonskega sistema; za nekatere splošne naprave do moči 22 kW se lahko uporabijo tudi normirane vrednosti – glej preglednico.

Preglednica: Faktorji obremenitve (LF) za nekatere značilne naprave

Nazivna moč elektromotorja [kW]	Vrsta naprave	Faktor obremenitve (LF)	
		INDUSTRIJA	STORITVENI SEKTOR
0,75–4	črpalke	0,55	0,55
4–10		0,58	0,60
10–22		0,59	0,60
0,75–4	ventilatorji	0,53	0,60
4–10		0,56	0,65
10–22		0,59	0,65
0,75–4	zračni kompresorji	0,63	0,40
4–10		0,60	0,45
10–22		0,68	0,45
0,75–4	transportni sistemi (tekoči trakovi)	0,42	0,61
4–10		0,41	0,53
10–22		0,51	0,49
0,75–4	hladilni kompresorji	0,60	–
4–10		0,65	–
10–22		0,70	–
0,75–4	zamrzovalna tehnika	–	0,70
4–10		–	0,70
10–22		–	0,75
0,75–4	drugo	0,34	0,30
4–10		0,39	0,30
10–22		0,45	0,30

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{el. motorji} = PE_{el. motorji} \cdot ef_{EL}$$

[kg
CO₂/leto],

pri čemer je:

ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Poznati je treba podatke o obratovalnih karakteristikah elektromotornega sistema na podlagi energetskega pregleda elektromotornih sistemov ali predinvesticijske študije sistemov. Uporaba normiranih vrednosti je dopustna samo za manjšo moč oziroma pri nezahtevnih pogonskih napravah.

27. Uporaba frekvenčnih pretvornikov

Prihranek energije se izračuna na podlagi faktorja prihranka energije zaradi vgradnje frekvenčnega pretvornika, ki se določi na podlagi analize delovanja konkretnega pogonskega sistema. Za enostavne naprave se lahko uporabijo normirani prihranki.

Prihranek energije se izračuna po enačbi:

$$PE_{\text{frekv. pretvorniki}} = \frac{P_M}{\eta} \cdot t_M \cdot LF \cdot f \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{\text{frekv. pretvorniki}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi uporabe frekvenčnih pretvornikov,
 η – izkoristek elektromotorja – glej preglednico pri metodi 26,
 P_M – nazivna moč [kW] pogonskega elektromotorja,
 t_M – število letnih obratovalnih ur [h],
 LF – faktor obremenitve (angl. *load factor*), ki ga je treba določiti na podlagi analize delovanja konkretnega pogonskega sistema; za nekatere splošne naprave do moči 22 kW se lahko uporabijo tudi normirane vrednosti, navedene v preglednici pri metodi 26,
 f – faktor prihranka energije zaradi vgradnje frekvenčnega pretvornika – prihranek je treba določiti na podlagi analize delovanja konkretnega pogonskega sistema; za enostavne naprave se lahko uporabijo normirani prihranki, ki so določeni v preglednici.

Preglednica: Prihranki energije zaradi vgradnje frekvenčnih pretvornikov za nekatere značilne naprave

Vrsta naprav	Povprečni faktor prihranka zaradi vgradnje frekvenčnega pretvornika
črpalke	0,28
ventilatorji	0,28
zračni kompresorji	0,12
hladilni kompresorji	0,12
transportni sistemi (tekoči trakovi)	0,12
drugo	0,12

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{\text{frekv. pretvorniki}} = PE_{\text{frekv. pretvorniki}} \cdot ef_{EL} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za natančen izračun je treba poznati karakteristike elektromotornega pogonskega sistema, na primer: moč, faktor obremenitve, število obratovalnih ur. Pri pogonskih sistemih manjše moči se lahko uporabijo normirane vrednosti.

28. Vgradnja naprednih merilnih sistemov ter obračunavanja energije v gospodinjstvih in storitvenem sektorju

Napredni merilni sistem je elektronski sistem, ki lahko meri rabo energije, ob čemer odda več informacij kakor običajni števec ter lahko pošilja in prejema podatke z uporabo elektronske komunikacije, tako pa omogoča naprednejše spremljanje in obračunavanje rabe energije po dejanski porabi. Napredni merilni sistem mora biti ustrezno podprt z naborom naprednih storitev ponudnika opreme (aplikacija za spremljanje, dnevni vpogled, primerjava itn.).

Prihranek energije zaradi vgradnje naprednih merilnih sistemov se izračuna glede na letno rabo energije (ločeno na električno energijo in toploto ali gorivo, merjeno z vgrajenim naprednim merilnim sistemom) pred vgradnjo teh sistemov.

Prihranek energije zaradi vgradnje naprednih merilnih sistemov se izračuna po enačbi:

$$PE_{nap. mer. sistemi} = E \cdot r_{EL} + G \cdot r_G \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{nap. mer. sistemi}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi uvedbe naprednega merilnega sistema,
- E – raba električne energije [kWh/leto], ki se meri z vgrajenim naprednim merilnim sistemom, v zadnjem letu pred vgradnjo,
- r_{EL} – faktor prihranka električne energije zaradi vgradnje naprednega merilnega sistema – glej preglednico,
- G – poraba goriva [kWh/leto], ki se meri z vgrajenim naprednim merilnim sistemom, v zadnjem letu pred vgradnjo,
- r_G – faktor prihranka goriva in toplote zaradi vgradnje naprednega sistema merjenja – glej preglednico.

Preglednica: Faktorji prihranka energije zaradi uvedbe naprednih merilnih sistemov (r)

Sektor	Električna energija	Toplota in gorivo
stavbe – storitveni sektor	0,01	0,02
stavbe – stanovanjske	0,02	0,03

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{nap. mer. sistemi} = E \cdot r_{EL} \cdot ef_{EL} + G \cdot r_G \cdot ef_G \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika,
- ef_G – emisijski faktor (povprečen) [kg CO₂/kWh] za gorivo v industriji, terciarnem sektorju ali gospodinjstvih, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za izračun prihranka energije so potrebni podatki o rabi energije (ločeno za električno energijo in gorivo) v podjetjih, ustanovah ali stavbah, ki se bo merila z vgrajenimi naprednimi merilnimi sistemi.

29. Uvajanje sistemov upravljanja z energijo

Prihranek energije zaradi uvedbe računalniško podprtega sistema upravljanja z energijo ali uvedbe standarda SIST EN ISO 50001 v podjetju, instituciji ali stavbi, se izračuna glede na letno rabo energije (ločeno na električno energijo in toploto ali gorivo) pred uvedbo sistema upravljanja z energijo. Ta sistem s programsko in strojno opremo omogoča merjenje, nadzor, spremljanje in upravljanje z energijo. Ob njegovi vzpostavitvi je treba:

- določiti odgovorno osebo za učinkovito upravljanje energije v podjetju, ustanovi ali stavbi;
- sprejeti energetske politike podjetja, ustanove ali stavbe, ki zajema cilje in nabor podjetju lastnih ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije ter dinamiko njihovega izvajanja ter določa odgovornosti in aktivnosti zaposlenih na področju ravnanja z energijo;
- letno pripravljati poročilo o izvajanju in doseganju učinkov upravljanja energije, ki ga potrdi vodstvo podjetja, institucije ali uporabnik stavbe;
- določiti število in razpored merilnih mest, ki se uporabljajo znotraj sistema upravljanja energije.

Prihranek energije zaradi uvedbe sistema upravljanja energije se izračuna po enačbi:

$$PE_{\text{sistemi upravljanja}} = E \cdot r_{EL} + G \cdot r_G \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- $PE_{\text{sistemi upravljanja}}$ – prihranek energije [kWh/leto] zaradi uvedbe sistema upravljanja z energijo v življenjski dobi ukrepa (tj. pet let),
- E – raba električne energije [kWh/leto] v podjetju ali instituciji v zadnjem letu pred uvedbo sistema za upravljanje energije,
- r_{EL} – faktor prihranka električne energije zaradi uvedbe sistema upravljanja z energijo – glej preglednico,
- G – poraba goriva [kWh/leto] v podjetju ali instituciji v zadnjem letu pred uvedbo sistema upravljanja z energijo,
- r_G – faktor prihranka goriva in toplote zaradi uvedbe sistema upravljanja z energijo – glej preglednico.

Preglednica: Faktorji prihranka energije zaradi uvedbe sistema upravljanja z energijo (r)

Sektor	Električna energija	Toplota in gorivo
stavbe (storitveni sektor)	0,03	0,05
industrija		
mikro in majhna podjetja ³⁷	0,02	0,03
srednje velika in velika podjetja ³⁷	0,01	0,01

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{\text{sistemi upravljanja}} = E \cdot r_{EL} \cdot ef_{EL} + G \cdot r_G \cdot ef_G \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO₂/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika,
- ef_G – povprečen emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo v industriji ali storitvenem sektorju, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

³⁷ V skladu s 55. členom Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1-NPB14).

Za izračun prihranka energije so potrebni podatki o rabi energije (ločeno za električno energijo in gorivo) v podjetjih ali ustanovah, ki so uvedle ustrezen računalniško podprt sistem za upravljanje z energijo ali standard SIST EN ISO 50001.

30. Samooskrba z električno energijo

Z napravami za samooskrbo odjemalci postajajo dejavni udeleženci omrežja (»prosumerji«), ki lahko omrežju zagotavljajo tudi potrebne storitve, kakršne danes že omogočajo mikrorazsmerniki (regulacija jalove moči, prilagajanje moči proizvodnje idr.). Hkrati je za doseganje njihove čim večje učinkovitosti smiselno uvajanje še drugih ukrepov – prilagajanje rabe električne energije lastni proizvodnji, shranjevanje električne energije (e-mobilnost) in podobno. Za kakovostno izvajanje in doseganje želenih učinkov samooskrbe je ključno dobro sodelovanje z dobaviteljem energije, ki zagotavlja izravnano proizvedene električne energije ter oskrbo s preostalo potrebno energijo.

Prihranek energije pomeni proizvedena električna energija iz novoinštalirane naprave za samooskrbo z rabo sončne energije, priključene na notranjo nizkonapetostno električno instalacijo stavbe, skladno z zakonodajo, ki ureja samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov energije, ki ne presega letne rabe električne energije na merilnem mestu priključitve naprave.

Prihranek energije pri vgradnji nove naprave za samooskrbo se izračuna po enačbi:

$$PE_{SO} = P_{EL} \cdot 1050 \cdot f \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

- PE_{SO} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi vgradnje nove naprave za samooskrbo,
- P_{EL} – nazivna električna moč naprave za samooskrbo [kW_e], ki ne sme presegati največje dovoljene moči iz uredbe o samooskrbi,
- 1050 – povprečne letne obratovalne ure naprave za samooskrbo [h],
- f – faktor samooskrbe, ki pomeni tipični delež proizvedene električne energije, na letni ravni porabljene v stavbi, kjer je nameščena naprava ($f = 0,9$).

Zmanjšanje izpustov CO_2

Zmanjšanje izpustov CO_2 (ZEC) se za napravo za samooskrbo izračuna po enačbi:

$$ZEC_{SO} = P_{EL} \cdot 1050 \cdot ef_{EL} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

- ZEC_{SO} – zmanjšanje izpustov CO_2 [kg CO_2 /leto] pri vgradnji naprave za samooskrbo,
- ef_{EL} – emisijski faktor [kg CO_2/kWh] pri proizvodnji električne energije v elektrarnah, kot določa priloga III tega pravilnika.

Povečanje rabe obnovljivih virov energije

Povečanje rabe obnovljivih virov energije (POVE) se izračuna po enačbi:

$$POVE_{SO} = P_{EL} \cdot 1050 \quad [\text{kWh/leto}].$$

Podatkovne zahteve

Za izračun prihranka energije je potreben podatek o nazivni električni moči vgrajene nove naprave za samooskrbo.

31. Nova kolesa z elektromotorjem in elektromotorna kolesa z nizko močjo ter kolesa, opremljena s pomožnim električnim motorjem

Metoda upošteva prihranek energije zaradi uvajanja koles, opremljenih s pomožnim električnim motorjem³⁸, koles z elektromotorjem (kategorija vozil L1e in L2e) ter elektromotornih koles z nizko močjo (kategorija vozil L3e–A1) v urbani promet, kjer uporaba novih koles z elektromotorjem nadomešča del prometa z osebnimi motornimi vozili z motorjem z notranjim izgorevanjem (OMVNI) v mestih. Metoda upošteva uporabo kolesa z elektromotorjem kot dopolnitev, zaradi katere se zmanjša število prevoženih kilometrov obstoječih OMVNI (kategorije vozil M1, L1e, L2e, L3e, L4e in L5e) v mestih in ne kot nadomestilo nakupa novega OMVNI. Metoda upošteva tudi delež osebnih prevozov z novimi kolesi z elektromotorjem, ki nadomeščajo uporabo mestnega potniškega prometa (kategorija vozil M3) in prevoze s klasičnimi kolesi. Upoštevanje koles, opremljenih s pomožnim električnim motorjem, je smiselno zaradi (a) majhne razlike med zakonsko nekategoriziranimi kolesi, opremljeni s pomožnim električnim motorjem (pedelec), in kolesi na motorni pogon (podkategorija L1e-A) in (b) izkušnje s pedeleci kažejo, da lahko nadomestijo druge oblike prevoza na srednje razdalje (do 20 km).

Izračun prihranka energije je narejen na podlagi razlike med povprečno specifično rabo energije OMVNI v mestni vožnji in povprečno specifično rabo električne energije novega kolesa z elektromotorjem v posamezni kategoriji vozil, kjer se upošteva delež prehoda na uporabo koles z elektromotorjem z drugih oblik osebnega in potniškega prometa. Kolesa z elektromotorjem in elektromotorna kolesa z nizko močjo so za namen te metode razporejena v kategorije, predstavljene v preglednici:

Kategorija koles z elektromotorjem	Kategorija vozil	Opis
Pedelec, tudi EPAC ³⁹	kolo	kolo opremljeno s pomožnim električnim motorjem
E _{kolo I}	L1e-A	dvokolesno kolo na motorni pogon
	L2e	trikolesno kolo na motorni pogon
E _{kolo II}	L1e-B	dvokolesni moped
	L2e	trikolesni moped
E _{kolo III}	L3e-A1	dvokolesno motorno kolo z nizko močjo
	L4e-A1 in L5e-A1	trikolesno motorno kolo z nizko močjo

Za pedelece veljajo v nadaljevanju enake vrednosti kot za kolesa z elektromotorjem kategorije E_{kolo I}. Čeprav Uredba (EU) št. 168/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2013 o odobritvi in tržnem nadzoru dvo- ali trikolesnih vozil in štirikolesnikov ne razlikuje med različnimi podkategorijami triciklov L2e glede na hitrost in moč motorja, je zaradi natančnejšega izračuna prihrankov smiselno uporabiti razdelitev, ki je analogna razdelitvi L1e na podkategoriji A in B.

Prihranek energije zaradi uporabe novih koles z elektromotorjem in elektromotornih koles z nizko močjo v posamezni kategoriji koles se izračuna po enačbah:

$$PE_{E_{kolo}} = (E_{M1} \cdot f_{mM1} \cdot f_{rM1} + E_L \cdot f_{mL} - E_{M3} \cdot f_{mM3} - E_{E_{kolo}} \cdot f_{mE_{kolo}}) \cdot PR_{E_{kolo}} \cdot N_{E_{kolo}} \quad [\text{kWh/leto}],$$

$$f_{mE_{kolo}} = f_{mM1} + f_{mL} + f_{mM3} + f_{mKolo} = 100 \quad [\%],$$

pri čemer je:

PE_{E_{kolo}} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi nakupa novih koles z elektromotorjem v posamezni kategoriji na slovenskem trgu,

E_{M1} – povprečna specifična raba energije osebnega avtomobila v mestni vožnji (povprečje dizelskih in bencinskih motornih vozil), ki je 0,850 [kWh/km]⁴⁰,

³⁸ V skladu z alinejo 13, 3. člena Zakona o pravilih cestnega prometa (ZPrCP) se ta uvrščajo med kolesa.

³⁹ Ang. electrical power assisted cycles

⁴⁰ P. Baptista, A. Pina, G. Duarte, C. Rolim, G. Pereira, C. Silva, T. Farias, From on-road trial evaluation of electric and conventional bicycles to comparison with other urban transport modes: Case study in the city of Lisbon, Portugal, Energy Conversion and Management, Volume 92, 1 March 2015, Pages 10–18, ISSN 0196-8904, <http://dx.doi.org/10.1016/j.enconman.2014.12.043>.

- E_L – povprečna specifična raba energije kolesa z motorjem ali motornega kolesa z nizko močjo, ki je 0,263 [kWh/km]⁴¹,
- E_{M3} – povprečna specifična raba energije mestnega avtobusa na enega potnika, ki je 0,305 [kWh/km]⁴⁰,
- E_{Ekolo} – povprečna specifična raba energije kolesa z elektromotorjem^{40,42}, ki je odvisna od izbrane kategorije – glej preglednico,

Kolo z elektromotorjem	Poraba [kWh/km]
$E_{kolo\ I}$	0,008
$E_{kolo\ II}$	0,010
$E_{kolo\ III}$	0,025

- PR_{Ekolo} – povprečno število letno prevoženih kilometrov [km/vozilo] za kolesa z elektromotorjem v koledarskem letu, ki je odvisno od izbrane kategorije – glej preglednico,

Kolo z elektromotorjem	Povprečno število letno prevoženih kilometrov [km/vozilo]
$E_{kolo\ I}$	900
$E_{kolo\ II}$	1.300
$E_{kolo\ III}$	1.700

* ocena IJS za leto 2014

- N_{Ekolo} – število kupljenih novih koles z elektromotorjem iz posamezne kategorije v koledarskem letu,
- f_m – faktor prehoda v odstotkih, ki določa razmerje potnikov, ki so prešli iz uporabe obstoječih prevoznih sredstev na novo kolo z elektromotorjem (ang. *modal shift*) in je odvisen od izbrane kategorije kolesa z elektromotorjem⁴³ ter velja za del opravljenih poti posameznika, ki ga določa faktor PRE_{kolo} , (npr. pri 100 kupljenih kolesih z elektromotorjem kategorije I ali II: 34 uporabnikov se je prej vozilo z osebnim avtomobilom, 27 s kolesom z motorjem, 8 z mestnim avtobusom in 31 s klasičnim kolesom) – glej preglednico;

Faktor prehoda	Opis	$E_{kolo\ I}$	$E_{kolo\ II}$	$E_{kolo\ III}$
f_{mM1}	prehod z uporabe OMVNI, kategorije vozil M1 (osebni avtomobili), na uporabo kolesa z elektromotorjem	34 %	34 %	40 %
f_{mL}	prehod z uporabe OMVNI, kategorije vozil L1e, L2e in L3e-A1 (kolesa z motorjem in motorna kolesa z nizko močjo), na uporabo kolesa z elektromotorjem	27 %	27 %	50 %
f_{mM3}	prehod z uporabe mestnega potniškega prometa (mestni avtobus) na uporabo kolesa z elektromotorjem	8 %	8 %	5 %
f_{mkolo}	prehod z uporabe klasičnega kolesa na uporabo kolesa z elektromotorjem	31 %	31 %	5 %
Σ		100 %	100 %	100 %

* f_{mkolo} vključuje tudi faktor prehoda pešcev na uporabo kolesa z elektromotorjem

- f_{mM1} – faktor relacije, ki določa razmerje prevoženih kilometrov, potrebnih za doseg neke destinacije v primeru uporabe osebnega avtomobila (kategorija vozil M1) ali v primeru uporabe kolesa z elektromotorjem. Faktor relacije je odvisen od izbrane kategorije kolesa z elektromotorjem⁴⁰, – glej preglednico.

⁴¹ Ocena IJS.

⁴² Ocena specifične rabe energije glede na specifikacije koles z elektromotorjem na evropskem trgu.

⁴³ T. Jones, L. Harms, E. Heinen, Motives, perceptions and experiences of electric bicycle owners and implications for health, wellbeing and mobility, Journal of Transport Geography, Volume 53, May 2016, Pages 41-49, ISSN 0966-6923, <http://dx.doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2016.04.006>.

Faktor relacije	Ekolo I	Ekolo II	Ekolo III
f_{rM1}	1,23	1,10	1,00

Prihranek energije zaradi uporabe novih koles z elektromotorjem in elektromotornih koles z nizko močjo v posamezni kategoriji se z uporabo opisanih faktorjev izračuna po enačbah:

$$PE_{Ekolo_I} = 354,74 \cdot N_{Ekolo_I} \quad [\text{kWh/leto}],$$

$$PE_{Ekolo_II} = 460,71 \cdot N_{Ekolo_II} \quad [\text{kWh/leto}],$$

$$PE_{Ekolo_III} = 865,73 \cdot N_{Ekolo_III} \quad [\text{kWh/leto}].$$

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) zaradi uporabe novih koles z elektromotorjem in elektromotornih koles z nizko močjo v posamezni kategoriji se izračuna po enačbi:

$$ZEC_{Ekolo} = (e_{co_2,M1} \cdot f_{mM1} \cdot f_{rM1} + e_{co_2,L} \cdot f_{mL} - e_{co_2,M3} \cdot f_{mM3} - E_{Ekolo} \cdot ef_{EL}) \cdot PR_{Ekolo} \cdot N_{Ekolo} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

$e_{CO_2, M1}$ – povprečni specifični izpust CO₂ [kg CO₂/km] osebnega avtomobila v mestni vožnji (povprečje dizelskih in bencinskih motornih vozil), ki je 0,2250 [kg CO₂/km],⁴⁰

$e_{CO_2, L}$ – povprečni specifični izpust CO₂ [kg CO₂/km] kolesa z motorjem ali motornega kolesa z nizko močjo, ki je določen z njegovo specifično rabo (0,263 [kWh/km]) in povprečnimi specifičnimi izpusti neosvinčenega bencina (0,2337 [kg CO₂/kWh]) ter znaša 0,0614 [kg CO₂/km],

$e_{CO_2, M3}$ – povprečni specifični izpust CO₂ [kg CO₂/km] mestnega avtobusa na enega potnika, ki je 0,0814 [kg CO₂/km],⁴⁰

ef_{EL} – emisijski faktor za električno energijo [kg CO₂/kWh], kot določa priloga III tega pravilnika.

Zmanjšanje izpustov CO₂ zaradi uporabe novih koles z elektromotorjem in elektromotornih koles z nizko močjo v posamezni kategoriji se z uporabo opisanih faktorjev izračuna po enačbah:

$$ZEC_{Ekolo_I} = 90,31 \cdot N_{Ekolo_I} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

$$ZEC_{Ekolo_II} = 116,12 \cdot N_{Ekolo_II} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

$$ZEC_{Ekolo_III} = 212,64 \cdot N_{Ekolo_III} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}].$$

Podatkovne zahteve

Za izračun potrebujemo podatek o številu prodanih novih koles z elektromotorjem in elektromotornih koles z nizko močjo v posamezni kategoriji na slovenskem trgu.

32. Nova elektromotorna kolesa s srednjo in visoko močjo

Metoda upošteva prihranek energije zaradi uvajanja elektromotornih koles s srednjo in visoko močjo (električni motocikel) v promet, kjer uporaba novih elektromotornih koles nadomešča del prometa z osebnimi motornimi vozili z motorjem z notranjim izgorevanjem (OMVNI) v Sloveniji. Metoda upošteva uporabo elektromotornega kolesa s srednjo in visoko močjo kot dopolnitev, zaradi katere se zmanjša število prevoženih kilometrov obstoječih OMVNI kategorije M1 in ne kot nadomestilo nakupa novega OMVNI.

Izračun prihranka energije je narejen na podlagi razlike povprečne specifične rabe energije OMVNI v Sloveniji in povprečne specifične rabe električne energije novega elektromotornega kolesa s srednjo in visoko močjo. Metoda zajema kategorije vozil, ki so predstavljene v preglednici.

Kategorija elektromotornih koles	Kategorija vozil	Opis
E _{moto}	L3e-A2	dvokolesno motorno kolo s srednjo močjo
	L3e-A3	dvokolesno motorno kolo z visoko močjo
	L4e-A2 in L5e-A2	trikolesno motorno kolo s srednjo močjo
	L4e-A3 in L5e-A3	trikolesno motorno kolo z visoko močjo

Prihranek energije zaradi uporabe novih elektromotornih koles s srednjo in visoko močjo se izračuna po enačbi:

$$PE_{Emoto} = \left(\frac{D_{M1} \cdot H_u}{100} - E_{Emoto} \right) \cdot PR_{Emoto} \cdot N_{Emoto} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{Emoto} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi nakupa novih elektromotornih koles s srednjo in visoko močjo na slovenskem trgu,

D_{M1} – povprečna poraba goriva za OMVNI kategorije M1 na 100 km v Sloveniji (SURs 2014: 6,7 l/100 km – povprečje dizelskih in bencinskih motornih vozil),

H_u – povprečna kalorična vrednost goriva (H_u = 9,55 kWh/l – povprečje za dizelsko in bencinsko gorivo),

E_{Emoto} – povprečna specifična raba energije elektromotornega kolesa s srednjo in visoko močjo, ki je 0,050 [kWh/km]⁴⁴,

PR_{Emoto} – povprečno število letno prevoženih kilometrov za elektromotorna kolesa s srednjo in visoko močjo v koledarskem letu, ki je 3500 [km/vozilo]⁴⁵,

N_{Emoto} – število kupljenih novih elektromotornih koles s srednjo in visoko močjo v koledarskem letu.

Prihranek energije zaradi uporabe novih elektromotornih koles s srednjo in visoko močjo se z uporabo opisanih faktorjev izračuna po enačbi:

$$PE_{Emoto} = 2.064,48 \cdot N_{Emoto} \quad [\text{kWh/leto}].$$

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) zaradi uporabe novih elektromotornih koles s srednjo in visoko močjo se izračuna po enačbi:

⁴⁴ Ocena specifične rabe glede na specifikacije elektromotornih koles na evropskem trgu (BMW C Evolution, Zero S/SR ipd.).

⁴⁵ Ocena IJS za leto 2014.

$$ZEC_{Emoto} = \left(\frac{D_{M1} \cdot H_u}{100} \cdot ef_G - E_{Emoto} \cdot ef_{EL} \right) \cdot PR_{Emoto} \cdot N_{Emoto} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

ef_G – faktor za preračun izpustov CO₂ iz specifične rabe energije OMVNI z upoštevanjem povprečnih specifičnih izpustov goriva, ki je 0,2495 [kg CO₂/kWh] – povprečje za dizelsko in bencinsko gorivo,

ef_{EL} – emisijski faktor za električno energijo [kg CO₂/kWh], kot določa priloga III tega pravilnika.

Zmanjšanje izpustov CO₂ zaradi uporabe novih elektromotornih koles s srednjo in visoko močjo se z uporabo opisanih faktorjev izračuna po enačbi:

$$ZEC_{Emoto} = 473,00 \cdot N_{Emoto} \quad [\text{kg CO}_2/\text{leto}].$$

Podatkovne zahteve

Za izračun potrebujemo podatek o številu prodanih novih elektromotornih koles srednjih in visokih moči na slovenskem trgu.

33. Izkoriščanje odvečne toplote v industriji in storitvenem sektorju

Odvečna toplota je preostala toplota pri delovanju različnih procesov in naprav, ki je kljub njihovem učinkovitemu in tržno opravičljivemu delovanju odvedena kot stranski produkt v okolje (v dimnih plinih, fluidih ipd.).

Koristna raba odvečne toplote je učinkovito izkoriščanje razpoložljive odvečne toplote za ekonomsko opravičljivo ogrevanje oziroma hlajenje, ki bi ga bilo sicer potrebno zadovoljiti po pogojih na trgu z drugimi viri energije.

Najbolj pogosti ukrepi za izkoriščanje odvečne toplote glede na vir in tehnologijo so:

- visokotemperaturna toplota dimnih plinov peči (prenosniki toplote za ogrevanje, regeneracijski in rekuperacijski gorilniki, proizvodnja električne energije idr.),
- toplota dimnih plinov kotlov (prenosniki toplote dimnih plinov/ekonomajzer, kondenzator ipd.),
- toplota kompresorjev za komprimiran zrak in hladilne sisteme (prenosniki toplote, neposredna uporaba vročega zraka idr.),
- nizkotemperaturna toplota različnih hladilnih sistemov (prenosniki toplote, toplotne črpalke idr.).

Izkoriščanje odvečne toplote pri proizvodnji električne energije se obravnava pri metodi št. 22 (Sistemi soproizvodnje toplote in električne energije).

Prihranek energije zaradi izkoriščanja odvečne toplote je enak energijski vrednosti izkoriščene odvečne toplote, ki se ugotavlja neposredno z meritvami koristne rabe toplote, kadar pa to ni tehnično izvedljivo oziroma je povezano z nesorazmerno visokimi stroški, se prihranek izračuna na podlagi energetskega pregleda.

Prihranek energije pri izkoriščanju odvečne toplote določa enačba:

$$PE_{OT} = Q_{IOT} \quad [\text{kWh/leto}],$$

pri čemer je:

PE_{OT} – prihranek energije [kWh/leto] zaradi izvedbe ukrepov za izkoriščanje odvečne toplote,

Q_{IOT} – koristna izraba odvečne toplote [kWh/leto] – izmerjena ali izračunana na podlagi energetskega pregleda.

Zmanjšanje izpustov CO₂

Zmanjšanje izpustov CO₂ (ZEC) se izračuna po enačbi:

$$ZEC = Q_{IOT} \cdot ef_G \quad [\text{kgCO}_2/\text{leto}],$$

pri čemer je:

ef_G – (povprečen) emisijski faktor [kg CO₂/kWh] za gorivo v industriji ali storitvenem sektorju, ki ga z izkoriščanjem odvečne toplote nadomeščamo, kot določa priloga III tega pravilnika.

Podatkovne zahteve

Za izračun prihrankov energije so potrebne meritve koristne rabe odvečne toplote v dovolj dolgem referenčnem časovnem obdobju, da omogočajo kakovostno oceno letne koristne rabe odvečne toplote zaradi izvedbe ukrepa in glede na razpoložljive porabnike te toplote. Če je izvedba meritev tehnično neizvedljiva ali pa bi zahtevala nesorazmerno visoke stroške, se uporabi podrobno oceno koristne rabe odvečne toplote, izdelane v okviru energetskega pregleda, pri katerem morata biti podrobno analizirana in ocenjena:

- **razpoložljivi potencial odvečne toplote:** letni obseg glede na temperaturne ravni odvečne toplote, časovno dinamiko (dnevna, tedenska in sezonska ...), tehnološke omejitve ter zahteve pri zajemu ipd.,
- **možna koristna raba te toplote:** zahtevane temperaturne ravni potencialnih uporabnikov, skladnost časovne dinamike rabe z razpoložljivostjo odvečne toplote (dnevna, tedenska in sezonska ...), prostorski okvir (razdalje, ovire na lokaciji idr.) ter drugi dejavniki.

34. Aerodinamične nadgradnje tovornih vozil

Metoda upošteva prihranek končne energije zaradi aerodinamičnih nadgradenj tako kabine tovornega vozila kot tudi prikolice. Nominalni prihranki so izraženi glede na prevoženi kilometer in razdeljeni na po naslednjih (ustrezno certificiranih) izvedbah:

Kabina tovornega vozila:

- Aerodinamične pridobitve na prednjem delu kabine
- Zamenjava ogledal ob kabini z aerodinamičnimi kamerami
- Usmerniki zraka na stranicah kabine

Prikolica tovornega vozila:

- Zmanjševanje reže med kabino in prikolico
- Aerodinamične izboljšave na krilu in podvozju
- Aerodinamične izboljšave na zadku prikolice
- Vpihovanje zraka pod prikolico

$$PKE_{aer. vozila} = \sum EP_i \cdot PR \cdot \beta \quad [\text{kWh/leto}]$$

EP_i Specifični prihranek energije na prevoženi kilometer glede na izvedbo izboljšave (glej preglednico spodaj). Pozor, prispevki se lahko seštevajo (ob upoštevanju faktorja sorazmernosti).

Izboljšava	Prihranek na prevožen kilometer
Aerodinamične pridobitve na prednjem delu kabine	0.07 kWh/km
Zamenjava ogledal ob kabini z aerodinamičnimi kamerami	0.03 kWh/km
Usmerniki zraka na stranicah kabine	0.07 kWh/km
Zmanjševanje reže med kabino in prikolico	0.10 kWh/km
Aerodinamične izboljšave na krilu in podvozju	0.07 kWh/km
Aerodinamične izboljšave na zadku prikolice	0.08 kWh/km
Vpihovanje zraka pod prikolico	0.08 kWh/km

PR povprečno število letno prevoženih kilometrov [km/vozilo]. Uporabi se 40.000 km ali dejanski razpoložljivi podatek za vozilo.

β Faktor sorazmernosti zaradi medsebojnega vpliva izboljšav je podan v tabeli spodaj. Pri večjem številu izboljšav so te manj učinkovite. Zato je za primer dveh ali več izboljšav potrebno skupni seštevek množiti s faktorjem sorazmernosti.

Število izvedenih izboljšav	Faktor sorazmernosti β
1	100 %
2	65 %
3 ali več	50 %

Skupna vsota vseh upoštevanih izboljšav lahko doseže 0.25 kWh/km.

PRILOGA II: Življenjska doba ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti

Ukrepi po sektorjih		Življenjska doba ukrepa [v letih]
Št. metode	Gospodinjiski sektor	
1, 2, 3	toplotna izolacija ovoja stavbe, vgradnja zunanega stavbnega pohištva	30
4, 5	kotli	20
4	gradnja novega ali obnova sistema skupinskega ogrevanja	20
6	klasične toplotne črpalke (zrak/voda) za pripravo tople sanitarne vode	15
6, 11	solarni sprejemniki toplote za pripravo tople sanitarne vode in podporo ogrevanju	20
7	klasične, plinske in hibridne toplotne črpalke	20
8	celovita prenova toplotne postaje	20
9	priklop stavb na sistem daljinskega ogrevanja	20
12	uravnavanje ogrevanja (časovno uravnavanje, termostati in termostatske glave na radiatorskih ventilih), hidravlično uravnoteženje centralnega ogrevanja v stavbah	10
13	sistemi za izkoriščanje odpadne toplote v stavbah	17
14	energetsko svetovanje	5
23	energetsko učinkovite (kompaktne) fluorescenčne sijalke	6
23	sijalke LED	10
25	energetsko učinkovite hladilne naprave (hladilniki, zamrzovalniki itn.)	15
25	energetsko učinkovite pralne naprave (pomivalni stroji, pralni ter sušilni stroji itn.)	12
28	vgradnja naprednih merilnih sistemov	5
30	samooskrba z električno energijo	25
Št. metode	Industrijski in storitveni sektor	
1, 2, 3	toplotna izolacija ovoja stavbe, vgradnja zunanega stavbnega pohištva	30
4	posamezni kotli ali kotlovnice za skupinsko ogrevanje	25
7	klasične, plinske in hibridne toplotne črpalke	20
8	celovita prenova toplotne postaje	20
9	priklop stavb na sistem daljinskega ogrevanja	20
10	obnova distribucijskega omrežja sistema daljinskega ogrevanja	30
energetski pregled ⁴⁶	energetsko učinkovite naprave za hlajenje ali klimatizacijo zraka	15
energetski pregled	monitoring energetsko učinkovitih naprav za hlajenje ali klimatizacijo zraka	10
energetski pregled	učinkoviti ventilacijski sistemi (mehanično nadzorovan sistem za odvajanje odpadnega zraka, predgretje svežega zraka itn.)	15
13	sistemi za izkoriščanje odpadne toplote v stavbah	20
15	energetski pregledi	6
22	sistemi za soproizvodnjo toplote in električne energije	15
23	energetsko učinkoviti sistemi razsvetljave	12
24	energetsko učinkovita zunanja razsvetljava	15
26	energetsko učinkoviti elektromotorji	12
27	frekvenčni pretvorniki	12
energetski pregled	učinkoviti črpalni sistemi v industrijskih procesih	15
energetski pregled	učinkoviti sistemi za pripravo stisnjenega zraka	15
28	vgradnja naprednih merilnih sistemov	5
29	uvajanje sistemov upravljanja energije	5
30	samooskrba z električno energijo	25
33	izkoriščanje odvečne toplote v industriji in storitvenem sektorju	15
Št. metode	Promet	
16	nova električna osebna vozila	10
17, 18	uporaba pnevmatik višjega energijskega razreda pri tovornih in lahkih dostavnih vozilih	2
19	uporaba pnevmatik višjega energijskega razreda pri osebnih vozilih	4
20	polnjenje pnevmatik na optimalno vrednost pri osebnih vozilih	1
21	dodajanje aditiva pogonskemu gorivu	1
31	nova kolesa z elektromotorjem in elektromotorna kolesa z nizko močjo	10

⁴⁶ Na podlagi energetskega pregleda v skladu s 8. členom Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 96/14 in 158/20 - ZURE).

32	nova elektromotorna kolesa s srednjo in visoko močjo	10
34	aerodinamične nadgradnje tovornih vozil	5

PRILOGA III:**a.) Emisijski faktorji za izračun zmanjšanja izpustov ogljikovega dioksida**

<i>Vir energije/sektor</i>	<i>Enota</i>	<i>Gospodinjstva</i>	<i>Storitveni sektor</i>	<i>Industrija</i>
GORIVO				
zemeljski plin	kg CO ₂ /kWh	0,20	0,20	0,20
ekstra lahko kurilno olje (ELKO)	kg CO ₂ /kWh	0,27	0,27	0,27
biomasa (les)	kg CO ₂ /kWh	0,00	0,00	0,00
sektorsko povprečje za gorivo ⁴⁷	kg CO ₂ /kWh	0,09	0,23	0,21
ELEKTRIČNA ENERGIJA				
električna energija (na kWh _{el}) ⁴⁸	kg CO ₂ /kWh _{el}	0,49	0,49	0,49
DALJINSKA TOPLOTA				
daljinska toplota ³⁴	kg CO ₂ /kWh	0,32	0,32	0,32

b.) Emisijski faktorji za izračun zmanjšanja izpustov ogljikovega dioksida za promet (pogonsko gorivo)

<i>Vrsta goriva</i>	<i>Emisijski faktorji</i>	
	<i>t CO₂/TJ</i>	<i>kg CO₂/kWh</i>
motorni bencin	69,3	0,25
plinsko olje (dizel)	74,1	0,27

⁴⁷ Sektorsko povprečje je izračunano za gorivo brez upoštevanja daljinskega ogrevanja. Podatki so za leto 2013.

⁴⁸ Povprečje petih let (2009–2013).

PRILOGA IV: Energijska vsebnost izbranih energentov za končno rabo – pretvorbena preglednica

Št.	Energent	Enota	Kurilnost		
			<i>kJ</i>	<i>kgoe</i>	<i>kWh</i>
1.	Koks	kg	29.936	0,715	8,316
2.	Črni premog in antracit	kg	25.834	0,617	7,176
3.	Rjavi premog – briketi	kg	20.000	0,478	5,556
4.	Lignit	kg	11.008	0,263	3,058
5.	Rjavi premog	kg	19.350	0,462	5,375
6.	Oljni skrilavec	kg	8.500	0,203	2,361
7.	Šota	kg	10.800	0,258	3,000
8.	Šota - briketi	kg	16.400	0,392	4,556
9.	Mazut	kg	39.700	0,948	11,028
10.	Ekstra lahko kurilno olje	kg	42.600	1,017	11,833
11.	Motorni bencin	kg	43.850	1,047	12,181
12.	Dizelsko gorivo	kg	42.600	1,017	11,833
13.	Biodizel	kg	36.900	0,881	10,250
14.	Parafin	kg	43.540	1,040	12,094
15.	Utekočinjeni naftni plin (UNP)	kg	46.050	1,100	12,792
16.	Zemeljski plin	Sm ³	34.076	0,814	9,466
17.	Zemeljski plin – utekočinjen	kg	45.190	1,079	12,553
18.	Les – polena ⁴⁹ , vsebnost vode w je 20 %	kg	14.730	0,352	4,092
19.	Les – sekanci ⁴⁹ , vsebnost vode w je 35 %	kg	11.390	0,272	3,164
20.	Lesni briketi, vsebnost vode w je 8 %	kg	17.300	0,413	4,806
21.	Lesni peleti, vsebnost vode w je 8 %	kg	17.300	0,413	4,806
22.	Skorja, vsebnost vode w je 50 %	kg	8.277	0,198	2,299
23.	Lesni ostanki ⁵⁰ , vsebnost vode w je 20 %	kg	14.600	0,349	4,056
24.	Odpadki	kg	9.050	0,216	2,514
25.	Električna energija	kWh	3.600	0,086	1,000 ⁵¹
26.	Toplota vroče vode	MJ	1.000	0,024	0,278

⁴⁹ Za lesna goriva, ki se ne prodajajo v kilogramih ampak v drugih v praksi uporabljenih merskih enotah (prostorninski metrih, nasutih kubičnih metrih, klaftah), se za preračun v kilograme uporabijo naslednji pretvorbni faktorji: – drva - polena: 1 prm (prostorninski meter) = 500 kg 1 nm³ (nasuti kubični meter) = 350 kg 1 klafta = 1.800 kg, – lesni sekanci: 1nm³ (nasuti kubični meter) = 280 kg, – lesni briketi: 1 nm³ (nasuti kubični meter) = 750 kg, – lesni peleti: 1 nm³ (nasuti kubični meter) = 650 kg, – lesni ostanki: 1 nm³ (nasuti kubični meter) = 360 kg

Mešan les iglavcev in listavcev.

⁵⁰ Neonesnaženi ostanki predelave lesa.

⁵¹ Kadar se prihranki energije izračunavajo na ravni primarne energije se uporabi pretvorbni koeficient za električno energijo v vrednosti 2. V proizvodnji električne energije z napravo za samooskrbo je vrednost pretvorbene koeficienta 1.

1156. Pravilnik o ocenjevanju zaposlenih v javnih zavodih s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti za leto 2020 zaradi posledic epidemije COVID-19

Na podlagi petega odstavka 17. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18) ministrica za izobraževanje, znanost in šport v soglasju z ministrom za finance izdaja

P R A V I L N I K
o ocenjevanju zaposlenih
v javnih zavodih s področja
raziskovalne in razvojne dejavnosti
za leto 2020 zaradi posledic
epidemije COVID-19

1. člen

(vsebina)

S tem pravilnikom se urejajo določene vsebine glede ocenjevanja določenih javnih uslužbencev v javnih zavodih s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti za leto 2020 zaradi posledic epidemije COVID-19.

2. člen

(ocenjevanje javnih uslužbencev)

Ne glede na določbo tretjega odstavka 4. člena Pravilnika o napredovanju zaposlenih v javnih zavodih s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti (Uradni list RS, št. 86/08, 109/08, 73/11 in 46/19; v nadaljnjem besedilu: Pravilnik o napredovanju zaposlenih v javnih zavodih s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti) se postopek ocenjevanja za leto 2020 izvede tudi za javne uslužbence, ki so bili v letu 2020 začasno zadržani od dela več kot šest mesecev zaradi odrejene karantene, višje sile, ki je posledica obveznosti varstva otrok zaradi zaprtja vrtcev in šol in drugih objektivnih razlogov, ali nemožnosti prihoda na delo zaradi ustavitve javnega prevoza ali zaprtja mej s sosednjimi državami, odrejenega čakanja na delo ali okužbe z virusom SARS-CoV-2.

3. člen

(rok za ocenitev)

Ne glede na določbo drugega odstavka 4. člena Pravilnika o napredovanju zaposlenih v javnih zavodih s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti se javni uslužbenci iz prejšnjega člena ocenijo v 30 dneh od uveljavitve tega pravilnika.

4. člen

(preverjanje izpolnjevanja pogojev za napredovanje)

Ocena javnega uslužbenca, pridobljena v skladu s tem pravilnikom, se upošteva pri preverjanju izpolnjevanja pogojev za napredovanje v višji plačni razred tudi v letu 2021.

5. člen

(pisno obvestilo in aneks k pogodbi o zaposlitvi)

Ne glede na določbo tretjega odstavka 8. člena Pravilnika o napredovanju zaposlenih v javnih zavodih s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti se javnemu uslužbencu ob izpolnitvi pogojev za napredovanje v višji plačni razred pisno obvestilo in predlog aneksa k pogodbi o zaposlitvi izročita najpozneje v 15 dneh po izteku roka iz 3. člena tega pravilnika.

KONČNA DOLOČBA

6. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-53/2021/12

Ljubljana, dne 1. aprila 2021

EVA 2021-3330-0044

Prof. dr. Simona Kustec

ministrica

za izobraževanje, znanost in šport

Soglašam!

Mag. Andrej Šircelj

minister

za finance

1157. Pravilnik o spremembah Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni

Za izvrševanje Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPa-cP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE in 15/21 – ZDUOP) in Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19 in 189/20 – ZFRO) minister za zdravje izdaja

P R A V I L N I K
o spremembah Pravilnika za izvajanje
preventivnega zdravstvenega varstva
na primarni ravni

1. člen

V Pravilniku za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02, 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09, 17/15, 47/18, 57/18 in 57/18) se v točki I:

1. v prvem odstavku:

– 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2. preventivno zdravstveno varstvo otrok, mladostnikov in študentov,«,

– 3. in 4. točka črtata;

2. drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Ta pravilnik se uporablja tudi za izvajanje 26., 27., 28., 172. in 173. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14, 85/14, 10/17 – ZČmiS, 64/18 in 4/20).«.

2. člen

V točki II se v 2. poglavju naslov in besedilo poglavja spremenita tako, da se glasila:

»2. Preventivno zdravstveno varstvo otrok, mladostnikov in študentov

Preventivno zdravstveno varstvo otrok, mladostnikov in študentov na primarni ravni se izvaja v skladu s Programom preventivnega zdravstvenega varstva za otroke in mladostnike – Program ZDAJ – Zdravje danes za jutri (v nadaljnjem besedilu: Program ZDAJ).

Namen in cilji Programa ZDAJ

Pravica otroka in mladostnika do preventivnega zdravstvenega varstva je ena od najbolj temeljnih pravic vsakega otroka in mladostnika. Zato se posebna pozornost namenja skrbi za uveljavljanje pravice otrok, mladostnikov in študentov do preventivnega zdravstvenega varstva, pri čemer gre za stopenjski pristop obravnave v skladu z zakonom in s Programom ZDAJ.

Namen Programa ZDAJ je:

- varovanje in krepitev zdravja otrok, mladostnikov in študentov,
- aktivno spremljanje zdravja otrok, mladostnikov in študentov,

- zmanjšanje umrljivosti, obolenosti in invalidnosti zaradi bolezni, motenj, posledic prirojenih in pridobljenih nepravilnosti, poškodb, zastrupitev in

- povezovanje izvajalcev Programa ZDAJ.

Cilji Programa ZDAJ so:

- zmanjševanje dejavnikov tveganja za kronične nenalezljive bolezni in preprečevanje poškodb ter zastrupitev,
- zgodnje odkrivanje ogroženih za razvoj bolezni,
- ukrepanje, vključno s svetovanjem za obvladovanje dejavnikov tveganja in spremembo življenjskega sloga ter krepitev zdravja, spodbujanje zdravstvene pismenosti, ozaveščanje ter nudenje podpore in pomoči za spreminjanje nezdravih življenjskih navad in krepitev zdravja ter opolnomočenje posameznikov pri skrbi za lastno zdravje,

- vzpostavitev povezav in mreže deležnikov iz lokalnega okolja po modelu skupnostnega pristopa s poudarkom na sodelovanju z vrtci in šolami, ki zagotavljajo podporno okolje za posameznika in skupine za zdrav življenjski slog, tako za zdrave kot za tiste z motnjami in kroničnimi boleznimi, s čim manjšim psihosocialnim bremenom,

- zagotavljanje aktivnosti krepitev zdravja otrok in mladostnikov v lokalnih skupnostih, s posebnim poudarkom na vključevanju ranljivih otrok in mladostnikov in s tem prispevanje k zmanjševanju neenakosti v zdravju.

Način izvajanja Programa ZDAJ

Program ZDAJ se izvaja v skladu s Programskimi smernicami, ki določajo najmanj:

- vsebine in način ter izvajalce izvajanja preventivnih pregledov novorojenčkov, otrok, mladostnikov in študentov, ki jih predpisuje ta pravilnik, vključno z načinom evidentiranja in spremljanja, skladno s predpisi s področja zbirk podatkov zdravstvenega varstva,

- vsebine in način izvajanja ter izvajalce individualnega zdravstveno-vzgojnega svetovanja, ki se izvajajo v okviru preventivnih pregledov, vključno z načinom evidentiranja in spremljanja, skladno s predpisi s področja zbirk podatkov zdravstvenega varstva,

- vsebine in način izvajanja ter izvajalce vzgoje za zdravje za otroke in mladostnike oziroma njihove starše ali skrbnike in študente, ki se izvaja ob preventivnih pregledih otrok, mladostnikov in študentov,

- vsebine in način izvajanja zdravstvene vzgoje za otroke, mladostnike in študente, ki se izvaja v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi zavodi in drugimi ustanovami,

- vsebine in način izvajanja ter izvajalce standardiziranih in strukturiranih obravnav,

- priporočila za povezovanje in sodelovanje med izvajalci Programa ZDAJ,

- pripravo letnega načrta sodelovanja z vzgojno-izobraževalnimi zavodi,

- pripravo letnega načrta dela tima izvajalcev Programa ZDAJ, ki vsebuje okvirne termine preventivnih pregledov otrok,

mladostnikov in študentov, vsebino preventivnih pregledov otrok, mladostnikov in študentov za prihajajoče šolsko leto in načrt vzgoje za zdravje. Okvirne termine preventivnih pregledov otrok in mladostnikov za prihajajoče šolsko leto imenovani zdravnik šole posreduje šoli do konca aprila tekočega šolskega leta za naslednje šolsko leto in jih uskladi s šolo do konca junija tekočega šolskega leta.

- pripravo letnega poročila o izvajanju preventivnega zdravstvenega varstva namenjenega šoli, ki vključuje ugotovitve, pomembne za šolo in predloge; letno poročilo skupaj pripravita imenovani zdravnik šole in izvajalka vzgoje za zdravje otrok in mladostnikov te šole,

- ukrepe za vključevanje ciljne populacije v Program ZDAJ in ukrepe za zmanjšanje neodzivnosti oseb.

- promocijo Programa ZDAJ.

Programske smernice pripravi Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ) v sodelovanju s stroko in so objavljene na spletni strani NIJZ in spletni strani Programa ZDAJ. Programske smernice, ki jih pripravi NIJZ v sodelovanju z delovnimi skupinami, potrđita Razširjeni strokovni kolegij za pediatrijo in Razširjeni strokovni kolegij za javno zdravje, po potrebi pa tudi drug razširjeni strokovni kolegij. Po potrditvi na Programskem svetu je s smernicami seznanjen usmerjevalni odbor.

NIJZ, skupaj s pediatrično stroko, redno analizira izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva otrok, mladostnikov in študentov in glede na ugotovitve analize predlaga spremembe smernic ter druge ukrepe. NIJZ posreduje Ministrstvu za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) poročilo o analizi izvajanja preventivnega zdravstvenega varstva otrok, mladostnikov in študentov za preteklo dvoletno obdobje do 30. 11. tekočega leta.

Vsebina Programa ZDAJ

Program ZDAJ obsega:

- izvajanje preventivnih pregledov s presejanji, z namenom zgodnjega odkrivanja in oceno tveganja za zgodnje odkrivanje oseb z odstopanji od pričakovane rasti in razvoja, oseb z vedenjskimi, biološkimi in psihosocialnimi dejavniki tveganja za pojav motenj in bolezni,

- izvajanje namenskih preventivnih pregledov s presejanji, z namenom zgodnjega odkrivanja in oceno tveganja za zgodnje odkrivanje oseb z odstopanji od pričakovane rasti in razvoja, oseb z vedenjskimi, biološkimi in psihosocialnimi dejavniki tveganja za pojav motenj in bolezni, in z namenom intenzivnega spremljanja ogroženih posameznikov, pri katerih so zaznani odkloni v zdravstvenem stanju, ki se jih še ne opredeli za bolezensko stanje,

- izvajanje timskih obravnav z namenom povezovanja in sodelovanja med posamezniki, različnimi institucijami in izvajalci zdravstvenih storitev na primarni ravni in drugih ravneh zdravstvenega varstva z namenom ustvarjanja pogojev za enakovredno vključitev posebej ranljivih oziroma ogroženih posameznikov v šolski sistem in družbo ter z namenom zagotavljanja neprekinjene in optimalne zdravstvene oskrbe kroničnim bolnikom in otrokom s posebnimi potrebami,

- ustrezno obravnavo in individualno svetovanje na področju zdravega življenjskega sloga in krepitev duševnega zdravja, usmeritev v diagnostiko in zdravljenje bolezni oziroma ugotovljenih sumov za bolezni oziroma obravnavo za krepitev zdravja in usmeritev v timske obravnave,

- izvajanje vzgoje za zdravje za aktivno skrb za svoje zdravje z namenom oblikovanja znanja, stališč in vedenjskih vzorcev za zdrav način življenja, ki so namenjeni otrokom, mladostnikom, njihovim staršem ali skrbnikom, študentom in strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih zavodih ter potekajo v prostorih zdravstvenega doma ali izvajalca koncesionarja oziroma v vrtcu, šoli in v lokalni skupnosti,

- izvajanje standardiziranih in strukturiranih obravnav za krepitev zdravja za ogrožene otroke, mladostnike in njihove starše ali skrbnike ter študente, ki obsegajo zdravstveno-vzgojne delavnice ter individualna svetovanja za zagotavljanje

strokovnih informacij, učenje veščin ter podporo in pomoč za dolgotrajno spremembo življenjskega sloga oziroma za krepitev duševnega zdravja,

- izvajanje postopkov za povečevanje vključenosti ciljne populacije v program ZDAJ,
- izvajanje podpornih aktivnosti načrtovanja, organiziranja, vodenja, koordiniranja, izobraževanja, usposabljanja, spremljanja, poročanja, promocije in zagotavljanja kakovosti Programa ZDAJ.

Ciljna populacija Programa ZDAJ

Do udeležbe v Programu ZDAJ so upravičeni vsi otroci in mladostniki od rojstva do 19. leta starosti oziroma do zaključka rednega izobraževanja ter študenti.

Do udeležbe v standardiziranih in strukturiranih obravnavah za krepitev zdravja so upravičeni otroci in mladostniki s prisotnimi vedenjskimi, biološkimi in psihosocialnimi dejavniki tveganja za razvoj bolezni ter njihovi starši oziroma skrbniki. Do teh obravnav so upravičeni tudi študenti z dejavniki tveganja.

Izvajalci Programa ZDAJ so:

- izvajalci bolnišnične zdravstvene dejavnosti in specialistične ambulantne dejavnosti v porodnišnicah (preventivno zdravstveno varstvo novorojenčkov),
- timi izbranih osebnih zdravnikov specialistov pediatrije ali šolske medicine, timi imenovanega zdravnika šole – specialiste pediatrije ali šolske medicine v primarnem zdravstvenem varstvu, timi preventivnega zdravstvenega varstva študentov,
- diplomirane medicinske sestre in drugi zdravstveni delavci in sodelavci centra za krepitev zdravja (v nadaljnjem besedilu: CKZ)
- psihologi in logopedi.

Izvajalci Programa ZDAJ izvajajo zdravstvene storitve v skladu s Programskimi smernicami ter izvide in druge podatke na predpisan način pošiljajo v podatkovne zbirke, skladno s predpisom, ki ureja zbirke podatkov s področja zdravstvenega varstva in po navodilih NIJZ in ZZS. Cepljenja in pasivna zaščita se izvajajo v skladu s predpisi, ki urejajo nalezljive bolezni in program cepljenja.

Izvajalci Programa ZDAJ so objavljeni na spletni strani Programa ZDAJ in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZS). Izvajalci Programa ZDAJ posredujejo predloge za imenovanje zdravnikov šol in imenovanje zdravnikov za preventivno zdravstveno varstvo študentov v imenovanje na NIJZ.

Imenovani zdravnik šole in imenovani zdravnik za preventivno zdravstveno varstvo študentov

Vsaka šola mora imeti imenovanega zdravnika šole. Imenovani zdravnik šole je lahko zdravnik specialist pediatrije ali šolske medicine. Vsak visokošolski zavod mora imeti imenovanega zdravnika za preventivno zdravstveno varstvo študentov. Imenovanega zdravnika šole oziroma imenovanega zdravnika za preventivno zdravstveno varstvo študentov imenuje direktor NIJZ. Zamenjavo imenovanega zdravnika šole oziroma imenovanega zdravnika za preventivno zdravstveno varstvo študentov predlaga območna enota NIJZ na podlagi analize obremenitve timov in sprememb v mreži primarnega zdravstvenega varstva. NIJZ vodi in objavlja seznam imenovanih zdravnikov šol oziroma imenovanih zdravnikov za preventivno zdravstveno varstvo študentov in zagotovi vpis podatkov o imenovanih zdravnikih v Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu.

Preventivni tim šole Programa ZDAJ

Preventivni tim šole Programa ZDAJ (v nadaljnjem besedilu: preventivni tim) vodi imenovani zdravnik šole. Sestava in naloge preventivnega tima so opredeljene v smernicah Programa ZDAJ.

Naloge imenovanih zdravnikov šol in preventivnih timov šol Programa ZDAJ:

- izvajajo preventivne preglede in cepljenja otrok in mladostnikov,
- nudijo strokovno podporo šoli pri vprašanjih s področja zdravja otrok in mladostnikov,

– nudijo strokovno podporo na področju vzgoje za zdravje in se odzivajo na specifične potrebe šole,

- s šolo sodeluje pri oblikovanju podpornega šolskega okolja, ki je naklonjeno zdravju otrok in mladostnikov,
- analizirajo zdravstveno stanje populacije posamezne šole ter šoli in staršem ali skrbnikom svetujejo glede zdravstvenih tveganj,
- izvajajo različne aktivnosti na področju spodbujanja zdravega življenjskega sloga,
- sodelujejo s šolo pri pripravi letnega delovnega načrta šole, ki se nanaša na vsebine s področja zdravja,
- pripravijo letno poročilo imenovanega zdravnika šole o izvajanju preventivnega zdravstvenega varstva, ki vključuje analizo zdravja otrok in mladostnikov, ugotovitve in predloge.

Upravljanje Programa ZDAJ

Nosilec Programa ZDAJ je NIJZ in ga upravlja skladno z usmeritvami Programskega sveta ter v sodelovanju z delovnimi skupinami in regijskimi odgovornimi zdravniki specialisti pediatrije (v nadaljnjem besedilu: ROZSP).

Upravljanje Programa ZDAJ obsega razvoj, načrtovanje, usposabljanje, usmerjanje, koordiniranje, spremljanje in evalvacijo programa. Upravljanje se izvaja v skladu s Programskimi smernicami, ki so objavljene na spletnih straneh NIJZ, ministrstva, pristojnega za zdravje in na spletni strani Programa ZDAJ.

NIJZ v okviru upravljanja Programa ZDAJ opravlja naslednje naloge:

- upravlja Program ZDAJ skladno s Programskimi smernicami,
- usmerja razvoj Programa ZDAJ v skladu z novimi strokovnimi spoznanji in smernicami,
- sprejema načrt dela in poročilo o poteku Programa ZDAJ za dvoletna obdobja,
- na osnovi podatkov, zbranih na preventivnih pregledih, analizira zdravstveno stanje otrok, mladostnikov ter študentov in načrtuje javno zdravstvene ukrepe,
- pripravlja predloge programskih smernic za potrditev na Programskem svetu Programa ZDAJ skupaj s stroko,
- skupaj s stroko določa vrste in oblike presejalnih orodij (predloge presejalnih vprašalnikov in meritev),
- razvija in usmerja način organizacije in delovanja, vsebine in pristope dela v vzgoji za zdravje za otroke, mladostnike in študente ter izvaja naloge usmerjanja, koordiniranja, spremljanja in evalviranja vzgoje za zdravje za otroke, mladostnike in študente,
- spremlja kadrovsko ustreznost izvajalcev in strokovno usposobljenost kadra za izvajanje Programa ZDAJ,
- skupaj s stroko načrtuje in v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki izvaja redno usposabljanje izvajalcev Programa ZDAJ za zdravstvene delavce in sodelavce v zdravstvenem varstvu otrok, mladostnikov in študentov v CKZ, v porodnišnicah, v patronažnem zdravstvenem varstvu ter za druge zdravstvene delavce in sodelavce,
- spremlja izvajanje Programa ZDAJ in vključenost ciljne populacije vanj,
- izvajalcem Programa ZDAJ zagotavlja informacije o izvajanju in rezultatih Programa ZDAJ,
- upravlja in nadgrajuje zbirke podatkov Programa ZDAJ, v katerih se zbirajo in obdelujejo podatki, potrebni za izvajanje programa,
- skrbi za promocijo Programa ZDAJ v strokovni in splošni javnosti,
- pripravlja finančne ocene v zvezi s Programom ZDAJ,
- skupaj z ROZSP izvaja regijsko upravljanje Programa ZDAJ,
- izvaja druge operative naloge koordiniranja in spremljanja Programa ZDAJ,
- zagotavlja administrativno tehnično podporo delovanju Programskega sveta Programa ZDAJ.

Vodja Programa ZDAJ

Direktor NIJZ imenuje vodjo programa, ki je zdravnik specialist pediatrije ali zdravnik specialist javnega zdravja,

usmerjen v javno zdravje otrok in mladostnikov. Vodja programa NIJZ predlaga člane Programskega sveta Programa ZDAJ.

Programski svet Programa ZDAJ

Programski svet Programa ZDAJ je organ, ki nudi strokovno podporo NIJZ. Programski svet opravlja naloge na področju preventivnega zdravstvenega varstva otrok, mladostnikov in študentov, vključno na področju vzgoje za zdravje otrok in mladostnikov in na področju obravnav za krepitev zdravja za otroke, mladostnike in študente v CKZ.

Programski svet Programa ZDAJ imenuje direktor NIJZ. Člani programskega sveta so predstavniki strokovnih zbornic, medicinskih fakultet, pediatričnih klinik, timov pediatrije in šolske medicine na primarni ravni, timov CKZ, izvajalcev patronažnega varstva, predsedniki delovnih skupin, strokovnjakov s področij, ki so predmet preventivnih obravnav in obravnav za krepitev zdravja.

Programski svet Programa ZDAJ nudi strokovno podporo NIJZ, zlasti pri:

- usmerjanju razvoja Programa ZDAJ v skladu z novimi strokovnimi spoznanji,
- pripravi Programskih smernic Programa ZDAJ,
- usmerjanju razvoja oziroma uporabe presejalnih orodij za izvajanje preventivnega pregleda (presejalne vprašalnike, funkcionalne in laboratorijske presejalne meritve) in obravnav za krepitev zdravja,
- pripravi dvoletnega načrta dela Programa ZDAJ,
- pripravi dvoletnega poročila o poteku Programa ZDAJ,
- spremljanju izvajanja Programa ZDAJ.

Sedež Programskega sveta Programa ZDAJ je pri NIJZ.

Delovne skupine Programa ZDAJ

Delovne skupine Programa ZDAJ nudijo strokovno podporo Programskemu svetu Programa ZDAJ. NIJZ imenuje delovne skupine na podlagi javnega poziva za naslednja področja:

- preventivno zdravstveno varstvo novorojenčkov,
- preventivno zdravstveno varstvo dojenčkov in predšolskih otrok do dopolnjenega 6. leta starosti,
- preventivno zdravstveno varstvo šolskih otrok in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti,
- preventivno zdravstveno varstvo študentov,
- preventivno zdravstveno varstvo otrok z motnjo v razvoju,
- preventivno zdravstveno varstvo otrok s statusom registriranih športnikov.

Po potrebi NIJZ imenuje delovne skupine za posebne naloge.

Vodje delovnih skupin so zdravniki specialisti pediatrije, ki delujejo na področju dela delovne skupine. Član delovne skupine je tudi koordinator, ki je zdravnik specialist pediatrije ali specialist javnega zdravja z NIJZ, usmerjen v javno zdravje otrok in mladostnikov. Vodje delovnih skupin in koordinatorji so člani Programskega sveta Programa ZDAJ.

NIJZ zagotavlja administrativno tehnično podporo za delovanje delovnih skupin.

Regijski odgovorni zdravniki specialisti pediatrije

ROZSP delujejo na primarni ravni zdravstvenega varstva. Imenuje in razrešuje jih NIJZ na podlagi javnega poziva.

ROZSP opravljajo naslednje naloge:

- spremljajo izvajanje Programa ZDAJ na območju delovanja ROZSP v skladu s Programskimi smernicami Programa ZDAJ, identificirajo ovire, težave in odstopanja pri izvajanju programov ter pripravljajo ustrezne rešitve skupaj z izvajalci,
- sodelujejo z območno enoto NIJZ in izvajalci Programa ZDAJ v regiji,
- spodbujajo kakovostno in uspešno izvajanje Programa ZDAJ v regiji.

Usmerjevalni odbor Programa ZDAJ

Usmerjevalni odbor Programa ZDAJ spremlja izvajanje in doseganje ciljev Programa ZDAJ.

Usmerjevalni odbor Programa ZDAJ imenuje minister, pristojen za zdravje. Sestavljajo ga predstavniki ministrstva,

pristojnega za zdravje, ZZZS, Zdravniške zbornice Slovenije, Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije, ministrstva, pristojnega za izobraževanje, znanost in šport, in dveh predstavnikov nevladnih organizacij.

Na seje Usmerjevalnega odbora je vabljen NIJZ.

Usmerjevalni odbor Programa ZDAJ opravlja naslednje naloge:

- se seznanja s Programskimi smernicami Programa ZDAJ,
- se seznanja z načrtom dela in poročilom o izvajanju Programa ZDAJ za dvoletno obdobje,
- se opredeli do predlogov sprememb Programa ZDAJ, ki vplivajo na pravice do zdravstvenih storitev, na pomembne organizacijske spremembe in financiranje storitev Programa ZDAJ,
- predlaga ukrepe za učinkovito izvajanje Programa ZDAJ.

Poročanje o Programu ZDAJ

Namen poročanja o Programu ZDAJ je spremljanje njegovega izvajanja in rezultatov, vključenosti oseb vanj, epidemiološko spremljanje dejavnikov tveganja, načrtovanje preventivnih ukrepov ter ocenjevanje njihove učinkovitosti ter evalvacija programa.

Izvajalci Programa ZDAJ poročajo o opravljenih storitvah in rezultatih preventivnih pregledov ZZZS in NIJZ v skladu z navodili, objavljenimi na spletnih straneh ZZZS in NIJZ. CKZ poroča o izvedenih skupinskih in individualnih aktivnostih na način, ki omogoča spremljanje vključenosti ciljne populacije.

2.a Preventivno zdravstveno varstvo novorojenčkov

Preventivno zdravstveno varstvo novorojenčkov obsega:

- preventivne preglede novorojenčkov, po potrebi dnevni nadzor zdravstvenega stanja in spremljanje novorojenčka v neonatalni ambulanti,
- presejalno testiranje novorojenčkov za vrojene bolezni,
- druga presejanja, preventivne zdravstvene ukrepe in cepljenja,
- aktivno zdravstveno-vzgojno delo s poudarkom na vzpostavitvi, spodbujanju in vzdrževanju izključnega dojenja in promociji varnosti.

Preventivno zdravstveno varstvo novorojenčkov se izvaja v skladu s Programskimi smernicami Programa ZDAJ na neonatalnih oddelkih, neonatalnih odsekih ali pediatričnih oddelkih porodnišnic.

Obravnava novorojenčka je timska. Člani tima so:

- zdravnik specialist pediatrije, ki je tudi vodja tima,
- diplomirana medicinska sestra oziroma diplomirani zdravstvenik ali diplomirana babica oziroma diplomirani babičar,
- zdravstveni tehnik.

Preventivni pregledi novorojenčkov

Preventivni pregledi novorojenčkov obsegajo:

- preventivni pregled novorojenčka po rojstvu, ki mora biti opravljen v 24 urah po rojstvu, po možnosti v prisotnosti vsaj enega od staršev ali skrbnikov,
- dnevni nadzor stanja novorojenčka, ki se opravlja vsak dan bivanja novorojenčka v bolnišnici,
- preventivni pregled novorojenčka pred odpustom, ki mora biti opravljen praviloma na dan odpusta novorojenčka domov,
- pisno obveščanje patronažne službe na dan odpusta novorojenčka iz porodnišnice, v primeru indikacije pa otrokovega izbranega zdravnika specialista pediatrije in centra za socialno delo,
- pregled v neonatalni ambulanti za novorojenčke, pri katerih vsi potrebni ukrepi v času bivanja v porodnišnici iz objektivnih razlogov niso bili opravljeni in pri novorojenčkih, pri katerih je zaradi dejavnikov tveganja, laboratorijskih in ultrazvočnih izvidov potrebno kasnejše spremljanje zdravstvenega stanja. Pregled se opravi tudi pri novorojenčkih, ki niso bili rojeni v porodnišnici, za zagotovitev presejalnega testiranja in drugih preventivnih zdravstvenih ukrepov ter cepljenja.

Presejalno testiranje novorojenčkov za vrojene bolezni

Presejalno testiranje novorojenčkov za vrojene bolezni (v nadaljnjem besedilu: testiranje za vrojene bolezni) obsega testiranje za:

- kongenitalno hipotireozo,
 - fenilketonurijo (PKU),
 - bolezen javorjevega sirupa (MSUD),
 - izovalerično acidemijo (IVA),
 - glutarično acidemijo tip I (GAI),
 - glutarično acidemijo tip II (GAII),
 - pomanjkanje zelo dolgoverižne acil-CoA dehidrogenaze (VLCAD),
 - pomanjkanje dolgoverižne 3OH-CoA dehidrogenaze (LCHAD),
 - pomanjkanje srednjeverižne acil-CoA dehidrogenaze (MCAD),
 - propionsko acidemijo (PA),
 - metilmalonsko acidemijo (MMA),
 - pomanjkanje karnitin palmitoiltransferaze I (CPTI),
 - pomanjkanje karnitin palmitoiltransferaze II (CPTII),
 - motnjo vnosa oziroma transporta karnitina (CUD),
 - pomanjkanje holokarboksilazne sintaze (MCD),
 - pomanjkanje β -ketotilaze (β KT),
 - pomanjkanje 3-metilokrotonil-CoA karboksilaze (3-MCC)
- in
- tirozinemijo tip 1 (TYRI).

Če se pri testiranju za vrojene bolezni iz prejšnjega odstavka zazna tudi druga vrojena bolezen, ki jo je mogoče zdraviti, se tudi zanjo izpelje nadaljnja diagnostika.

Testiranje za vrojene bolezni se opravi v skladu z Navodilom o postopku presejalnega testiranja za vrojene bolezni, ki ga pripravi Pediatrična klinika Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: Pediatrična klinika) in potrdi Razširjeni strokovni kolegij za pediatrijo. Navodilo se objavi na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za zdravje in Pediatrične klinike.

Testiranje za vrojene bolezni se opravi iz vzorca posušene krvi novorojenca, odvzetega na posebnem filter papirju s črtno kodo. Vzorec krvi se odvzame najmanj 48 ur po porodu. Porodnišnica, ki odvzame vzorec krvi, poveže identifikacijske podatke novorojenca s črtno kodo na filter papirju, na katerem je odvzet vzorec krvi tega novorojenca in opravi vpis potrebnih podatkov v računalniški sistem. V računalniški sistem zavedene vzorce krvi porodnišnica pošlje v Laboratorij za klinično radiokemijo Klinike za nuklearno medicino Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. Ta iz enega dela odvzetega vzorca opravi določanje presnovkov in drugi del vzorca pošlje Službi za specialno laboratorijsko diagnostiko Pediatrične klinike, ki opravi analizo preostalih presnovkov in genetsko diagnostiko, vključno s sekvenciranjem DNA visoke zmogljivosti nove generacije.

Pediatrična klinika enoten izvid, pripravljen na podlagi ugotovitev Laboratorija za klinično radiokemijo Klinike za nuklearno medicino Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana in Službe za specialno laboratorijsko diagnostiko Pediatrične klinike, posreduje porodnišnici, ki je vzorec krvi novorojenca poslala. V primeru ugotovljenega suma na prisotnost vrojene bolezni Pediatrična klinika o tem obvesti starše novorojenca ali njegove skrbnike in jih povabi na nadaljnjo obravnavo.

Druga presejalna testiranja

Vsebine, način izvajanja in izvajalci presejalnih testiranj so določeni v Programskih smernicah Programa ZDAJ.

Drugi potrebni ukrepi

Vsebine in način izvajanja preventivnih ukrepov so navedeni v Programskih smernicah Programa ZDAJ.

Vzgoja za zdravje

Vsebine in način izvajanja ter izvajalci zdravstveno-vzgojnega svetovanja so navedeni v Programskih smernicah Programa ZDAJ.

2.b Preventivno zdravstveno varstvo dojenčkov in predšolskih otrok do dopolnjenega 6. leta starosti

Preventivno zdravstveno varstvo dojenčkov in predšolskih otrok do dopolnjenega 6. leta starosti obsega:

- preventivne preglede otrok v starosti enega meseca, treh mesecev, šestih mesecev, devetih mesecev, dvanajstih mesecev, osemnajstih mesecev, treh let ter štirih let in pol,
- preventivni pregled otrok pred vstopom v šolo,
- preventivni pregled otrok, ki so se v Slovenijo preselili iz drugih držav,
- preventivni pregled otrok pri psihologu in logopedu,
- namenske preventivne preglede (preventivni pregled otroka v starosti dveh mesecev, kontrolni preventivni pregled, namenski preventivni pregled za izvedbo cepljenja, namenski preventivni pregled otrok pred vstopom v vrtec, drugi namenski preventivni pregledi,
- skupinske zdravstveno-vzgojne obravnave za spodbujanje k aktivni skrbi za lastno zdravje (tudi za otroke, ki niso vključeni v vrtec),
- standardizirane in strukturirane obravnave za krepitev zdravja v primeru ogroženosti oziroma povečanih tveganj za zdravje,
- timske obravnave oziroma postopke glede odložitve začetka šolanja.

Preventivne preglede dojenčkov in predšolskih otrok do dopolnjenega 6. leta starosti opravlja tim izbranega osebnega zdravnika specialista pediatrije. Preventivni pregled otroka pred vstopom v šolo opravlja tim imenovanega zdravnika šole. Individualno zdravstveno-vzgojno svetovanje, ki je sestavni del preventivnih pregledov dojenčkov in predšolskih otrok do dopolnjenega 6. leta starosti, izvajajo timi, ki opravljajo preventivne preglede otrok.

Preventivni pregledi dojenčkov in predšolskih otrok

Pregled obsega:

- anamnezo, pregled zdravstvene dokumentacije in vprašalnikov,
- preseganja, meritve, klinični pregled in oceno razvoja,
- preverjanje cepilnega statusa, odločitev glede morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, pogovor s starši ali skrbniki, vključno s pojasnilno dolžnostjo in izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju,
- individualno zdravstveno-vzgojno svetovanje, podprto s pisnimi gradivi,
- zaključek pregleda, ki obsega ovrednotenje ugotovljenih stanj, pogovor s starši ali skrbniki o ugotovitvah preventivnega pregleda, v primeru indikacije predlog za izvedbo namenskega preventivnega pregleda, timske obravnave, predpisovanje zdravil, izdajo napotnic in usmerjanje v obravnave v CKZ, obveščanje o naslednjem preventivnem pregledu in obvestilo osebnemu zdravniku, če zdravnik, ki je opravil preventivni pregled ni izbrani osebni zdravnik.

Preventivni pregled otrok pred vstopom v šolo

Preventivni pregled otroka pred vstopom v šolo izvede imenovani zdravnik šole, v katero je otrok vpisan, pred vstopom otroka v šolo, ob prisotnosti starša ali skrbnika. Pravico do preventivnega pregleda pred vstopom v šolo ima tudi otrok, ki se bo šolal v tujini.

Pregled obsega:

- anamnezo, pregled zdravstvene dokumentacije in vprašalnikov,
- preseganja, meritve, klinični pregled in oceno razvoja,
- preverjanje cepilnega statusa, odločitev glede morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, pogovor s starši ali skrbniki, vključno s pojasnilno dolžnostjo in izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov

o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju,

- individualno zdravstveno-vzgojno svetovanje, podprto pisnimi gradivi,

- zaključek pregleda, ki obsega ovrednotenje ugotovljenih stanj, pogovor s starši ali skrbniki o ugotovitvah preventivnega pregleda, v primeru indikacije predlog za izvedbo namenskega preventivnega pregleda, timske obravnave, predpisovanje zdravil, izdajo napotnic in usmerjanje v obravnave v CKZ, obveščanje o naslednjem preventivnem pregledu in obvestilo osebnemu zdravniku, če imenovani zdravnik šole ni izbrani osebni zdravnik.

Timske obravnave oziroma postopki glede odložitve začetka šolanja

Zdravnik sodeluje v timskih obravnavah. Zdravnik sodeluje v strokovni komisiji, ki jo imenuje ravnatelj šole v postopku odložitve šolanja.

Preventivni pregled otrok, ki so se v Slovenijo priselili iz drugih držav

Pregled se opravi ob izbiri osebnega zdravnika specialista pediatrije.

Pregled obsega:

- anamnezo in pregled zdravstvene dokumentacije,
- presejanja, meritve, klinični pregled in oceno razvoja,
- preverjanje cepilnega statusa, odločitev glede morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, pogovor s starši ali skrbniki, vključno s pojasnilno dolžnostjo in izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju,

- zaključek pregleda, ki obsega ovrednotenje ugotovljenih stanj, pogovor s starši ali skrbniki o ugotovitvah preventivnega pregleda, v primeru ugotovljene indikacije predlog za izvedbo namenskega preventivnega pregleda, timske obravnave, predpisovanje zdravil, izdajo napotnic in usmerjanje v obravnave v CKZ, obveščanje o naslednjem preventivnem pregledu in obvestilo osebnemu zdravniku, če zdravnik, ki je opravil preventivni pregled, ni izbrani osebni zdravnik.

Namenski preventivni pregledi

A) Preventivni pregled otroka v starosti dveh mesecev

Pregled obsega:

- meritev telesne teže in telesne dolžine (prirastek v enem mesecu),
- podpora dojenju,
- individualno zdravstveno-vzgojno svetovanje.

Pregled opravi diplomirana medicinska sestra tima izbranega osebnega zdravnika specialista pediatrije. Če so ugotovljene težave v otrokovem napredovanju in v primeru cepljenja, pregled otroka opravi osebni zdravnik specialist pediatrije.

B) Kontrolni preventivni pregled

Namen pregleda je spremljanje otroka v primeru, ko se na rednem preventivnem pregledu ugotovi odstopanje od normale, ki se ga še ne opredeli za bolezensko stanje, zahteva pa pogostejše spremljanje stanja.

Kontrolni preventivni pregled opravi tim izbranega osebnega zdravnika specialista pediatrije.

C) Namenski preventivni pregled za izvedbo cepljenja

Pregled se opravi:

- ob cepljenju, ki ne sovпада s preventivnimi pregledi,
- če so bile ob preventivnem pregledu ugotovljene začasne kontraindikacije in
- pri zamudnikih.

Pregled obsega:

- anamnezo in pregled zdravstvene dokumentacije,
- ugotavljanje morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, razgovor s starši ali skrbniki, vključno s pojasnilno dolžnostjo in izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc

in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju.

Č) Namenski preventivni pregled otrok pred vstopom v vrtec

Pregled se opravi na pobudo staršev ali skrbnikov pred vstopom otroka v vrtec.

Pregled obsega pregled otrokove zdravstvene dokumentacije in cepilnega statusa. Če otrok nima opravljenega zadnjega preventivnega pregleda, se ta pregled opravi, prav tako se opravi manjkajoča cepljenja.

Po pregledu se staršem ali skrbnikom izda potrdilo za vrtec, ki ima podatek o tem, ali ima otrok opravljeno cepljenje proti ošpicam, mumpsu in rdečkam in da se vključi v vrtec in ga obiskuje.

D) Drugi namenski preventivni pregledi

Vzgoja za zdravje za predšolske otroke do dopolnjenega 6. leta starosti

Vzgoja za zdravje za predšolske otroke do dopolnjenega 6. leta starosti zajema pripravo, načrtovanje, izvajanje, evalviranje, dokumentiranje in poročanje o skupinskih in individualnih zdravstveno-vzgojnih dejavnostih za aktivno skrb za zdravje z namenom oblikovanja znanja, stališč in vedenjskih vzorcev za zdrav način življenja.

Dejavnosti so namenjene vsem otrokom do dopolnjenega 6. leta starosti oziroma do vstopa v šolo, njihovim staršem ali skrbnikom in zaposlenim v vrtcih (strokovnim delavcem).

Izvajalci vzgoje za zdravje so diplomirane medicinske sestre in drugi zdravstveni delavci in sodelavci, ki so del tima CKZ za otroke in mladostnike oziroma z njim sodelujejo (npr. zdravniki specialista pediatrije).

Dejavnosti potekajo v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi zavodi (vrtci) v njihovih prostorih, lahko pa tudi v prostorih zdravstvenega doma ali v lokalni skupnosti.

Izvajalci vzgoje za zdravje v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi zavodi vsako šolsko leto pripravijo načrt izvajanja dejavnosti, po izvedeni vzgoji za zdravje pa tudi poročilo s kratko evalvacijo, v skladu s Programskimi smernicami Programa ZDAJ.

Vzgoja za zdravje vključuje:

- skupinske in individualne oblike dela za otroke (npr. učne delavnice, pogovore, delo v skupini, praktično delo, demonstracije ipd.), podprte pisnimi gradivi,
- predavanja, posvete, pogovore s starši ali skrbniki in strokovnimi delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih, podprte s pisnimi gradivi,
- sodelovanje v preventivnih in koordinativnih timih vzgojno-izobraževalnega zavoda na nivoju zdravstvenega doma in izvajanje nalog v skladu z dogovorom znotraj timov,
- druge oblike dela, upoštevaje potrebe otrok, vzgojno-izobraževalnih zavodov in lokalne skupnosti.

Obravnave za krepitev zdravja

Ob zaključku preventivnega pregleda izbrani osebni zdravnik specialist pediatrije otroke do dopolnjenega 6. leta starosti s povečanim tveganjem za razvoj bolezni, usmeri v obravnave za krepitev zdravja v CKZ, ki obsegajo zdravstveno-vzgojne delavnice, skupinska in individualna svetovanja za zagotavljanje strokovnih informacij, učenje veščin ter podporo in pomoč za dolgotrajno spremembo življenjskega sloga in za krepitev zdravja. Zdravnik specialist pediatrije vodi obravnave v timu, kot je opredeljeno v Programskih smernicah Programa ZDAJ.

2.c Preventivno zdravstveno varstvo učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti

Zdravstveno varstvo učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti obsega:

- preventivni pregled učencev v drugem, četrtem, šestem in osmem razredu osnovne šole,
- preventivni pregled dijakov do dopolnjenega 19. leta starosti v prvem in tretjem letniku srednje šole,
- preventivni pregled učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti, ki se šolajo v tujini,

- preventivni pregled učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti, ki so se v Slovenijo priselili iz drugih držav,

- preventivni pregled mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti izven rednega šolanja,

- namenske preventivne preglede (kontrolni preventivni pregled, namenski preventivni pregled za izvedbo cepljenja, drugi namenski preventivni pregledi),

- skupinska vzgoja za zdravje za spodbujanje k aktivni skrbi za lastno zdravje (tudi za otroke, ki se šolajo na domu, otroke osipnike),

- standardizirane in strukturirane obravnave za krepitev zdravja v primeru ogroženosti oziroma povečanih tveganj za zdravje,

- timske obravnave.

Preventivne preglede učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti opravlja imenovani zdravnik šole s timom. Zdravstveno-vzgojne aktivnosti, ki so del preventivnega pregleda, izvaja tim imenovanega zdravnika šole, vzgojo za zdravje za spodbujanje k aktivni skrbi za lastno zdravje otrok in mladostnikov ter standardizirane in strukturirane obravnave za krepitev zdravja pa diplomirane medicinske sestre in ostali izvajalci tima CKZ za otroke in mladostnike do dopolnjenega 19. leta starosti.

Preventivni pregledi učencev v drugem, četrtem, šestem in osmem razredu osnovne šole

Na preventivne preglede učencev, ki se izvajajo v drugem, četrtem, šestem in osmem razredu osnovne šole, učenca pisno vabi izvajalec Programa ZDAJ preko šole ali sam v primeru, ko se učenec ni udeležil pregleda v terminu za učence njegovega oddelka. Izvajalec Programa ZDAJ šoli v tiskani obliki posreduje vabilo za učence, informacije o pregledu in cepljenju, obrazce za privolitev za cepljenje ter vprašalnike, na katere odgovorijo starši ali skrbniki in jih učenec skupaj z zdravstveno kartico in s cepilno knjižico prinese na pregled. Izvajalec programa ZDAJ se s šolo dogovori o izvedbi preventivnega pregleda učencev. Učenci se organiziranega pregleda udeležijo v spremstvu strokovnega delavca šole.

Pregled obsega:

- anamnezo, pregled zdravstvene dokumentacije in vprašalnikov,

- presejanja, meritve, klinični pregled in oceno razvoja,

- preverjanje cepilnega statusa, odločitev glede morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju,

- individualno zdravstveno-vzgojno svetovanje, podprto s pisnimi gradivi,

- zaključek pregleda, ki obsega ovrednotenje ugotovljenih stanj, v primeru ugotovljene indikacije podajo predloga za izvedbo namenskega preventivnega pregleda, timske obravnave, usmerjanje v obravnave v CKZ ali druge obravnave z izdajo ustrezne dokumentacije,

- pripravo in pošiljanje obvestila staršem ali skrbnikom o ugotovitvah preventivnega pregleda,

- po potrebi obvestilo izbranemu osebному zdravniku, če zdravnik, ki je opravil preventivni pregled, ni izbrani osebni zdravnik in obvestilo o opravljenem preventivnem pregledu na enotnem obrazcu, ki ga predpiše NIJZ,

- skupinsko zdravstveno vzgojo v skladu s Programskimi smernicami Programa ZDAJ oziroma glede na potrebe ciljne populacije.

Preventivni pregledi dijakov do dopolnjenega 19. leta starosti v prvem in tretjem letniku srednje šole

Na preventivne preglede dijakov do dopolnjenega 19. leta starosti oziroma dijakov, ki se izvajajo v prvem in tretjem letniku srednje šole, dijake pisno vabi izvajalec Programa ZDAJ sam ali preko šole. Izvajalec Programa ZDAJ šoli v tiskani obliki

posreduje vabilo za dijake, informacije o pregledu in cepljenju, obrazce za privolitev za cepljenje ter vprašalnike, na katere odgovorijo starši ali skrbniki in vprašalnike, na katere odgovori dijak in jih skupaj z zdravstveno kartico in cepilno knjižico prinese na pregled. Izvajalec programa ZDAJ se s šolo dogovori o izvedbi preventivnega pregleda dijakov. Prihod na pregled je organiziran za razred dijakov.

Pregled obsega:

- anamnezo, pregled zdravstvene dokumentacije in vprašalnikov,

- presejanja, meritve, klinični pregled in oceno razvoja,

- preverjanje cepilnega statusa, odločitev glede morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju,

- individualno zdravstveno-vzgojno svetovanje, podprto s pisnimi gradivi,

- zaključek pregleda, ki obsega ovrednotenje ugotovljenih stanj, v primeru ugotovljene indikacije podajo predloga z ustrežno dokumentacijo za izvedbo namenskega pregleda, timske obravnave, usmerjanje v obravnave v CKZ ali druge potrebne obravnave,

- pripravo in pošiljanje obvestila staršem ali skrbnikom o ugotovitvah preventivnega pregleda, v skladu s predpisom, ki ureja pacientove pravice,

- obvestilo izbranemu osebному zdravniku, če zdravnik, ki je opravil preventivni pregled, ni izbrani osebni zdravnik,

- skupinsko zdravstveno vzgojo s Programskimi smernicami Programa ZDAJ oziroma glede na potrebe ciljne populacije.

Preventivni pregled učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti, ki se šolajo v tujini

Preventivni pregled učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti, ki se šolajo v tujini, se opravi na pobudo njihovih staršev ali skrbnikov ali njihovih izbranih osebnih zdravnikov oziroma na pobudo mladostnikov.

Obseg preventivnega pregleda je po obsegu enak preventivnemu pregledu učencev v drugem, četrtem, šestem in osmem razredu osnovne šole oziroma dijakov do dopolnjenega 19. leta starosti v prvem in tretjem letniku srednje šole.

Preventivni pregled učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti, ki so se v Slovenijo priselili iz drugih držav

Preventivni pregled učencev, dijakov in mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti, ki so se v Slovenijo priselili iz drugih držav, se opravi na pobudo njihovih staršev ali skrbnikov ali njihovih izbranih osebnih zdravnikov oziroma na pobudo mladostnikov.

Preventivni pregled se opravi v primeru, ko se je učenec, dijak oziroma mladostnik do dopolnjenega 19. leta starosti, v Slovenijo priselil iz drugih držav in se vpisal v šolo.

Pregled opravi imenovani zdravnik šole.

Pregled obsega:

- anamnezo, pregled zdravstvene dokumentacije in vprašalnikov,

- presejanja, meritve, klinični pregled in oceno razvoja,

- preverjanje cepilnega statusa, odločitev glede morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju,

- individualno zdravstveno-vzgojno svetovanje, podprto s pisnimi gradivi,

- zaključek pregleda, ki obsega ovrednotenje ugotovljenih stanj, v primeru ugotovljene indikacije podajo predloga za izvedbo namenskega preventivnega pregleda, timske obravnave,

ve, usmerjanje v obravnave v CKZ ali druge obravnave z izdajo ustrezne dokumentacije,

- pripravo in pošiljanje obvestila staršem ali skrbnikom o ugotovitvah preventivnega pregleda,

- po potrebi obvestilo izbranemu osebnemu zdravniku, če zdravnik, ki je opravil preventivni pregled, ni izbrani osebni zdravnik in potrdilo o opravljenem preventivnem pregledu na enotnem obrazcu, ki ga predpiše NIJZ,

- skupinsko zdravstveno vzgojo v skladu s Programskimi smernicami Programa ZDAJ oziroma glede na potrebe ciljne populacije.

Obseg preventivnega pregleda je po obsegu enak preventivnemu pregledu učencev v drugem, četrtem, šestem in osmem razredu osnovne šole oziroma dijakov do dopolnjenega 19. leta starosti v prvem in tretjem letniku srednje šole.

Preventivni pregled mladostnikov do dopolnjenega 19. leta starosti izven rednega šolanja

Preventivni pregled se opravi na pobudo mladostnika, njegovih staršev ali skrbnikov, njegovega izbranega osebnega zdravnika ali centra za socialno delo. Pregled je opravljen vsaj dve leti po zadnjem opravljenem preventivnem pregledu in je po obsegu enak preventivnemu pregledu mladostnika primerljive starosti.

Pregled opravi izbrani osebni zdravnik specialist pediatrije.

Obseg preventivnega pregleda je po obsegu enak preventivnemu pregledu dijakov do dopolnjenega 19. leta starosti v prvem in tretjem letniku srednje šole.

Namenski preventivni pregledi

A) Kontrolni preventivni pregled

Namen pregleda je spremljanje učenca, dijaka oziroma mladostnika do dopolnjenega 19. leta starosti v primeru, ko se na preventivnem pregledu ugotovi odstopanje od normale, ki se ga še ne opredeli za bolezensko stanje, zahteva pa pogostejše spremljanje.

B) Namenski preventivni pregled za izvedbo cepljenja:

Pregled se opravi:

- ob cepljenju, ki ne sovпада s preventivnimi pregledi,
- če so bile ob preventivnem pregledu ugotovljene začasne kontraindikacije in
- pri zamudnikih.

Pregled obsega:

- anamnezo in pregled zdravstvene dokumentacije,
- ugotavljanje morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, po potrebi razgovor s starši ali skrbniki, vključno s pojasnilno dolžnostjo in izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju.

C) Drugi namenski preventivni pregledi

Vzgoja za zdravje za učence, dijake in mladostnike do dopolnjenega 19. leta starosti

Vzgoja za zdravje za učence, dijake in mladostnike do dopolnjenega 19. leta starosti zajema pripravo, načrtovanje, izvajanje, evalviranje, dokumentiranje in poročanje o skupinskih in individualnih zdravstveno-vzgojnih dejavnostih za aktivno skrb za zdravje, z namenom oblikovanja znanja, stališč in vedenjskih vzorcev za zdrav način življenja. Dejavnosti so namenjene vsem učencem, dijakom in mladostnikom do dopolnjenega 19. leta starosti oziroma do zaključka srednješolskega izobraževanja in mladostnikom do dopolnjenega 19. leta starosti izven rednega šolanja, njihovim staršem ali skrbnikom in zaposlenim v vzgojno-izobraževalnih zavodih (strokovnim delavcem).

Izvajalci vzgoje za zdravje so diplomirane medicinske sestre in drugi zdravstveni delavci in sodelavci, ki so del standardnega tima CKZ oziroma z njim sodelujejo (npr. zdravniški specialisti pediatrije). Dejavnosti potekajo v sodelovanju s timom izbranega osebnega zdravnika, timom imenovanega zdravnika šole, z vzgojno-izobraževalnimi zavodi (osnovna šola, srednja šola, dijaški dom) v njihovih prostorih, lahko pa

tudi v prostorih zdravstvenega doma ali v lokalnih skupnostih, npr. v okviru projektnega učenja za mlade odrasle.

Izvajalci vzgoje za zdravje vsako leto pripravijo načrt izvajanja dejavnosti za naslednje šolsko leto v skladu s Programskimi smernicami Programa ZDAJ in v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi zavodi, skladno z njihovimi potrebami in letnim delovnim načrtom. Načrt dela vsebuje vsebino dejavnosti, pristope in ciljne skupine, katerim je dejavnost namenjena. Dejavnosti v načrtu morajo biti opredeljene za vse razrede oziroma oddelke v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Izvajalci vzgoje za zdravje po izvedeni aktivnosti za šolo oziroma dijaški dom pripravijo tudi poročilo s kratko evalvacijo. Vzgoja za zdravje vključuje:

- skupinske in individualne oblike dela za učence, dijake in mladostnike do dopolnjenega 19. leta starosti (npr. učne delavnice, pogovore, predavanja, delo v skupini, praktično delo, demonstracije ipd.),

- predavanja, posvete, pogovore s starši ali skrbniki in strokovnimi delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih,

- sodelovanje v preventivnih in koordinativnih timih za šole na nivoju zdravstvenega doma in izvajanje nalog v skladu z dogovorom znotraj timov,

- druge oblike dela glede na potrebe otrok in mladostnikov, vzgojno-izobraževalnih zavodov in lokalne skupnosti.

Obravnave za krepitev zdravja

Ob zaključku preventivnega pregleda imenovani zdravnik šole oziroma izbrani osebni zdravnik specialist pediatrije, učenca, dijaka oziroma mladostnika do dopolnjenega 19. leta starosti s povečanim tveganjem za razvoj motnje ali bolezni, usmeri v obravnave za krepitev zdravja v CKZ, ki obsegajo zdravstveno-vzgojne delavnice, skupinska in individualna svetovanja za zagotavljanje strokovnih informacij, učenje veščin ter podporo in pomoč za dolgotrajno spremembo življenjskega sloga in za krepitev zdravja. Zdravnik specialist pediatrije vodi obravnave v timu, kot je opredeljeno v Programskih smernicah Programa ZDAJ.

2.č Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov z motnjo v razvoju

Zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov z motnjo v razvoju obsega preventivne preglede in cepljenja otroka in mladostnika z motnjo v razvoju ter zdravstveno vzgojne skupinske obravnave za aktivno skrb za svoje zdravje ter standardizirane in strukturirane obravnave za krepitev zdravja, kot jih določa ta pravilnik.

Vsebina pregleda, ki je glede na posamezno starostno skupino določena s tem pravilnikom, se razširi glede na zdravstvene posebnosti posameznega otroka in mladostnika z motnjo v razvoju. V predšolskem obdobju se preglede izvaja v predvidenih terminih, od 6. leta starosti do zaključenega šolanja oziroma najmanj do starosti 19 let, se pregled praviloma izvede enkrat letno.

Preventivne preglede otrok z motnjo v razvoju, ki so vključeni v vrtce ter otrok in mladostnikov, ki so varovani doma, izvaja izbrani osebni zdravnik specialist pediatrije s pripadajočim timom.

Preventivne preglede otrok in mladostnikov z motnjo v razvoju, ki so vključeni v šole s prilagojenim in posebnim programom, izvaja imenovani zdravnik šole s pripadajočim timom.

Preventivne preglede otrok z motnjo v razvoju, ki so vključeni v zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, izvaja zdravnik zavoda. Zavod, ki nima svojega zdravnika, mora za namene preventivnih pregledov skleniti pisni akt o sodelovanju z enim od zdravnikov, ki izpolnjujejo pogoje po tem pravilniku.

Pri otroku in mladostniku s težko motnjo v razvoju se preventivni pregled izjemoma lahko opravi na domu.

V primeru vključenosti otroka in mladostnika z motnjo v razvoju v večinski šolski sistem, se ga lahko v letu, ko ni predviden skupinski preventivni pregled njegovega razreda, pisno povabi na individualni preventivni pregled.

2.d Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov s statusom registriranih športnikov

Otroci in mladostniki v 7. razredu osnovne šole oziroma otroci in mladostniki v starosti od dopolnjenega 12. do dopolnjenega 13. leta starosti, imajo pravico do preventivnega pregleda registriranega športnika, če:

- imajo status registriranega športnika, v skladu s predpisi s področja športa, kar je razvidno iz javne evidence registriranih in kategoriziranih športnikov pri Olimpijskem komiteju Slovenije – Združenju športnih zvez (v nadaljnjem besedilu: OKS-ZŠZ) in
- je športna panoga, v kateri tekmujejo, evidentirana na seznamu športnih panog z večjimi telesnimi obremenitvami (v nadaljnjem besedilu: seznam športnih panog).

V primeru, da otroci in mladostniki tekmujejo v športnih panogah, ki so na seznamu športnih panog in v katerih je v skladu s predpisi s področja športa možna registracija med 10. in 12. letom starosti, imajo pravico do dveh preventivnih pregledov registriranega športnika med 10. in 13. letom starosti. Prvi preventivni pregled se opravi v 5. razredu osnovne šole oziroma v starosti od dopolnjenega 10. do dopolnjenega 11. leta starosti, drugi pa v 7. razredu osnovne šole oziroma v starosti od dopolnjenega 12. do dopolnjenega 13. leta starosti.

V primeru, da se otrok oziroma mladostnik prvič registrira v športni panogi, ki je na seznamu športnih panog, po dopolnjenem 13. letu starosti, ima pravico do preventivnega pregleda registriranega športnika ob registraciji.

Seznam športnih panog na predlog OKS-ZŠZ določi Strokovni svet Republike Slovenije za šport in je objavljen na spletni strani ministrstva, pristojnega za šport, OKS-ZŠZ in NIJZ. Otroka oziroma mladostnika na pregled prijavijo starši ali skrbniki ali športna organizacija na podlagi predhodnega pisnega soglasja staršev ali skrbnikov.

Kontrolni preventivni pregled registriranega športnika se opravi na predlog zdravnika, ki je opravil preventivni pregled registriranega športnika, z namenom spremljanja morebitnih odklonov v zdravstvenem stanju registriranega športnika, ki so posledica športnega udejstvovanja, v povezavi z njim ali vplivajo na športno udejstvovanje.

Preventivni pregled ali kontrolni preventivni pregled izvede zdravnik specialist pediatrije, ki ima posebna znanja iz medicine športa, pridobljena v okviru izobraževanja Slovenskega zdravniškega društva, ali specialist medicine dela, prometa in športa, usmerjen v področje medicine športa, kar pomeni, da se je v času specializacije vsaj eno leto usmerjeno izobraževal na področju medicine športa. Seznam zdravnikov, ki lahko opravljajo preventivne preglede ali kontrolne preventivne preglede, je objavljen na spletni strani Programa ZDAJ.

Vsebina pregleda je odvisna od zahtev in obremenitev športa, ki so lahko srčno-žilne, mišično-skeletne ali presnovne in so podrobneje opredeljene v Programskih smernicah Programa ZDAJ. Po opravljenem pregledu se izda Potrdilo o opravljenem preventivnem zdravstvenem pregledu registriranega športnika.

2.e Preventivno zdravstveno varstvo študentov

Preventivno zdravstveno varstvo študentov obsega:

- preventivni pregled študentov, ki se izvaja v prvem letniku višjega strokovnega, dodiplomskega in enovitega magistrskega študija,
- namenske preventivne preglede študentov (kontrolni preventivni pregled, namenski preventivni pregled za izvedbo cepljenja, drugi namenski preventivni pregledi),
- skupinske zdravstveno-vzgojne obravnave študentov za spodbujanje k aktivni skrbi za lastno zdravje ter standardizirane in strukturirane obravnave v primeru ogroženosti oziroma povečanih tveganj za zdravje,
- standardizirane in strukturirane obravnave za krepitev zdravja.

Možen je tudi preventivni pregled, ki se izvaja v prvem letniku podiplomskega študija oziroma v četrtem letniku enovitega magistrskega študija.

Preventivni pregled študentov

Pregled obsega:

- anamnezo, pregled zdravstvene dokumentacije in vprašalnikov,
- presejanja, meritve, klinični pregled,
- preverjanje cepilnega statusa, odločitev glede morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, izvedbo cepljenja skladno s programom cepljenja in zaščite z zdravili za tekoče leto, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju,
- individualno zdravstveno vzgojno-svetovanje, podprto s pisnimi gradivi,
- zaključek pregleda, ki obsega ovrednotenje ugotovljenih stanj, v primeru ugotovljene indikacije podajo predloga z ustrezno dokumentacijo za izvedbo namenskega preventivnega pregleda, po potrebi napotitev na nadaljnjo obravnavo, usmerjanje v obravnave v CKZ ali druge potrebne obravnave in podajo obvestila osebnemu zdravniku, če zdravnik, ki je opravil preventivni pregled, ni izbrani osebni zdravnik.

O pregledu so študenti in višješolski študenti obveščeni pisno.

Namenski preventivni pregledi študentov

A) Kontrolni preventivni pregled

Namen pregleda je spremljanje študenta v primeru, ko se na preventivnem pregledu ugotovi odstopanje od normale, ki se ga še ne opredeli za bolezensko stanje, zahteva pa pogostejše spremljanje stanja.

Kontrolni preventivni pregled opravi izbrani osebni zdravnik.

B) Namenski preventivni pregled za izvedbo cepljenja

Pregled se opravi:

- ob cepljenju, ki ne sovпада s preventivnimi pregledi,
- če so bile ob preventivnem pregledu ugotovljene začasne kontraindikacije in
- pri zamudnikih.

Pregled obsega:

- anamnezo in pregled zdravstvene dokumentacije,
- ugotavljanje morebitnih začasnih in trajnih kontraindikacij za cepljenje, vključno s pojasnilno dolžnostjo in izvedbo cepljenja, evidentiranje cepljenja skladno s predpisom, ki ureja potrdila, vodenje evidenc in zagotavljanje podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju.

C) Drugi namenski preventivni pregledi

Vzgoja za zdravje za študente

Vzgoja za zdravje zajema pripravo, načrtovanje, izvajanje in evalviranje zdravstveno-vzgojnih, skupinskih in individualnih dejavnosti za aktivno skrb za svoje zdravje, z namenom oblikovanja znanja, stališč in vedenjskih vzorcev za zdrav način življenja.

Dejavnosti so namenjene vsem študentom in zaposlenim na fakultetah (strokovnim delavcem).

Izvajalci vzgoje za zdravje so diplomirane medicinske sestre in drugi zdravstveni delavci in sodelavci, ki so del CKZ oziroma z njim sodelujejo (npr. zdravniki specialisti pediatrije). Dejavnosti lahko potekajo v sodelovanju s fakultetami, študentskimi domovi, ter društvi in organizacijami, v njihovih prostorih in v prostorih zdravstvenega doma, ali v lokalnih skupnostih.

Izvajalci vzgoje za zdravje vsako leto pripravijo načrt izvajanja dejavnosti v skladu s Programskimi smernicami Programa ZDAJ. Načrt vsebuje vsebino dejavnosti, pristope in ciljne skupine, katerim je dejavnost namenjena.

Vzgoja za zdravje lahko poteka v naslednjih oblikah:

- skupinske in individualne oblike dela za študente (učne delavnice, razgovori, svetovanja, predavanja, delo v skupini, praktično delo, demonstracije ipd.)
- druge oblike dela glede na možnosti izvajalcev vzgoje za zdravje in/ali potrebe ciljne populacije.

Obravnave za krepitev zdravja

Ob zaključku preventivnega pregleda zdravnik, ki izvaja preventivni pregled oziroma izbrani osebni zdravnik, študenta s povečanim tveganjem za razvoj bolezni usmeri v obravnave za krepitev zdravja v CKZ, ki obsegajo zdravstveno vzgojne delavnice ter individualna svetovanja za zagotavljanje strokovnih informacij, učenje veščin ter podporo in pomoč za dolgotrajno spremembo življenjskega sloga in za krepitev zdravja.«.

3. člen

Naslov in besedilo 3. in 4. poglavja točke II se črtata.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA**4. člen**

NIJZ imenuje vodjo Programa ZDAJ iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika najpozneje v treh mesecih od uveljavitve tega pravilnika.

NIJZ imenuje Programski svet Programa ZDAJ iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika najpozneje v štirih mesecih od uveljavitve tega pravilnika.

Minister, pristojen za zdravje, imenuje Usmerjevalni odbor Programa ZDAJ iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega pravilnika.

NIJZ imenuje delovne skupine Programa ZDAJ iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika najpozneje v štirih mesecih od uveljavitve tega pravilnika.

NIJZ imenuje regijske odgovorne zdravnike specialiste pediatrije Programa ZDAJ iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega pravilnika.

NIJZ imenuje imenovane zdravnike šol oziroma imenovane zdravnike za preventivno zdravstveno varstvo študentov iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika najpozneje v 12 mesecih od uveljavitve tega pravilnika.

NIJZ v sodelovanju z delovnimi skupinami Programa ZDAJ iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika pripravi Programske smernice Programa ZDAJ najpozneje v 12 mesecih od uveljavitve tega pravilnika in jih po potrditvi na Razširjenem strokovnem kolegiju za pediatrijo, Razširjenem strokovnem kolegiju za javno zdravje in Programskem svetu Programa ZDAJ posreduje v seznanitev Usmerjevalnemu odboru Programa ZDAJ.

Do sprejetja Programskih smernic Programa ZDAJ iz spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika se glede preventivnega zdravstvenega varstva novorojenčkov, otrok, mladostnikov in študentov uporabljajo določbe Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02, 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09, 17/15, 47/18, 57/18 in 57/18).

NIJZ v štirih mesecih od uveljavitve tega pravilnika imenuje posebno delovno skupino, sestavljeno iz predstavnikov vseh imenovanih delovnih skupin Programa ZDAJ, ki v dveh mesecih od imenovanja določi nabor podatkov, nastalih v okviru preventivnih zdravstvenih pregledov na primarni ravni (vključno z določitvijo šifrantov), ki jih izvajalci Programa ZDAJ posredujejo v Centralni register podatkov o pacientih (v nadaljnjem besedilu: CRPP) v skladu z zakonom, ki ureja zbirke podatkov s področja zdravstvenega varstva.

NIJZ vzpostavi tehnično možnost za sprejem podatkov iz preventivnih zdravstvenih pregledov in dostop izvajalcev Programa ZDAJ do teh podatkov oziroma do podatkov iz prejšnjega odstavka v CRPP najpozneje v treh mesecih potem, ko nabor podatkov potrdi Programski svet Programa ZDAJ.

Seznam športnih panog iz nove točke 2.d spremenjenega 2. poglavja točke II pravilnika, za katere je potreben pregled šolskega otroka s statusom registriranega športnika, pripravi Olimpijski komite Slovenije najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega pravilnika.

5. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-56/2019

Ljubljana, dne 8. aprila 2021

EVA 2019-2711-0041

Janez Poklukar

minister
za zdravje

1158. Sklep o podaljšanju statusa študentom višjih strokovnih šol in napredovanju v višji letnik

Na podlagi drugega odstavka 105. člena Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE) ministrica za izobraževanje, znanost in šport sprejme

S K L E P**o podaljšanju statusa študentom višjih strokovnih šol in napredovanju v višji letnik****1. člen**

(vsebina sklepa)

S tem sklepom se zaradi varovanja pravic in pravnih koristi študentov višjih strokovnih šol (v nadaljnjem besedilu: študent), ki jim v študijskem letu 2020/2021 zaradi izvajanja ukrepov za omejevanje in preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 ni bilo omogočeno opraviti praktičnega izobraževanja, določa možnost podaljšanja statusa v študijskem letu 2021/2022 in možnost napredovanja v višji letnik.

2. člen

(podaljšanje statusa)

Študentu, ki se izobražuje po višješolskih študijskih programih in v študijskem letu 2020/2021 zaradi izvajanja ukrepov za omejevanje in preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 ni mogel opraviti praktičnega izobraževanja, se lahko podaljša status za eno študijsko leto, če je opravil obveznosti v obsegu vsaj 30 kreditnih točk po evropskem prenosnem kreditnem sistemu (v nadaljnjem besedilu: ECTS).

3. člen

(napredovanje v višji letnik)

Študent, ki se izobražuje po višješolskih študijskih programih in v študijskem letu 2020/2021 zaradi izvajanja ukrepov za omejevanje in preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2 ni mogel opraviti praktičnega izobraževanja, lahko napreduje v višji letnik, če je opravil obveznosti v obsegu vsaj 40 kreditnih točk po ECTS.

4. člen

(postopek)

O podaljšanju statusa in o napredovanju v višji letnik odloči višja strokovna šola na podlagi utemeljene vloge študenta.

Če je študent opravil obveznosti v obsegu vsaj 40 kreditnih točk po ECTS, lahko poda vlogo za napredovanje v višji letnik ali vlogo za podaljšanje statusa.

5. člen

(praktično izobraževanje)

Študent mora neopravljeno praktično izobraževanje iz 2. ali 3. člena tega sklepa opraviti do zaključka študija.

KONČNA DOLOČBA

6. člen

(začetek veljavnosti)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-34/2021

Ljubljana, dne 23. marca 2021

EVA 2021-3330-0027

Prof. dr. Simona Kustec

ministrica

za izobraževanje, znanost in šport

1159. Sklep o določitvi rokov za opravljanje izpitov in drugih obveznosti za dijake zaključnih letnikov v šolskem letu 2020/2021

Na podlagi 5. točke prvega odstavka 105. člena Zakona o začasnih ukrepih za omilitvev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE) ministrice za izobraževanje, znanost in šport sprejme

S K L E P**o določitvi rokov za opravljanje izpitov in drugih obveznosti za dijake zaključnih letnikov v šolskem letu 2020/2021**

1. člen

(vsebina sklepa)

S tem sklepom se zaradi nemotenega izvajanja mature in omilitvev ter odpravo posledic COVID-19 v zvezi s pridobivanjem in zaključevanjem ocen določa dodatni rok za opravljanje dopolnilnega ali popravnega izpita za dijake zaključnih letnikov, omejitve pri opravljanju dopolnilnega ali popravnega izpita, rok za ugotavljanje izpolnjevanja pogoja za opravljanje mature in rok za objavo od mature.

2. člen

(izpitni roki)

(1) Ne glede na tretji odstavek 12. člena Pravilnika o šolskem koledarju v srednjih šolah (Uradni list RS, št. 30/18 in 9/20) dijak zaključnega letnika programov srednjega strokovnega izobraževanja, srednjega poklicno-tehniškega izobraževanja, gimnazij in dijak poklicnega ali maturitetnega tečaja opravlja izpit, s katerim popravlja oceno letnika, 24. in 25. maja 2021.

(2) Dijak iz prejšnjega odstavka lahko opravlja največ en izpit, in sicer dopolnilni ali popravni.

3. člen

(ugotavljanje izpolnjevanja pogojev)

Ne glede na prvi odstavek 33. člena Pravilnika o splošni maturi (Uradni list RS, št. 29/08 in 40/11, v nadaljnjem besedilu: Pravilnik o splošni maturi) in prvi odstavek 29. člena Pravilnika o poklicni maturi (Uradni list RS, št. 44/08, 9/09 in 40/11, v nadaljnjem besedilu: Pravilnik o poklicni maturi) dijak iz prvega odstavka 2. člena tega sklepa predloži ustrezno spričevalo šoli, kjer bo opravljal maturo, najkasneje dva dni pred začetkom izpitnega roka mature.

4. člen

(odjava od mature in posameznega izpita)

Ne glede na prvi in drugi odstavek 34. člena Pravilnika o splošni maturi ter prvi in drugi odstavek 30. člena Pravilnika o

poklicni maturi se lahko dijak iz prvega odstavka 2. člena tega sklepa pisno odjavi od mature ali od posameznega izpita mature najkasneje dva dni pred začetkom izpitnega roka na šoli, na kateri se je prijavil.

KONČNA DOLOČBA

5. člen

(začetek veljavnosti)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-45/2021

Ljubljana, dne 1. aprila 2021

EVA 2021-3330-0037

Prof. dr. Simona Kustec

ministrica

za izobraževanje, znanost in šport

1160. Sklep o prilagoditvah izvedbe zaključnega izpita v šolskem letu 2020/2021

Na podlagi 8. točke prvega odstavka in drugega odstavka 105. člena Zakona o začasnih ukrepih za omilitvev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE) ministrice za izobraževanje, znanost in šport sprejme

S K L E P**o prilagoditvah izvedbe zaključnega izpita v šolskem letu 2020/2021**

1. člen

(vsebina sklepa)

S tem sklepom se zaradi nemotenega izvajanja zaključnega izpita v šolskem letu 2020/2021 določajo prilagoditve glede imenovanja in sestave šolske izpitne komisije, izvedbe pisnega in ustnega dela zaključnega izpita iz slovenščine (italijanščine oziroma madžarščine) ter prilagoditev izpitnega kataloga glede izdelka oziroma storitve in zagovora.

2. člen

(sestava šolske komisije)

Ne glede na tretji odstavek 12. člena Pravilnika o zaključnem izpitu (Uradni list RS, št. 56/08, 50/10 in 23/11; v nadaljnjem besedilu: pravilnik) lahko šolsko izpitno komisijo za ustni izpit sestavlja najmanj predsednik in izpraševalec. Izpraševalec je učitelj, ki poučuje ta predmet. Izpraševalec lahko, zaradi odrejene karantene ali samoizolacije, sodeluje v šolski izpitni komisiji na daljavo. V tem primeru šolsko komisijo sestavljajo trije člani, od katerih mora tudi predsednik ali tretji član izpolnjevati pogoj za izpraševalca.

3. člen

(pisni in ustni izpit iz slovenščine (italijanščine oziroma madžarščine))

(1) Ne glede na drugi odstavek 13. člena pravilnika je pri pisnem izpitu prisoten najmanj en nadzorni učitelj, ki ne sme biti učitelj slovenščine (italijanščine oziroma madžarščine).

(2) Ne glede na drugi odstavek 14. člena pravilnika lahko izpraševalec pri ustnem izpitu iz slovenščine (italijanščine oziroma madžarščine) v soglasju s kandidatom določi drugo vprašanje kot je na izpitnem listku, ki ga je izbral kandidat, če presodi, da je vprašanje povezano z učno snovjo, standardi

in cilj iz predmetnega izpitnega kataloga, ki zaradi izvajanja izobraževanja na daljavo ni bilo predelano.

4. člen

(prilagoditev izpitnih katalogov za izdelek
oziroma storitev in zagovor)

Za zaključni izpit v šolskem letu 2020/2021 se uporabljajo prilagoditve izpitnih katalogov za izdelek oziroma storitev in zagovor, sprejete na podlagi Sklepa o uveljavljanju pravic in izvrševanju dolžnosti v zvezi z izvedbo zaključnega izpita v šolskem letu 2019/2020 (št. 6036-94/2020/1 z dne 15. maja 2020), objavljenega na spletni strani ministrstva, pristojnega za izobraževanje.

5. člen

(začetek veljavnosti)

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-47/2021
Ljubljana, dne 29. marca 2021
EVA 2021-3330-0039

Prof. dr. Simona Kustec
ministrica
za izobraževanje, znanost in šport

**1161. Odločba o prenehanju ustanove USTANOVA –
FUNDACIJA DOBRODELNI VENEC**

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na podlagi 3. člena in drugega odstavka 32. člena Zakona o ustanovah (Uradni list RS, št. 70/05 – uradno prečiščeno besedilo in 91/05 – popr.) v upravni zadevi prenehanja ustanove USTANOVA – FUNDACIJA DOBRODELNI VENEC, s sedežem Jarška cesta 10 B, 1000 Ljubljana, izdaja

ODLOČBO

1. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti izdaja soglasje k Sklepu o prenehanju ustanove USTANOVA – FUNDACIJA DOBRODELNI VENEC, s sedežem Jarška cesta 10 B, 1000 Ljubljana, ki ga je 3. marca 2021 sprejela uprava te ustanove.

2. V tem postopku stroški niso nastali.

Št. 01704-3/2007/14
Ljubljana, dne 7. aprila 2021
EVA 2021-2611-0029

Janez Cigler Kralj
minister
za delo, družino,
socialne zadeve in enake možnosti

USTAVNO SODIŠČE

1162. Odločba o razveljavitvi 52. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 v zvezi z 38. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu

Številka: U-I-480/20-17

Datum: 11. 3. 2021

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Danijela Rebolja, Maribor, na seji 11. marca 2021

o d l o č i l o :

1. Člen 52 Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 175/20) v zvezi z 38. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 75/16) se razveljavi.

2. Odločitev iz 1. točke izreka se izvrši tako, da Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu izpolnjevanje pogojev za ustanovitev visokošolskega zavoda iz prvega in drugega odstavka 14. člena Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 85/14, 75/16 in 65/17) pri obstoječih visokošolskih zavodih preveri pri prvem naslednjem podalšanju akreditacije visokošolskega zavoda po uveljavitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 75/16).

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Predlagatelj na podlagi petega odstavka 21.a člena Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo in 52/20 – v nadaljevanju ZRLI) vloga zahtevo za oceno ustavnosti 52. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (v nadaljevanju ZIUOPDVE). Pojasnjuje, da je bila z izpodbijano zakonsko določbo spremenjena prehodna določba 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (v nadaljevanju ZVis-K), ki je določala, da Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju NAKVIS) pri obstoječih visokošolskih zavodih preveri izpolnjevanje pogojev za ustanovitev visokošolskega zavoda iz prvega in drugega odstavka 14. člena Zakona o visokem šolstvu (v nadaljevanju ZVis), ki je bil spremenjen z ZVis-K, pri prvem naslednjem podalšanju akreditacije visokošolskega zavoda. Člen 52 ZIUOPDVE naj bi to zakonsko ureditev spremenil tako, da se izpolnjevanje novih strožjih pogojev preveri pri drugem naslednjem podalšanju akreditacije visokošolskega zavoda. Predlagatelj utemeljuje, da je do navedene spremembe prišlo brez utemeljitve in iz razlogov, ki niso povezani z omilitvijo posledic drugega vala epidemije COVID-19. Trdi, da je bilo z vključitvijo sporne spremembe zakonodaje v interventni zakon in sprejetjem Sklepa o nedopustnosti razpisa zakonodajnega referenduma o Zakonu o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 175/20 – v nadaljevanju Sklep) volivcem in volivkam onemogočeno, da bi za zakon, ki vsebuje sporno določbo, vložili pobudo ter kasneje zahtevo za razpis zakonodajnega referenduma. Predlagatelj zatrjuje kršitev drugega odstavka 3. člena, 44. člena in prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave.

2. Predlagatelj trdi, da mora biti za izključitev možnosti razpisa referenduma o zakonih iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave izpolnjen pogoj nujnosti, kar pomeni, da je sprejetje zakona potrebno za zagotovitev nujnih ukrepov, katerih delovanje je učinkovito in hitro ter katerih delovanje bi razpis in izvedba referenduma preprečevala.¹ Ker je pri teh zakonih izključeno predhodno sodno varstvo referenduma, naj bi 21.a člen ZRLI določil, da lahko naknadno ustavnosodno presojo zakona zahteva vsak volivec, z namenom, da ne bi zakonodajalec prekomerno uporabil instituta ustavne prepovedi referenduma in s tem posegel v pravico do referenduma. Predlagatelj se sklicuje na Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (EPA 1098-VIII) ter zatrjuje, da mora Državni zbor obstoj pogojev za uporabo prepovedi referenduma izkazati in utemeljiti z visoko stopnjo verjetnosti. Meni, da se mora prva alineja drugega odstavka 90. člena Ustave uporabljati ozko, izključno za zakone, katerih edina vsebina so ukrepi za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč, vsi ukrepi pa morajo biti dobro utemeljeni. Vključitev drugih zakonskih določb, ki niso tovrstni nujni ukrepi, je po mnenju predlagatelja zloraba omejitve pravice do referenduma in je zato lahko predmet zahteve za oceno ustavnosti zaradi kršitve prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave.

3. Spremembe postopka podalšanja akreditacije visokošolskega zavoda iz 52. člena ZIUOPDVE po mnenju predlagatelja niso utemeljene, še manj pa nujen ukrep, s katerim bi se odpravljale posledice naravne nesreče, med katere se v skladu z 8. členom Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 97/10 – v nadaljevanju ZVNDN) uvršča tudi drugi val epidemije COVID-19. Niti predlog zakona in obrazložitev k predlogu izpodbijane zakonske določbe niti obrazložitev Sklepa naj ne bi vsebovali utemeljitve nujnosti izpodbijanega ukrepa oziroma naj bi bila ta obrazložitev povsem prazna, brez utemeljitve, ki jo zahtevata Ustava in ZRLI. Pri utemeljevanju, da ne gre za nujen ukrep, se predlagatelj sklicuje tudi na mnenje, ki ga je v postopku sprejemanja ZIUOPDVE glede izpodbijane zakonske določbe podala Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, da zgolj s pavšalnim sklicevanjem na izredne razmere, ki so nastopile s pojavom širjenja nalezljive bolezni COVID-19, takšne sistemske spremembe ZVis ni mogoče v zadostni meri utemeljiti ter da je zato vprašljivo, ali takšna sprememba sploh spada v predlog zakona, ki ureja interventne ukrepe za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19. Predlagatelj navaja, da visokošolski zavodi za zakonske pogoje, ki jim morajo zadostiti, vedo že od novembra 2016, ter meni, da izpodbijanega ukrepa glede na trajanje trenutnih epidemioloških razmer v primerjavi s tem rokom ni mogoče v zadostni meri utemeljiti. Obenem naj bi izpodbijana določba v neenak položaj postavljala visokošolske zavode, ki so akreditacijo pridobili skladno s strožjimi pogoji, ter naj bi negativno vplivala na standarde in kvaliteto izobraževanja. Izpodbijani spremembi naj bi nasprotovali NAKVIS, ki pri pripravi spremembe postopka akreditacije visokošolskih zavodov ni sodelovala, ter Konfederacija sindikatov javnega sektorja in Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam, ki sta v postopku sprejemanja ZIUOPDVE obe predlagali črtanje izpodbijanega člena, na spornost določbe pa naj bi Državni zbor opozorili tudi nekateri nekdanji rektorji Univerze v Ljubljani in druge strokovne avtoritete na področju visokošolskega izobraževanja ter Študentska organizacija Slovenije. Predlagatelj trdi, da epidemija ne vpliva na postopke podaljševanja akreditacije visokošolskih zavodov ter da na Univerzi v Ljubljani in Univerzi v Mariboru postopek podaljševanja akreditacij kljub epidemiološkim razmeram poteka brez večjih posebnosti, z večjo uporabo modernih komunikacijskih sredstev. Meni, da izpodbijani

¹ Pri tem se predlagatelj sklicuje na Poročilo Ustavne komisije Državnega zbora o pripravi predloga ustavnega zakona o spremembah 90., 97. in 99. člena Ustave Republike Slovenije, EPA 620-VI (št. 001-02/12-16/) z dne 29. 3. 2012.

52. člen ZIUOPDVE rešuje z epidemijo nepovezane probleme nedoseganja pogojev za podaljšanje akreditacije enega, točno določenega visokošolskega zavoda ter se pri tem sklicuje na poročanje v medijih.

4. Po mnenju predlagatelja je odsotnost kakršnekoli obrazložitve nujnosti sprejetja zakona v sami obrazložitvi zakona, še toliko bolj v smislu nujnosti za zagotovitev ukrepov za odpravo posledic naravnih nesreč, jasen pokazatelj, da sprejetje 52. člena ZIUOPDVE ni nujno za zagotovitev ukrepov za odpravo posledic naravnih nesreč na način, kot to predvideva prva alineja drugega odstavka 90. člena Ustave. Izpodbijana zakonska določba pa naj bi bila tudi v neskladju z drugim odstavkom 3. člena in 44. členom Ustave. Predlagatelj zato Ustavnemu sodišču predlaga, naj do končne odločitve zadrži izvrševanje 52. člena ZIUOPDVE, zadevo obravnava absolutno prednostno ter 52. člen ZIUOPDVE razveljavi.

5. Državni zbor je odgovoril na zahtevo. Pojasnjuje, da so bila v postopku sprejemanja izpodbijane zakonske določbe izražena različna mnenja o skladnosti zakona z Ustavo. Povzema mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora in njeno stališče, na katero se sklicuje predlagatelj, ter utemeljitev Vlade v predlogu Sklepa, da je ZIUOPDVE dodatni in nujni začasni ukrep, s katerim bo omogočena takojšnja in učinkovita zagotovitev omilitve in odprave posledic epidemije tako za prebivalstvo kot za gospodarstvo. Pojasnjuje, da so poslanci ob obravnavi predloga ZIUOPDVE na 47. izredni seji 25. 11. 2020 navajali argumente v prid in proti izpodbijanemu 52. členu ZIUOPDVE. Poslanci nekaterih koalicijskih skupin naj bi predstavili stališče, da ZIUOPDVE prinaša mnogo dobrih rešitev, tudi za 14 fakultet, saj je COVID-19 zavrl normalno življenje, problem pa nastaja tudi pri visokih šolah in fakultetah, ki bi morale v teh letih še dopolniti programe, saj gre za sistem in proces, ki nista enostavna. Poudarili naj bi, da se izpodbijana določba nanaša na več fakultet, med drugim na Fakulteto za fizioterapijo, ki je izjemnega pomena, saj gre za deficitaren študij, ter izrazili kritiko nasprotovanja temu, da se prek izobraževalnih institucij ustvarja pluralna družba. Po mnenju teh poslancev naj bi ne bilo neustrezno, če se člen v ZIUOPDVE nanaša na proces akreditacije. Poslanci opozicijskih poslanskih skupin naj bi nasprotno oporekali tej zakonski določbi, saj naj bi šlo za nepotrebno vsebino zakona, ki naj ne bi imela nobene zveze z odzivom na epidemijo, temveč naj bi se nanašala na pogoje delovanja zasebne univerze, ki ji do sedaj ni uspelo urediti akreditacij, na ta način pa bo kljub temu, da pogojev ne izpolnjuje, prejemala javni denar. Zavzeli naj bi stališče, da je podeljevanje akreditacij visokošolskim zavodom, za kar je pristojna NAKVIS, namenjeno temu, da se oceni, ali imajo študentje, ki na določeni univerzi študirajo, program in pogoje, da bodo, ko bodo doštudirali, imeli kvalitetno izobrazbo, da se bodo lahko zaposlili in bodo kvaliteten kader, ter dodali, da trenutno kljub epidemiji akreditacija na dveh največjih univerzah, ljubljanski in mariborski, poteka. Državni zbor nadalje pojasnjuje, da je bil Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino seznanjen s tem, da NAKVIS nasprotuje reševanju sistemskih problemov z zakonom, ki je izredne narave. Tudi rektorji treh največjih univerz naj bi v pismu rektorske konference zapisali, da izpodbijani ukrep z ničimer ne rešuje aktualnih problemov, povezanih z epidemijo, trajno pa posega v krovno sistemsko zakonodajo na področju visokega šolstva tudi za obdobje po krizi in v ničemer ne prispeva k dvigu kakovosti visokega šolstva. Državni zbor navaja, da je ZIUOPDVE sprejel skupaj s Sklepom, saj so prevladali argumenti, da gre za zakon o nujnih ukrepih za odpravo posledic naravnih nesreč iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave. Zato Državni zbor meni, da je zahteva za oceno ustavnosti ZIUOPDVE neutemeljena.

6. O zahtevi je podala mnenje Vlada, ki meni, da niso podane procesne predpostavke za obravnavo zahteve. Vlada trdi, da volivec kot privilegirani predlagatelj, ki vlaga zahtevo za oceno ustavnosti, nastopa *de iure imperii*, ki mu je v interesu, da izvrševanje oblasti ob sprejemanju nujnih ukrepov za zago-

tovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč poteka čim bolj učinkovito in hitro. Vlada meni, da je glede na to vložitev zahteve po petem odstavku 21.a člena ZRLI predvidena le v primerih, kadar bi Državni zbor kljub sprejetju ugotovitvenega sklepa o nedopustnosti referendumu slednjega vseeno razpisal in tako nedopustno podaljšal postopek sprejemanja nujnih zakonodajnih ukrepov, ni pa dopustna v primerih, ko Državni zbor zakonodajnega referendumu ne razpiše, saj v tem primeru ne gre za kršitev drugega odstavka 90. člena Ustave, temveč za spoštovanje te ustavne določbe. Drugačna razlaga razširitve kroga privilegiranih legitimiranih oseb za vložitev zahteve bi po mnenju Vlade pomenila, da bi glas enega samega volivca preglasil glasove večine poslancev Državnega zbora, ki so sprejeli sklep, da gre za zakon o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč. To po mnenju Vlade očitno ne zadošči načelu sorazmernosti ter sistemu zavor in ravnovesij, niti to ni bil namen zakonodajalca pri spreminjanju 90. člena Ustave in pri spreminjanju ZRLI.

7. Vlada trdi, da niso izpolnjene procesne predpostavke iz 24.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12 in 23/20 – v nadaljevanju ZUstS) za vsebinsko obravnavo zahteve, saj naj očitane protiustavnosti predpisa ne bi bilo mogoče utemeljiti zgolj s trditvijo, da je predpis protiustaven, temveč bi moral predlagatelj navesti, s katero določbo Ustave naj bi bil predpis v neskladju in razloge za tak očitek, zahteve pa naj tudi ne bi bilo mogoče utemeljiti z navedbami o protiustavnem oziroma nezakonitem ravnanju posameznih subjektov. Obravnavana zahteva po mnenju Vlade ne vsebuje nobene pravno upoštevne trditve v skladu z izhodišči ustavne spora, ki se ga poslužuje predlagatelj. Vlada pri tem trdi, da kršitve prvega odstavka 90. člena Ustave, ker Državni zbor 40.000 volivcem ni omogočil uveljaviti njihovih pravic zahtevati razpis referendumu zoper zakon, ki ne ureja nujnih ukrepov za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč, ni mogoče uveljavljati na podlagi petega odstavka 21.a člena ZRLI, temveč ob izpolnjevanju procesnih predpostavk za vložitev običajne pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona v skladu z ZUstS, za kar pa v obravnavani zadevi ne gre. Ustavnemu sodišču predlaga, naj zahtevo zavrne, oziroma prednostno, naj pobudo kot očitno neutemeljeno zavrne.

8. Predlagatelj se je izjavil o odgovoru Državnega zbora in mnenju Vlade. Državnemu zboru očita, da v svojem odgovoru ne odgovarja na dejstva in argumente, ki dokazujejo protiustavnost 52. člena ZIUOPDVE, temveč zgolj povzema različna mnenja o ustavni skladnosti zakona, ki so bila podana v postopku njegovega sprejemanja, ter zgolj iz dejstva, da je koalicijska večina v Državnem zboru sprejela ZIUOPDVE in Sklep, izpelje, da je zahteva za oceno ustavnosti neutemeljena. Predlagatelj temu stališču nasprotuje in trdi, da je tudi nevarno za demokratično ureditev, saj se možnost pravice do referendumu omeji zgolj z mnenjem večine v Državnem zboru. Zatrjuje, da je trditev Državnega zbora, da iz dejstva, da sta bila ZIUOPDVE in Sklep sprejeta, izhaja, da »so prevladali argumenti«, nevzdržna, ter meni, da to izhaja tudi iz povzetka mnenj, izraženih v zakonodajnem postopku, ki jih v odgovoru navaja Državni zbor, do katerih se predlagatelj tudi ponovno opredeljuje.

9. Vladi predlagatelj oporeka, da popolnoma napačno razlaga ustavnopravno ureditev in pravico volivca do sodnega varstva, ter utemeljuje nasprotno razlago. Trdi, da Vlada v odgovoru ni z ničimer utemeljila, da 52. člen ZIUOPDVE spada med nujne ukrepe iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave. Predlagatelj vztraja, da pomeni vključitev zakonske določbe, ki ni nujen ukrep za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč, v zakon, katerega večinska vsebina so tovrstni ukrepi, nedopusten in nesorazmeren poseg v pravico vseh državljanov do referendumu, v neposredno oblast ljudstva in neposredno sodelovanje državljanov pri upravljanju javnih zadev.

10. Ustavno sodišče je s sklepom št. U-I-480/20 z dne 18. 1. 2021 (Uradni list RS, št. 13/21) na podlagi 39. člena ZUstS do končne odločitve Ustavnega sodišča zadržalo izvrševanje izpodbijanega 52. člena ZIUOPDVE v zvezi z 38. členom ZVis-K, ki ga izpodbijana zakonska določba spreminja. Določilo je tudi način izvršitve odločitve o začasnem zadržanju izvrševanja izpodbijane zakonske določbe, tako da se do končne odločitve Ustavnega sodišča prekinejo postopki za podaljšanje akreditacij visokošolskim zavodom po 51. členu in ne vodijo postopki izredne evalvacije visokošolskih zavodov po 51. členu ZVis.

B. – I.

11. Po Ustavi ima v Republiki Sloveniji oblast ljudstvo, ki jo uresničuje neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti (drugi odstavek 3. člena Ustave). Oblast se neposredno izvršuje v znanih oblikah t. i. neposredne demokracije, med katere spada tudi zakonodajni referendum. Z vidika delovanja državne oblasti pomeni zakonodajni referendum način sodelovanja ljudstva pri sprejemanju zakonov kot najpomembnejših pravnih in političnih odločitev, ki so sicer v pristojnosti predstavniškega telesa.²

12. Zakonodajni referendum ureja Ustava v 90. členu. Predvideva ga kot naknadni zavrnitveni referendum o uveljavitvi zakona, ki ga je Državni zbor že sprejel. V zvezi z izvrševanjem referenduma državljanom (volivcem) zagotavlja dve pravici: najprej pravico 40.000 volivcev, da zahtevajo razpis referenduma (prvi odstavek 90. člena Ustave), nato pa še pravico glasovati na referendumu (tretji odstavek 90. člena Ustave). Podrobnejšo ureditev načina izvrševanja zakonodajnega referenduma Ustava prepušča zakonski ureditvi (peti odstavek 90. člena).³ Do uskladitve z novo ustavno ureditvijo⁴ referenduma se je takrat veljavni 21. člen Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZRLI/07) v skladu z drugim odstavkom II. razdelka UZ90, 97, 99 smiselno uporabljal tako, da je Ustavno sodišče odločilo o sporu med predlagateljem referenduma in Državnim zborom, ki je zavrnil razpis referenduma o zakonu. Aprila 2020 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvi Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 52/20 – ZRLI-E), ki je na novo uredil postopek odločanja o nedopustnosti zakonodajnega referenduma s spremenbo 21. člena ZRLI/07 in dodanim novim 21.a členom. Veljavni ZRLI torej ureja dva različna postopka odločanja Državnega zbora o nedopustnosti referenduma in prav tako dva različna postopka ustavnosodne kontrole te odločitve. Člen 21 ZRLI ureja postopek glede zakonov iz druge do četrte alineje drugega odstavka 90. člena Ustave, 21.a člen ZRLI pa postopek glede zakonov iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave.

13. Pristojnosti Ustavnega sodišča so v temelju urejene v 160. členu Ustave. V enajsti alineji prvega odstavka 160. člena Ustave omogoča, da se Ustavnemu sodišču dodatne pristojnosti določijo tudi z zakoni. Tak poseben pristojnosti, ki sta namenjeni varstvu zakonodajnega referenduma, sta urejeni v 21. in 21.a členu ZRLI, ki v zvezi s tem urejata tudi posebna, vendar različna postopka.⁵ Drugače kot v postopku

po 21. členu ZRLI Ustavno sodišče v postopku po 21.a členu ZRLI to svojo posebno pristojnost ustavnosodnega varstva referenduma izvršuje, kot izrecno določa zakonsko besedilo, v postopku za oceno ustavnosti zakona, kar je sicer običajna pristojnost Ustavnega sodišča (prva alineja prvega odstavka 160. člena Ustave). V postopku presoje skladnosti zakona z Ustavo Ustavno sodišče ne presoja le tega, ali so zakoni po vsebini skladni z Ustavo, temveč tudi, ali so bili sprejeti po ustavnoskladnem postopku.⁶ V okviru te presoje Ustavno sodišče skrbi tudi za varstvo ustavne pravice do referenduma, vključno s pravico 40.000 volivcev zahtevati razpis referenduma.⁷ Če bi državni organi, vključeni v referendumski postopek, s svojimi akti ali ravnanjem kršili ustavna pravila referendumskega postopka in s tem preprečili izvedbo referenduma, bi bil zakon, o katerem bi sicer moral biti izveden referendum, sprejet po protiuustavnem postopku.⁸ Posebnost postopka po 21.a členu ZRLI je v tem, da je presoja Ustavnega sodišča omejena le na vprašanje, ali odločitev Državnega zbora, da referendum ni dopustno razpisati, pomeni kršitev prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave. Ta presoja je sicer vsebinske narave, ker mora Ustavno sodišče presoditi, ali gre za zakon o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč. Vendar če bi Ustavno sodišče ugotovilo, da ne gre za tak zakon, bi to pomenilo, da je bil postopek sprejemanja zakona v neskladju z Ustavo, saj bi Državni zbor kršil ustavno pravilo o tem, kdaj ni dopustno razpisati referenduma.

14. Kršitev pravil referendumskega postopka se ne razteza nujno na zakon kot celoto, četudi je v skladu z veljavno zakonsko ureditvijo zakonodajni referendum mogoče razpisati

duma ni dopustno razpisati, in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Pobudnik lahko v petnajstih dneh od objave tega sklepa zahteva, naj Ustavno sodišče preizkusi njegovo ustavnost. Pobudnik lahko zahtevo umakne do odločitve Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče odloči o zahtevi v tridesetih dneh. Če je zoper sklep Državnega zbora na Ustavno sodišče vložena zahteva za oceno ustavnosti, Državni zbor zakona ne pošlje v razglasitev do objave odločitve Ustavnega sodišča v Uradnem listu Republike Slovenije, da sklep Državnega zbora ni v neskladju z Ustavo, oziroma do seznanitve, da je zahteva umaknjena. Če Ustavno sodišče ugotovi, da je sklep Državnega zbora v neskladju z Ustavo, ga razveljavi. Sklep Državnega zbora o nedopustnosti referenduma zadrži zbiranje podpisov volivcev za podporo zahtevi za razpis referenduma in potek roka za njihovo zbiranje. Zbiranje podpisov se v primeru odločitve Ustavnega sodišča, da je sklep Državnega zbora v neskladju z Ustavo, nadaljuje naslednji dan po objavi odločbe Ustavnega sodišča v Uradnem listu Republike Slovenije, kar se objavi na spletni strani Državnega zbora.

⁶ Tudi tretji odstavek 21. člena ZUstS določa, da pri odločanju o ustavnosti in zakonitosti predpisov Ustavno sodišče odloča tudi o ustavnosti in zakonitosti postopkov, po katerih so bili ti predpisi sprejeti. Ustavno sodišče je že v odločbi št. U-I-197/97 z dne 21. 5. 1998 (OdlUS VII, 93) navedlo, da zakonske določbe niso protiustavne samo, kadar je njihova vsebina v neskladju z Ustavo, ampak so lahko protiustavne tudi zaradi kršitev ustavnih pravil zakonodajnega postopka. V postopku pred Ustavnim sodiščem je torej potem, ko je bil zakon že sprejet in je začel veljati, mogoče izpodbijati samo vsebino zakona ali samo postopek, po katerem je bil zakon sprejet, ali oboje hkrati (glej npr. odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-119/95 z dne 12. 10. 1995, Uradni list RS, št. 64/95, in OdlUS IV, 98, in št. U-I-246/97 z dne 15. 10. 1997, Uradni list RS, št. 65/97, in OdlUS VI, 127).

⁷ Referendumski postopek je del zakonodajnega postopka v širšem smislu. V ožjem smislu zakonodajni postopek tako pomeni postopek sprejemanja zakona v Državnem zboru, v širšem smislu pa vključuje tudi zakonodajno iniciativo (88. člen Ustave), suspenzivni veto Državnega sveta (drugi odstavek 91. člena Ustave), zakonodajni referendum (90. člen Ustave), razglasitev zakona (prvi odstavek 91. člena in druga alineja prvega odstavka 107. člena Ustave) ter objavo zakona v Uradnem listu Republike Slovenije (154. člen Ustave).

⁸ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-54/09 z dne 14. 4. 2011 (Uradni list RS, št. 34/11).

² Povzeto po I. Kaučič v: I. Kaučič (ur.), Zakonodajni referendum, Inštitut za primerjalno pravo, GV Založba, Ljubljana 2010, str. 21.

³ Peti odstavek 90. člena Ustave določa, da se referendum ureja z zakonom, ki ga sprejme Državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev.

⁴ Ustavna ureditev zakonodajnega referenduma je bila spremenjena z Ustavnim zakonom o spremembah 90., 97. in 99. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 47/13 – v nadaljevanju UZ90, 97, 99).

⁵ Člen 21 ZRLI ureja postopek glede zakonov iz druge do četrte alineje drugega odstavka 90. člena Ustave. Na podlagi te zakonske določbe Državni zbor v štirinajstih dneh po vložitvi referendumske pobude sprejme sklep, s katerim ugotovi, da referen-

le o celotnem besedilu zakona.⁹ Do kršitve pravil referendumskega postopka, s katero bi zakonodajalec posegel v ustavno zagotovljeno pravico zahtevati razpis referenduma, lahko pride tudi v primeru, ko zakonodajalec v zakon, ki sicer ne more biti predmet referenduma, vključi določbe, glede katerih referendumsko odločanje po prvi alineji drugega odstavka 90. člena Ustave ni izključeno.¹⁰ V tem primeru bi bila kršitev prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave podana le glede tistih zakonskih določb, ki po vsebini ne predstavljajo zakonske podlage za nujne ukrepe za zagotovitev obrambe države, varnosti oziroma odprave posledic naravnih nesreč.

15. Po izrecni zakonski določbi se postopek pred Ustavnim sodiščem po 21.a členu ZRLI lahko začne na zahtevo vsakega volivca in v roku petnajstih dni od uveljavitve zakona.¹¹ Gre za posebna postopkovna pravila, ki so *lex specialis* v razmerju do splošne ureditve postopka presoje ustavnosti zakona v ZUstS. ZRLI pa ne ureja posebej pooblastil Ustavnega sodišča glede končne odločitve o ustavnosti zakona (t. i. tehnike odločanja), kar pomeni, da tudi glede tega veljajo pravila, ki jih predvidevata Ustava in ZUstS oziroma jih je Ustavno sodišče razvilo v ustavnosodni presoji.

16. Navedena izhodišča omogočajo, da Ustavno sodišče tudi v postopku po 21.a členu ZRLI, enako kot v postopku ocene ustavnosti zakona po splošnih pravilih ZUstS, oceni ustavnost posameznih izpodbijanih zakonskih določb in ne nujno zakona kot celote. Če predlagatelj v zahtevi zatrjuje, da zakon vsebuje le nekatere določbe, o katerih bi morali volivci imeti pravico zahtevati razpis referenduma,¹² Ustavno sodišče presojo, ali gre za zakon o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč, ustrezno omeji, upoštevajoč pri tem tudi, da v skladu s 30. členom ZUstS ni vezano na predlog iz zahteve, temveč lahko oceni tudi ustavnost in zakonitost drugih določb istega ali drugega predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, katerih ocena ustavnosti ali zakonitosti ni bila predlagana, če so te določbe v medsebojni zvezi ali če je to nujno za rešitev zadeve.

17. Državni zbor je na izredni seji 25. 11. 2020 po nujnem postopku sprejel ZIUOPDVE, nato pa je 27. 11. 2020 na podlagi prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave sprejel še Sklep. Istega dne je bil ZIUOPDVE skupaj s Sklepom objavljen v Uradnem listu, veljati pa je začel naslednji dan po objavi, 28. 11. 2020. Predlagatelj kot volivec vlaga zahtevo za oceno ustavnosti 52. člena ZIUOPDVE, v kateri trdi, da izpodbija navedeno zakonsko določbo, ker naj ne bi šlo za nujni ukrep za odpravo posledic naravne nesreče, drugega vala epide-

mije nalezljive bolezni COVID-19. Trdi, da je bila z vključitvijo izpodbijane zakonske določbe v interventni zakon in sprejetjem Sklepa volivcem onemogočena vložitev zahteve za razpis zakonodajnega referenduma o izpodbijani spremembi ZVis. Glede na navedeno so predpostavke za vložitev zahteve iz petega odstavka 21.a člena ZRLI izpolnjene, kolikor predlagatelj zatrjuje kršitev prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave.

18. Ustavno sodišče je zato obseg presoje omejilo in ustavnost 52. člena ZIUOPDVE ocenilo le z vidika skladnosti te zakonske določbe s prvo alinejo drugega odstavka 90. člena Ustave.

B. – II.

19. Drugi odstavek 90. člena Ustave določa primere nedopustnosti zakonodajnega referenduma, in sicer referendum ni dopustno razpisati:

- o zakonih o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč,
- o zakonih o davkih, carinah in drugih obveznih dajatah ter o zakonu, ki se sprejema za izvrševanje državnega proračuna,
- o zakonih o ratifikaciji mednarodnih pogodb,
- o zakonih, ki odpravljajo protiuustavnost na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ali drugo protiuustavnost.

20. Ustavno sodišče je že sprejelo stališče, da je ustavodajalec vnaprej izključil referendum o zakonih, navedenih v drugem odstavku 90. člena Ustave.¹³ V teh primerih sploh ni mogoče govoriti o pravici zahtevati referendum.¹⁴ To pomeni, da Ustavno sodišče pri presoji odločitve Državnega zbora, da je referendum nedopusten, ne opravi tehtanja med prizadetimi ustavnimi vrednotami (na eni strani pravico do referendumu in na drugi strani drugimi ustavnimi vrednotami, ki jih varujejo zakoni, o katerih je referendum izključen), temveč v okviru pravnega silogizma in ob upoštevanju vseh okoliščin primera oceni, ali gre v konkretnem primeru za zakon iz drugega odstavka 90. člena Ustave.

21. Zakonodajalec je z ZIUOPDVE spremenil in dopolnil določbe devetih različnih zakonov, določil odstop od določb 27 različnih zakonov ter določil začasne ukrepe za omilitev in odpravo posledic COVID-19 na področju gospodarstva, vzgoje in izobraževanja, visokega šolstva, raziskovalne dejavnosti in športa, organizacije skupščin in zborov članstva, kmetijstva, gozdarstva in prehrane, javnega sektorja, zaščite, reševanja in pomoči ter okolja (1. člen ZIUOPDVE). Iz prvega odstavka 1. člena ZIUOPDVE izhaja, da je bil namen zakonodajalca za spremembo posameznih zakonov, med njimi tudi ZVis-K, omilitev posledic drugega vala epidemije nalezljive bolezni COVID-19. Državni zbor je nedopustnost referenduma o ZIUOPDVE utemeljil s tem, da gre za zakon iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave, ter se pri tem oprl na 2. točko 8. člena ZVNDN, ki med naravne nesreče uvršča tudi množični pojav nalezljive človeške bolezni. Glede na navedeno mora Ustavno sodišče odgovoriti na vprašanje, ali izpodbijani 52. člen ZIUOPDVE pomeni zakonsko podlago za nujne ukrepe za odpravo posledic naravne nesreče, ki upravičuje izključitev referenduma.

22. Ustavno sodišče je v dosedanji presoji besedilo prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave, v delu, ki določa, da gre za zakon »za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč«, razlagalo tako, da je ta pogoj izpolnjen, če gre za zakon, sprejet na enem od v Ustavi navedenih treh področij.¹⁵

¹³ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-II-1/15 z dne 28. 9. 2015 (Uradni list RS, št. 80/15, in OdlUS XXI, 5), 49. točka obrazložitve.

¹⁴ Glede četrte alineje drugega odstavka 90. člena Ustave je Ustavno sodišče sprejelo stališče, da ima Državni zbor celo dolžnost preprečiti referendum (prav tam).

¹⁵ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-II-2/15 z dne 3. 12. 2015 (Uradni list RS, št. 98/15, in OdlUS XXI, 8), 15. in 16. točka obrazložitve. V tej odločbi je sicer šlo za ukrepe na področju varnosti, vendar mora smiselno enako veljati za področji obrambe in odprave posledic naravnih nesreč.

⁹ Člen 9 ZRLI določa, da na zakonodajnem referendumu volivci odločajo o potrditvi zakona, ki ga je sprejel Državni zbor. Prim. tudi odločbo Ustavnega sodišča št. U-II-1/09 z dne 5. 5. 2009 (Uradni list RS, št. 35/09, in OdlUS XVIII, 20), 6. točka obrazložitve, v kateri je Ustavno sodišče pozvalo zakonodajalca, naj prouči, ali ureditev referenduma omogoča učinkovito uresničevanje človekove pravice do referenduma iz prvega odstavka 90. člena v zvezi s 44. členom Ustave.

¹⁰ O tem, kdaj kršitev drugega odstavka 90. člena Ustave pomeni tudi zlorabo zakonodajne oblasti, glej B. Žuber, Ustavnosodni nadzor zakonodajnega referenduma, Lexpera, GV Založba, Ljubljana 2018, str. 43–49. Kršitev prve alineje drugega odstavka 90. člena bi bila podana tudi v obratnem primeru, ko bi v zakon, ki sicer je lahko predmet referendumskega odločanja, zakonodajalec vključil določbe, ki bi morale biti v skladu s prvo alinejo drugega odstavka 90. člena Ustave izvzete iz referendumskega odločanja, in bi bil referendum o zakonu izveden, vendar pa v takem primeru ne bi šlo za kršitev pravice zahtevati razpis referenduma, varstvu katere je namenjen postopek po 21.a členu ZRLI.

¹¹ Peti odstavek 21.a člena ZRLI določa: »Zahtevo za oceno ustavnosti zakona zaradi kršitve drugega odstavka 90. člena Ustave Republike Slovenije lahko v petnajstih dneh od uveljavitve zakona iz prvega odstavka tega člena vložijo le vsak volivec. Ustavno sodišče o zahtevi odloči v tridesetih dneh.«

¹² Prvi odstavek 24.b člena ZUstS med drugim določa, da mora zahteva vsebovati navedbo členov predpisa, ki se z zahtevo izpodbijajo, ter navedbo razlogov neskladnosti z Ustavo.

23. Ustava glede pojma odprave posledic naravnih nesreč nima posebnih določb, ki bi ga opredeljevale,¹⁶ niti njegove vsebine še ni razložilo Ustavno sodišče v dosednji ustavnosodni presoji.¹⁷ Pri razlagi pojma odprave posledic naravnih nesreč si tudi ni mogoče pomagati z ustavodajnim gradivom pri sprejemanju UZ90, 97, 99, saj se je ustavodajalec v tem gradivu ukvarjal le z vprašanjem, kdaj so zakonski ukrepi za zagotovitev vrednot iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave nujni, ne pa tudi s tem, kako je treba razumeti vsebino teh ustavnih pojmov.

24. V običajni rabi besedna zveza »naravna nesreča«¹⁸ označuje običajno nenadne naravne pojave in procese, ki močno prizadenejo družbo in ji povzročijo škodo za življenje, zdravje ali premoženje njenih posameznikov. Kot strokovni termin »naravna nesreča« nima poenotene rabe, temveč je vsebina pojma v posamezni vedi odvisna tudi od ključnih paradig in metodologije znanstvene stroke, ki ga uporablja. Stroka pojem označuje kot izrazito antropocentričen, saj z njim opredeljujemo naravne pojave šele tedaj, ko so z njimi prizadeti človek ali njegove dobrine.¹⁹ Opredelilni značilnosti naravnih nesreč sta torej to, da (1) imajo izvor v naravi ter (2) prizadenejo družbo in povzročijo škodo za življenje, zdravje ali premoženje ljudi. Pojem odprave posledic naravnih nesreč iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave je v tem okviru treba razumeti zlasti kot prizadevanje za odpravo oziroma omilitve negativnih posledic, ki jih je povzročila naravna nesreča.

25. Osrednje vprašanje pri razlagi prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave je, kako razumeti pojem nujnosti. V prvi alineji drugega odstavka 90. člena Ustave ne predvideva »nujnosti zakona«, temveč »nujnost ukrepov«. Gre torej za oceno, ali zakon, o katerem ni dopusten referendum, predvideva določene nujne ukrepe oziroma tvori zakonsko podlago za njihovo sprejetje in izvajanje.²⁰ Nujnost je torej vezana na ukrepe in ne na zakon, kar predvsem pomeni, da je treba nujnost ukrepov ugotavljati z vsebinskega vidika, torej glede na to, ali so ukrepi po vsebini potrebni za zagotovitev ustavnih vrednot iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave.

26. Iz obrazložitve Predloga za začetek postopka za spremembo Ustave Republike Slovenije z osnutkom Ustavnega zakona o spremembah Ustave Republike Slovenije (EPA 620-VI) z dne 13. 9. 2012 sicer izhaja,²¹ da se je ustavodajalec

pri oblikovanju izjeme glede dopustnosti zakonodajnega referenduma iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave zgledoval po vsebinskih razlogih za nujen zakonodajni postopek, kot jih določa Poslovnik Državnega zbora.²² Te razloge je v pretežnem delu vključil v Ustavo kot vsebinske razloge za izključitev referenduma. Glede na ustavno besedilo pa ti vsebinski razlogi, sedaj ko so postali ustavna materija, niso več povezani z vprašanjem, po katerem zakonodajnem postopku mora biti sprejet zakon, o katerem ni dopustno razpisati referenduma. Če bi bilo odločilno, da se nujnost ukrepov izkazuje že z dejstvom, da je bil zakon sprejet po nujnem zakonodajnem postopku, bi se nujni postopek za sprejetje zakonov v praksi lahko zlorabljal za izključitev referenduma.²³ Tudi če je zakon sprejet po nujnem postopku, Ustava za izključitev referenduma zahteva, da so predvideni ukrepi po vsebini nujni za odpravo posledic naravnih nesreč. Ne glede na naravo zakonodajnega postopka je treba torej ustavni pojem nujnosti razlagati vsebinsko in ustavnopravno avtonomno (ne glede na poslovniško ureditev zakonodajnih postopkov).

27. V skladu z običajno rabo besede »nujno«²⁴ je treba pojem nujnih ukrepov za odpravo posledic naravne nesreče na splošno razumeti kot ukrepe, ki se ob nastanku naravne nesreče ne smejo opustiti ali odložiti, oziroma kot ukrepe, brez katerih odprave posledic naravne nesreče ni mogoče zagotoviti. Iz ustavodajnega gradiva ob sprejemanju UZ90, 97, 99 izhaja, da ustavna omejitev zakonodajnega referenduma ne pomeni, da referendum ne bi bilo dopustno razpisati o vseh zakonih, ki urejajo ta področja, temveč le o zakonih, ki se sprejemajo zaradi nujnih ukrepov na teh področjih.²⁵ Ustavodajno gradivo še navaja, da je nujnost ukrepov povezana z njihovo

formalni in vsebinski razlogi, da Ustava, tudi v skladu s tretjim odstavkom 15. člena, možnost referenduma o zakonih, predvidenih v drugi alineji drugega odstavka spremenjenega 90. člena, izključuje. Tudi namen in pomen sprejemanja prej navedenih zakonov po nujnem postopku, kot ga določa in ureja Poslovnik Državnega zbora, bi bil v primeru referendumskega odločanja o takih zakonih v bistvu omejen oziroma skorajda izničen do te mere, da bi sprejemanje tovrstnih zakonov po nujnem postopku izgubilo svoj namen in učinek, če bi se temu dodala tudi možnost referendumske potrditve oziroma zavrnitve zakona.«

²² Prvi odstavek 143. člena Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20 – PoDZ-1) določa, da lahko Vlada predlaga sprejetje zakona po nujnem postopku, kadar je to nujno zaradi interesov varnosti ali obrambe države ali zaradi odprave posledic naravnih nesreč ali zato, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

²³ I. Kaučič, Ustavne omejitve in prepovedi zakonodajnega referenduma, Zbornik znanstvenih razprav, št. 1, let. 74 (2014), str. 69. Na to je opozorilo tudi Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-47/94 z dne 19. 1. 1995 (Uradni list RS, št. 13/95, in OdlUS IV, 4) ob presoji 10. člena takrat veljavnega Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 15/94), ki je določal tri vrste zakonov, o katerih referendum ni bil dopusten. Ustavno sodišče je izpodbijalo določbo razveljavilo tudi glede zakonov, ki se sprejemajo po hitrem postopku, kadar to zahtevajo izredne potrebe države, interesi obrambe ali naravne nesreče. Ugotovilo je, da taka določba ne izključuje možnosti, da bi lahko prišlo do zlorabe, ki bi povzročila avtomatično izključitev referenduma o vsakem zakonu, sprejetem po hitrem postopku, ki bi se nanašal na kakršnokoli izredno potrebo države, na kakršnokoli interes obrambe države ali kakršnokoli naravno nesrečo (deveti odstavek 2. točke obrazložitve). Ureditev, po kateri referendum ne bi bil dopusten o vseh zakonih, ki se sprejemajo po hitrem (nujnem) postopku, je na primer predvideval predlog za spremembo 90. člena Ustave iz leta 2001 (tako I. Kaučič, nav. delo, 2014, str. 69).

²⁴ Pridevnik nujen je v SSKJ opredeljen kot tisti, (1) ki se brez nezaželenih, neprijetnih posledic ne da, ne sme opustiti, odložiti, (2) ki se mu glede na objektivne okoliščine, zakonitosti ne da izogniti, (3) brez katerega določenega dela, dejavnosti ni mogoče zadovoljivo opravljati.

²⁵ Glej Poročilo Ustavne komisije Državnega zbora o pripravi predloga ustavnega zakona o spremembah 90., 97. in 99. člena Ustave Republike Slovenije (EPA 620-VI) z dne 29. 3. 2012.

¹⁶ Drugače kot to velja za obrambo, ki je v temelju urejena v 124. členu Ustave.

¹⁷ Tako kot je Ustavno sodišče že storilo glede pojma varnosti iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave, ki ga je razložilo v odločbi št. U-II-2/15.

¹⁸ Slovar slovenskega knjižnega jezika (v nadaljevanju SSKJ) besedne zveze »naravna nesreča« ne definira. Pojem »nesreča« SSKJ opredeljuje med drugim kot dogodek, pri katerem je človek poškodovan ali mrtev: nesreča se je zgodila danes zjutraj; povzročiti, preprečiti nesrečo; zaradi neprevidnosti je prišlo do nesreče; kralj nesreče; posledice, vzroki nesreče / avtomobilska, letalska, prometna nesreča; nesreča pri delu // oziroma kot dogodek, ki človeka zelo prizadene, navadno materialno: zadela jih je nesreča, pogoreli so; ekspr. nesreče so ga kar naprej teple; da ne bi bilo nesreč, naj stranke ne pustijo goreti plina brez nadzorstva; zaradi nesreče, ki ga je doletela, je začel piti / elementarne nesreče. Pridevnik »naraven« pa SSKJ primarno opredeljuje kot nanašajoč se na naravo.

¹⁹ Prim. K. Natek, Temeljni termini v geografiji naravnih nesreč, Dela, št. 35 (2011), str. 97.

²⁰ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-II-2/15, 15. točka obrazložitve.

²¹ Obrazložitev se je glasila: »Zakoni iz druge alineje deloma sledijo razlogom za nujen postopek za sprejem zakona, kot jih določa 143. člen Poslovnika Državnega zbora. V vsebinskem pogledu pa je po predlagani ureditvi razlog za nedopustnost referenduma o navedenih zakonih nujnost in neodložljivost sprejetja oziroma točneje uveljavitev takih zakonov, saj bi lahko možnost njihovega referendumskega preverjanja uveljavitev s kvarnimi posledicami podaljšala oziroma odložila, v primeru referendumske zavrnitve pa nujno ukrepanje celo vzploh preprečila. Obstajajo torej zlastni

neodločljivostjo, kar naj bi bilo izkazano takrat, kadar bi že izvedba referenduma (odložitev uveljavitve ukrepov) povzročila škodljive posledice oziroma kadar bi morebitna zavrnitev zakona na referendumu nujne ukrepe celo preprečila.²⁶ Zavrnitev takih zakonov na referendumu naj bi tako pomenila resno oviro za delovanje države oziroma za izvrševanje njenih temeljnih funkcij.²⁷

28. Vsebinski pristop k razlagi pojma nujnosti iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave torej predpostavlja, da je med predvidenimi ukrepi in odpravo posledic naravnih nesreč stvarna (vzročna) povezava v smislu, da ti ukrepi dejansko zagotavljajo to ustavno vrednoto oziroma k njej prispevajo v kombinaciji z drugimi (že obstoječimi ali šele predvidenimi) ukrepi. Ukrepi morajo biti tudi primerni za zagotovitev zelenega cilja, to je odprave posledic naravne nesreče.

29. Glede na navedeno Ustavno sodišče ugotavlja, da je nujnost merilo, katerega uporaba v konkretnem primeru je odvisna od dejanskih okoliščin, ki se nanašajo na vprašanje, kateri ukrepi oziroma vrste ukrepov so predvideni kot nujni in v kolikšnem času je ukrepe mogoče uresničiti oziroma izvesti. Od konkretnih okoliščin je tudi odvisno, ali bi bila učinkovitost ukrepov prizadeta že z odložitvijo uveljavitve zakona (zaradi razpisa in izvedbe referenduma) oziroma z morebitno zavrnitvijo zakona na referendumu.

30. Glede na to, da je nujnost ukrepov v veliki meri dejansko vprašanje, morajo biti dejstva, ki izkazujejo nujnost, prepričljivo obrazložena. Glede te zahteve že prvi odstavek 21.a člena ZRLI določa, da mora biti odločitev Državnega zbora o nedopustnosti referenduma obrazložena; Sklep mora vsebovati razloge, zaradi katerih referendum ni dopustno razpisati. Te razloge je dopustno podrobneje obrazložiti ali dodatno razčleniti tudi v postopku pred Ustavnim sodiščem.²⁸ Iz značilnosti postopka po 21.a členu, da lahko vloži zahtevo za oceno ustavnosti zakona vsak posamezen volivec, da ima za to na voljo le 15 dni od uveljavitve zakona ter da ZRLI predvideva odločitev Ustavnega sodišča v 30 dneh, izhaja zahteva, da morata Državni zbor oziroma Vlada, ki razpolagata s konkretnimi podatki, utemeljiti, da gre za zakon o nujnih ukrepih, pri čemer morajo razlogi v bistvenem izhajati že iz sklepa o nedopustnosti referenduma. To velja še toliko bolj tedaj, ko gre za zakon, ki s svojimi določbami posega na številna področja družbe, v postopku pred Ustavnim sodiščem pa so izpodbijane le njegove posamezne določbe oziroma posamezni ukrepi. V tem primeru je ključno, da Državni zbor in Vlada posplošeno utemeljitev sklepa o nedopustnosti referenduma na ravni zakona konkretizirata v postopku pred Ustavnim sodiščem in v okviru razlogov sklepa o nedopustnosti referenduma utemeljita nujnost izpodbijanih ukrepov. Na drugi strani je treba od predlagatelja (volivca), ki vlaga zahtevo za oceno ustavnosti (ki je dejansko *actio popularis*), zahtevati, naj v okviru dostopnih in znanih podatkov oziroma informacij zatrjuje in utemeljuje, da ti ukrepi niso potrebni za zagotavljanje odprave posledic naravne nesreče.

31. Glede testa (strogosti) presoje je Ustavno sodišče že v odločbi št. U-II-2/15 sprejelo stališče, da lahko ocenjuje le, ali so ugotovitve in utemeljitve nujnosti ukrepov razumne. Če navedbe Državnega zbora in Vlade o dejanskih okoliščinah na področju odprave posledic naravne nesreče razumno utemeljujejo nujnost ukrepov in predlagatelju te razumnosti s svojimi navedbami ni uspelo izpodbiti, je izkazana nujnost uveljavitve zakonske ureditve, ki tvori pravno podlago za izvajanje predvidenih ukrepov.

²⁶ Glej Predlog za začetek postopka za spremembo Ustave Republike Slovenije z osnutkom Ustavnega zakona o spremembah Ustave Republike Slovenije (EPA 620-VI) z dne 13. 9. 2012.

²⁷ Glej Delovni osnutek predloga ustavnega zakona o spremembah 90., 97. in 99. člena Ustave Republike Slovenije z obrazložitvijo (EPA 620-VI) z dne 6. 3. 2013.

²⁸ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-II-2/15, 12. točka obrazložitve.

B. – III.

32. ZVis-K je s spremembo 14. člena ZVis določil strožje pogoje za ustanovitev visokošolskega zavoda. Zakonodajalec je zato z 38. členom ZVis-K določil, da NAKVIS preveri izpolnjevanje pogojev za ustanovitev visokošolskega zavoda iz prvega in drugega odstavka spremenjenega 14. člena ZVis pri prvem naslednjem podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda, vendar ne prej kot v šestih mesecih od uveljavitve ZVis-K. Z uveljavitvijo izpodbijanega 52. člena ZIUOPDVE je bila zakonska ureditev spremenjena tako, da NAKVIS izpolnjevanje strožjih zakonskih pogojev za ustanovitev visokošolskega zavoda preverja šele ob drugem podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda. Iz obrazložitve predloga izpodbijane zakonske določbe izhaja, da je predlagatelj podaljšanje roka za izpolnjevanje zaostrenih pogojev utemeljil z izrednimi razmerami, ki so nastopile s pojavom širjenja nalezljive bolezni COVID-19.²⁹

33. Epidemija³⁰ COVID-19 pomeni naravno³¹ nesrečo.³² Zakon, ki pomeni zakonsko podlago za nujne ukrepe za zagotovitev odprave posledic epidemije COVID-19, je zato zakon iz prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave.

34. Vendar predlagatelj zatrjuje, da izpodbijana sprememba postopka podaljšanja akreditacije ni nujen ukrep, s katerim bi se odpravljale posledice epidemije COVID-19, da je do navedene spremembe prišlo brez utemeljitve, ob nasprotovanju NAKVIS, sindikatov, Študentske organizacije Slovenije, nekdanjih rektorjev Univerze v Ljubljani in drugih strokovnih avtoritet na področju visokega šolstva ter iz razlogov, ki niso povezani z omilitvijo posledic drugega vala epidemije COVID-19.

35. Ustavno sodišče mora zato ob upoštevanju izhodišč iz 30. točke obrazložitve glede na upoštevne navedbe presoditi, ali sta Vlada in Državni zbor izkazala razumne razloge, dejstva in okoliščine, iz katerih izhaja, da je podaljšanje časovnega obdobja, v katerem morajo obstoječi visokošolski zavodi izpolniti pogoje iz prvega in drugega odstavka 14. člena ZVis, nujen ukrep za odpravo posledic epidemije COVID-19.

36. Državni zbor v Sklepu izključitev referenduma o ZIUOPDVE utemeljuje s tem, da zakon dodatno blaži in odpravlja posledice naravne nesreče nalezljive bolezni COVID-19,

²⁹ Predlog zakona o interventnih ukrepih za omilititev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (PKP6), EVA 2020-1611-0125 z dne 10. 11. 2020, obrazložitev predloga 57. člena zakona.

³⁰ Vlada je z Odlokom o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 146/20) 18. 10. 2020 razglasila epidemijo bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije. Epidemija je bila podaljšana z Odlokom o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 166/20), Odlokom o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 190/20), Odlokom o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 5/21) in nazadnje z Odlokom o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/21).

³¹ S pojmom »epidemija« se po običajni rabi označuje nenaden izbruh in hitro širjenje kake nalezljive bolezni. V teoriji se epidemija pri delitvi naravnih nesreč po vzrokih uvršča med biološke naravne nesreče, katerih povzročitelji so virusi, bakterije, alge, rastline, živali. Prim. J. Lapajne, Predlog enotnega poimenovanja in razvrščanja nesreč, Ujma, št. 2 (1988), ki opozarja, da so biološke nesreče večinoma mešane, ne nujno povsem naravne ali civilizacijske. Prim. tudi definicijo naravnih nesreč v 2. točki 8. člena ZVNDN: »Naravne nesreče so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, požar v naravnem okolju, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile. Za naravno nesrečo se štejejo tudi neugodne vremenske razmere po predpisih o kmetijstvu in odpravi posledic naravnih nesreč, ki jih povzročijo žled, pozeba, suša, neurje, toča ali živalske in rastlinske bolezni ter rastlinski škodljivci.«

³² Po podatkih Ministrstva za zdravje je do 1. 3. 2021 skupno število potrjeno okuženih oseb 190.318, skupno število umrlih pa 4122.

saj določa ukrepe za omilititev in odpravo posledic COVID-19 na področju zdravstva, dela, socialnega varstva, gospodarstva, vzgoje in izobraževanja, izvrševanja kazenskih sankcij in pravosodja, kmetijstva, gospodarstva in prehrane ter infrastrukture. Zaradi ukrepov, sprejetih za zajezitev epidemije COVID-19 (omejitev javnega življenja in javnega zbiranja ljudi), naj bi nastale oziroma naj bi še vedno nastajale posledice na področju gospodarstva, trga dela, zdravstva, socialnega varstva in varstva šibkejših družbenih skupin oziroma na vseh ravneh družbe. Iz Sklepa izhaja, da naj bi zastoj gospodarskih dejavnosti kot posledice odlokov Vlade, s katerimi so se določali ukrepi za zagotovitev javnega zdravja, pričakovano povzročil upočasnitev gospodarske rasti in padec bruto domačega proizvoda, to pa naj bi povzročilo socialne stiske in imelo posledice tudi na drugih področjih življenja. Iz Sklepa nadalje izhaja, da se z ZIUOPDVE skušata čim prej, z jasnimi nameni in posledicami, zagotoviti omilititev in odprava posledic COVID-19 najširšemu možnemu krogu upravičencev z ukrepi, ki so bili v postopku priprave predloga zakona zaradi prilagajanja na situacijo v povezavi s COVID-19 in gibanjem gospodarstva zaznani kot nujni. Specifični cilji predlaganih ukrepov so glede na utemeljitev Sklepa ohranjanje delovnih mest in delovanja podjetij, prilagajanje področja zdravstva in socialnega varstva ter pomoč gospodarstvu, po svoji naravi so začasni in sledijo načelu varovanja zdravja in življenja ljudi ter zagotavljanja likvidnosti gospodarskim subjektom.

37. Razen splošnega sklicevanja na potrebo po omilitvi in odpravi posledic epidemije COVID-19 na področju vzgoje in izobraževanja Sklep torej osredotočene utemeljitve tega, zakaj je ukrep iz 52. člena ZIUOPDVE nujen ukrep za odpravo teh posledic, ne vsebuje. Sklep tudi ne vsebuje navedbe dejstev v zvezi z epidemijo COVID-19, ki bi utemeljevala nastanek škodljivih posledic na področju vzgoje in izobraževanja oziroma konkretnije za možnost izpolnjevanja pogojev iz 14. člena ZVis in s tem povezane postopke podaljševanja akreditacije visokošolskim zavodom. Sprejetje (nujnih) ukrepov in vrsta ukrepov, ki so potrebni za odpravo posledic naravne nesreče, pa sta nujno pogojena z nastankom posledic na določenem področju družbenega življenja. Vlada v svojem mnenju ni zanikala navedb predlagatelja, da epidemija COVID-19 ni vplivala na možnost izvedbe postopkov podaljševanja akreditacij visokošolskim zavodom in njihovo zmožnost, da zadostijo strožjim pogojem iz 14. člena ZVis.³³ Državni zbor v odgovoru prav tako ni podal konkretnih navedb o dejstvih, ki bi utemeljevala nastanek posledic, ki jih je epidemija COVID-19 povzročila za možnost izpolnjevanja zakonskih pogojev iz 14. člena ZVis. Za utemeljitev slednjega bi morala Vlada in Državni zbor izkazati, kaj je potrebno za izpolnjevanje zakonskih pogojev in kako sta izbruh bolezni COVID-19 in razglasitev epidemije to preprečila oziroma otežila. Posplošene navedbe, da je epidemija COVID-19 zavrla normalno življenje in da problem nastaja tudi pri visokih šolah in fakultetah, ki bi morale v teh letih še dopolniti programe, saj gre za sistem in proces, ki nista enostavna, temu ne zadostijo.

38. Glede na navedeno Vlada in Državni zbor že posledic epidemije COVID-19 za možnost izpolnjevanja (strožjih) pogojev za ustanovitev visokošolskega zavoda in za s tem povezane postopke podaljševanja akreditacije visokošolskim zavodom nista izkazala oziroma razumno utemeljila. Člen 52 ZIUOPDVE je že iz tega razloga v neskladju s prvo alinejo drugega odstavka 90. člena Ustave, zato Ustavno sodišče ni nadaljevalo presoje nujnosti izpodbijanega ukrepa, ki bi upravičevala izključitev referendumu. Ob odsotnosti konkretizirane

utemeljitve posledic epidemije COVID-19 namreč niti ni mogoče oceniti primernosti in nujnosti ukrepa (podaljšanja roka za izpolnjevanje pogojev).

39. Ker je bila izpodbijana zakonska določba sprejeta po protiuslavnem postopku (13. točka obrazložitve), je Ustavno sodišče 52. člen ZIUOPDVE v zvezi z 38. členom ZVis-K, ki ga izpodbijana zakonska določba spreminja,³⁴ razveljavilo (1. točka izreka).

40. Razveljavitev 52. člena ZIUOPDVE v zvezi z 38. členom ZVis-K bi sama po sebi povzročila uveljavitev zahteve po izpolnjevanju pogojev iz spremenjenega 14. člena ZVis brez prehodnega obdobja. Ker bi to pomenilo poslabšanje položaja tistih obstoječih visokošolskih zavodov, ki se jim obdobje do prvega podaljšanja akreditacije po uveljavitvi ZVis še ni izteklo (prim. 51.š člen ZVis), s čimer bi bilo prekršeno načelo varstva zaupanja v pravo (2. člen Ustave), je Ustavno sodišče na podlagi drugega odstavka 40. člena ZUstS določilo tudi način izvršitve svoje odločitve (2. točka izreka). Ureditev, ki jo je z načinom izvršitve določilo Ustavno sodišče, je enaka ureditvi, kot je veljala pred uveljavitvijo 52. člena ZIUOPDVE in po kateri NAKVIS pri obstoječih visokošolskih zavodih izpolnjevanje pogojev iz spremenjenega prvega in drugega odstavka 14. člena ZVis preveri pri prvem naslednjem podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda po uveljavitvi ZVis-K.

C.

41. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 43. člena in drugega odstavka 40. člena ZUstS ter tretje alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Rok Čeferin, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Odločbo je sprejelo soglasno. Sodnik Jaklič je dal pritrdilno ločeno mnenje.

Dr. Rajko Knez
predsednik

1163. Odločba o ugotovitvi, da drugi stavek sedmega odstavka 71. člena Zakona o duševnem zdravju v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena Zakona o duševnem zdravju ni v neskladju z Ustavo

Številka: U-I-60/20-8
Datum: 18. 3. 2021

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Višjega sodišča v Mariboru, na seji 18. marca 2021

o d l o č i l o :

Drugi stavek sedmega odstavka 71. člena Zakona o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/08) v delu, ki se nanaša na predlog za odpust, ki ga vloži oseba ali njen odvetnik, v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena Zakona o duševnem zdravju, ni v neskladju z Ustavo.

³³ Predlagatelj je trdil, da so bili visokošolski zavodi z zahtevo po izpolnjevanju strožjih pogojev iz prvega in drugega odstavka 14. člena ZVis seznanjeni že leta 2016, ko je začel veljati ZVis-K, ter da postopki podaljševanja akreditacij visokošolskim zavodom kljub epidemiji nemoteno potekajo z večjo uporabo modernih komunikacijskih sredstev.

³⁴ Izpodbijani 52. člen ZIUOPDVE je nomotehnično postal del 38. člena ZVis-K, zato ta prehodna določba v prvotnem besedilu ne obstaja več.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Predlagatelj navaja, da vlaga zahtevo za oceno ustavnosti sedmega odstavka v zvezi z drugim odstavkom 71. člena v zvezi z drugim odstavkom 51. člena Zakona o duševnem zdravju (v nadaljevanju ZDZdr). Pojasnjuje, da je pri odločanju o pritožbi nasprotnega udeleženca zoper sklep Okrajnega sodišča, da mora nasprotni udeleženec v proračun povrniti (založene) stroške sodnega postopka, v katerem je bil pravnomočno zavrnjen njegov predlog za odpust iz varovanega oddelka socialnovarstvenega zavoda, naletel na protiustavno zakonsko ureditev. Zatrjuje neskladje ureditve, da mora v zavodu zadržana oseba, če predlogu nje ali njenega odvetnika za odpust pred potekom roka ni ugodeno, kriti stroške tega postopka, z drugim odstavkom 14. člena in prvim odstavkom 23. člena Ustave. Predlagatelj meni, da zakon brez objektivne utemeljitve glede plačila stroškov enači bistveno različne položaje (položaj neuspešnega predlagatelja odpusta in položaj neuspešnega predlagatelja sprejema na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa sodišča). Neskladje s človekovo pravico do sodnega varstva pa utemeljuje s stališčem, da mora biti sodno varstvo učinkovito. Naložitev v plačilo stroškov postopka osebi, ki je vložila predlog za odpust, brez upoštevanja, da gre za posebej ranljivo skupino, naj bi pomenila protiustavno omejevanje oziroma odrekanje pravice do sodnega varstva.

2. Ustavno sodišče je Državnemu zboru vročilo zahtevo predlagateljice. Državni zbor na zahtevo ni odgovoril.

B. – I.

Upravičenost predlagatelja za vložitev zahteve in obseg presoje Ustavnega sodišča

3. Sodišče, ki pri odločanju meni, da je zakon ali del zakona, ki bi ga moralo uporabiti, protiustaven, mora na podlagi 156. člena Ustave in prvega odstavka 23. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12 in 23/20 – v nadaljevanju ZUstS) prekiniti postopek in z zahtevo začeti postopek za oceno njegove ustavnosti. Tako dejstvo prekinitve postopka kot tudi to, da mora sodišče izkazati, da mora izpodbijano zakonsko določbo uporabiti v postopku, v katerem odloča, spadata v okvir procesne predpostavke iz 156. člena Ustave in iz prvega odstavka 23. člena ZUstS, ki mora biti izpolnjena za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona. Pri tem mora sodišče izkazati, da izpodbijanih zakonskih določb ni mogoče razložiti ustavnoskladno.¹

4. Predlagatelj je izkazal obstoj te procesne predpostavke. Zahtevi za oceno ustavnosti je priložil pravnomočen sklep o prekinitvi pritožbenega postopka do odločitve Ustavnega sodišča. Iz tega sklepa, sklepa sodišča prve stopnje o naložitvi sodnih stroškov v plačilo nasprotnemu udeležencu in iz pritožbe nasprotnega udeleženca zoper ta sklep izhaja, da mora predlagatelj pri odločanju o tem, kdo bo (dokončno) nosil stroške sodnega postopka po predlogu za odpust iz varovanega oddelka socialnovarstvenega zavoda, uporabiti ureditev, ki za primer, da sodišče predlog za odpust zavrne, določa, da krije stroške postopka predlagatelj. S tem je predlagatelj izkazal, da mora uporabiti izpodbijane zakonske določbe, ki jih po njegovem mnenju ni mogoče ustavnoskladno razložiti.

5. Predlagatelj sicer navaja, da izpodbija sedmi odstavek v zvezi z drugim odstavkom 71. člena v zvezi z drugim odstavkom 51. člena ZDZdr. Vendar iz zahteve izhaja, da dejansko izpodbija drugi stavek sedmega odstavka 71. člena ZDZdr² v

¹ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-139/14 z dne 26. 3. 2015 (Uradni list RS, št. 24/15), 7. točka obrazložitve.

² Določba se glasi: »Če je postopek za odpust uveden na podlagi predloga iz drugega odstavka tega člena, se stroški postopka krijejo v skladu z 51. členom tega zakona.« Drugi odstavek 71. člena ZDZdr določa, da lahko oseba ali njen odvetnik pred potekom roka, določenega v sklepu sodišča o zadržanju, predlaga sodišču, naj se oseba odpusti. Odpust osebe lahko predlagata tudi najbližja oseba in zakoniti zastopnik.

delu, ki se nanaša na predlog za odpust, ki ga vloži oseba³ ali njen odvetnik, v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena ZDZdr.⁴ Ustavno sodišče je opravilo vsebinsko presojo ureditve v tem obsegu.

6. Predlagatelj se v zahtevi za oceno ustavnosti ne omejuje na izpodbijanje zadevnih določb, zgolj kolikor se uporabljajo prav za tisti postopek, v katerem odloča o stroških, torej postopek s predlogom osebe⁵ za odpust iz varovanega oddelka socialnovarstvenega zavoda.⁶ Zahteva za oceno ustavnosti je torej nekoliko širša od dejstev primera. S tem, ko predlagatelj zahteva oceno ustavnosti (tudi) za njegov primer upoštevnega dela sedmega odstavka 71. člena ZDZdr, zajame pravilo, da predlagatelj nosi stroške postopka, v katerem ni uspel s predlogom za odpust, tako za odpuste iz varovanega oddelka socialnovarstvenega zavoda kot tudi za odpuste iz oddelka pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice. Ustavno sodišče je opravilo presojo ureditve v celotnem izpodbijanem obsegu, ker so si oboji postopki odpusta – tudi glede vprašanja končne bremenitve osebe s stroški sodnega postopka – funkcionalno tako podobni, da gre v osnovi za enaka ustavnopravna vprašanja. Ustavno sodišče je torej odločalo o ustavnosti pravnega pravila, ki za postopke odpusta iz psihiatrične bolnišnice ali socialnovarstvenega zavoda, ki so bili začeti na predlog osebe (pacienta), ki ga je ta vložila sama ali po svojem odvetniku, pa je bil predlog za odpust zavrnjen, določa, da stroške postopka nosi oseba.

B. – II.

Presoja z vidika človekove pravice do sodnega varstva in načela enakosti pred zakonom

7. Izpodbijani drugi stavek sedmega odstavka 71. člena ZDZdr v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena ZDZdr je treba razlagati tako, da oseba, katere predlog za odpust je bil zavrnjen, nosi stroške sodnega postopka. Prvi odstavek 51. člena ZDZdr določa, za katere stroške gre (stroški postopka za izvedbo dokazov, tolmača in odvetnika osebe)⁷ in to, da se predhodno krijejo iz sredstev sodišča. Izpodbijana ureditev pomeni, da se ti stroški – potem ko jih je med postopkom »založilo« sodišče, ki je odločalo o odpustu – po pravnomočni zavrnitvi predloga za odpust s sklepom sodišča naložijo osebi v plačilo. V praksi največji delež teh stroškov predstavljajo stroški odvetnika osebe in izvedenca psihiatrične stroke. Zastopanje osebe po pooblaščenca, ki je odvetnik oziroma odvetnica, je namreč obvezno v vseh postopkih pred sodišči po ZDZdr (prvi odstavek 31. člena ZDZdr). Smiselna uporaba zakonskih določb o sprejemu na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa

³ V 13. točki 2. člena ZDZdr je določeno, da je »oseba« posameznik z duševno motnjo, ki se zdravi oziroma obravnava v mreži izvajalcev programov in storitev za duševno zdravje. V tem pomenu Ustavno sodišče ta izraz uporablja v tej odločbi.

⁴ Ta določba se glasi: »Če sodišče predlog za sprejem zavrne, krije stroške postopka predlagatelj.« Določba je v poglavju o sprejemu na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa sodišča. Ker pa drugi stavek sedmega odstavka 71. člena ZDZdr zapoveduje njeno uporabo tudi v postopkih odločanja o odpustu pred potekom roka, določenega v sklepu sodišča o zadržanju, jo je treba za te postopke (smiselno) razlagati, kot da se glasi: »Če sodišče predlog za odpust zavrne, krije stroške postopka predlagatelj.«

⁵ Tudi ko predlog za odpust vloži odvetnik v imenu osebe, gre formalno seveda še vedno za »predlog osebe«.

⁶ Prvi odstavek 78. člena ZDZdr določa, da se za postopek odpusta iz varovanega oddelka smiselno uporabljajo določbe 71. člena ZDZdr (med njimi torej tudi s to zahtevo izpodbijana določba).

⁷ Že iz besedila te določbe izhaja, da se sodne takse ne zaračunavajo – tudi v postopkih odločanja o odpustu, za katere se določba smiselno uporablja. Tudi sodna praksa kaže na razlago, da se sodne takse v postopkih po ZDZdr ne zaračunavajo (glej na primer sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. II Cp 1772/2017 z dne 25. 7. 2017). Okrajno sodišče v postopku, iz katerega izvira ta zahteva za oceno ustavnosti, nasprotnemu udeležencu ni odmerilo sodne takse.

sodišča⁸ v postopku odpusta narekuje sklep, da je v postopku odpusta obvezno imenovanje izvedenca psihiatrične stroke, ki naj pregleda osebo in poda mnenje o njenem zdravstvenem stanju. Kaže, da so lahko v praksi na podlagi izpodbijane ureditve osebi naloženi nezamislivi stroški.⁹ Vendar nezmožnost ali celo nepripravljenost plačila teh stroškov osebi neposredno ne more preprečiti, da doseže meritorno odločitev sodišča o dopustnosti njenega nadaljnjega zadrževanja v psihiatrični bolnišnici ali v socialnovarstvenem zavodu. Tako je prav zaradi ureditve, da se stroški sodnega postopka odpusta predhodno krijejo iz sredstev sodišča. Izvedba procesnih dejanj oziroma vsebinska odločitev v tem sodnem postopku nista – z grožnjo zavrnjenja predloga za odpust, domneve njegovega umika in podobno – vezani na tekoče plačevanje stroškov s strani osebe, ki je sama ali po odvetniku podala predlog za predčasni odpust. Ker sodišče založi tudi sredstva za obvezno odvetniško zastopanje osebe, ni niti nevarnosti, da bi oseba v postopku odpusta zaradi neplačevanja stroškov ostala brez kvalificirane pravne pomoči.

8. Ustavno sodišče pojasnjuje tudi, da imajo osebe, ki nameravajo od sodišča zahtevati predčasni odpust, pravico zaprositi za brezplačno pravno pomoč po Zakonu o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 23/08 in 19/15 – v nadaljevanju ZBPP), če za to seveda izpolnjujejo zakonske pogoje.¹⁰ Namen brezplačne pravne pomoči je uresničevanje pravice do sodnega varstva po načelu enakopravnosti, upoštevajoč socialni položaj osebe, ki brez škode za svoje preživljanje in preživljanje svoje družine te pravice ne bi mogla uresničevati. Brezplačna pravna pomoč pomeni pravico upravičenke oziroma upravičenca do celotne ali delne zagotovitve sredstev za pokritje stroškov za pravno pomoč in oprostitve plačila stroškov sodnega postopka (prvi in tretji odstavek 1. člena ZBPP). Ne zajema pa plačila stroškov postopka in dejanskih izdatkov ter nagrade pooblaščenca nasprotna stranke (9. člen ZBPP).

9. Predlagatelj zatrjuje neskladje izpodbijane ureditve s človekovo pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Bistvo tega dela zahteve je prepričanje predlagatelja, da obremenitev predlagatelja odpusta¹¹ s stroški sodnega postopka, v katerem je bil njegov predlog zavrnjen, protiustavno manjša učinkovitost tega sodnega varstva. Ustavno sodišče se je najprej moralo opredeliti do vprašanja, ali bo opravilo presojo teh očitkov z vidika 19. člena ali z vidika 23. člena Ustave. Predlog za odpust, o katerem odloča nepravno sodišče (prvi odstavek 30. člena ZDZdr), je namreč pravno sredstvo za sodno varstvo pravice do osebne svobode iz 19. člena Ustave. Zadrževanje osebe brez njene privolitve¹²

v varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda ali v oddelku pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice je vedno hud poseg v pravico do osebne svobode.¹³ Ta človekova pravica brez dvoma vsebuje tudi določena postopkovna jamstva; nekatera so celo izrecno urejena v tretjem odstavku 19. člena Ustave – in jih je treba smiselno upoštevati v vsakem postopku odvzema prostosti, ne le v kazenskem postopku.¹⁴ Kljub temu da dosedanja ustavnosodna presoja v zvezi s tem ni povsem poenotena, je po oceni Ustavnega sodišča treba vprašanja učinkovitega sodnega varstva osebne svobode prisilno pridržanih duševnih bolnikov podrediti 23. členu Ustave.¹⁵

10. Ustavno sodišče je zato očitke predlagatelja, kolikor ta dvomi, da izpodbijana ureditev dejansko in učinkovito (ne le formalno) zagotavlja sodno varstvo pravice do osebne svobode oseb, neprostovoljno sprejetih v psihiatrično bolnišnico ali v socialnovarstveni zavod, obravnavalo z vidika prvega odstavka 23. člena Ustave. Pri tem je upoštevalo poseben pomen pravice iz 19. člena Ustave,¹⁶ vključno z zahtevami, ki jih glede njenega sodnega varstva postavlja Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP).¹⁷

11. Človekova pravica do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave pomeni, da ima vsakdo pravico, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebnega odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče. Ta človekova pravica v temelju jamči meritorno odločitev sodišča o pravicah in dolžnostih stranke.¹⁸ Iz ustaljene ustavnosodne presoje izhaja, da ni namen Ustave, da bi človekove pravice priznala formalno in teoretično, pač pa je ustavna zahteva, da mora biti zagotovljena možnost učinkovitega in dejanskega izvrševanja človekovih pravic.¹⁹ Na ustavno zahtevo po učinkovitosti sodnega varstva

⁸ Prvi odstavek 43. člena ZDZdr v zvezi s tretjim stavkom sedmega odstavka 71. člena ZDZdr in prvim odstavkom 78. člena ZDZdr.

⁹ V postopku, iz katerega izvira ta zahteva, v višini 1.005,65 EUR.

¹⁰ Prvi odstavek 13. člena ZBPP določa, da je do brezplačne pravne pomoči upravičena oseba, ki glede na svoj materialni položaj in glede na materialni položaj svoje družine brez škode za svoje socialno stanje in socialno stanje svoje družine ne bi zmogla stroškov sodnega postopka oziroma stroškov nudenja pravne pomoči. Pogoji upravičenosti so v nadaljnjih določbah ZBPP podrobneje opredeljeni.

¹¹ Predlagatelj ga imenuje tudi »predčasni« odpust. In sicer zato, ker sodišče pri predlogu za odpust (tako iz varovanega oddelka kot iz oddelka pod posebnim nadzorom) vedno odloča o tem, ali naj se oseba, ki ji je bila osebna svoboda odvzeta za v sklepu sodišča natančno določeno obdobje (glej prvi in drugi odstavek 48. člena ZDZdr, prvi in tretji odstavek 65. člena ZDZdr, prvi odstavek 77. člena ZDZdr), izpusti na prostost pred potekom tega obdobja, ker pogoji za odvzem osebne svobode niso več podani.

¹² Če je oseba v sprejem v oddelk pod posebnim nadzorom ali v varovani oddelk privolila, ji osebna svoboda ni odvzeta, ker lahko ustanovo vedno po lastni volji zapusti (prvi odstavek 38. člena in tretji odstavek 74. člena ZDZdr). Predlog za odpust, o katerem bo odločilo sodišče, v tem primeru ni potreben.

¹³ Primerjaj s 7. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-60/03 z dne 4. 12. 2003 (Uradni list RS, št. 131/03, in OdlUS XII, 93) in z 18. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-477/18, Up-93/18 z dne 23. 5. 2019 (Uradni list RS, št. 44/19, in OdlUS XXIV, 5).

¹⁴ Glej na primer odločbo Ustavnega sodišča št. Up-1116/09 z dne 3. 3. 2011 (Uradni list RS, št. 22/11), 9. točka obrazložitve.

¹⁵ Glej 20. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-60/03. Ustavno sodišče je tudi v primeru, ko je ugotovilo protiustavno odrekanje sodnega varstva prošilcu za mednarodno zaščito, poudarilo, da je zagotovitev učinkovite pravice do sodnega varstva bistven element ustavnega varstva osebne svobode, in ugotovilo, da je bila z zavrnjenjem tožbe v upravnem sporu kršena človekova pravica do sodnega varstva (odločba Ustavnega sodišča št. Up-21/11 z dne 10. 10. 2012 (Uradni list RS, št. 84/12, in OdlUS XIX, 43)). Po drugi strani je Ustavno sodišče v odločbi št. Up-563/15 z dne 19. 10. 2017 (Uradni list RS, št. 67/17, in OdlUS XXII, 31), 18. točka obrazložitve, navedlo, da je bila z ugotovljenjo neučinkovitosti sodnega nadzora glede zakonitosti zadržanja na zdravljenju v psihiatrični bolnišnici kršena pravica nasprotnega udeleženca do osebne svobode.

¹⁶ Ko je Ustavno sodišče z odločbo št. Up-153/05 z dne 12. 5. 2005 (Uradni list RS, št. 53/05, in OdlUS XIV, 42) ugodilo ustavni pritožbi zoper zavrnjenje (dveh) revizij zoper sklep o podalšanju pridržanja v psihiatrični bolnišnici, je ugotovilo kršitev pravice iz 22. člena Ustave. Vendar iz obrazložitve izhaja, da je bilo za to odločitev pomembno, da je kršitev te človekove pravice onemogočila ugotavljanje kršitve pritožnikov pravice iz prvega odstavka 19. člena Ustave. Ker je ukrep neprostovoljnega pridržanja na zaprtim oddelku psihiatrične bolnišnice hud poseg v eno najbolj temeljnih človekovih dobrin – osebno svobodo, naj bi bilo treba procesne pravice pridržanega presojeti drugače kot sicer.

¹⁷ Četrty odstavek 5. člena EKČP se glasi: »Vsakdo, ki mu je bila odvzeta prostost, ima pravico začeti postopek, v katerem bo sodišče hitro odločilo o zakonitosti odvzema prostosti in odredilo njegovo izpustitev, če je bil odvzem prostosti nezakonit.«

¹⁸ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-95/08, Up-1462/06 z dne 15. 10. 2008 (Uradni list RS, št. 111/08, in OdlUS XVII, 55), 21. točka obrazložitve.

¹⁹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-418/18, Up-920/18 z dne 5. 11. 2020 (Uradni list RS, št. 191/20), 12. točka obrazložitve.

je mogoče gledati z različnih vidikov. Vidik, ki ga odpira (sicer skopo obrazložena) zahteva za oceno ustavnosti, je vidik morebitne krnitve dostopnosti sodnega varstva zaradi stroškov, ki so z njim povezani, torej zaradi njegove »odplačnosti«, pri čemer predlagatelj izpodbija le ureditev, ki določa (končno) bremenitev osebe s stroški sodnega postopka z njenim predlogom za odpust, ki mu ni bilo ugodeno.

12. Pretežni del presoje Ustavnega sodišča v zvezi s stroški sodnega postopka se sicer nanaša na vprašanja sodnih taks. To ne pomeni, da stališč iz te sodne prakse ni mogoče posplošiti tako, da so pomembna tudi za obravnavani primer. Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-112/98 z dne 17. 6. 1998 (Uradni list RS, št. 50/98, in OdlUS VII, 133, 6. in 7. točka obrazložitve) navedlo, da 23. člen Ustave ne zahteva brezplačnega sodnega varstva, da pa mora država tudi revnim strankam omogočiti sodno varstvo njihovih pravic tako, da zaradi stroškov sojenja ni prizadet njihov eksistenčni minimum. Za nedopusten poseg v pravico do sodnega varstva gre tedaj, ko bi se morala stranka zaradi stroškov (v navedeni odločbi: zelo visoko določenih sodnih taks) odreči sodnemu varstvu svojih pravic. V splošnem iz ustavnosodne presoje izhaja, da človekova pravica do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave ne zagotavlja zgolj formalne zagotovitve dostopa do sodišča, temveč iz nje izhaja tudi pravica do učinkovitega sodnega varstva, kar pomeni, da mora država zagotoviti možnost za učinkovito izvrševanje te pravice vsakomur, ne glede na okoliščine in ovire socialne narave. Ta pravica zakonodajalcu prepoveduje postavljanje nepremostljivih stroškovnih ovir za njeno dejansko in učinkovito izvrševanje.²⁰ Medtem ko je odsev te prepovedi ustavnopravna dolžnost zakonodajalca, da v primeru, če naloži obveznost plačila sodne takse, predvidi institut oprostitve plačila sodnih taks oziroma drugih ustreznih taksnih olajšav za tiste, ki plačila ne zmorejo brez resnih, nesorazmernih žrtev, pa so z vidika pravice do sodnega varstva in pravice do pravnega sredstva sodne takse lahko protiustavne tudi tedaj, ko je taksni zavezanec stranka, ki je v zelo dobrem premoženjskem stanju in zato ni upravičena do taksnih olajšav, ki pa jo nerazumna višina sodne takse lahko odvrne od uveljavljanja sodnega varstva oziroma vložitve pravnega sredstva.²¹

13. Ustavno sodišče je v zvezi s stroškovnim vidikom učinkovitosti zagotavljanja pravice do sodnega varstva sprejelo tudi nekatera stališča, ki presegajo zgolj problematiko sodnih taks. Pravica do sodnega varstva obsega tudi pravico do brezplačne pravne pomoči osebam, ki si glede na svoj socialni položaj ne bi mogle zagotoviti pravne pomoči. Njen namen je omogočiti upravičencem dejanski dostop do sodišč zato, da socialni položaj posameznika ne bi predstavljal nepremostljive ovire za sodno varstvo posameznikovih pravic. S tem se tem osebam zagotovi enak dostop do sodnega varstva ne glede na njihov socialni položaj.²²

14. Ustavno sodišče se je moralo opredeliti do vprašanja, ali izpodbijani drugi stavek sedmega odstavka 71. člena ZDZdr v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena ZDZdr v izpodbijanem delu pomeni poseg v pravico iz prvega odstavka 23. člena Ustave (tretji odstavek 15. člena Ustave) ali le način njenega uresničevanja, ki je nujen zaradi same narave te pravice (drugi odstavek 15. člena Ustave). Pri tem

so odločilni učinki izpodbijane ureditve deloma opisani že v 7. in 8. točki obrazložitve te odločbe. Določen pravni institut, odvisno od svojega učinka, je lahko v nekaterih primerih način uresničevanja pravice, v drugih primerih pa poseg vanjo, pri čemer je Ustavno sodišče že vzpostavilo merila razmejevanja med temi primeri.²³

15. V podobnih primerih, ko je Ustavno sodišče presojalo vprašanja v zvezi z učinki različnih stroškovnih ureditev na izvrševanje človekovih pravic, se je za razmejevanje med posegom in načinom uresničevanja večkrat pokazalo za odločilno, ali lahko izpodbijane določbe redno pripeljejo do tega, da bo stranka prikrajšana za vsebinsko odločitev v zadevi ali za vsebinsko obravnavo njenega pravnega sredstva.²⁴ Iz navedenega v 7. točki obrazložitve te odločbe je jasno, da izpodbijana ureditev ZDZdr ne more imeti takega učinka. Stroški sodnega postopka odpusta, ki na koncu bremenijo neuspešnega predlagatelja, se namreč predhodno krijejo iz sredstev sodišča, sodišče založi tudi sredstva za obvezno odvetniško zastopanje predlagatelja odpusta. Izpodbijana ureditev zagotovo neposredno ne pomeni nepremostljive ovire za dejansko in učinkovito izvrševanje pravice do sodnega varstva v varovanem oddelku ali oddelku pod posebnim nadzorom zadržane osebe. Ni sicer mogoče spregledati mogočega posrednega negativnega učinka pravila o stroških na odločanje oseb, ali naj vložijo predlog za odpust ali ne, in kolikokrat naj ga vložijo. Pravilo, da sodišče naloži osebi povrnitev stroškov postopka, če z odpustom ne bo uspešna, pomeni, da se ti stroški lahko v končni posledici prisilno izterjajo iz njenega premoženja. To lahko na osebo psihološko vpliva tako, da se odloči, da predloga za odpust ne bo vložila. Ob tem je treba upoštevati velik pomen pravice do osebne svobode nasploh in še posebej znatno ranljivost oseb, ki jim je odvzeta prostost in so v psihiatričnih bolnišnicah in v socialnovarstvenih zavodih.²⁵

16. Upošteva se tudi dejstvo, da sta socialno šibki osebi na podlagi ZBPP zagotovljeno proračunsko pokritje stroškov za pravno pomoč in oprostitev plačila stroškov sodnega

²³ Glej na primer odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-8/10 z dne 3. 6. 2010 (Uradni list RS, št. 49/10), 9. točka obrazložitve. Razmejitev med posegom v pravico in načinom uresničevanja pravice je odvisna predvsem od intenzivnosti zožujočega učinka, ki ga ima izpodbijana določba. Poleg tega sta pomembni analiza sistemske umestitve izpodbijane določbe in celovita presoja njenega učinkovanja skupaj z drugimi določbami istega in drugih predpisov.

²⁴ Tako je Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-46/15, 18. točka obrazložitve, ugotovilo, da zaradi učinka na ustavno varovano jedro pravic iz 23. in 25. člena Ustave pomeni njuno omejevanje ureditev pogojev za oprostitev ali odlog ali obročno plačilo sodne takse, ki je lahko imela za posledico, da se je štela strankina vloga ali pravno sredstvo za umaknjeno in se ni vsebinsko obravnavala. Glej tudi odločbo št. U-I-191/14, 19. in 21. točka obrazložitve. Do polne oprostitve plačila sodne takse ni bila upravičena niti stranka, za katero je bilo očitno, da nima dohodkov oziroma sredstev niti v višini, ki omogočajo zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb, ki omogočajo preživetje, hkrati so se delno zvišale stare sodne takse in uvedle nove. Upošteva se, da opustitev plačila sodne takse onemogoči vsebinski preizkus vloge stranke, je sporna ureditev urejala izvrševanje pravice do dostopa do sodišča in pravice do pravnega sredstva na tako utesnjujoč način, da je v ti človekovi pravici posegala.

²⁵ Ustavno sodišče je v 13. točki obrazložitve odločbe št. U-I-60/03 opozorilo, da je zahtevi iz četrtega odstavka 5. člena EKČP zadoščeno le, če je duševnemu bolniku zagotovljena možnost, da sodišču predlaga, naj preveri, ali (še) obstajajo zakonski razlogi za pridržanje, oziroma če je zagotovljeno avtomatično periodično preverjanje, ali so še podani razlogi za prisilno pridržanje. Na podlagi drugega do petega odstavka 71. člena ZDZdr ima oseba vedno pravico predlagati sodišču odpust pred potekom roka, določenega v sklepu sodišča o zadržanju, pri čemer lahko sodišče, ki predlog zavrne, določi rok, do katerega ni mogoče vložiti novega predloga za odpust, če iz okoliščin v zvezi z zdravstvenim stanjem osebe izhaja, da pred potekom tega roka ni mogoče pričakovati izboljšanja njenega zdravstvenega stanja. Vendar ta rok ne sme biti daljši od enega meseca.

²⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-191/14 z dne 12. 2. 2015 (Uradni list RS, št. 19/15), 8. in 11. točka obrazložitve. V tej zadevi se je izkazalo za odločilno, da je z zaostritvijo pogojev za polno taksno oprostitev na višino minimalnega dohodka zakonodajalec porušil ravnovesje med legitimnim državnim interesom zaračunavanja sodnih taks in interesom socialno šibkih posameznikov, da lahko učinkovito dostopajo do sodišča, ne glede na svoj socialni položaj.

²¹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-46/15 z dne 25. 4. 2018 (Uradni list RS, št. 35/18, in OdlUS XXIII, 7), 29. točka obrazložitve.

²² Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-161/12 z dne 20. 2. 2014 (Uradni list RS, št. 18/14), 12. in 21. točka obrazložitve, ter odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-253/13 z dne 13. 2. 2014 (Uradni list RS, št. 15/14, in OdlUS XX, 19), 9. točka obrazložitve.

postopka,²⁶ Ustavno sodišče meni, da, celovito gledano, drugi stavek sedmega odstavka 71. člena ZDZdr v delu, ki se nanaša na predlog za odpust, ki ga vložijo oseba ali njen odvetnik, v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena ZDZdr, na pravico do sodnega varstva osebe ne deluje tako utesnjujoče, da bi šlo za poseg vanjo. Izpodbijana ureditev je način uresničevanja pravice iz prvega odstavka 23. člena Ustave, kar pomeni, da je v skladu z ustaljeno ustavnosodno presojo ustavnoskladna že, če ni nerazumna.

17. Nerazumnosti izpodbijani ureditvi po presoji Ustavnega sodišča ni mogoče očitati. Vsebuje različico načela odgovornosti za stroške po uspehu, ki ni tuje slovenskemu pravnemu redu.²⁷ Njena racionalna podlaga je spoznanje, da bi drugačna ureditev (v kateri bi vse stroške postopkov z neuspešnimi predlogi osebe za odpust vedno dokončno nosila država) ustvarjala zelo problematično motivacijo osebe, ki utegne povsem nekritično presojati svoje zdravstveno stanje, za večkratno zaporedno vlaganje očitno neutemeljenih predlogov za odpust. Vlaganja novih predlogov za odpust sodišče ne more omejiti za več kot en mesec. Upošteva tudi dostopnost brezplačne pravne pomoči za nepremožne osebe in dejstvo, da neplačilo stroškov postopka nikoli ne more preprečiti vsebinske odločitve o predlogu za odpust, drugi stavek sedmega odstavka 71. člena ZDZdr v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena ZDZdr v izpodbijanem delu ne urejata nerazumno pravice do sodnega varstva z vidika njene učinkovitosti. Zato nista v neskladju s prvim odstavkom 23. člena Ustave.

18. Predlagatelj zatrjuje tudi neskladje izpodbijanih določb z načelom enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Pri tem zatrjuje enako urejanje bistveno različnih položajev brez razumnega razloga, ker se prvi stavek drugega odstavka 51. člena ZDZdr nanaša na dve različni dejanski stanji: (a) kakor se določba glasi, če sodišče predlog za sprejem na zdravljenje brez privolitve zavrne, krije stroške postopka predlagatelj;²⁸ (b) na podlagi odkazil na smiselno razlago iz drugega stavka sedmega odstavka 71. člena in iz prvega odstavka 78. člena ZDZdr določba učinkuje tako, da stroške postopka, ko sodišče predlog za odpust iz varovanega oddelka ali oddelka pod posebnim nadzorom zavrne, krije predlagatelj, tudi ko je to (torej v izpodbijanem delu) oseba, ki je zahtevala predlog sama ali po odvetniku.

19. Splošno načelo enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave terjaja, da zakonodajalec v bistvenem enake položaje ureja enako, v bistvenem različne položaje pa različno. Če zakonodajalec v bistvenem enake položaje ureja različno ali v bistvenem različne položaje ureja enako, mora za to obstajati ra-

zumen razlog, stvarno povezan s predmetom urejanja (ustavno dopusten razlog).²⁹ Načelo enakosti pred zakonom ne pomeni, da predpisi nikoli ne bi smeli različno urejati enakih položajev pravnih subjektov ali enako urejati njihovih različnih položajev, ampak da tega ne smejo početi samovoljno, brez razumnega razloga, stvarno povezanega s predmetom urejanja.³⁰

20. Predlagatelj izpostavlja enako pravno posledico (brezmenitev s stroški postopka v primeru zavrnitve predloga) za dve očitno različni skupini oseb, ki tudi sprožata diametralno nasprotno postopke. Prva skupina so najbližje osebe in (če je oseba mladoletna oziroma ne more sama skrbeti za svoje pravice in interese) zakoniti zastopniki osebe, ki jim stroškovno pravilo povzroča negativne premoženjske posledice, če so vložili neutemeljen predlog za sprejem osebe v psihiatrično bolnišnico. Druga skupina so osebe, ki so same ali po odvetniku vložile neutemeljen predlog za odpust iz psihiatrične bolnišnice ali socialnovarstvenega zavoda. Ustavno sodišče se strinja s predlagateljem, da gre za enako obravnavanje v bistvenem različnih položajev. Vendar po oceni Ustavnega sodišča za enako obravnavo obstajajo razumni razlogi, stvarno povezani s predmetom urejanja. Zakonodajalec je za obe zadevni kategoriji subjektov uporabil načelo odgovornosti za stroške po uspehu v postopku, pri čemer je s tem za obe navedeni kategoriji zasledoval razumen (in v bistvu enak) smoter. Za prvo skupino je to odvrčanje od (lahko tudi zaporednega) vlaganja očitno neutemeljenih predlogov za sprejem v psihiatrično bolnišnico – ker gre za predlagatelje, ki so praviloma z osebo tako ali drugače bližje povezane fizične osebe, ne bi bilo sprejemljivo z odpustom obveznosti povrnitve stroškov postopka spodbujati nekritično vlaganje predlogov za sprejem. Za drugo skupino, kot je že navedeno v 17. točki obrazložitve te odločbe, je to demotiviranje večkratnega zaporednega vlaganja očitno neutemeljenih predlogov za odpust.

21. Drugi stavek sedmega odstavka 71. člena ZDZdr v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena ZDZdr v izpodbijanem delu zato nista v neskladju z drugim odstavkom 14. člena Ustave.

22. Ustavno sodišče na podlagi navedenega ugotavlja, da izpodbijana ureditev, ki za postopke odpusta iz psihiatrične bolnišnice ali socialnovarstvenega zavoda, ki so bili začeti na predlog osebe, ki ga je vložila sama ali po svojem odvetniku, pa je bil predlog za odpust zavrnjen, določa, da stroške postopka nosi oseba, ni v neskladju z Ustavom.

C.

23. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 21. člena ZUstS in druge alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Rok Čeferin, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Odločbo je sprejelo soglasno.

Dr. Rajko Knez
predsednik

²⁹ Glej na primer odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-512/18 z dne 23. 4. 2020 (Uradni list RS, št. 74/20), 10. točka obrazložitve.

³⁰ Primerjaj na primer z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-50/16 z dne 6. 6. 2018 (OdlUS XXIII, 8), 9. točka obrazložitve.

²⁶ Brezplačna pravna pomoč torej osebo, ki izpolnjuje pogoje, razbremeni tudi v primeru neuspeha s predlogom za odpust stroškov izvedenca psihiatrične stroke in lastnega odvetnika, ki v teh postopkih praviloma pomenijo pretežni delež stroškov sodnega postopka.

²⁷ Primerjaj s 154. členom Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17 – ZPP).

²⁸ Razen, če je predlagatelj izvajalec psihiatričnega zdravljenja, center za socialno delo, koordinator nadzorovane obravnave ali državno tožilstvo. Takrat se stroški postopka krijejo iz sredstev sodišča (drugi stavek drugega odstavka 51. člena ZDZdr). To v resnici pomeni (glej seznam mogočih predlagateljev iz 40. člena ZDZdr), da je želel zakonodajalec stroške neuspeha s predlogom za sprejem naložiti le t. i. »najbližjim osebam« (praviloma družinskim članom in sorodnikom) in zakonitim zastopnikom osebe.

DRUGI DRŽAVNI ORGANI IN ORGANIZACIJE

1164. Statut zbornice izvršiteljev Slovenije

Na podlagi četrtega odstavka 296. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US in 66/19 – ZDavP-2M) je skupščina Zbornice izvršiteljev Slovenije dne 19. 12. 2019 sprejela

STATUT zbornice izvršiteljev Slovenije

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Zbornica izvršiteljev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zbornica) je poklicna organizacija izvršiteljev, ki opravlja z zakonom in s tem statutom določene naloge ter skrbi za ugled izvršiteljev in za poklicne in socialne interese svojih članov.

2. člen

Člani zbornice so izvršitelji, ki jih v skladu z zakonom o izvršbi in zavarovanju imenuje minister, pristojen za pravosodje.

3. člen

Zbornica je pravna oseba.

Zbornico zastopa njen predsednik.

V primeru odsotnosti ali zadržanosti predsednika, zbornico zastopa podpredsednik zbornice.

4. člen

Sedež zbornice je v Ljubljani.

Pečat zbornice je okrogel z napisom: »Zbornica izvršiteljev Slovenije«.

Na sredini pečata je grb Republike Slovenije.

5. člen

Zbornica sodeluje z zbornicami izvršiteljev drugih držav in se povezuje v mednarodne organizacije izvršiteljev.

II. NALOGE ZBORNICE

6. člen

Zbornica skrbi za ugled, verodostojnost, izobraževanje izvršiteljev in razvoj instituta izvršitelja ter zastopa interese izvršiteljev, namestnikov in pomočnikov izvršiteljev, opravlja neposredni nadzor nad poslovanjem izvršitelja oziroma začasnega namestnika in opravlja druge naloge, določene z zakonom, statutom in drugimi akti zbornice.

III. ORGANI ZBORNICE

7. člen

Organi zbornice so:

1. skupščina;
2. predsednik;
3. izvršni odbor;
4. nadzorni odbor;
5. disciplinska komisija;
6. častno razsodišče.

Skupščina

8. člen

Skupščino sestavljajo vsi člani zbornice.

Skupščina:

1. sprejema statut ter njegove spremembe in dopolnitve;
2. sprejema pravila obnašanja izvršiteljev;
3. sprejema poslovnik o svojem delu;
4. daje ministru, pristojnemu za pravosodje, mnenje k izvršiteljski tarifi in merilom za ugotavljanje učinkovitosti dela izvršiteljev;
5. sprejema finančni načrt in potrjuje zaključni račun zbornice;
6. voli in razrešuje predsednika in podpredsednika zbornice, člane izvršilnega odbora, člane nadzornega odbora, člana disciplinske komisije in člana častnega razsodišča izmed izvršiteljev;
7. imenuje in razrešuje člane komisij in odborov, ki jih ustanovi kot svoja delovna telesa;
8. odloča o višini vpisnine, članarine in drugih prispevkov zbornice;
9. obravnava poročilo o delu izvršnega in nadzornega odbora;
10. zahteva uvedbo disciplinskega postopka zoper izvršitelja;
11. sprejema pravilnik o finančnem poslovanju zbornice in njenih organov;
12. odloča o vstopu zbornice v mednarodne organizacije izvršiteljev;
13. opravlja druge naloge, določene z zakonom, statutom in drugimi akti zbornice;
14. sprejema druge splošne akte zbornice;
15. sprejema letni program izobraževanja izvršiteljev;
16. daje mnenje k imenovanju kandidatov za izvršitelje in namestnike izvršiteljev.

9. člen

Zasedanje skupščine je najmanj enkrat letno. Skupščino skliče predsednik zbornice.

Izvršni odbor zbornice ali predsednik zbornice lahko skliče skupščino po potrebi, mora pa jo sklicati, če to zahteva najmanj 20 izvršiteljev. V tem primeru izvršni odbor skliče skupščino najkasneje v 30 dneh po prejemu pisne zahteve za sklic skupščine.

Skupščina sprejema svoje odločitve z večino glasov navzočih članov.

Sklic skupščine s predlogom dnevnega reda mora biti poslan članom skupščine najmanj osem dni pred dnem, določenim za začetek dela skupščine. Sklicu mora biti priloženo gradivo za delo skupščine.

Glasovanje na skupščini je javno, če ni s tem statutom ali poslovníkom o delu skupščine drugače določeno.

Skupščina uredi svoje poslovanje s poslovníkom.

10. člen

Delo skupščine vodi delovno predsedstvo, ki ga izvoli skupščina na predlog predsednika zbornice.

Delovno predsedstvo sestavljajo predsednik, član in zapisnikar.

Do izvolitve delovnega predsedstva vodi delo skupščine predsednik zbornice.

11. člen

Skupščina s tajnim glasovanjem voli in razrešuje predsednika in podpredsednika zbornice, člane izvršnega odbora, predsednika nadzornega odbora, člana disciplinske komisije pri zbornici in predsednika častnega razsodišča.

12. člen

Kandidacijski postopek vodi kandidacijska komisija, ki jo imenuje skupščina na predlog delovnega predsedstva. Kan-

didate predlagajo prisotni člani. Na podlagi danih predlogov kandidacijska komisija sestavi listo kandidatov.

Volitve vodi volilna komisija, ki jo imenuje skupščina na predlog delovnega predsedstva.

Kandidacijska in volilna komisija sta sestavljeni iz predsednika in člana.

13. člen

Glasuje se z glasovnicami ali z dvigom rok.

Na skupščini se pri izvolitvi organov zbornice glasuje z glasovnicami, tako da se na glasovnici obkroži zaporedna številka pred imenom in priimkom kandidata, za katerega se želi glasovati.

O ostalih zadevah se na skupščini glasuje javno z dvigom rok, če skupščina ne odloči, da se glasuje tajno z glasovnicami.

Glasuje se lahko za največ toliko kandidatov, kolikor jih je treba izvoliti. Izvoljeni so kandidati, ki so dobili največje število glasov. Če je več kandidatov, ki pridejo v poštev za izvolitev, dobilo enako število glasov, se glasovanje med temi kandidati ponovi.

Glasovnica ni veljavna, če ni izpolnjena, če je glasovalec glasoval za več kandidatov, kot jih je treba izvoliti, ali če se iz nje ne da razbrati volje glasovalca.

Predsednik

14. člen

Predsednik zbornice je sočasno tudi predsednik izvršnega odbora zbornice, podpredsednik pa je njegov član.

15. člen

Predsednik zbornice opravlja naslednje naloge:

1. zastopa in predstavlja zbornico;
2. izvršuje sklepe skupščine in izvršnega odbora;
3. skrbi za pravilno delovanje zbornice;
4. skrbi za ugled zbornice;
5. določa začasnega namestnika izvršitelja;
6. sklepa pogodbe in druge pravne posle zbornice po predhodni odobritvi izvršnega odbora, samostojno pa do zneska, ki ga s sklepom določi izvršni odbor;
7. opravlja vse druge naloge, ki jih določa zakon o izvršbi in zavarovanju, akti zbornice in drugi podzakonski akti in predpisi.

16. člen

Če je predsednik zbornice odsoten ali zadržan, ga nadomešča podpredsednik zbornice, v njegovi odsotnosti pa član izvršnega odbora, ki ga določi predsednik zbornice.

17. člen

Predsednika in podpredsednika zbornice izvoli skupščina izmed svojih članov za štiri leta in ne moreta biti izvoljena več kot dvakrat.

Izvršni odbor Zbornice izvršiteljev Slovenije

18. člen

Izvršni odbor Zbornice izvršiteljev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: IO ZIS) ima skupaj s predsednikom in podpredsednikom zbornice sedem članov.

Člane IO ZIS voli skupščina zbornice izmed članov tako, da izvoli po enega člana s področja vsakega višjega sodišča, s področja Višjega sodišča v Ljubljani pa dva.

Mandat člana IO ZIS je štiri leta. Član zbornice se voli v IO ZIS brez omejitve mandata.

19. člen

IO ZIS opravlja naslednje naloge:

1. pripravlja in sklicuje zasedanje skupščine;
2. določa predlog statuta, izvršiteljske tarife in drugih splošnih aktov zbornice;

3. daje skupščini zbornice predloge o uvedbi disciplinskega postopka zoper izvršitelja;

4. izmed svojih članov imenuje komisijo za izobraževanje;

5. sprejema poslovnik o svojem delu, ki ga potrdi skupščina;

6. izvršuje skupščinske sklepe;

7. vodi imenik izvršiteljev;

8. določa predlog o višini vpisnine in članarine ter drugih prispevkov zbornice;

9. določa predlog finančnega načrta in predlog zaključnega računa zbornice;

10. na predlog koordinatorja izobraževalnih dejavnosti sprejema programe strokovnega izobraževanja izvršiteljev;

11. obravnava problematiko poslovanja izvršiteljev in druga vprašanja, ki se nanašajo na organizacijo in položaj izvršiteljev;

12. imenuje in razrešuje člane komisij, ki jih ustanovi kot svoja delovna telesa;

13. ministru, pristojnemu za pravosodje, predlaga spremembe vrednosti točke tarife in sprejema obvezna navodila za uporabo izvršiteljske tarife;

14. obravnava pritožbe v zvezi z delom izvršiteljev;

15. odloča o sklenitvi delovnih razmerij in pogodbenih razmerjih z delavci strokovne službe zbornice;

16. odloča o sklenitvi drugih pogodb;

17. določi izmed svojih članov komisijo, ki opravi neposredni nadzor nad poslovanjem izvršitelja in začasnega namestnika izvršitelja;

18. predlaga uvedbo disciplinskega postopka zoper izvršitelja in namestnika izvršitelja;

19. opravlja druge naloge, določene s tem statutom in drugimi akti zbornice.

20. člen

Seje IO ZIS vodi in sklicuje predsednik zbornice po potrebi, najmanj pa enkrat na tri mesece.

Seja je sklepčna, če so na seji prisotni najmanj štirje člani IO ZIS.

IO ZIS sprejema sklepe z večino glasov navzočih članov.

Predsednik zbornice je dolžan sklicati sejo IO ZIS na zahtevo najmanj treh članov ali na zahtevo predsednika nadzornega odbora.

Nadzorni odbor Zbornice izvršiteljev Slovenije

21. člen

Nadzorni odbor Zbornice izvršiteljev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: NO ZIS) ima predsednika in člana. Predsednika izvoli skupščina zbornice za štiri leta in je lahko izvoljen največ dvakrat zaporedoma.

Člana NO ZIS imenuje predsednik NO ZIS v posamični zadevi, ki jo obravnava. Izbira člana NO ZIS je prepuščena predsedniku NO ZIS. Člana predsednik NO ZIS imenuje po posamičnih primerih. Njegov mandat ni stalen.

Predsednik NO ZIS mora o izbiri člana obvestiti IO ZIS, ki o predlogu odloči z večino glasov. V kolikor predlog ni potrjen, lahko predsednik NO ZIS predlaga istega ali drugega kandidata. IO ZIS lahko predlagane kandidate zavrne le dvakrat. Tretjič o ustreznosti kandidata odloča skupščina ZIS, ki odloči z dopisnim glasovanjem. Za izvolitev potrebuje predlagani kandidat večino glasov članov ZIS. V primeru, da ni potrjen, se IO ZIS na prvi stopnji predlaga nov kandidat za člana NO ZIS.

Predsednik NO ZIS se lahko udeležuje sestankov IO ZIS, nima pa pravice glasovanja. O sestankih se ga obvešča enako, kot člane IO ZIS.

22. člen

NO ZIS nadzoruje finančno poslovanje zbornice.

NO ZIS najmanj enkrat letno pregleda finančno poslovanje in premoženjsko stanje zbornice in o tem poroča IO ZIS in skupščini.

NO ZIS pregleda zaključni račun in o pregledu sestavi pisno poročilo za skupščino.

Častno razsodišče Zbornice izvršiteljev Slovenije

23. člen

Častno razsodišče Zbornice izvršiteljev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Častno razsodišče ZIS) ima predsednika in člana, katera voli skupščina zbornice na predlog članov zbornice za štiri leta. Častno sodišče podaja mnenja in izreka opomine.

Predsednik Častnega razsodišča ZIS se lahko udeležuje sestankov IO ZIS, nima pa pravice glasovanja. O sestankih se ga obvešča enako kot član IO ZIS.

24. člen

Častno razsodišče ZIS je organ, ki presoja v zadevah disciplinskih kršitev in v medsebojnih sporih med člani zbornice in med člani in organi zbornice, vse na temelju obrazloženega predloga, ki ga lahko poda član ali organ zbornice.

25. člen

Predsednik zbornice, podpredsednik ter člani drugih organov zbornice so za svoje delo upravičeni do povračila potnih in drugih stroškov v zvezi z opravljanjem nalog, ter do nagrade, ki jo določi skupščina zbornice na predlog IO ZIS.

IV. DISCIPLINSKE KRŠITVE

26. člen

Dejanja, ki pomenijo kršitev ugleda izvršiteljev so, če izvršitelj:

1. sklepa pogodbe z upniki,
2. se pri opravljanju izvršiteljskih dejanj neprimerno obnaša,
3. ne spoštuje v zadostni meri dostojanstva dolžnika ali upnika,
4. z dolžnikovim premoženjem ne ravna kot dober gospodar,
5. ni primerno oblečen in urejen,
6. ne varuje zaupnih podatkov,
7. ne zagotavlja dela v urejenih prostorih,
8. javno ocenjuje delo drugih izvršiteljev,
9. se izmika odgovornostim, ki mu jih zaupajo organi zbornice,
10. na katerikoli način s svojimi dejanji ali njih opustitvijo ruši ugled zbornice in izvršiteljstva.

V. SREDSTVA ZA DELO IN FINANČNO POSLOVANJE ZBORNICE

27. člen

Prihodki zbornice so:

1. vpisnine, članarine in drugi prispevki izvršiteljev;
2. darila in volila;
3. obresti in drugi prihodki.

VI. KONČNA DOLOČBA

28. člen

Z dnem uveljavitve tega statuta preneha veljati Statut Zbornice izvršiteljev Slovenije (Uradni list RS, št. 89/03).

29. člen

Ta statut začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-11/2021

Ljubljana, dne 31. marca 2021

EVA 2021-2030-0019

Predsednik
Zbornice izvršiteljev Slovenije
Franko Slavec

Vlada Republike Slovenije je k temu Statutu podala soglasje s sklepom št. 01404-1/2021/3 z dne 30. 3. 2021

1165. Sistemska obratovalna navodila za distribucijski sistem toplote za geografsko območje naselij Preddvor, Hrib in Potoče v Občini Preddvor

Na podlagi 297. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20 in 158/20 – ZURE), Akta o obvezni vsebini sistemskih obratovalnih navodil za distribucijski sistem toplote (Uradni list RS, št. 47/15 in 9/16) in soglasja Agencije za energijo št. 73-32/2016-12/262 z dne 28. 9. 2020 družba ENERGETIKA PREDDVOR, energetska podjetje d.o.o., izdaja

SISTEMSKA OBRATOVALNA NAVODILA za distribucijski sistem toplote za geografsko območje naselij Preddvor, Hrib in Potoče v Občini Preddvor

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina akta)

(1) Ta akt ureja obratovanje in vodenje distribucijskega sistema za oskrbo s toploto (v nadaljnjem besedilu: distribucijski sistem), tehnične in druge pogoje za varno obratovanje distribucijskega sistema, pogoje in način izvajanja priključitev za distribucijski sistem ter druga vprašanja v zvezi z zanesljivostjo in kvalitetno oskrbo s toploto, splošne pogoje za dobavo in odjem, ki urejajo pravice in obveznosti odjemalcev glede dobave toplote in tarifni sistem, ki določa način zaračunavanja dobave in tarifne elemente za dobavo toplote različnim kategorijam odjemalcev glede na moč, vrsto in karakteristiko odjema, kvaliteto in druge elemente, za geografsko območje naselij Preddvor, Hrib in Potoče v Občini Preddvor, na katerem izvaja gospodarsko javno službo distribucije toplote ENERGETIKA PREDDVOR, energetska podjetje d.o.o. (v nadaljnjem besedilu: distributer toplote).

(2) Ta akt se uporablja za distributerja toplote, odjemalce toplote (v nadaljnjem besedilu: odjemalce) in uporabnike sistema, ter tudi tiste pravne in fizične osebe, ki načrtujejo, projektirajo, gradijo ter izvajajo vzdrževalna dela na distribucijskem sistemu ali na drugih soodvisnih objektih.

(3) Ta akt se uporablja za distribucijski sistem na geografskem območju, navedenem v prvem odstavku tega člena.

2. člen

(uporaba podatkov in informacij)

(1) Distributer toplote mora predhodno ustrezno seznaniti uporabnike in odjemalce z namenom obdelave pridobljenih osebnih podatkov.

(2) Distributer toplote je dolžan varovati zaupnost podatkov in informacij, ki jih pridobi od odjemalca, razen če predpisi zahtevajo, da se podatki objavijo ali posredujejo državnim ali drugim organom.

(3) Pridobljene osebne podatke odjemalcev je dolžan distributer toplote uporabljati skladno s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(4) Osebne podatke odjemalca distributer toplote shranjuje, dokler je to potrebno za doseg namena, zaradi katerega so se zbirali ali nadalje obdelovali.

3. člen

(pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem aktu, pomenijo:

1. celotni stroški za toploto so stroški za toploto, dobavljeno iz distribucijskega sistema, ki so izkazani z računi oziroma s specifikacijo stroškov za dobavljeno toploto za odjemno mesto. Stroški zajemajo fiksne in variabilne stroške ter stroške meritev (števnina), ki so tudi fiksni del stroška;

2. črpališča so objekti in naprave, ki omogočajo transport ogrevnega medija po distribucijskem sistemu;

3. daljinsko ogrevanje je distribucija toplote iz centralnih proizvodnih virov po omrežju do odjemalcev v več zgradbah ali lokacijah;

4. delilnik stroškov toplote (v nadaljnjem besedilu: delilnik) je naprava za indikacijo ali merjenje porabe toplote, ki omogoča določitev deležev stroškov za ogrevanje in deležev stroškov za pripravo sanitarne tople vode posameznih delov stavbe. Delilniki po tem aktu so delilniki, ki so nameščeni na grelnih telesih, ter merilniki toplote in vodomeri za toplo vodo v posameznih delih stavbe;

5. distribucija toplote je prenos toplote po distribucijskem sistemu in vključuje tudi dobavo toplote odjemalcem;

6. distribucijski sistem je sistem naprav in napeljav, ki ni povezan z drugimi distribucijskimi ali prenosnimi sistemi in ki omogoča prenos toplote po omrežju od enega ali več virov do končnih odjemalcev v več stavbah ali lokacijah;

7. distributer toplote je izvajalec dejavnosti izbirne gospodarske javne službe distribucije toplote na geografskem območju naselij Predvdor, Hrib in Potoče v Občini Predvdor;

8. glavna toplotna postaja (v nadaljnjem besedilu: primarna postaja) je postaja, pri kateri je ogrevalni medij distribucijskega sistema na primarni strani ločen s prenosnikom toplote od ogrevnega medija na sekundarni strani;

9. glavni vod je vod v distribucijskem sistemu, ki s toploto oskrbuje več kot eno stavbo in na katerega so vezani priključki;

10. gospodinjiski odjemalec je odjemalec, ki kupuje toploto za svojo lastno rabo v gospodinjstvu, kar izključuje rabo toplote za opravljanje trgovskih ali poklicnih dejavnosti;

11. hišna postaja je del toplotne postaje, ki je namenjen prenosu toplote od priključne postaje na interne toplotne naprave odjemalca;

12. industrijski odjemalec je odjemalec, ki kot svojo glavno dejavnost opravlja dejavnosti, ki po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD) spadajo v področji kategorije B Rudarstvo ali kategorije C Predelovalne dejavnosti;

13. interne toplotne naprave so naprave, ki omogočajo izrabo toplote ogrevnega medija in zagotavljajo ustrezne bivalne in delovne razmere v stavbi. Priključene so na hišno postajo in se uporabljajo za različne vrste ogrevanja (npr. radiatorsko, konvektorsko in talno ogrevanje, toplozračno ogrevanje in prežračevanje, klimatizacijo prostorov, pripravo tople sanitarne vode) ter tehnološke in druge namene;

14. investitor je vsaka pravna ali fizična oseba, ki naroči graditev ali sam izvaja graditev naprav in napeljav distribucijskega sistema, toplotne postaje ali stavbe, ki bo oskrbovana s toploto iz distribucijskega sistema;

15. merilna naprava je merilnik toplote na odjemnem oziroma prevzemnem mestu, ki meri dobavljeno toploto neposredno in na katerem se odčita količina predane oziroma prevzete toplote, ki je podlaga za obračunavanje dobavljene toplote;

16. merilno mesto je mesto v priključni postaji, kjer je nameščena merilna naprava. Izjemoma so merilne naprave v obstoječih toplotnih postajah lahko nameščene tudi v hišni postaji;

17. nadzor je kvalitativni nadzor pooblaščen osebe distributerja toplote nad izvajanjem del na distribucijskem sistemu, toplotnih postajah in internih toplotnih napravah;

18. nesorazmerni stroški priključitve na distribucijski sistem pomenijo stroške gradnje distribucijskega voda do točke v sistemu, kjer je priključitev možna, ali stroške, ki so potrebni za ojačitev obstoječega sistema, ali kombinacijo obojega, pri čemer ni pričakovati, da bi v razumnem času prišlo do povečanja odjema iz sistema na novem distribucijskem vodu oziroma obstoječem distribucijskem sistemu v tolikšnem obsegu, ki bi omogočal normalno amortizacijo naložbe;

19. obračunska moč je zakupljena in nastavljena moč na toplotni postaji odjemalca, ki je lahko enaka ali manjša od priključne moči. Obračunska moč se potrdi z zapisnikom ob nastavitvi v toplotni postaji s strani pooblaščen osebe distributerja toplote;

20. obračunsko obdobje je obdobje, za katerega se izvaja obračun stroškov za toploto in traja za vse odjemalce en mesec;

21. obdobje za odčitavanje je obdobje, v katerem se izvaja odčitavanje merilnih naprav in je za vse odjemalce mesečno;

22. odjemalec je vsaka pravna ali fizična oseba, ki odjema toploto za lastno rabo in je lastnik nepremičnine, na katero ali za katero je nameščeno odjemno mesto. Odjemalec je lahko tudi skupina fizičnih ali pravnih oseb, ki so priključene na skupno odjemno mesto;

23. odjemno mesto je točka v toplotni postaji, v kateri se izvajajo meritve ali se na drug način ugotavlja odjemalcu predane količine toplote;

24. ogrevni medij je medij v distribucijskem sistemu, s katerim se prenaša toplota;

25. poslovni in ostali odjemalec je odjemalec, ki ni gospodinjiski ali industrijski odjemalec;

26. priključek je vod, ki povezuje distribucijski vod in odjemno mesto ali prevzemno mesto. Priključek se začne na priključnem mestu na distribucijskem vodu in konča s priključnim mestom uporabnika;

27. priključitev je izvedba fizične povezave priključka na obstoječi distribucijski sistem;

28. priključna moč je nazivna moč internih toplotnih naprav odjemalca, določena s projektno dokumentacijo strojnih instalacij in strojne opreme internih toplotnih naprav, v skladu s tem aktom in s tehničnimi zahtevami distributerja toplote o priključitvi stavb na distribucijski sistem;

29. priključna postaja je del toplotne postaje, kjer odjemalec prevzema pogodbeno količino toplote. Na eno priključno postajo je lahko priključenih več hišnih postaj;

30. priključno mesto na distribucijskem vodu je točka na distribucijskem vodu, kjer je oziroma bo priključen priključek uporabnika;

31. priključno mesto uporabnika je točka na koncu priključka neposredno za glavnim zapornim ventilom (v nadaljnjem besedilu tudi oznaka: V1 in V2), kjer je oziroma bo priključena toplotna postaja uporabnika;

32. primerljivo obračunsko obdobje je obdobje, v katerem so bili pogoji odjema toplote podobni pogojem v obdobju, za katerega z meritvami ni bilo mogoče ugotoviti dejanske porabe;

33. proizvodni viri so naprave, ki pretvarjajo primarno energijo goriv v toploto;

34. razdelilnik stroškov dobavljene toplote je preglednica deležev celotnih stroškov za toploto, ki omogoča porazdelitev stroškov toplote, ki je bila dobavljena preko skupne merilne naprave v skupni priključni postaji za več odjemalcev (lastnikov posameznih delov stavbe) v obračunskem obdobju;

35. sanitarna topla voda je hladna voda iz vodovodnega omrežja, ki je prevzela toploto od ogrevnega medija v prenosniku toplote;

36. skupno odjemno mesto je točka v toplotni postaji, v kateri se izvajajo meritve ali drug način ugotavljanja predane količine toplote več odjemalcem oziroma stavbam;

37. soglasje za pridobitev gradbenega dovoljenja je soglasje, ki ga izdaja distributer toplote skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov;

38. soglasje za priključitev je soglasje za priključitev na distribucijski sistem, ki ga izdaja distributer toplote v skladu z Energetskim zakonom (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, in 158/20 – ZURE; v nadaljnjem besedilu: EZ-1);

39. sprememba odjemalčevih toplotnih naprav je kate-rakoli sprememba na teh napravah, ki povzroči spremembe delovanja toplotnih naprav ali obračuna toplote;

40. tarifna skupina je skupina odjemalcev, za katere veljajo enake tarifne postavke toplote;

41. tehnične zahteve so zahteve distributerja toplote, ki so pretežno tehnične narave in jih je treba upoštevati pri načrtovanju, gradnji, vzdrževanju in drugih delih na distribucijskem sistemu, toplotnih postajah in internih toplotnih napravah. Tehnične zahteve pripravi distributer toplote in jih javno objavi na spletni strani;

42. temperaturni primanjkljaj je vsota dnevnih razlik med temperaturo zraka v ogrevanem prostoru (20 °C) in povprečno dnevno zunanjo temperaturo zraka. Pri tem se upoštevajo le dnevi v času ogrevalne sezone, ko je bila povprečna dnevna zunanja temperatura zraka nižja ali enaka 12 °C, po podatkih organa, ki je zadolžen za izvajanje meteoroloških meritev;

43. toplota je izraz za energijo v obliki toplote ne glede na ogrevni medij;

44. toplotna postaja je vezni člen med distribucijskim sistemom (vključno s priključkom) in internimi toplotnimi napravami odjemalca. Sestavljena je iz priključne in hišne postaje in s svojim delovanjem uravnava dobavo toplote v interne toplotne naprave;

45. uporabnik je proizvajalec toplote, ki dobavlja toploto v distribucijski sistem, ali odjemalec, ki odjema toploto iz distribucijskega sistema;

46. varovalni pas distribucijskega sistema je območje širine 1,0 metra na vsako stran zunanega gabarita elementov distribucijskega sistema;

47. vod je splošni naziv za cevovod po katerem se prenaša ogrevni medij;

48. zapisnik o nastavljeni obračunski moči je zapis, ki ga sestavi pooblaščen oseba distributerja toplote ob nastavitvi obračunske moči v toplotni postaji.

(2) Drugi izrazi, ki v tem aktu niso opredeljeni, pomenijo enako kot izrazi, določeni v EZ-1.

II. DISTRIBUCIJSKI SISTEM

4. člen

(opredelitev distribucijskega sistema)

(1) Distribucijski sistem je sistem objektov, naprav, distribucijskih vodov in črpališč za prenos toplote po omrežju od prevzemnih mest iz proizvodnih virov do odjemnih mest v toplotnih postajah. Sestavni del distribucijskega sistema so tudi priključki, vključno z glavnima zapornima ventiloma V1 (dovodni vod) in V2 (povratni vod) na priključnem mestu uporabnika.

(2) Proizvodni vir – kotlovnica na lesno biomaso, ki je v lasti distributerja toplote, kot distributerja z lastno proizvodnjo, je del distribucijskega sistema. Upravljanje s kotlovnico izvaja pogodbeni stranka na podlagi pogodbe med distributerjem toplote in upravljavcem kotlovnice.

(3) Sestavni del distribucijskega sistema so tudi stvarne in druge pravice na nepremičninah, potrebne za gradnjo, rekonstrukcijo, razvoj, obratovanje, nadzor in vzdrževanje objektov, naprav in omrežij.

(4) Distribucijski sistem toplote za geografsko območje naselij Preddvor, Hrib in Potoče v Občini Preddvor se sestoji iz:

– toplovodnega omrežja daljinskega ogrevanja z ogrevalnim medijem toplo vodo, ki prevzema toploto od proizvodnega vira in jo preko toplovodnega omrežja distribuira do posameznega ali več odjemalcev. Nazivni tlak toplovodnega omrežja je 16 bar in nazivna temperatura 90/60 °C;

– črpališča, ki so objekti in naprave, ki omogočajo transport ogrevnega medija po distribucijskem sistemu;

– glavne toplotne postaje (primerne postaje) v distribucijskem sistemu in toplotnih postaj na lokaciji odjemnih mest;

– sistema za nadzor in upravljanje distribucijskega sistema. S tem sistemom distributer toplote upravlja in nadzoruje delovanje distribucijskega sistema;

– priključkov vključno z zapornimi armaturami na koncu priključka.

5. člen

(razvoj distribucijskega sistema)

(1) Distributer toplote ima pravico, da izdeluje oziroma potrjuje tehnične rešitve za nadaljnji razvoj distribucijskega sistema, skladno z odlokom lokalne skupnosti o izvajanju dejavnosti izbirne gospodarske javne službe distribucije toplote, na podlagi analize izvajanja distribucije toplote, značilnosti temperaturnih, pretočnih in tlačnih obratovalnih parametrov, dejanske zasedenosti distribucijskega sistema, zanesljivosti obratovanja, izdanih soglasij za priključitev, anket ter drugih podatkov.

(2) Pri načrtovanju vlaganj in investicij v distribucijski sistem in pri izdajanju soglasij za priključitev mora distributer toplote ekonomsko-tehnično optimizirati proces načrtovanja naložb ob upoštevanju energetske učinkovitosti, stroškov kapitala, stroškov vzdrževanja in stroškov obratovanja.

6. člen

(spremembe na distribucijskem sistemu)

Distributer toplote ima zaradi zagotovitve varnega, zanesljivega in učinkovitega delovanja distribucijskega sistema pravico in dolžnost predlagati potrebne spremembe na distribucijskem sistemu, toplotnih postajah in internih toplotnih napravah ter podati tehnične zahteve, katere se morajo upoštevati pri načrtovanju, gradnji, obratovanju in vzdrževanju distribucijskega sistema in naprav odjemalca.

7. člen

(pogoji za graditev, obratovanje in vzdrževanje distribucijskega sistema)

Pri načrtovanju, graditvi, preskušanju, obratovanju, začetku in prenehanju obratovanja, vzdrževanju, obnavljanju ter drugih delih na distribucijskem sistemu in toplotnih postajah se mora upoštevati določbe predpisov, ki urejajo graditev, obratovanje in vzdrževanje distribucijskega sistema in toplotnih postaj. Pri tem se mora zaradi poenotenja opreme, dimenzij cevi ter zapornih elementov, materialov, načinov izvedbe, geodetskih posnetkov, drugih elementov distribucijskega sistema in toplotnih postaj upoštevati tudi tehnične zahteve distributerja toplote.

8. člen

(naprave distributerja toplote)

(1) Naprave distributerja toplote so:

1. distribucijski vodi do priključnega mesta priključka;
2. priključki;
3. objekti in naprave za nadzor in upravljanje distribucijskega sistema;
4. črpališča;
5. glavne toplotne postaje na distribucijskem sistemu;
6. toplotne postaje;
7. merilne naprave.

(2) Če distributer toplote ni lastnik dela naprav iz prejšnjega odstavka, ima z lastnikom sklenjeno pogodbo, na podlagi

katere mu je omogočeno, da učinkovito opravlja svoje naloge po EZ-1 in tem aktu.

9. člen

(toplotne naprave odjemalca)

(1) Naprave v lasti odjemalca so:

– interne toplotne naprave;

– interni merilniki in delilniki toplotne energije, namenjeni interni razdelitvi stroškov ogrevanja v primeru skupnih odjemnih mest.

(2) Stroški gradnje in vzdrževanja naprav v lasti odjemalca so obveznost odjemalca.

10. člen

(obvezen nadzor nad projekti in gradnjo ter montažo distribucijskega sistema, toplotnih postaj in internih toplotnih naprav odjemalca)

(1) Za zagotavljanje varnega, zanesljivega in učinkovitega obratovanja distribucijskega sistema ima distributer toplote naslednje obveznosti nadzora nad projekti in gradnjo ter montažo distribucijskega sistema, toplotnih postaj in internih toplotnih naprav:

1. izvajanje nadzora nad projektno dokumentacijo v okviru izdajanja pogojev in soglasij za priključitev na distribucijski sistem;

2. potrjevanje skladnosti gradnje s projekti za izvedbo in nadzor vnosa sprememb med gradnjo v projekt za izvedbo;

3. potrjevanje, da so dograjeni, ali spremenjeni distribucijski vodi, priključki in toplotne postaje, ki jih je izvedel investitor, geodetsko posneti in posnetek oddan distributerju toplote;

4. usklajevanje rokov fizične priključitve novih distribucijskih vodov in priključkov na obstoječ distribucijski sistem;

5. usklajevanje rokov polnitve distribucijskih vodov, priključkov in toplotnih postaj z ogrevnim medijem;

6. usklajevanje rokov začetka odjema toplote;

7. skrb, da so projekti izvedenih del, oziroma dopolnjeni projekti za izvedbo dostavljeni v arhiv distributerja toplote;

8. potrjevanje, da so pred vključitvijo v distribucijski sistem distribucijski vodi, priključki in toplotne postaje zgrajeni tako, da je zagotovljeno varno in zanesljivo obratovanje distribucijskega sistema;

9. nadzor nad posegi tretjih oseb v varovalni pas distribucijskega sistema, da se ti izvajajo skladno z izdanimi pogoji in soglasji distributerja toplote.

(2) Med gradnjo morajo biti distribucijski vodi, priključki in toplotne postaje geodetsko posneti in po končani gradnji posnetek posredovan distributerju toplote v obliki, skladni z določbami pravilnika, ki ureja vsebino in način vodenja zbirke podatkov o dejanski rabi prostora ter tehničnimi zahtevami distributerja toplote glede vodenja zbirnega katastra energetske infrastrukture.

11. člen

(obveznosti odjemalca za obratovanje toplotnih naprav)

(1) Odjemalec ima za varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje toplotnih naprav naslednje obveznosti:

1. s skrbnostjo dobrega gospodarja skrbeti za normalno obratovanje in redno vzdrževanje toplotnih naprav tako, da je zagotovljeno zanesljivo, varno in energetsko učinkovito obratovanje distribucijskega sistema;

2. s skrbnostjo dobrega gospodarja skrbeti, da so naprave in napeljave izvedene, uporabljene in vzdrževane na način, da niso možne motnje na drugih napravah in napeljavah v distribucijskem sistemu in da pretoki na odjemnem mestu in povratna temperatura iz njegovih naprav ne presega vrednosti določenih v projektni dokumentaciji toplotne postaje in internih toplotnih naprav;

3. ne spreminjati mejnih vrednosti nastavitev moči, pretoka in temperature v toplotni postaji;

4. brez pisnega soglasja distributerja toplote ne spremenjati toplotnih naprav;

5. skrbeti, da je toplotna postaja v zaklenjenem prostoru in dostopna delavcem in pooblaščenim predstavnikom distributerja toplote;

6. skrbeti, da je v prostoru toplotne postaje obratovalna dokumentacija s shemami naprav in napeljav;

7. vzdrževati prostore in pomožne naprave ter dostope do prostorov, kjer je toplotna postaja tako, da so distributerju toplote zagotovljene delovne razmere, ki veljajo za delovne prostore;

8. sproti obveščati distributerja toplote o motnjah pri dobavi toplote, ugotovljenih na odjemnem mestu;

9. obvestiti distributerja toplote o zaznavi okvare merilne naprave;

10. z obratovanjem svojih toplotnih naprav ne motiti drugih odjemalcev ali distributerja toplote;

11. v toplotni postaji omogočiti distributerju toplote priključitev naprav za daljinski prenos podatkov obratovalnih stanj in drugih naprav za upravljanje toplotne postaje;

12. omogočati distributerju toplote izvajanje nujnih vzdrževalnih del na priključku zaradi zagotavljanja nemotenega obratovanja distribucijskega sistema.

(2) Odjemalec odgovarja za škodo distributerja toplote, ki je nastala zaradi posegov odjemalca na njegovih toplotnih napravah.

(3) Distributer toplote s priključitvijo objektov, naprav in napeljav odjemalcev na distribucijski sistem ne prevzema odgovornosti za tehnično brezhibno in varno obratovanje in delovanje teh objektov, naprav in napeljav.

(4) Odjemalec je dolžan zagotavljati in kriti stroške električne energije za delovanje toplotne postaje, merilnih naprav in naprav za daljinski prenos podatkov.

(5) Odjemalec je dolžan zagotavljati in kriti stroške vode iz vodovodnega omrežja za pripravo tople sanitarne vode in za polnjenje internih toplotnih naprav.

12. člen

(evidenca infrastrukture za distribucijo toplote)

Distributer toplote vodi kataster infrastrukture za distribucijo toplote, v katerem so podatki o tehničnih značilnostih in lokaciji infrastrukture za distribucijo toplote.

III. TEHNIČNI IN DRUGI POGOJI ZA VARNO OBRATOVANJE DISTRIBUCIJSKEGA SISTEMA Z NAMENOM ZANESLJIVE IN KAKOVOSTNE OSKRBE S TOPLOTO

1. Zagotavljanje varnega in zanesljivega obratovanja distribucijskega sistema

13. člen

(obveznosti distributerja)

(1) Distributer toplote mora zagotavljati varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje distribucijskega sistema in skrbeti za uravnotežene obratovalne razmere z naslednjimi aktivnostmi:

1. načrtovanjem in zagotavljanjem zadostnih kapacitet proizvodnih virov za zanesljivo oskrbo distribucijskega sistema s toploto in energenti tako, da lahko zadosti potrebam odjemalcev toplote pri projektni zunanji temperaturi;

2. načrtovanjem razvoja in gradnjo distribucijskega sistema za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti distribucijskega sistema, ki omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop odjemalcev do distribucijskega sistema;

3. načrtovanjem obratovanja distribucijskega sistema;

4. izvajanjem rednih tekočih in investicijskih ter izrednih vzdrževalnih del;

5. izvajanjem sistemske kontrole z namenom odkrivanja poškodb in načrtovanja izvajanja rednih vzdrževalnih del in posodobitev distribucijskega sistema;

6. izvajanjem nadzora nad obratovanjem distribucijskega sistema;

7. zaščito distribucijskega sistema pred mehanskimi, električnimi in kemičnimi vplivi iz okolice;

8. varovanjem distribucijskega sistema z izvajanjem nadzora nad aktivnostmi tretjih oseb v njegovem varovalnem pasu;

9. izvajanjem nadzora nad učinkovitostjo obratovanja toplotnih postaj in internih toplotnih naprav in o načinih za izboljšanje stanja obratovanja njihovih naprav obveščati odjemalce;

10. izvajanjem meritev prevzetih in dobavljenih količin toplote;

11. zagotavljanje predpisanih meroslovnih zahtev za merilne naprave na odjemnih mestih, skladno z zakonom, ki ureja področje meroslovja.

(2) Aktivnosti za zagotovitev varnega, zanesljivega in učinkovitega obratovanja distribucijskega sistema mora distributer toplote izvajati skladno z internimi operativnimi tehničnimi navodili. Izvedbo del lahko distributer toplote prepusti ustrezno usposobljenemu izvajalcu.

(3) Distributer toplote je dolžan za posege na svojih napravah na nepremičninah oziroma premoženjih, ki so v lasti odjemalca, le-temu povrniti s posegom povzročeno škodo, v skladu s splošnimi pravili odškodninske odgovornosti, če vzpostavitev v prvotno stanje s posegom prizadete premoženja ali nepremičnine ni mogoča.

14. člen

(obveznost odjemalca pri zagotavljanju dostopa)

(1) Odjemalec je dolžan zagotoviti distributerju toplote neoviran dostop do naprav in napeljav, ki so v upravljanju distributerja toplote, kot tudi do toplotne postaje in internih toplotnih naprav, po predhodni najavi in na način, ki distributerju toplote omogoča uresničevanje naslednjih pravic in dolžnosti:

1. odčitavanje, kontrola, vzdrževanje in menjava merilnih naprav;

2. izvajanje nadzora in vzdrževalnih del na napravah, ki so v lasti ali v upravljanju distributerja toplote;

3. izvajanje nadzora nad delovanjem in stanjem priključka in toplotne postaje;

4. izvedba nujnega popravila v primeru puščanja priključka;

5. izvajanje nadzora, upravljanja in vzdrževanja glavnih zapornih ventilov V1 in V2;

6. izvedba odklopa toplotne postaje zaradi nepravilnih obveznosti do distributerja toplote skladno s 308. členom EZ-1;

7. pregled internih toplotnih naprav odjemalca, ki nastopajo kot obračunski element med odjemalcem in distributerjem toplote, če distributer toplote na podlagi tehničnih parametrov odjema toplote utemeljeno sumi o spremembi odjemalčeve obračunske moči.

(2) Odjemalec mora zagotoviti distributerju toplote prost dostop na zemljišče, do delov stavbe in naprav, na katerih se izvajajo dela, oziroma v prostore, v katerih so nameščene toplotne naprave, ki niso v lasti distributerja toplote, ter mu omogočiti izvajanje vseh potrebnih del, kadar je to potrebno v skladu pristojnostmi distributerja toplote določenih v EZ-1 in v tem aktu.

(3) Odjemalec, ki zaradi motenj na distribucijskem sistemu, višje sile in drugih okoliščin ne more izvrševati pravic dostopa do distribucijskega sistema, je ob nastopu takih razmer dolžan o tem takoj obvestiti distributerja.

15. člen

(uravnotežene obratovalne razmere)

(1) Distributer toplote mora skrbeti za uravnotežene obratovalne razmere v distribucijskem sistemu.

(2) V okviru tehničnih možnosti je distributer toplote dolžan vzdrževati takšne temperature in pretočno-tlačne razmere v distribucijskem sistemu, da zagotovi varno in zanesljivo obratovanje ter zadostne količine toplote vsem odjemalcem.

(3) Za potrebe vodenja distribucijskega omrežja in obračuna storitev ter ugotavljanja količin prevzete toplote v distribucijski sistem in predane iz njega, morajo biti na vseh prevzemnih in odjemnih mestih nameščene zakonsko ustrezne merilne naprave.

16. člen

(sistemska kontrola)

Distributer toplote izvaja sistemsko kontrolo distribucijskega sistema z namenom nadzora nad delovanjem distribucijskega sistema, merilnih in ostalih naprav, odkrivanja poškodb in načrtovanja izvajanja rednih vzdrževalnih del in posodobitev distribucijskega sistema v naslednjih časovnih razporedih:

1. pregled vročevodnih jaškov: enkrat letno;

2. pregled zapornih armatur: enkrat letno;

3. vizualni pregled distribucijskega sistema: enkrat polletno;

4. celovit pregled distribucijskega sistema: enkrat letno;

5. izredna kontrola distribucijskega sistema: ob pojavi suma netesnosti ali zaznavi drugih dogodkov, ki lahko vplivajo na varno in zanesljivo delovanje;

6. kontrola obratovanja toplotnih postaj preko daljinskega nadzornega sistema: enkrat tedensko;

7. pregled merilnih naprav: skladno z zakonom, ki ureja meroslovje;

8. daljinska kontrola obratovalnih parametrov distribucijskega sistema: kontinuirano.

2. Varovanje distribucijskega sistema

17. člen

(soglasje distributerja za posege v prostor v varovalnem pasu distribucijskega sistema)

(1) V varovalnem pasu ima distributer toplote pravico nadzorovati dejavnosti in posege ter pravico dostopa do distribucijskega sistema.

(2) Za zagotovitev varnosti distribucijskega sistema ter varnosti objektov, naprav in premoženja ter zdravja in življenja ljudi in živali v območju distribucijskega sistema, izdaja distributer toplote smernice in mnenja na prostorske akte, skladno s predpisi, ki urejajo prostorsko načrtovanje, projektne pogoje k nameravanim posegom tretjih oseb v varovalni pas pred začetkom izdelave projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in soglasja k projektnim rešitvam, skladno s predpisi, ki urejajo graditev objektov za posege, ki se nanašajo ali imajo vpliv na distribucijski sistem.

(3) Pri pripravi smernic in projektnih pogojev distributer toplote določi tudi morebitne posebne varnostne ukrepe v varovalnem pasu distribucijskega sistema.

(4) Distributer toplote odloči o zahtevi za izdajo soglasja za nameravane posege v območje varovalnega pasu na podlagi predložene projektna dokumentacije, upoštevajoč določbe tehničnih predpisov in varnega ter zanesljivega obratovanja in vzdrževanja distribucijskega sistema.

(5) Za posege tretjih oseb v varovalni pas, za katere po zakonodaji ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, distributer toplote na podlagi vloge investitorja in na podlagi predloženih izvedbenih rešitev, usklajenih z veljavnimi predpisi in izdanimi pogoji s strani distributerja toplote, izda soglasje za izvedbo nameravanih del.

18. člen

(posegi v varovalni pas distribucijskega sistema brez soglasja distributerja)

Če tretja oseba ni pridobila soglasja za poseg v varovalni pas skladno s prejšnjim členom, distributer toplote nemudoma zahteva prepoved izvajanja del v varovalnem pasu in obvesti pristojne državne organe.

3. Kakovost ogrevnega medija

19. člen

(kakovost ogrevnega medija)

(1) Distributer toplote mora zagotavljati napajanje distribucijskega sistema le z ustrezno kemično pripravljeno vodo. Kakovost ogrevnega medija se ugotavlja na prevzemnem mestu proizvajalca toplote. Prezeta toplota je ustrezne kakovosti, če izmerjeni parametri na prevzemnem mestu ustrezajo parametrom, določenim v drugem odstavku tega člena in kot so podrobneje opredeljeni v pogodbi o prevzemu toplote.

(2) Kemične in fizikalne lastnosti ogrevnega medija, ki vstopa v distribucijski sistem, morajo ustrezati vsaj naslednjim vrednostim:

1. Ogrevni medij v vročevodnem sistemu:

– prevodnost pri 25 °C: < 1500 μ S/cm;

– pH pri 25 °C: <5.

(3) Distributer toplote lahko sprejme v distribucijski sistem le ogrevni medij z lastnostmi, ki ustrezajo območju vrednosti, navedeni v prejšnjem odstavku.

4. Nadzor nad obratovanjem distribucijskega sistema

20. člen

(obveznost nadzora distribucijskega sistema s strani distributerja toplote)

(1) Distributer toplote mora organizirati nadzor nad delovanjem in obratovanjem distribucijskega sistema, redno pregledovati varovalne pasove in skrbeti za uravnotežene obratovalne razmere.

(2) Nadzor nad delovanjem in obratovanjem distribucijskega sistema se izvaja z vizualnim nadzorom in s pomočjo procesne, merilne, registracijske, telemetrijske in programske opreme. Potrebno je zagotoviti:

1. nadzor nad prevzemom toplote v distribucijski sistem;

2. distribucijo toplote ter vodenje distribucijskega sistema;

3. nadzor nad delovanjem in vodenjem distribucijskega sistema, napovedovanje odjema toplote in meritve prevzetih količin toplote;

4. nadzor nad delovanjem ključnih objektov na distribucijskem sistemu;

5. nadzor nad predajo in izvajanje meritev odjema toplote odjemalcem na odjemnih mestih;

6. ugotavljanje in javljanje motenj na distribucijskem sistemu in neuravnoteženih obratovalnih razmer;

7. simuliranje in napovedovanje pretočno-tlačnih razmer v distribucijskem omrežju.

(3) Izvajanje nadzora nad delovanjem in obratovanjem distribucijskega sistema mora distributer toplote izvajati skladno z internimi operativnimi tehnološkimi navodili.

21. člen

(služba stalne pripravljenosti)

Za zagotavljanje varnega, zanesljivega in učinkovitega obratovanja distribucijskega sistema distributer toplote organizira službo stalne pripravljenosti, ki izvaja 24-urni nadzor nad delovanjem distribucijskega sistema in je sposobna izvesti nujne ukrepe za odpravo oziroma omilitve poškodb oziroma motenj na distribucijskem sistemu in organizacijo potrebnih popravil za vzpostavitev uravnoteženega delovanja v najkrajšem možnem času.

22. člen

(nadzor nad priključkom in toplotno postajo)

(1) Distributer toplote ima pravico in dolžnost izvajanja nadzora nad delovanjem priključka in toplotne postaje zaradi zagotavljanja varnega, zanesljivega in učinkovitega obratovanja celotnega sistema daljinskega ogrevanja. Nadzor vključuje kontrolo stanja priključka, ventilov V1, V2 in elementov toplotne

postaje ter kontrolo vstopnih in izstopnih parametrov na odjemnem mestu.

(2) Zaradi varnosti izvajanja del in zagotavljanja nemotnega obratovanja distribucijskega sistema, ima samo distributer toplote pravico nadzora, upravljanja in vzdrževanja glavnih zapornih ventilov V1 in V2. Stroške prve vgradnje ventilov V1 in V2 krije odjemalec, stroške njunega vzdrževanja in zamenjave pa krije distributer toplote.

(3) V primeru večjih netesnosti ali poškodb za glavnimi zapornimi ventili V1 in V2 oziroma na primarni strani toplotne postaje lahko ventile zapre tudi pooblaščen vzdrževalec oskrbovane stavbe ali pa intervencijske službe – gasilci.

(4) V primeru začasne ali dolgotrajne prekinitev dobave toplote distributer toplote izvede ločitev toplotne postaje in internih toplotnih naprav od distribucijskega sistema z zaprtjem in pečatenjem glavnih zapornih ventilov V1 in V2 in z vzpostavitvijo kontroliranega minimalnega obtoka ogrevnega medija preko kratke vezi za preprečitev nastanka škode na distribucijskem sistemu.

5. Zagotavljanje zanesljive oskrbe

23. člen

(zagotavljanje zanesljive oskrbe)

Distributer toplote je dolžan zagotavljati zanesljivo oskrbo s toploto in dela na distribucijskem sistemu in prekinitve distribucije toplote izvajati skladno z določbami EZ-1 in tega akta.

6. Vzdrževanje distribucijskega sistema

24. člen

(obveznost distributerja za vzdrževanje distribucijskega sistema)

(1) Distributer toplote vzdržuje distribucijski sistem, ki ga upravlja tako, da posebno skrbnost namenja varnosti, zanesljivosti in učinkovitosti delovanja distribucijskega sistema tako, da izvaja redna vzdrževalna dela, ki obsegajo tekoča in investicijska vzdrževalna dela ter izredna (nepredvidena) vzdrževalna dela.

(2) Distributer toplote pripravi letni načrt rednih vzdrževalnih del.

(3) Distributer toplote je dolžan redno vzdrževati objekte in naprave distribucijskega sistema, ki so v njegovem upravljanju tako, da je ves čas ohranjena njegova funkcionalna in obratovalna usposobljenost in varnost delovanja v času dobe koristnosti distribucijskega sistema (redno tekoče vzdrževanje). Načrt rednih tekočih vzdrževalnih del zajema popravila na osnovnih sredstvih, ki ne pomenijo povečanja življenjske dobe, vrednosti ali zmogljivosti osnovnih sredstev, ampak le ohranjajo zmogljivosti v predvideni dobi koristnosti.

(4) Distributer toplote je dolžan izvesti posodobitve distribucijskega sistema, ki je v njegovem upravljanju, s tem, da ga občasno obnovi, zamenja iztrošene sestavne dele oziroma spremeni njegovo konstrukcijo in s tem podaljša dobo obratovanja oziroma izboljša značilnosti obratovanja distribucijskega sistema (redno investicijsko vzdrževanje). Načrt rednih investicijskih vzdrževalnih del zajema zamenjavo ali preureditve oziroma obnovo obstoječih osnovnih sredstev, ki pomenijo povečano zmogljivost ali podaljšanje predvidene dobe koristnosti distribucijskega sistema.

25. člen

(pravice in obveznosti pri rednih vzdrževalnih delih na distribucijskem sistemu)

(1) Distributer toplote sme začasno odklopiti odjemalca zaradi rednega vzdrževanja, pregledov ali remontov, preizkusov ali kontrolnih meritev ter razširitve distribucijskega sistema.

(2) Redna dela je distributer toplote dolžan opraviti v času, ki je nujno potreben, da se delo opravi in izbrati čas, ki čim manj prizadene odjemalce.

(3) Za začasno omejitev ali prekinitev distribucije toplote, ki je posledica izvedbe rednih del, distributer toplote ni odškodninsko odgovoren. Redna dela se ne smejo izvajati v času, ko je pričakovati večjo porabo toplote.

26. člen

(pravice in obveznosti pri izrednih nepredvidenih delih na distribucijskem sistemu)

(1) V primeru motenj ali okvar na distribucijskem sistemu, vključno s priključkom do glavnih zapornih ventilov V1 in V2, ki nastanejo kot posledica višje sile ali delovanja tretje osebe, mora distributer toplote v najkrajšem možnem času izvesti izredna nepredvidena dela za zagotovitev nemotenega ter zanesljivega delovanja distribucijskega sistema oziroma organizirati potrebna popravila za vzpostavitev uravnoteženega delovanja.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka lahko distributer toplote, če je to nujno potrebno zaradi varnosti, zaradi čimprejšnje vzpostavitve nemotenega delovanja ali zaradi drugih upravičenih razlogov, začasno omeji ali prekine distribucijo toplote.

(3) Zaradi izrednih del z namenom zagotovitve nemotenega in zanesljivega delovanja distribucijskega sistema, distributer toplote odjemalcem ne odgovarja za morebitno nastalo škodo zaradi omejene ali prekinjene distribucije toplote.

(4) Tretja oseba, ki povzroči motnje ali okvare na distribucijskem sistemu, nosi vse stroške potrebnih izrednih nepredvidenih del ter odgovarja za morebitno nastalo škodo po splošnih pravilih obligacijskega prava.

27. člen

(dela na distribucijskem sistemu na podlagi zahtev tretjih oseb)

(1) Če je distributer toplote pozvan, da izvede na distribucijskem sistemu določena dela za potrebe tretjih oseb izven rokov, ki so določeni v izdanem soglasju, izvede ta dela na stroške naročnika del po predhodni presoji upravičenosti zahtevanih del in vpliva predvidenih del na zanesljivost delovanja distribucijskega sistema oziroma na odjemalce.

(2) Distributer toplote prične z deli na zahtevo tretje osebe potem, ko mu je ta predložila usklajen dogovor z vsemi prizadetimi odjemalci.

(3) V kolikor so posledice del, zaradi potreb tretjih oseb, motnje v delovanju dela ali celotnega distribucijskega sistema, nosi stroške odprave motenj in morebitno škodo odjemalcev, naročnik teh del. Izvedbo del lahko distributer toplote prepusti tudi tretji osebi, če ta oseba dokaže, da ima za izvedbo teh del izbranega usposobljenega izvajalca. Dela se morajo izvajati v skladu s tehničnimi zahtevami in navodili distributerja toplote.

28. člen

(objavljanje informacij o vzdrževalnih delih)

(1) Distributer toplote je dolžan o predvidenem odklopu zaradi rednih vzdrževalnih del v pisni obliki pravočasno obvestiti odjemalce, v primeru večjega števila odjemalcev in v primeru, da osebno obveščanje ni stroškovno učinkovito, pa v sredstvih javnega obveščanja in na spletni strani distributerja vsaj 48 ur pred odklopom. Če ima stavba upravnika, se za drug osebni način obveščanja šteje tudi obvestilo upravniku stavbe.

(2) Distributer toplote je dolžan o nepredvideni prekinitvi distribucije toplote zaradi izrednih vzdrževalnih del v najkrajšem možnem času obvestiti prizadete odjemalce toplote v sredstvih javnega obveščanja in na spletni strani distributerja z navedbo predvidenega časa za odpravo nastalih motenj. Če ima stavba upravnika, distributer toplote obvesti tudi upravniku stavbe.

(3) Obvestilo iz prvega in prejšnjega odstavka mora vsebovati:

- del sistema, ki je v delu;
- začetek in predvideno končanje del;
- načrt omejitev ali začasnih odklopov;
- seznam odjemnih mest, ki bodo prizadeta.

29. člen

(obveznost odjemalca za vzdrževanje njegovih toplotnih naprav)

(1) Odjemalec je dolžan vzdrževati toplotne naprave, ki so v njegovi lasti.

(2) Odjemalec mora s skrbnostjo dobrega gospodarja skrbeti, da so njegove naprave in napeljave izvedene, uporabljene in vzdrževane na način, da niso možne motnje na drugih napravah in napeljavah v distribucijskem sistemu in da pretoki na odjemnem mestu in povratna temperatura iz njegovih naprav ne presega vrednosti določenih v projektni dokumentaciji toplotne postaje in internih toplotnih naprav.

(3) Vzdrževalna dela v toplotni postaji sme izvajati samo izvajalec, katerega usposobljenost je predhodno potrjena s strani distributerja toplote. Enake zahteve glede izvajalca veljajo za vzdrževalna dela na priključku, pri čemer se ta smejo izvajati le pod nadzorom pooblaščen osebe distributerja toplote.

30. člen

(razdelitev stroškov obratovanja in vzdrževanja toplotnih naprav odjemalca)

Če distributer toplote ugotovi, da delovanje toplotnih naprav odjemalca ni varno, zanesljivo, ali učinkovito, pozove odjemalca, da na svoje stroške izvede potrebne ukrepe na toplotni postaji ali na internih toplotnih napravah. Če odjemalec v roku, ki ga določi distributer toplote, ukrepov ne izvede in bi lahko tako obratovanje povzročalo splošno nevarnost, nevarnost za življenje in premoženje, ali škodo distributerju toplote, lahko distributer toplote odjemalca odklopi do izvedbe ukrepov.

7. Obratovanje distribucijskega sistema v primeru motenj, ogroženosti distribucijskega sistema in višje sile

31. člen

(motnje na distribucijskem sistemu)

(1) Motnja na distribucijskem sistemu je vsak nenačrtovani dogodek ali okoliščina, zaradi katere je moteno uravnoteženo obratovanje celotnega distribucijskega sistema ali njegovega dela in prekinjena ali motena distribucija toplote.

(2) Motnje nastopijo tudi v primerih izpadov proizvodnega vira v takšnem obsegu, da ni mogoče zagotoviti nemotene distribucije toplote v predvidenem obsegu.

(3) V primeru motenj distribucijskega sistema ima distributer toplote pravico in dolžnost, da takoj izvede možne tehnične ukrepe, s katerimi prepreči širjenje motenj ter vzpostavi nemoteno distribucijo toplote.

32. člen

(višja sila)

(1) Kot višjo silo se obravnava vsak dogodek ali okoliščina, ki je izven nadzora distributerja toplote in je ni bilo mogoče pričakovati, se ji izogniti oziroma jo odvrniti (npr. povodnji in poplave, zemeljski plazovi, potresi, ukrepi državnih organov in izpad električnega omrežja na območju proizvodnega vira ali črpališča ali odjemalca).

(2) Če distributer toplote delno ali v celoti ne izpolni pogodbenih obveznosti zaradi nastopa višje sile, je za čas njenega trajanja prost kakršnekoli odgovornosti do odjemalcev.

(3) Če višja sila distributerju toplote delno ali v celoti preprečuje izpolnjevanje pogodbenih obveznosti več kot 30 dni, se morata distributer toplote in odjemalec pisno dogovoriti o nadaljnjem izvrševanju pogodbe.

(4) V primeru omejitev ali prekinitev distribucije toplote zaradi delovanja višje sile distributer toplote ni odškodninsko odgovoren uporabnikom in odjemalcem ter tretjim osebam.

33. člen

(obveščanje v primeru motenj na distribucijskem sistemu)

(1) Distributer toplote je dolžan o nastanku višje sile ali motenj na distribucijskem sistemu v najkrajšem možnem času

ustrezno obvestiti prizadete odjemalce v sredstvih javnega obveščanja in na spletni strani distributerja z navedbo predvidenega časa za odpravo nastalih motenj. Če ima stavba upravnika, distributer toplote obvesti tudi upravnika stavbe.

(2) Obvestilo na spletni strani distributerja toplote mora vsebovati:

- navedbo dela distribucijskega sistema, na katerem so motnje distribucije toplote;
- seznam stavb, katerim bo prekinjena ali motena distribucija toplote, če je to mogoče.

IV. POGOJI IN NAČIN IZVAJANJA PRIKLJUČITEV NA DISTRIBUCIJSKI SISTEM

1. Priključitve na distribucijski sistem

34. člen

(postopek priključitve na distribucijski sistem)

(1) Energetski objekti, naprave, napeljave in vodi distribucijskega sistema in toplotne postaje, ki se priključujejo na obstoječ distribucijski sistem, morajo izpolnjevati predpisane tehnične normative in druge pogoje za zagotavljanje varnega, zanesljivega in učinkovitega obratovanja distribucijskega sistema. Potrebne minimalne pogoje, katere mora upoštevati projektna rešitev in katera je osnova za pridobitev soglasja s strani distributerja toplote, poda na zahtevo investitorja distributer toplote.

(2) Energetski objekti, naprave, napeljave in vodi distribucijskega sistema in toplotne postaje, ki se priključujejo na obstoječ distribucijski sistem, morajo biti zgrajeni po enakih ali primerljivih tehničnih normativih, kot del distribucijskega sistema na katerega se priključujejo.

(3) Neposredno (fizično) priključitev na distribucijski sistem izvede distributer toplote ali drug izvajalec pod nadzorom distributerja toplote. Stroške izvedbe priključitve na distribucijski sistem nosi odjemalec.

(4) Polnitev distribucijskega sistema in toplotnih postaj, kot tudi internih instalacij ogrevanja pri direktnih hišnih postajah, z ogrevnim medijem lahko izvede le distributer toplote. Stroške prve polnitve in ostale, z izvedbo prve priključitve povezane stroške prilagoditve obratovanja distribucijskega sistema, krije distributer toplote. Če se prva priključitev zaradi razlogov na strani odjemalca izvaja izven rokov, ki so določeni v izdanem soglasju za priključitev, izvede distributer toplote ta dela na stroške odjemalca po predhodni presoji upravičenosti zahtevanih del in vpliva predvidenih del na zanesljivost delovanja distribucijskega sistema oziroma na odjemalce.

(5) Stroške naslednjih polnitev in prilagoditev obratovanja distribucijskega sistema, ki nastanejo zaradi odjemalčevih dejanj, krije odjemalec.

35. člen

(listine, ki jih je treba predložiti pred polnitvijo)

(1) Investitor oziroma odjemalec mora pred polnitvijo vsakega novega ali spremenjenega distribucijskega voda, priključka ali toplotne postaje distributerju toplote predložiti naslednje dokumente:

- dokazila o usposobljenosti izvajalca, ki je izvedel distribucijski vod, priključek ali toplotno postajo;
- izjavo, da so naprave zgrajene v skladu s projektno dokumentacijo, veljavnimi predpisi, pravili stroke, tehničnimi zahtevami distributerja toplote, soglasjem h gradnji in soglasjem k priključitvi na distribucijski sistem;
- geodetski posnetek distribucijskega voda, priključka in toplotne postaje.

(2) Investitor oziroma odjemalec mora po pridobitvi uporabnega dovoljenja za distribucijski vod, priključek in toplotno postajo, za katere je bilo izdano gradbeno dovoljenje, uporabno dovoljenje predložiti distributerju toplote.

(3) Z ogrevnim medijem napolnjeni in obratovalno usposobljeni distribucijski vod, priključek in toplotna postaja odjemalcu ne dovoljujejo tudi odjema toplote. Odjem je dovoljen šele po sklenitvi pogodbe o dobavi toplote.

36. člen

(nadzor nad uporabo ogrevnega medija)

Ogrevnega medija iz distribucijskega sistema ni dovoljeno uporabljati za polnjenje internih toplotnih naprav ali v druge namene brez predhodnega dovoljenja distributerja toplote. Vsaka uporaba ogrevnega medija mora potekati iz distribucijskega sistema pod nadzorom distributerja toplote.

37. člen

(priključitev na distribucijski sistem)

(1) Fizična priključitev novega distribucijskega voda ali priključka na obstoječ distribucijski sistem je praviloma možna le izven ogrevalne sezone, to je običajno med 15. majem in 15. septembrom.

(2) Izjemoma je možna priključitev tudi med ogrevalno sezono, če so izpolnjeni pogoji, kar predhodno preveri distributer toplote glede na vpliv predvidenih del na zanesljivost delovanja distribucijskega sistema oziroma na odjemalce. Vse stroške, ki nastanejo zaradi nove priključitve v času med ogrevalno sezono (npr. zaustavitev obratovanja vročevodnega omrežja, izguba systemske vode, ne dobava toplote obstoječim odjemalcem, morebitni povišani stroški proizvodnje toplote zaradi vklopa vršnega proizvodnega vira toplote) in temeljijo na veljavnem ceniku storitev distributerja toplote in metodologiji izračuna povišanih obratovalnih stroškov zaradi priključitve odjemalca na distribucijski sistem v ogrevalni sezoni, nosi bodoči odjemalec oziroma investitor novega voda.

2. Pogoji in postopek izdajanja soglasij za priključitev

38. člen

(pogoji za priključitev)

(1) Priključitev odjemalčevih toplotnih naprav na distribucijski sistem je treba izvesti skladno s predpisi, ki urejajo prostorsko načrtovanje, predpisi, ki urejajo graditev objektov, EZ-1, določbami tega akta in drugimi veljavnimi predpisi.

(2) Soglasja, pogoji in mnenja so pisni dokumenti, ki jih izdaja distributer toplote skladno s predpisi in pravili stroke za priključitev odjemalčevih naprav na distribucijski sistem ali za spremembe že priključenih odjemalčevih naprav.

(3) Distributer toplote mora odločiti o izdaji ali zavrnitvi soglasja v rokih, ki jih določa veljavna zakonodaja, ki ureja splošni upravni postopek.

39. člen

(soglasje za pridobitev gradbenega dovoljenja)

(1) Distributer toplote izda soglasje za pridobitev gradbenega dovoljenja za stavbo in posamezni del stavbe, za katere je po predpisih, ki urejajo graditev objektov, potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje.

(2) Pisni vlogi za izdajo soglasja za pridobitev gradbenega dovoljenja je treba priložiti projektno dokumentacijo stavbe v fazi idejne zasnove. Idejna zasnova mora biti izdelana skladno s predpisi, ki urejajo projektno in tehnično dokumentacijo za gradnjo objektov in mora vsebovati shemo poteka priključka od priključnega mesta na distribucijskem vodu do stavbe, dimenzijo priključka, potrebno toplotno moč stavbe za različne vrste oskrbe s toploto (npr. ogrevanje, klimatizacija, topla sanitarna voda, hlajenje, tehnologija) in lokacijo toplotne postaje. S soglasjem za pridobitev gradbenega dovoljenja se na podlagi podatkov iz idejne zasnove stavbe potrdi mesto priključitve na distribucijski sistem in podajo zahteve, ki jih je treba upoštevati pri izdelavi projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja.

(3) Distributer toplote na podlagi vloge in priložene dokumentacije izda oziroma zavrne izdajo soglasja za pridobitev

gradbenega dovoljenja z odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba na pristojno ministrstvo.

(4) Izdano soglasje za pridobitev gradbenega dovoljenja velja dve leti od datuma izdaje.

(5) Projektno dokumentacijo in drugo gradivo, priloženo vlogi za izdajo soglasja za pridobitev gradbenega dovoljenja, hrani distributer toplote.

40. člen

(informacija o priključitvi na distribucijski sistem)

Za priključitev obstoječih stavb in posameznih delov stavb, za katere po zakonu, ki ureja graditev objektov, ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, projektant oziroma investitor gradnje pridobi informacijo o možni priključitvi na distribucijski sistem. V pisni vlogi za pridobitev informacije je treba navesti situacijo stavbe s predvideno lokacijo toplotne postaje, opis namena uporabe toplote in podatke o potrebah po toploti.

41. člen

(soglasje za priključitev)

(1) Pred pričetkom gradnje odjemalčevih toplotnih naprav, ki se jih priključuje na distribucijski sistem, mora investitor gradnje pridobiti soglasje za priključitev.

(2) Distributer toplote izda soglasje za priključitev na osnovi pisne vloge investitorja.

(3) Pisni vlogi je treba priložiti:

- kopijo gradbenega dovoljenja;
- projekt za izvedbo distribucijskega voda, priključka, toplotne postaje in internih toplotnih naprav in
- pisno izjavo s predvidenimi roki začetka gradnje distribucijskega voda in priključka ter roki fizične priključitve teh na obstoječ distribucijski sistem.

(4) Za priključitev stavb in posameznih delov stavb, za katere po zakonu, ki ureja graditev objektov, ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, je treba pisni vlogi iz prejšnjega odstavka namesto kopije gradbenega dovoljenja priložiti dokazilo o lastništvu stavbe ali dela stavbe in ustrezna soglasja lastnikov in solastnikov ali pisno izjavo, s katero investitor del izjavlja, da je pridobil vsa soglasja lastnikov zemljišč, stavb, delov stavb in obstoječih toplotnih naprav (priključek, toplotna postaja, interne toplotne naprave), na katere bo predvidena gradnja vplivala oziroma jih prizadela.

(5) Pisni vlogi iz prejšnjega odstavka je za gradnjo distribucijskega voda in priključka potrebno poleg izjave iz prejšnjega odstavka priložiti dokazilo o lastništvu oziroma soglasju lastnika zemljišča, po katerem bo distribucijski vod in priključek potekal.

(6) Investitor ali lastnik stavbe lahko določi pooblaščenca, ki ga zastopa v postopku izdaje soglasja za priključitev. V tem primeru je potrebno pisni vlogi za izdajo soglasja za priključitev priložiti tudi pooblastilo o zastopanju.

42. člen

(obvezne vsebine soglasja za priključitev)

Soglasje vsebuje naslednje obvezne sestavine:

- a) naslov stavbe, za katero se izvaja priključitev (ulica, hišna številka, kraj, identifikacijska številka stavbe ali dela stavbe);
- b) navedba investitorja in lastnika stavbe:
 - za fizične osebe: ime in priimek, naslov odjemalca, kraj, davčna številka;
 - za pravne osebe: naziv družbe, sedež družbe, zastopnik družbe, davčna številka;
- c) navedbo načrtov in dokumentov, ki so predloženi vlogi za soglasje in na osnovi katerih je izdano soglasje;
- d) tehnične značilnosti distribucijskega voda ali priključka;
- e) priključno moč internih toplotnih naprav;
- f) namen uporabe toplote;
- g) pogoj, da bo priključitev stavbe na distribucijski sistem možna, če bo investitor izvedel priključitev v skladu s tem ak-

tom in tehničnimi zahtevami distributerja toplote in predloženimi projekti za izvedbo;

h) navedba, da soglasje preneha veljati:

– če investitor ne izvede priključitve stavbe na distribucijski sistem na osnovi načrtov, ki so sestavni del te odločbe, v skladu s tem aktom in tehničnimi zahtevami distributerja toplote;

– če investitor ne izvede priključitve stavbe na distribucijski sistem v roku 24 mesecev od njegove dokončnosti;

i) pravni pouk.

43. člen

(veljavnost soglasja)

(1) Dokončno soglasje velja 24 mesecev.

(2) V času iz prejšnjega odstavka mora imetnik soglasja za priključitev objekta izpolniti vse pogoje, predpisane v soglasju za priključitev, in distributerju toplote naročiti izvedbo priključitve.

(3) Veljavnost soglasja za priključitev lahko distributer toplote na zahtevo imetnika soglasja za priključitev podaljša največ dvakrat, vendar vsakič največ za eno leto.

(4) Zahtevo za podaljšanje mora imetnik soglasja za priključitev podati 30 dni pred iztekom veljavnosti soglasja za priključitev. V primeru zamud na strani distributerja toplote se šteje, da je soglasje podaljšano, kar je distributer toplote dolžan sporočiti imetniku soglasja za priključitev, ki še ni izvedel priključitve na distribucijski sistem.

44. člen

(postopek odločanja o soglasju za priključitev)

(1) Na osnovi podane vloge in priložene dokumentacije distributer toplote odloča o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev. Distributer toplote izda soglasje za priključitev, če investitor ali lastnik stavbe izkaže, da izpolnjuje naslednje pogoje za izdajo soglasja:

- če dokaže, da je lastnik oziroma solastnik stavbe ali dela stavbe ali ima pridobljeno gradbeno dovoljenje za gradnjo;
- če so projekti za izvedbo distribucijskega voda, priključka, toplotne postaje in internih toplotnih naprav izdelani v skladu s predpisi, tem aktom in tehničnimi zahtevami distributerja toplote;

– če je pridobil soglasje solastnikov stavbe oziroma solastnikov obstoječih vodov, toplotne postaje in internih toplotnih naprav, na katere se priključuje in o tem podal ustrezno izjavo in

– če je namesto kopije gradbenega dovoljenja za distribucijski vod in priključek predložil dokazilo o lastništvu oziroma soglasju lastnika zemljišča, po katerem bo distribucijski vod in priključek potekal, v primerih, ko gradbeno dovoljenje ni potrebno.

(2) O izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča distributer toplote z odločbo v upravnem postopku najkasneje v roku enega oziroma dveh mesecev od vložitve popolne vloge za izdajo soglasja.

(3) O pritožbi zoper odločbo o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča župan.

(4) Projektno dokumentacijo in drugo gradivo, priloženo vlogi za izdajo soglasja za priključitev, hrani distributer toplote.

45. člen

(zavrnitev soglasja za priključitev)

(1) Investitor ali lastnik stavbe nima pravice do priključitve:

- če investitor ali lastnik stavbe ne izpolnjuje predpisanih pogojev za priključitev;

– če bi zaradi priključitve prišlo do večjih motenj v oskrbi s toploto ali

– če bi priključitev distributerju toplote povzročila nastanek nesorazmernih stroškov.

(2) Če investitor ali lastnik stavbe nima pravice do priključitve, distributer toplote zavrne soglasje za priključitev.

3. Sprememba osnovnih parametrov in pogoji za prenos soglasja

46. člen

(pridobitev novega soglasja zaradi spremembe osnovnih parametrov)

(1) Sprememba osnovnih parametrov pomeni spremembo tehničnih značilnosti distribucijskega voda ali priključka, spremembo nazivnih moči internih toplotnih naprav in spremembo namena uporabe toplote.

(2) V primeru sprememb osnovnih parametrov mora lastnik stavbe ali investitor gradnje v vseh primerih, ne glede na to, ali se je sprememba osnovnih parametrov zgodila po sklenitvi pogodbe o priključitvi ali pred samo priključitvijo na distribucijski sistem, vložiti pisno vlogo za novo soglasje za priključitev.

(3) Soglasje za spremembo osnovnih parametrov se izda tako, da se izda novo soglasje za priključitev.

47. člen

(pogoji za prenos soglasja pred priključitvijo)

(1) Če imetnik soglasja umre (fizična oseba) ali preneha (pravna oseba), če gre za spremembo gradbenega dovoljenja iz razloga spremembe investitorja ali odsvojitve nepremičnine v času med izdajo soglasja in pred priključitvijo, se lahko soglasje za pridobitev gradbenega dovoljenja in soglasje za priključitev preneseta na pravnega naslednika, ki je pravna ali fizična oseba.

(2) Novi lastnik nepremičnine mora najkasneje v 15 dneh po prejemu sodne odločbe ali sklenitve pogodbe o nastali spremembi iz prejšnjega odstavka o spremembi obvestiti distributerja toplote in o tem predložiti dokazila ter soglasje za priključitev, sicer mora zaprositi za novo soglasje za priključitev.

(3) Prenos soglasja za priključitev na drugo lokacijo ni mogoč.

48. člen

(sprememba lastnika priključka)

(1) Če po sklenitvi pogodbe o priključitvi pride na podlagi univerzalnega, singularnega pravnega nasledstva ali zaradi statusnih sprememb lastnika priključka do spremembe lastnika priključka, mora novi lastnik nepremičnine najkasneje v 15 dneh po prejemu sodne odločbe ali sklenitve pogodbe o spremembi obvestiti distributerja toplote in o tem predložiti dokazila ter soglasje za priključitev.

(2) Vsakokratni lastnik stavbe stopi na mesto pravnega prednika kot pravni naslednik v pogodbo o priključitvi.

49. člen

(neuporaba priključka)

(1) Če je stavba odklopljena več kot deset let brez vmesnih prekinitev, se domneva, da odjemalec ne namerava več odjemati toplote. Distributer toplote lahko v tem primeru fizično prekine povezavo med priključkom in distribucijskim vodom.

(2) Distributer toplote v primerih nameravane fizične prekinitev iz prejšnjega odstavka lastnika stavbe, za katero je bil izveden priključek, obvesti o nameravani fizični prekinitvi iz razlogov dotrajnosti, splošne nevarnosti, nevarnosti za življenje in premoženje, ali škodo distributerju toplote, pri čemer ga seznani z možnostjo in stroški obnove, potrebne za ohranitev funkcionalnega stanja priključka in možnosti nadaljnje uporabe.

50. člen

(odstranitev stavbe)

(1) Če želi lastnik stavbo, v katero je napeljan priključek, odstraniti, mora pred začetkom odstranitve od distributerja toplote pridobiti soglasje.

(2) Vlogi za soglasje je treba priložiti načrt odstranjevalnih del, v katerem se prikaže način odstranitve priključka, ki bo zaradi odstranitvenih del prizadet.

(3) Soglasje, ki ga izda distributer toplote, vključuje pogoje, ki jih mora odjemalec upoštevati pri odstranjevanju stavbe.

4. Stroški priključitve

51. člen

(stroški priključitve)

(1) Lastnik stavbe ali investitor gradnje ima pravico do priključitve, če distributer toplote oceni, da je priključitev ekonomsko upravičena ali če se bodoči odjemalec odloči, da bo sam kril nesorazmerne stroške priključitve na obstoječ distribucijski sistem. Medsebojne pravice in obveznosti v zvezi s tem uredita odjemalec in distributer toplote v pogodbi o priključitvi.

(2) Distributer toplote oceni ekonomsko upravičenost priključitve na podlagi analize stroškov in koristi ter z uporabo metode sedanje vrednosti denarnih tokov, pri čemer se upoštevajo parametri iz splošnega akta agencije, ki ureja metodologijo za oblikovanje cene toplote za daljinsko ogrevanje. Pri izračunu ekonomske upravičenosti investicije gradnje priključka do točke v sistemu, kjer je priključitev možna, ali v ojačitev obstoječega sistema oziroma pri kombinaciji obojega, se upošteva referenčna ekonomska doba uporabe 20 let.

(3) Pri analizi ekonomske upravičenosti priključitve distributer toplote upošteva:

- stroške za izvedbo potrebne investicije v priključek, distribucijski vod ali v ojačitev obstoječega sistema (vrednost investicije);

- predvidene prihranke ali dodatne stroške distributerja toplote, ki nastanejo zaradi spremenjene višine vzdrževalnih in obratovalnih stroškov kot posledica izvedenih ojačitev sistema;

- strošek iz naslova donosa na finančna sredstva, ki so potrebna za izvedbo investicije;

- predvidene dodatne prihodke distributerja toplote, glede na predviden obseg uporabe priključka s strani odjemalcev.

(4) Stroški priključitve so vsi stroški, ki jih ima distributer toplote zaradi zahtevane priključitve iz prve, druge in tretje alineje prejšnjega odstavka.

(5) Stroški za izvedbo potrebne investicije so stroški projektiranja, stroški pridobivanja upravnih dovoljenj in potrebnih stvarnih pravic, stroški gradnje objektov in naprav in vsi drugi stroški, ki jih distributer toplote ne bi imel, če ne bi prišlo do zadavne priključitve. Za izračun stroškov se upoštevajo trenutne cene na trgu in podatki iz pogodb preteklih gradenj primerljivih objektov.

(6) Predvideni dodatni stroški distributerja toplote so vsi stroški z obratovanjem ter rednim in investicijskim vzdrževanjem, ki jih bo imel distributer toplote, glede na izkustvena merila s podobno energetsko infrastrukturo, v zvezi z investicijo iz prejšnjega odstavka v referenčni ekonomski dobi uporabe.

(7) Strošek iz naslova donosa na sredstva za namene nesorazmernih stroškov priključitve se določi kot povprečna vrednost obrestne mere zadnjih petih izdanih državnih obveznic Republike Slovenije.

(8) Pri izračunu amortizacijskih dob se za posamezne dele distribucijskega voda upoštevajo amortizacijske dobe in stopnje, ki jih je distributer toplote upošteval pri pripravi zadnjih revidiranih letnih računovodskih izkazov skladno s slovenskimi ali mednarodnimi računovodskimi standardi in ki ne presegajo davčno priznanih stopenj.

(9) Predvideni dodatni prihodki distributerja toplote so vsi prihodki, ki jih bo imel distributer toplote zaradi nove priključitve, upoštevaje s strani odjemalca napovedan odjem toplote.

(10) Dodatne prihodke in stroške, ki se upoštevajo pri analizi ekonomske upravičenosti, ugotavlja distributer toplote na podlagi podatkov, ki veljajo na dan, ko je s strani odjemalca prejel popolno vlogo za soglasje za priključitev.

(11) Priključitev je ekonomsko upravičena, če predvideni dodatni prihodki zadoščajo za pokritje vseh stroškov priključitve. Vse stroške priključitve, ki so ekonomsko upravičeni, nosi distributer toplote (sorazmerni stroški priključitve).

(12) Če predvideni dodatni prihodki ne zadoščajo za pokritje vseh stroškov priključitve, ima odjemalec pravico do priključitve le, če sam pokrije tisti del stroškov, ki ni pokrit s predvidenimi dodatnimi prihodki (nesorazmerne stroške).

(13) Distributer toplote določi nesorazmerne stroške kot znesek, ki je potreben, da je v referenčni ekonomski dobi uporabe distribucijskega voda v celoti upoštevana takšna pričakovana interna stopnja donosnosti investicije, kot znaša stopnja donosa na sredstva distributerja toplote.

(14) Distributer toplote ni dolžan začeti z investicijo, dokler odjemalec ne sklene pogodbe o priključitvi, s katero se odjemalec zaveže, da bo v referenčni ekonomski dobi uporabljal distribucijski vod v napovedanem obsegu odjema toplote, ki izhaja iz soglasja za priključitev, in dokler ne plača nesorazmernih stroškov, kot je opredeljeno v pogodbi o priključitvi.

5. Pogodba o priključitvi

52. člen

(vsebina pogodbe o priključitvi)

(1) Po dokončnosti soglasja za priključitev ter pred priključitvijo na distribucijski sistem skleneta imetnik soglasja za priključitev in distributer toplote pogodbo o priključitvi. S to pogodbo uredata vsa medsebojna razmerja v zvezi s priključitvijo stavbe na distribucijski sistem, plačilom nesorazmerne stroškov priključitve, lastništvom, izvedbo in nadzorom nad gradnjo priključka, premoženjskimi vprašanji v zvezi s priključkom in njegovim vzdrževanjem ter druga medsebojna razmerja, ki se nanašajo na priključitev na distribucijski sistem. Pogodba o priključitvi je pogoj za sklenitev pogodbe o dobavi toplote.

(2) Obvezna vsebina pogodbe o priključitvi je tudi ureditve vseh medsebojnih razmerij med distributerjem in lastnikom nepremičnine v zvezi z morebitno prekinitvijo ali odstranitvijo priključka ter odgovornost za plačilo s tem povezanih stroškov.

6. Izgradnja priključka in toplotne postaje

53. člen

(obvezen nadzor nad gradnjo priključka in toplotne postaje)

(1) Priključek in toplotna postaja morata biti zgrajena v skladu s tem aktom in tehničnimi zahtevami distributerja toplote, graditelj pa mora distributerja toplote pred priključitvijo obvezno pozvati k izvajanju nadzora nad njegovo izgradnjo.

(2) Distributer toplote mora biti prisoten pri vseh delih, ki jih investitor ali tretja oseba izvaja na priključku.

(3) Investitor ali tretja oseba so dolžni obveščati distributerja toplote o morebitni netesnosti, okvarah oziroma poškodbah na priključku in toplotni postaji.

(4) Vse morebitne zamenjave, popravila in vzdrževalna dela na priključku in toplotni postaji bremenijo lastnika priključka ali toplotne postaje.

(5) Nadzor nad gradnjo priključka in toplotne postaje obvezno izvaja distributer toplote, kar se uredi s pogodbo o priključitvi.

(6) Distributer toplote s priključitvijo naprav lastnika stavbe ali investitorja na distribucijski sistem ne prevzema odgovornosti za pravilno in brezhibno delovanje odjemalčevih naprav in ne odpravlja napak, če naprave ne bi pravilno delovale, čeprav je pregledal projekte in nadziral gradnjo priključka in toplotne postaje.

54. člen

(določitev tehničnih značilnosti priključka)

Vrsto, število, lego in dimenzijo priključka določi distributer toplote v postopku izdaje soglasij, glede na potrebe stavbe, določbe tega akta in upoštevanje ekonomičnosti načina priključitve.

55. člen

(obveznost odjemalca za dopustitev vgradnje tehnološko sodobnih merilnih naprav)

Odjemalec je dolžan omogočiti distributerju toplote vgradnjo in obratovanje tehnološko sodobnih merilnih naprav in naprav za namen nadzora in vodenja obratovanja distribucijskega sistema v prostoru, kjer se nahaja toplotna naprava.

56. člen

(priključitev novega odjemalca na obstoječ priključek)

(1) Lastnik priključka lahko v zameno za primerno nadomestilo, ki mu ga je dolžan plačati novi potencialni odjemalec, dovoli in omogoči priključitev priključka novega potencialnega odjemalca na svoj priključek, če ta priključek dovoljuje dodatne obremenitve.

(2) Za primerno nadomestilo se šteje nadomestilo v višini sorazmernega dela stroškov gradnje priključka glede na število njegovih odjemalcev ali zmogljivosti.

57. člen

(ponovna priključitev odjemalca)

Ponovna priključitev odjemalca na distribucijski sistem nastopi po odklopu odjemalca zaradi razlogov, navedenih v tem aktu, in v primeru, ko je od fizične izvedbe priključka in do dejanskega aktiviranja priključka minilo več kot eno leto in sta ostala vhodna ventila V1 in V2 zaprta in zapečateni.

7. Postopek odklopov

58. člen

(odklop po predhodnem obvestilu)

(1) Distributer toplote odklopi odjemalca po predhodnem obvestilu iz razlogov, navedenih v EZ-1, le, če ta v roku, določenem v obvestilu, ne izpolni svoje obveznosti s tem, da odstrani vzrok ali vzroke za odklop (npr. motenje distribucije toplote drugim odjemalcem, onemogočanje pravičnega registriranja obračunskih količin).

(2) Rok za izpolnitev obveznosti v obvestilu znaša 15 dni za gospodinske odjemalce in osem dni za ostale odjemalce od dneva prejema obvestila.

(3) Distributer toplote izvede odklop po predhodnem obvestilu z zaprtjem in pečatenjem glavnih zapornih ventilov V1 in V2.

(4) Stroške odklopa in priklopa, ki so določeni v ceniku distributerja toplote, nosi odjemalec.

59. člen

(odklop brez predhodnega obvestila)

(1) Distributer toplote izvede odklop odjemalca brez predhodnega obvestila, če odjemalec:

– z obratovanjem svojih toplotnih naprav ogroža življenje ali zdravje ljudi, ali ogroža premoženje;

– ob pomanjkanju toplote ne upošteva posebnih ukrepov o omejevanju odjema toplote iz distribucijskega sistema, s čimer ogroža življenje ali zdravje ljudi;

– nepooblaščen odjem toplote z uničenjem pečatov ali s poškodovanjem glavnih zapornih ventilov V1 in V2 oziroma merilne naprave, s čimer ogroža premoženje;

– nepooblaščen priključi svoje toplotne naprave na distribucijski sistem, s čimer ogroža premoženje.

(2) Distributer toplote izvede odklop z zaprtjem in pečatenjem glavnih zapornih ventilov V1 in V2.

(3) Vnovična dobava toplote po odklopu se začne potem, ko so odpravljeni razlogi za odklop in ko odjemalec distributerju toplote poravnava nastale stroške v zvezi z odklopom.

(4) Stroške odklopa in priklopa, ki so določeni v ceniku distributerja toplote, nosi odjemalec.

60. člen

(odklop na zahtevo odjemalca)

(1) Odjemalec, ki je imetnik soglasja za priključitev, lahko zahteva od distributerja toplote, da njegovo odjemno mesto trajno odklopi od distribucijskega sistema. V tem primeru pogodba o dobavi toplote preneha veljati.

(2) Distributer toplote izvede odklop s fizično prekinitvijo priključka za glavnima zapornima ventiloma V1 in V2 ter pečatenjem ventilov.

(3) Pravica odjemalca do odklopa po tem členu ne posega v obveznosti odjemalca iz pogodbe o priključitvi, ki se nanašajo na obveznost uporabe priključka do poteka ekonomske dobe priključka.

(4) Če se odjemalec ponovno priključi na sistem v roku, ki je krajši od 12 mesecev, mora pred pričetkom dobave toplote poravnati vse fiksne stroške dobave, ki bi jih plačeval, če bi toploto prejemal nepretrgoma.

(5) Distributer toplote lahko odjemalcu, ki je zahteval odklop, zavrne ponovno priključitev na distribucijski sistem ali izdajo novega soglasja za priključitev, dokler odjemalec ne poravnava vseh obveznosti iz pogodbe o priključitvi, ki izvirajo iz časa pred odklopom.

(6) Odjemalec mora za ponovno priključitev pridobiti novo soglasje za priključitev in skleniti novo pogodbo o priključitvi.

(7) Stroške odklopa in priklopa, ki so določeni v ceniku distributerja toplote, nosi odjemalec.

61. člen

(odklop v primeru neupravičenega odjema)

(1) Če odjemalec po izvedenem odklopu odjemnega mesta z nedovoljenim posegom v distribucijski sistem vzpostavi odjem toplote, se ta odjem šteje kot neupravičen odjem.

(2) Če pride do neupravičenega odjema preko priključka, namenjenega oskrbi odjemnega mesta, ki je bilo odklopljeno ali priklopljeno brez soglasja distributerja toplote, lahko distributer izvede odklop na priključnem mestu na distribucijskem vodu. Nastali stroški bremenijo odjemalca, ki je neupravičeno odjemal toploto.

8. Ponovna priključitev in povrnitev škode

62. člen

(ponovna priključitev in povrnitev škode)

(1) Distributer toplote je dolžan odjemalca, ki je bil odklopljen, na njegove stroške ponovno priključiti na distribucijski sistem, ko ugotovi, da je odjemalec odpravil razloge za odklop in izpolnil pogoje iz tega akta.

(2) Distributer toplote, ki je odjemalca neutemeljeno odklopil, mora v 24 urah od ugotovitve neutemeljenega odklopa na svoje stroške znova priključiti objekte, naprave ali napeljave odjemalca omrežja na svoj distribucijski sistem.

(3) Distributer toplote ima pravico do povračila škode, ki je nastala zaradi ravnanj odjemalca in zaradi katerih ga je odklopil po predhodnem obvestilu oziroma brez predhodnega obvestila. Distributer toplote v odškodninskem zahtevku predvsem uveljavlja škodo, ki je nastala zaradi odjemalčeve namerne poškodbe merilne naprave, poškodb na distribucijskem omrežju, ki so nastale zaradi ravnanj odjemalca in poškodb glavnih zapornih ventilov V1 in V2.

(4) Odjemalec ima pravico do povračila škode zaradi neutemeljenega odklopa po splošnih pravilih obligacijskega prava. Pravico do povračila škode uveljavlja s pisno zahtevo, ki jo mora posredovati distributerju toplote v desetih dneh po neutemeljenem odklopu.

(5) Distributer toplote mora po prejetju zahtevka v desetih dneh odjemalcu posredovati odgovor. Pri obravnavi zahteve distributer toplote ugotavlja:

- ali je bilo glede na letni čas in temperaturne razmere ter vrsto stavbe ogroženo življenje in zdravje odjemalca in
- ali je odjemalec utrpel dodatne stroške, da si je v času odklopa zagotovil ogrevanje.

V. SPLOŠNI POGOJI ZA DOBAVO IN ODJEM TOPLOTE

1. Dobava toplote

63. člen

(pogodba o dobavi toplote)

(1) Pogodba o dobavi toplote se sklene v pisni obliki ali tudi v elektronski obliki skladno s predpisi, ki urejajo elektronsko poslovanje, v kolikor za to obstajajo možnosti pri obeh pogodbenih strankah.

(2) Pogodba o dobavi toplote se sklene med distributerjem toplote in odjemalcem, ki je imetnik soglasja za priključitev v primeru prvih priključitev na distribucijsko omrežje (imetnik soglasja za priključitev), oziroma lastnik nepremičnine, v kateri ali za katero je bilo izvedeno odjemno mesto (lastnik nepremičnine).

(3) Če odjemalec, ki odjema toploto (npr. najemnik, uporabnik), ni imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine, se pogodbeno razmerje o dobavi in odjemu toplote uredi med imetnikom soglasja za priključitev oziroma lastnikom nepremičnine, odjemalcem, ki odjema toploto (npr. najemnik, uporabnik) in distributerjem toplote. Odjemalec, ki ni lastnik nepremičnine, in lastnik nepremičnine sta solidarno odgovorna za nastale obveznosti dobave toplote v skladu z določbami tega akta, razen v primeru, da je subsidiarna odgovornost določena z drugim zakonom.

(4) Če pogodba o dobavi toplote ni sklenjena v pisni ali elektronski obliki in odjemalec toploto dejansko odjema, se šteje, da je pogodbeno razmerje med distributerjem toplote in odjemalcem nastalo z dnem dobave toplote oziroma z dnem, ko je odjemalec postal lastnik nepremičnine. Če odjemalec, ki odjema toploto, ni lastnik nepremičnine, sta odjemalec, ki odjema toploto in lastnik nepremičnine solidarno odgovorna, razen v primeru, da je subsidiarna odgovornost določena z drugim zakonom.

(5) Splošni pogodbeni pogoji so sestavni del pogodbe o dobavi toplote in so znani vnaprej ter odjemalcu tudi dostopni. Distributer toplote splošne pogodbene pogoje odjemalcu zagotovi pred sklenitvijo pogodbe, tudi če se pogodba sklepa po posrednikih. Splošni pogodbeni pogoji distributerja toplote morajo biti skladni s tem aktom.

64. člen

(odpoved pogodbe o dobavi)

(1) Pogodba o dobavi toplote je sklenjena za nedoločen čas, razen če se distributer toplote in odjemalec v pogodbi ne dogovorita drugače.

(2) Odjemalec lahko odpove pogodbo o dobavi toplote pisno z 90-dnevnim odpovednim rokom.

(3) Po preteku odpovednega roka iz prejšnjega odstavka distributer toplote ustavi dobavo toplote na odjemno mesto. Če sovpada datum odpovednega roka na dela prosti dan (praznik, sobota ali nedelja), potem izvede distributer toplote zaustavitev dobave toplote prvi naslednji delovni dan. Distributer toplote ne prevzema nikakršnih obveznosti (npr. pravnih in finančnih) za škodo, ki bi z zaustavitvijo dobave toplote nastala odjemalcu.

(4) Odpoved od pogodbe o dobavi toplote ni mogoča, če odpoved pogodbe o dobavi toplote zahteva posamezni odjemalec, ki se s toploto oskrbuje iz skupnega odjemnega mesta.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek je odpoved od pogodbe o dobavi toplote mogoča v primeru odstranitve (rušitve) stavbe.

(6) Če se odjemalec po odpovedi pogodbe o dobavi toplote znova odloči za dobavo toplote na istem odjemnem mestu v roku, ki je krajši od 12 mesecev, mora pred pričetkom dobave toplote poravnati vse fiksne stroške dobave, ki bi jih plačeval, če bi toploto prejemal nepretrgoma.

(7) Pogodba o dobavi toplote velja in zavezuje distributerja toplote in odjemalca tudi v primeru, če je odjemalcu iz kakršnegakoli razloga na strani odjemalca prekinjena dobava na njegovo odjemno mesto in če v tem času na odjemnem mestu odjemalca ni izkazana količina dobavljene toplote.

65. člen

(sestavine pogodbe o dobavi)

Pogodba o dobavi toplote mora vsebovati:

a) podatke o distributerju toplote, odjemalcu oziroma odjemalcih, če je skupno odjemno mesto in lastniku stavbe oziroma lastnikih posameznih delov stavbe, če je skupno odjemno mesto:

– za fizične osebe: ime in priimek, naslov odjemalca in davčno številko;

– za pravne osebe: naziv družbe, sedež družbe, davčno številko ali ID za DDV, matično številko družbe, zastopnik družbe;

b) podatke o distributerju toplote in skupini odjemalcev, če je skupno odjemno mesto: ime in priimek/naziv družbe, naslov odjemalcev/sedež družbe, kraj, davčno številko ali ID za DDV, naziv skupine odjemalcev, naslov skupine odjemalcev, podatke o zastopniku/pooblaščenca skupine odjemalcev ali podatke o upravniku skupine, ki skupino odjemalcev zastopa v njihovem imenu in za njihov račun;

c) predmet pogodbe;

d) ponujeno raven kakovosti storitev;

e) podatke o odjemnem mestu:

– naslov odjemnega mesta (ulica, hišna številka, kraj, identifikacijska številka stavbe ali dela stavbe);

– oznake odjemnega mesta;

– obračunsko moč odjemnega mesta na osnovi izdanega soglasja;

– uvrstitev v tarifno skupino;

– delež fiksnih stroškov odjemalca na odjemnem mestu;

f) vrste vzdrževalnih storitev;

g) ceno toplote na dan podpisa pogodbe;

h) podatke o obračunu toplote in načinu plačila;

i) način razdelitve stroškov dobave toplote, če je odjemno mesto skupno (razdelilnik stroškov);

j) podatke o načinu spremembe cen toplote, načinu obračuna toplote in načinu plačila;

k) trajanje pogodbe, pogoje za podaljšanje in prenehanje vzdrževalnih storitev in pogodbe;

l) pravice in obveznosti pogodbenih strank v zvezi z neizpolnjevanjem pogodbe;

m) načine pridobivanja podatkov o vseh veljavnih tarifah in stroških vzdrževanja;

n) podatke, v katerih pogodbeni partnerja določita morebitne posebnosti pogodbenega razmerja;

o) dogovore o nadomestilu in povračilu v primeru, če ni dosežena raven kakovosti storitev iz pogodbe, vključno z natančnim ali zapoznelim obračunavanjem toplote;

p) informacije o pravicah odjemalcev;

r) določbe glede zbiranja, obdelave in shranjevanja osebnih podatkov odjemalcev.

66. člen

(obveščanje)

(1) Odjemalec je distributerju toplote dolžan pisno sporočiti vse spremembe podatkov (npr. ime ali firmo, naziv, prebivališče, poslovni naslov, sedež, statusnepravne spremembe, uvedbo postopkov zaradi insolventnosti, spremembe odjemne skupine, spremembe lastnika odjemnega mesta, plačnika, nastop in prenehanje višje sile, spremembe soglasja za priključitev) najkasneje v roku 15 dni po nastali spremembi in predložiti dokumente, ki izkazujejo spremembe.

(2) Distributer toplote spremembe upošteva od prvega naslednjega obračunskega obdobja, ki sledi mesecu, v katerem je bila podana sprememba.

(3) Odjemalec mora distributerju toplote spremembe podatkov poslati pisno po pošti ali po faksu ali elektronski pošti, in sicer na naslove oziroma številke faksa, navedene v pogodbi o dobavi toplote ali na spletni strani distributerja toplote.

(4) Če odjemalec ne sporoči sprememb podatkov, se računi in druga sporočila, poslana odjemalcu na ime in naslov, ki sta navedena v pogodbi o dobavi, štejejo za prejeta.

(5) Distributer toplote bo pošto (npr. račune, opomine, odgovore na reklamacije, obvestila, odpoved pogodbe, obvestila vezana na akcije, neposredno trženje, tržne analize) pošiljal odjemalcu z redno pošto na naslov odjemalca, naveden v pogodbi o dobavi toplote oziroma na sedež pravne osebe, ki je naveden v poslovnem registru, ali po elektronski pošti na elektronski naslov, ki je bil posredovan s strani odjemalca.

67. člen

(spremembe pogodbe o dobavi toplote in odjemalca)

(1) V primeru lastninsko pravnih sprememb pri odjemalcih, ki vplivajo na obstoječe pogodbeno razmerje med distributerjem toplote in odjemalcem, sta obstoječi ali novi odjemalec dolžna distributerja toplote obvestiti o navedenih spremembah najkasneje v 15 dneh po nastali spremembi ter poskrbeti, da tudi novi odjemalec sklene pogodbo o dobavi toplote oziroma vstopi v obstoječo pogodbo o dobavi toplote, v primeru, da gre za skupno odjemno mesto.

(2) Obvestilo iz prejšnjega odstavka obsega:

a) podatke o dosedanjem odjemalcu oziroma vseh odjemalcih, če je skupno odjemno mesto in o lastniku stavbe oziroma lastnikih delov stavbe, če je skupno odjemno mesto:

– za fizične osebe: ime in priimek, naslov odjemalca in davčno številko;

– za pravne osebe: naziv družbe, sedež družbe, davčno številko ali ID za DDV, matično številko družbe, zakoniti zastopnik družbe;

b) podatke o novem odjemalcu oziroma vseh odjemalcih, če je skupno odjemno mesto in o lastniku stavbe oziroma lastnikih delov stavbe če je skupno odjemno mesto:

– za fizične osebe: ime in priimek, naslov odjemalca in davčno številko;

– za pravne osebe: naziv družbe, sedež družbe, davčno številko ali ID za DDV, matično številko družbe, zakoniti zastopnik družbe;

c) podatke o odjemnem mestu: številka in naslov merilnega mesta;

d) priložene listine kot dokazilo o prenosu lastninske pravice (fotokopijo);

e) podpisano izjavo novega odjemalca na obrazcu distributerja toplote, da vstopa v že sklenjeno pogodbeno razmerje če gre za skupno odjemno mesto;

f) stanje merilne naprave na dan prenosa lastninske pravice.

(3) Po prejemu obvestila, ki vsebuje podatke iz prejšnjega odstavka, preide pogodbeno razmerje med dosedanjim odjemalcem in distributerjem toplote na novega odjemalca. Če odjemalec ni sporočil stanja merilne naprave na dan prenosa lastninske pravice, se šteje, da velja obvestilo o spremembi od prvega naslednjega obračunskega obdobja, ko je distributer toplote prejel obvestilo v svojem vložišču.

(4) V primeru nepopolnega obvestila iz drugega odstavka tega člena distributer toplote odjemalca obvesti o manjkajočih podatkih oziroma dokumentih ter ga pozove k dopolnitvi vloge. Do prejema popolnega obvestila je za vse obveznosti iz pogodbe o dobavi toplote zavezan dosednji odjemalec, ne glede na prenos lastninske pravice.

(5) V primeru univerzalnega pravnega nasledstva vstopi univerzalni pravni naslednik v pravice in obveznosti iz pogodbe o dobavi toplote, sklenjene med dosedanjim odjemalcem in distributerjem toplote. Univerzalni pravni naslednik odjemalca je dolžan takoj po nastanku spremembe obvestiti distributerja toplote o nastali spremembi.

68. člen

(ureditev pogodbenih razmerij z odjemalcem, ki ni lastnik nepremičnine oziroma imetnik soglasja za priključitev)

(1) Imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine lahko distributerju pisno predlaga, da se pogodbeno razmerje uredi z odjemalcem, ki odjema toploto (npr. najemnik,

uporabnik) in ki ni imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine.

(2) Pisni predlog odjemalca mora vsebovati:

a) podatke o dosedanjem odjemalcu:

– za fizične osebe: ime in priimek, naslov odjemalca in davčno številko;

– za pravne osebe: naziv družbe, sedež družbe, davčno številko ali ID za DDV, matično številko družbe, zakoniti zastopnik družbe;

b) podatke o odjemalcu toplote, ki ni lastnik nepremičnine:

– za fizične osebe: ime in priimek, naslov odjemalca in davčno številko;

– za pravne osebe: naziv družbe, sedež družbe, davčno številko ali ID za DDV, matično številko družbe, zakoniti zastopnik družbe;

c) podatke o odjemnem mestu: številka in naslov odjemnega mesta.

(3) Distributer toplote, imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine in odjemalec, ki ni imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine pogodbeno razmerje uredijo s sklenitvijo tripartitnega dodatka k pogodbi o dobavi toplote, ki jo ima imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine sklenjeno z distributerjem toplote.

(4) Distributer toplote ima pravico, da ne privoli v sklenitev dodatka k pogodbi o dobavi toplote iz prejšnjega odstavka, dokler niso izpolnjene vse finančne in druge obveznosti odjemalca na odjemnem mestu, kjer se vrši dobava toplote. Distributer toplote mora o tem dejstvu pisno obvestiti odjemalca ter navesti razlog zavrnitve.

(5) Imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine, ki ima sklenjeno pogodbo o dobavi toplote in odjemalec, ki odjema toploto na podlagi sklenjenega dodatka k pogodbi o dobavi toplote sta solidarno odgovorna, razen v primerih, ko je z drugimi zakoni določena subsidiarna odgovornost.

(6) Dodatek k pogodbi o dobavi toplote prične veljati s prvim naslednjim obračunskim obdobjem, ko je distributer toplote prejel podpisan dodatek k pogodbi o dobavi toplote v svoje vložisce.

(7) Imetnik soglasja za priključitev oziroma lastnik nepremičnine, ki imata sklenjeno pogodbo o dobavi toplote in odjemalec, ki odjema toploto na podlagi sklenjenega dodatka k pogodbi o dobavi toplote se zavezuje, da bosta distributerja toplote obvestila o vseh spremembah, ki bi vplivale na pogodbeno razmerje o dobavi toplote.

(8) Za dodatek k pogodbi o dobavi toplote se smiselno uporabljajo določbe tega akta, ki veljajo za pogodbo o dobavi toplote.

69. člen

(sprememba splošnih pogodbenih pogojev)

(1) O spremembi splošnih pogodbenih pogojev mora distributer toplote obvestiti odjemalca osebno najmanj mesec dni pred njihovo uveljavitvijo, če se sprememba nanaša na pogodbo o dobavi toplote. Obvestilo izvede s priloženo računu kjer kratko obvesti odjemalca o spremembi in ga usmeri na distributerjevo spletno stran in sedež distributerja toplote, kjer je objavljena celotna vsebina novih splošnih pogodbenih pogojev.

(2) Če odjemalec zaradi sprememb splošnih pogojev ne želi več odjemati toplote pod spremenjenimi pogoji lahko, razen v primerih, ko odpoved od pogodbe o dobavi toplote v skladu z določbami tega akta ni mogoča, odstopi od pogodbe o dobavi toplote najkasneje v roku 30 dni od uveljavitve sprememb splošnih pogodbenih pogojev. Če distributer ne prejme pisnega odstopa odjemalca v navedenem roku, se šteje, da je odjemalec pristal na spremembe splošnih pogodbenih pogojev.

2. Posebna razmerja na skupnih odjemnih mestih

70. člen

(skupno odjemno mesto)

Skupno odjemno mesto je odjemno mesto v večstanovanjski, poslovni ali stanovanjsko-poslovni stavbi, na katerem

se meri poraba toplote za več pravnih oziroma fizičnih oseb skupaj. V tem primeru izvršujejo obveznosti in pravice, ki jih imajo po teh pogojih odjemalci, vse te osebe skupaj in se jih obravnava kot enega odjemalca.

71. člen

(urejanje pogodbenih razmerij na skupnem odjemnem mestu)

(1) Pogodbo o dobavi toplote za skupno odjemno mesto sklene v imenu in za račun odjemalcev, ki se oskrbujejo s toploto iz skupnega odjemnega mesta, upravnik stanovanjske oziroma poslovne stavbe oziroma drug pooblaščenec lastnikov posameznih delov stavb v skladu s pooblastili, ki jih ima pri zastopanju lastnikov posameznih delov.

(2) Če večstanovanjska, poslovna ali stanovanjsko-poslovna stavba s skupnim odjemnim mestom nima upravnika ali pooblaščenca lastnikov posameznih delov stavb, lahko sklepa distributer toplote eno pogodbo o dobavi toplote, ki jo podpišejo vsi odjemalci oziroma pogodbo o dobavi toplote sklepa z vsakim odjemalcem posebej.

(3) Za urejanje pogodbenih razmerij na skupnem odjemnem mestu se smiselno uporabljajo določbe akta, ki ureja sklepanje pogodb o dobavi toplote, razen če v tem poglavju ni drugače določeno.

(4) Odjemalec, ki odjema toploto iz skupnega odjemnega mesta, vstopi v sklenjeno pogodbo o dobavi toplote za skupno odjemno mesto z Izjavo o vstopu v pogodbo o dobavi toplote.

(5) Odjemalec, ki odjema toploto iz skupnega odjemnega mesta je dolžan najkasneje v 15 dneh po začetku odjemanja toplote ali po njegovem prenehanju sporočiti distributerju naslednje podatke:

a) ime in priimek ali firmo odjemalca:

– za fizične osebe: ime in priimek, naslov odjemalca in davčno številko;

– za pravne osebe: naziv družbe, sedež družbe, davčno številko ali ID za DDV, matično številko družbe, zakoniti zastopnik družbe;

b) naslov in podatke o delu stavbe oziroma o stavbi, v kateri odjema toploto;

c) datum začetka ali prenehanja odjema toplote;

d) priložene listine kot dokazilo o prenosu lastninske pravice (fotokopijo).

(6) Za začetek ali prenehanje odjema toplote se šteje začetek ali prenehanje uporabe dela stavbe oziroma stavbe, v kateri odjema toploto oziroma, ko je odjemalec postal lastnik dela stavbe.

(7) Če distributer toplote nima pravih podatkov o odjemalcu iz petega odstavka tega člena, neposredno ali s posredovanjem upravnika stavbe pozove osebo, ki uporablja zadevni del stavbe oziroma stavbo, da nemudoma sporoči podatke.

(8) Če odjemalec, ki je postal lastnik dela stavbe, ki je oskrbovan s toploto iz skupnega odjemnega mesta, iz katerega se oskrbuje še več drugih odjemalcev toplote, ne želi vstopiti v obstoječo pogodbeno razmerje namesto prejšnjega lastnika dela stavbe in ne podpiše Izjave o vstopu v pogodbo o dobavi toplote, se šteje, da je pogodbeno razmerje nastalo z dnem, ko je odjemalec postal lastnik oziroma ko je pričel z uporabo dela stavbe oziroma stavbe, v kateri odjema toploto.

72. člen

(razdelilnik stroškov za toploto)

(1) Stroški za toploto so določeni za skupno odjemno mesto, odjemalci na skupnem odjemnem mestu pa so dolžni distributerju toplote posredovati razdelilnik stroškov za toploto, ki vključuje fiksne stroške toplote (obračunska moč in vzdrževanje merilne naprave) in stroške dobavljene toplote, s katerim si v odstotkih razdelijo celotno obveznost plačila stroškov oskrbe s toploto in drugih storitev na skupnem merilnem mestu. Vsota vseh deležev na razdelilniku stroškov mora znašati 100 odstotkov. Razdelilnik stroškov toplote je sestavni del pogodbe o dobavi toplote.

(2) Razdelilnik stroškov dobavljene toplote mora biti izdelan v skladu s pravilnikom, ki ureja način delitve in obračuna stroškov za toploto v stanovanjskih in drugih stavb z več posameznimi deli (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) in posredovan v skladu z navodili distributerja toplote.

(3) Razdelilnik stroškov dobavljene toplote se lahko spremeni v skladu s pravilnikom in se upošteva s prvim naslednjim obračunskim obdobjem, ko distributer toplote prejme razdelilnik stroškov v svoje vložišče.

73. člen

(način in odgovornost glede sporočanja razdelilnika stroškov za dobavljeno toploto distributerju toplote)

(1) Merjenje dobave toplote vsakemu posameznemu delu stavbe ni obveznost ali strošek distributerja toplote, če s pogodbo o dobavi toplote ni drugače določeno.

(2) Distributer toplote ni odgovoren za pripravo in pravilnost razdelilnika stroškov za dobavljeno toploto. Distributer toplote ni izvajalec obračuna in izvajalec delitve stroškov dobavljene toplote po pravilniku, razen če je s pogodbo drugače določeno.

(3) Razdelilniki stroškov dobavljene toplote za obračun stroškov dobavljene toplote morajo biti izdelani v skladu s pravilnikom in posredovani v skladu z navodili distributerja in sklenjenim sporazumom o načinu sporočanja mesečnih razdelilnikov stroškov.

(4) Odjemalci morajo določiti pooblaščenca za sporočanje mesečnega razdelilnika stroškov za dobavljeno toploto, ki je lahko tudi upravnik ali izvajalec delitve. Pooblaščenec za sporočanje mesečnega razdelilnika stroškov za dobavljeno toploto in upravnik stanovanjske oziroma poslovne stavbe ali drug pooblaščenec na podlagi pisnega pooblastila lastnikov stavb mora podpisati z distributerjem toplote sporazum o načinu sporočanja mesečnih razdelilnikov stroškov, v katerem se določi način, roki in pogoji sporočanja mesečnih razdelilnikov dobavljene toplote.

(5) Če mesečni razdelilniki stroškov za dobavljeno toploto za obračun toplote niso izdelani in posredovani v roku in na način, kot to določa sporazum o načinu sporočanja mesečnih razdelilnikov stroškov, distributer toplote obračuna stroške toplote po zadnjem prejetem razdelilniku stroškov toplote, ki ga ima na voljo. Reklamacij iz naslova nesporočenih, napačno sporočenih ali nepravčasno sporočenih razdelilnikov stroškov distributer toplote ni dolžan upoštevati.

74. člen

(sporočanje sprememb odjemalca na skupnem odjemnem mestu)

(1) Sprememba posameznega odjemalca na skupnem odjemnem mestu se izvaja po določbah tega akta.

(2) Ob spremembi odjemalca na skupnem merilnem mestu plača dotedanji odjemalec račun do konca obračunskega obdobja, v katerem se je zgodila sprememba.

(3) Ne glede na dejstvo, da se je lastninsko pravna ali statusna sprememba dogodila znotraj obračunskega obdobja, je zavezanec za plačilo stroškov oskrbe s toploto do konca obračunskega obdobja dotedanji odjemalec. Če odjemalec izrecno zahteva izvedbo izrednega odčitka ter poračun distributerja na dan spremembe odjemalca, distributer toplote zaračuna strošek izrednega obračuna po veljavnem ceniku storitev, hkrati pa lahko zahteva tudi povračilo stroškov, ki so mu nastali s pridobitvijo izrednega odčitka.

75. člen

(odpoved pogodbe o dobavi na skupnem odjemnem mestu)

Odpoved pogodbe o dobavi toplote na skupnem odjemnem mestu velja le, če jo podajo odjemalci tega odjemnega mesta skladno z veljavno zakonodajo, ki ureja razmerja v večstanovanjskih stavbah ter upravljanje večstanovanjskih stavb oziroma stavb z več posameznimi deli. Odpoved lahko poda

tudi upravnik stavbe oziroma drug pooblaščenec odjemalcev, v skladu s pooblastili, ki jih ima pri zastopanju lastnikov delov stavb. Z dnem prejema popolne odpovedi začne teči odpovedni rok po pogodbi o dobavi toplote oziroma po tem aktu. Za odpoved po tem členu se smiselno uporabljajo določbe 64. člena tega akta.

3. Storitve dobave toplote

76. člen

(čas dobave toplote)

(1) Distributer toplote dobavlja odjemalcu toploto v času ogrevalne sezone in mu zagotavlja na odjemnem mestu v priključni postaji parametre skladno z določbami tega akta.

(2) Ogrevalna sezona se praviloma prične po 15. septembru, ko je zunanja temperatura ob 21. uri trikrat zaporedoma manj od 12 °C, konča pa se praviloma, ko zunanja temperatura po 15. aprilu preseže ob 21. uri trikrat zaporedoma 12 °C.

(3) V obdobju izven ogrevalne sezone, distributer toplote dobavlja odjemalcu toploto za potrebe ogrevanja tople sanitarne vode, če tako določa pogodba o dobavi toplote.

(4) Izjemoma so možne prekinitve dobave toplote le skladno z določbami tega akta oziroma, če je to potrebno iz razlogov na strani odjemalca.

4. Začetek dobave toplote

77. člen

(začetek dobave toplote)

(1) Distribucijski sistem je mogoče pričeti uporabljati, ko:

1. je izdano soglasje za priključitev;
2. so izpolnjeni pogoji iz izdanih soglasij;
3. je sklenjena pogodba o priključitvi;
4. je priključitev pravilno izvedena;
5. je sklenjena pogodba o dobavi toplote;
6. so izvedeni pregledi in preizkusi in so o tem izdana poročila;

7. lastnik nepremičnine ali imetnik soglasja za priključitev predloži uporabno dovoljenje za stavbo ali za toplotne naprave, če je bilo izdano gradbeno dovoljenje;

8. so poravnane finančne obveznosti bodočega odjemalca toplote do distributerja toplote;

9. je podpisan zapisnik o nastavitvi toplotne postaje.

(2) Odjemalec in distributer toplote z zapisnikom določita dejanski začetek dobave toplote. Zapisnik mora med drugim vsebovati obračunsko moč, začetno stanje merilnih naprav in datum začetka dobave. Lastnik nepremičnine ali imetnik soglasja lahko zaprosi za začetek dobave toplote pred pridobitvijo uporabnega dovoljenja na osnovi predložene odločbe o poskusnem obratovanju.

(3) Distributer toplote dobavlja odjemalcu toploto praviloma neprekinjeno. Prekinitve so možne v primerih, določenih s tem aktom in skladno z določbami pogodbe o dobavi toplote.

5. Ugotavljanje dobavljenih količin toplote

78. člen

(ugotavljanje dobavljenih količin toplote)

(1) Količina dobavljene toplote se ugotovi na podlagi odčitka merilne naprave, nameščene na merilnem mestu v priključni postaji.

(2) Količina dobavljene toplote se meri neposredno s toplotnim števcem in je izražena v MWh.

(3) Pri ugotavljanju količine dobavljene toplote se ne upoštevajo merilne naprave, ki so namenjene za interno razdelitev porabljene toplote.

(4) Količino dobavljene toplote ugotavlja distributer toplote.

(5) Merilne naprave odčitava pooblaščen oseba distributerja toplote ali po predhodnem dogovoru z distributerjem

toplote odjemalec sam ali se odčitavajo z napravo, ki omogoča daljinski prenos podatkov.

(6) Šteje se, da odjemalec prevzame toploto na odjemnem mestu v enaki kakovosti, kot je bila predana, in v količini, kot je bila izmerjena na odjemnem mestu.

(7) Če odjemalec ne soglaša s kakovostjo ali količino toplote, prevzete na odjemnem mestu, je dokazno breme na strani odjemalca.

(8) Distributer toplote posreduje podatke meritev, pridobljenih iz merilne naprave, le odjemalcu oziroma njegovemu pooblaščenцу. V primeru zahtev po pridobitvi podatkov tretje osebe, mora tretja oseba distributerju posredovati pooblastilo odjemalca oziroma njegovega pooblaščenca o možnosti pridobitve tovrstnih podatkov v njegovem imenu.

79. člen

(merilne naprave)

(1) Merilne naprave so v lasti distributerja toplote.

(2) Merilne naprave namešča na merilno mesto v priključni postaji distributer toplote.

(3) Merilne naprave, ki merijo odjem toplote, so merilniki za vročo vodo (toplotni števci) s pripadajočimi tipali in računsko enoto.

(4) Merilne ali delilne naprave, ki so nameščene v hišni postaji ali na internih napravah odjemalca, služijo le za interno razdelitev stroškov toplote, ki je izmerjena z merilno napravo na merilnem mestu v priključni postaji.

80. člen

(ustreznost merilnih naprav)

Tip, velikost in mesto namestitve merilne naprave določi projektant v skladu s pogoji in tehničnimi zahtevami distributerja toplote. Vse merilne naprave morajo imeti veljavno overitveno oznako v skladu z zakonom, ki ureja meroslovje. Po namestitvi merilne naprave se na napravo in njene sestavne dele namestijo pečati, ki onemogočajo njeno demontažo brez poškodbe.

81. člen

(kontrola merilne naprave)

Merilne naprave pregleduje, vzdržuje ter izvaja menjave distributer toplote na svoje stroške.

82. člen

(redni pregledi in zamenjava merilne naprave)

(1) Redne preglede merilne naprave in njihovo zamenjavo v zakonitem roku izvaja distributer toplote v skladu z zakonodajo, ki ureja meroslovje.

(2) Če je pri odjemalcu zaradi namestitve ali odstranitve internih toplotnih naprav ali drugih razlogov na strani odjemalca potrebno zamenjati merilno napravo z novo drugih dimenzij ali karakteristik, nosi stroške nabave in vgradnje nove merilne naprave ter ostale stroške predelave napeljave odjemalec.

(3) Distributer toplote in odjemalec imata poleg rednih pregledov vedno pravico kontrolirati točnost merilne naprave. Če se pri pregledu ugotovi, da točnost merilne naprave presega vrednost predpisanega največjega dopustnega merilnega pogoška, plača stroške pregleda distributer toplote, v nasprotnem primeru pa odjemalec.

83. člen

(okvara merilnih naprav)

(1) V primeru okvare merilnih naprav, poškodbe ali motnje v delovanju merilne naprave, mora odjemalec o tem takoj obvestiti distributerja toplote. Distributer toplote je dolžan navedene napake odpraviti takoj, ko je glede na naravo napake mogoče.

(2) Če se ugotovi, da je odgovornost za okvaro, poškodbo ali motnjo v delovanju merilne naprave na strani odjemalca, bremenijo stroški popravila ali zamenjave merilne naprave odjemalca, v nasprotnem primeru pa distributerja toplote.

84. člen

(način izvajanja meritev)

(1) Distributer toplote zagotavlja merjenje količin toplote v okviru in pod pogoji, kot je določeno v soglasju za priključitev in s pogodbo o dobavi toplote. Odjem mora biti znotraj delovnega območja merilne naprave, ki je bil določen na osnovi zahteve k priključitvi.

(2) Če je odjem toplote izven delovnega območja merilne naprave, distributer toplote ne odgovarja za predpisano natančnost merjenja. V tem primeru je odjemalec dolžan plačati odmerjene količine toplote ne glede na možne merske napake.

(3) Če je odjem toplote večkrat zaporedoma izven pogodbenih okvirov, mora odjemalec na zahtevo distributerja toplote nemudoma podati vlogo za spremembo soglasja za priključitev.

85. člen

(naprave za daljinski prenos podatkov)

(1) Naprave, ki v toplotni postaji omogočajo daljinski prenos podatkov za potrebe obračuna in učinkovito delovanje toplotne postaje namešča, premešča in vzdržuje distributer toplote na svoje stroške. Distributer toplote tudi predpiše zahtevane lastnosti naprav s funkcijo daljinskega prenosa podatkov.

(2) Odjemalci, ki imajo nameščene naprave, ki omogočajo daljinski prenos podatkov, morajo distributerju toplote, če je to tehnično možno, brezplačno dati na voljo kabelsko povezavo ali možnost napeljave take povezave do ustreznega komunikacijskega omrežja.

(3) Odjemalci, pri katerih so nameščene merilne naprave in naprave, ki omogočajo daljinski prenos podatkov, ki za svoje delovanje potrebujejo električno energijo, morajo distributerju toplote brezplačno omogočiti priključitev na električno omrežje.

6. Merjenje količin toplote

86. člen

(obveznost distributerja za zagotavljanje merilnih podatkov)

Distributer toplote je odgovoren za zagotavljanje merilnih podatkov za obračun prevzetih in dobavljenih količin toplote.

87. člen

(obdobje za odčitavanje)

(1) Redno obdobje za odčitavanje je časovni interval, v katerem distributer toplote izvaja redna odčitavanja merilnih naprav in je enako obračunskemu obdobju.

(2) Redno obdobje za odčitavanje je mesečno.

88. člen

(obveznost odjemalca glede zagotavljanja meritev)

(1) Pri izvajanju aktivnosti iz 85. in 86. člena tega akta mora odjemalec distributerju toplote omogočiti neoviran dostop do vseh merilnih naprav. Odjemalec mora poskrbeti, da so merilne naprave vedno dostopne. Odjemalec mora zavarovati merilne naprave pred poškodbami overitvenih oznak merilnih naprav, poškodbo pečatov (npr. za računsko enoto, temperaturna tipala dovoda, temperaturna tipala povratka), drugimi poškodbami in jih zavarovati pred zmrazitvijo.

(2) Če distributer toplote zaradi odsotnosti odjemalca ali zaradi drugih razlogov na strani odjemalca ni mogel odčitati merilne naprave, je odjemalec dolžan na osnovi obvestila distributerja toplote javiti pravilen odčitek v roku in na način, ki ga določi distributer toplote.

89. člen

(določanje količin dobavljene toplote brez odčitka)

Za obračunsko obdobje, za katerega niso bile odčitane merilne naprave zaradi odsotnosti odjemalca ali drugih razlogov na strani odjemalca (npr. onemogočanje dostopa do merilne naprave), distributer toplote zaračuna toploto na osnovi ocenjene porabe v obračunskem obdobju, upoštevajoč preteklo

porabo in dejanski temperaturni primanjkljaj v obračunskem obdobju.

90. člen

(določanje količin dobavljene toplote v primeru okvare merilne naprave, ki je nastala brez krivde odjemalca)

(1) Če se ugotovi, da so zaradi okvare merilne naprave, ki je nastala brez krivde odjemalca, količine predane toplote nepravilno registrirane oziroma nepravilno merjene, se na podlagi dokumentiranih podatkov izmerjene količine toplote spoznamo popravijo za čas od zadnje kontrole merilne naprave do ugotovitve nepravilnosti, vendar za največ 12 mesecev od dneva, ko so bile nepravilnosti ugotovljene. Pri tem je treba upoštevati vse okoliščine, v katerih je odjemalec prejemal toploto v času, ko je merilna naprava nepravilno merila oziroma registrirala količine predane toplote.

(2) Če ne pride do sporazumnega popravka izmerjenih količin, se popravek izvrši tako, da se predane količine toplote za obračunsko obdobje, v katerem merilne naprave niso pravilno merile oziroma registrirale teh količin, določi na osnovi srednjih vrednosti predanih količin, v obdobju pred in po nastanku okvare, z upoštevanjem dinamike dobave toplote oziroma temperaturnega primanjkljaja.

91. člen

(izračun količin dobavljene toplote v primeru okvare merilne naprave)

(1) Za obdobje, ko je merilna naprava pokvarjena, se določi dobavljena količina na podlagi porabe v primerljivem obračunskem obdobju, ko je merilna naprava še pravilno delovala, z upoštevanjem vseh okoliščin, ki vplivajo na odjem toplote.

(2) Primerljivo obračunsko obdobje določi distributer toplote. Za stavbe, za katere ni mogoče določiti primerljivega obračunskega obdobja (nove stavbe), se uporabi podatke iz primerljive druge stavbe.

(3) Dobavljena količina toplote, ki je odvisna od zunanje temperature, se za obračunsko obdobje, ko je bila merilna naprava pokvarjena, določi na naslednji način:

$$Q = Q_h \times K \times Y$$

pri tem oznake pomenijo:

- Q dobavljena količina toplote (MWh);
- Q_h obračunsko (priključno) moč toplotnih naprav za ogrevanje in klimatizacijo prostorov (MW);
- K število ur obratovanja odjemalčevih toplotnih naprav z obračunsko (priključno) močjo v obračunskem obdobju;
- Y faktor odjema toplote za primerljivo obračunsko obdobje, ki je:
 - za stanovanjske prostore Y = 0,65;
 - za poslovne in šolske prostore Y = 0,85,
 - za poskusno obratovanje, neupravičen odjem in posebne namene Y = 1,0.

$$K = \frac{24 \times Z \times (t_n - t_z sr)}{t_{np} - t_{zmin}}$$

pri tem oznake pomenijo:

- Z ... število ogrevalnih dni;
- t_n ... srednja projektna ali predpisana temperatura prostorov;
- t_{np} ... srednja projektna notranja temperatura prostorov;
- t_{z sr} ... srednja zunanja temperatura v obračunskem obdobju;
- t_{z min} ... -18 °C, računska minimalna zunanja temperatura.

92. člen

(neupravičen odjem)

(1) Za neupravičen odjem toplote se šteje:

1. odjem toplote, ki ni merjen z merilno napravo za ugotavljanje količin dobavljene toplote;

2. odjem toplote, merjen z merilno napravo, ki ni overjena pri akreditiranem kontrolnem organu;

3. odjem toplote, merjen z merilno napravo, ki je namerno poškodovana;

4. odjem toplote, merjen z merilno napravo, kjer so nepooblaščen odstranjeni oziroma poškodovani pečati merilne naprave oziroma njeni sestavni deli;

5. odjem toplote, merjen z merilno napravo, katere overitev pri akreditiranem kontrolnem organu je potekla, zamenjava merilne naprave pa ni mogoča iz razlogov na strani odjemalca;

6. odjem toplote, izveden z nedovoljenim posegom v distribucijski sistem;

7. odjem toplote, ki ga izvaja odjemalec s tem, da je priključil svoje interne toplotne naprave na distribucijski sistem brez soglasja distributerja toplote.

(2) Dokazno breme upravičenega odjema je na strani osebe, za katero obstaja utemeljen sum, da izvaja neupravičen odjem toplote.

(3) Če trajanje neupravičenega odjema ni mogoče ugotoviti, se neupravičen odjem toplote obračuna od zadnjega odčitka merilne naprave s strani distributerja toplote. V primeru, da zadnjega odčitka merilne naprave ni bilo mogoče pridobiti, je dokazno breme o trajanju neupravičenega odjema na strani osebe, ki izvaja neupravičen odjem toplote.

(4) Če ni mogoče ugotoviti količin neupravičeno odvzete toplote, se količina toplote določi v skladu z 91. členom tega akta, pri čemer se uporabi podatke iz primerljivega obračunskega obdobja oziroma iz primerljive druge stavbe, z upoštevanjem najvišjega faktorja odjema toplote (Y=1).

(5) Vsak neupravičen odjem toplote, odstranitev oziroma poškodovanje pečata merilne naprave oziroma njenih sestavnih delov se praviloma prijavi organom pregona in energetske inšpektorju.

93. člen

(priključitev internih toplotnih naprav brez vednosti distributerja toplote na sistem ogrevanja v stavbi, ki je že priključena na distribucijski sistem)

(1) Če odjemalec priključi svoje interne toplotne naprave brez vednosti distributerja toplote na sistem ogrevanja v stavbi, ki je že priključena na distribucijski sistem, lahko distributer toplote sam sestavi zapisnik z datumom, ko je bil tak poseg tehnično mogoč ali dejansko ugotovljen. Če distributer ne razpolaga s podatki o obračunski moči takega odjemalca, le tega predhodno pozove k pridobitvi soglasja za priključitev.

(2) Distributer toplote v takem primeru odjemalcu obračuna novo obračunsko moč, ostale odjemalce na istem odjemnem mestu pa obvesti preko pooblaščenca o dodatni priključitvi in povečanju obračunske toplotne moči zaradi ureditve razdelilnika stroškov in spremembe pogodbenega razmerja. Če distributer toplote ne prejme novega razdelilnika ima pravico, da razdeli stroške skladno s kriteriji, ki so veljali za razdelitev stroškov pred povečanjem obračunske moči na račun dodatnega priklopa.

7. Nujna oskrba gospodinjskih odjemalcev

94. člen

(nujna oskrba gospodinjskih odjemalcev)

(1) Distributer toplote v primeru predvidenega odklopa distribucije toplote zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti obvesti gospodinjskega odjemalca o datumu predvidenega odklopa, možnosti nujne oskrbe, o dokazilih, ki jih mora predložiti, ter rokov za predložitev dokazil.

(2) Nujna oskrba je ukrep, ki preloži odklop gospodinjskega odjemalca in je namenjena samo skrajnim primerom ogrožanja življenja in zdravja gospodinjskega odjemalca, ki si zaradi svojih premoženjskih razmer, dohodkov in drugih socialnih okoliščin ne more zagotoviti drugega vira energije za ogrevanje, ki bi mu povzročil enake ali manjše stroške za najnujnejšo ogrevanje stanovanjskih prostorov.

(3) Do nujne oskrbe so upravičeni gospodinjiski odjemalci iz prejšnjega odstavka izključno v primeru, da bi bilo v primeru odklopa ogroženo življenje in zdravje gospodinjiskega odjemalca in oseb, ki z odjemalcem prebivajo v skupnem gospodinjstvu.

(4) Gospodinjiski odjemalec, ki je prejel obvestilo distributerja toplote o odklopu zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti in želi uveljaviti pravico do nujne oskrbe na podlagi prvega odstavka 296. člena EZ-1, mora v roku osmih dni od prejema obvestila o odklopu podati distributerju toplote vlogo za priznanje te pravice in predložiti ustrezna dokazila. Obrazec vloge za uveljavitev pravice do nujne oskrbe je odjemalcem dostopen na spletni strani distributerja toplote.

(5) Distributer toplote pri presoji upravičenosti do nujne oskrbe najprej ugotavlja, ali gospodinjiski odjemalec izpolnjuje kriterije iz drugega odstavka tega člena, nato pa, ali obstajajo okoliščine, zaradi katerih bi bilo v primeru odklopa ogroženo življenje ali zdravje gospodinjiskega odjemalca oziroma oseb, ki z njim prebivajo v skupnem gospodinjstvu, ki se ugotavljajo na podlagi izpolnjevanja enega izmed naslednjih dveh pogojev:

- ali glede na letni čas in temperaturne razmere ter vrsto stavbe, v kateri gospodinjiski odjemalec prebiva, odklop distribucije toplote ogroža življenje in zdravje tega odjemalca ter oseb, ki z njim prebivajo, zaradi neobstoja možnosti uporabe drugega vira ogrevanja z enakimi ali nižjimi stroški;
- ali bi bilo v primeru odklopa distribucije toplote ogroženo zdravstveno stanje gospodinjiskega odjemalca oziroma oseb, ki z njim prebivajo v skupnem gospodinjstvu.

(6) Do nujne oskrbe glede na letni čas in temperaturne razmere so gospodinjiski odjemalci lahko upravičeni le v obdobju ogrevalne sezone.

(7) Do nujne oskrbe v obdobju ogrevalne sezone niso upravičeni gospodinjiski odjemalci, ki prebivajo v stavbah, v katerih je vsaj v enem bivalnem prostoru odjemalca omogočeno ogrevanje s trdimi gorivi ali drugim virom ogrevanja.

(8) Distributer toplote kot ustrezno dokazilo za izpolnjen pogoj, da gre za gospodinjiskega odjemalca iz drugega odstavka tega člena, upošteva potrdilo Centra za socialno delo, iz katerega je razvidno, da je odjemalec vložil vlogo za dodelitev redne denarne socialne pomoči že pred prejemom obvestila o odklopu.

(9) Distributer toplote v postopku ugotavljanja upravičenosti do nujne oskrbe zaradi letnega časa in temperaturnih razmer zahteva potrdilo oziroma zapisnik o rednem letnem pregledu kurilnih naprav pristojne dimnikarske službe, iz katerega je nedvoumno razvidno, da ni vsaj v enem prostoru možno ogrevanje na trda ali druga goriva in izjavo odjemalca, da v nobenem prostoru ni vgrajena kurilna naprava za ogrevanje na trda ali druga goriva ali druga ogrevalna naprava. Dokazilo ne sme biti starejše od enega leta.

(10) Upravičenost do nujne oskrbe zaradi zdravstvenega stanja distributer toplote presoja na podlagi dokazila, iz katerega izhaja, da bi bilo v primeru odklopa ogroženo življenje in zdravje gospodinjiskega odjemalca oziroma oseb, ki z njim prebivajo v skupnem gospodinjstvu.

(11) Distributer toplote v postopku ugotavljanja upravičenosti do nujne oskrbe zaradi zdravstvenega stanja upošteva potrdilo osebnega zdravnika, da gospodinjiski odjemalec za ohranjanje življenja in zdravja nujno potrebuje distribucijo toplote z namenom zagotavljanja ustreznih bivalnih razmer. Potrdilo mora biti izdano posebej za namen ugotavljanja upravičenosti do nujne oskrbe in mora natančno opredeliti obdobje, v katerem bi odklop ogrožal življenje in zdravje gospodinjiskega odjemalca.

(12) Če distributer toplote presodi, da je gospodinjiski odjemalec upravičen do nujne oskrbe, o tem pisno obvesti odjemalca. Obvestilu, ki je namenjeno odjemalcu priloži seznam nasvetov za varčevanje z energijo, ki lahko pripomorejo k znižanju porabe energije oziroma stroškov ogrevanja. Distributer toplote sme pri izvajanju nujne oskrbe omejiti odjem toplote gospodinjiskemu odjemalcu do količine, ki je nujno potrebna,

da ne pride do ogrožanja življenja in zdravja tega odjemalca ter oseb, ki z njim prebivajo.

(13) Gospodinjiski odjemalec je upravičen do nujne oskrbe za čas od predvidenega odklopa, kot izhaja iz obvestila iz prvega odstavka tega člena in dokler obstajajo okoliščine, ki povzročajo ogrožanje življenja in zdravja tega odjemalca ter oseb, ki z njim prebivajo, vendar najdlje do dokončne odločbe Centra za socialno delo glede dodelitve redne denarne socialne pomoči. Za ta čas se odklop gospodinjiskega odjemalca preloži.

(14) Če distributer toplote presodi, da niso izpolnjeni pogoji za nujno oskrbo, o tem nemudoma pisno obvesti gospodinjiskega odjemalca in nadaljuje s postopkom odklopa.

8. Obveščanje odjemalcev

95. člen

(kontaktna točka za odjemalce)

(1) Distributer mora odjemalcem zagotoviti potrebne informacije glede njihovih pravic, veljavnih predpisov in metod za reševanje sporov, ki so jim na voljo v primeru spora z distributerjem toplote na spletni strani distributerja toplote in v kontaktni točki, ki se nahaja na sedežu distributerja toplote.

(2) V kontaktni točki distributer toplote zagotovi najmanj informacije o:

- načinih reševanja sporov;
- veljavnih cenah toplote;
- splošno veljavnih pogojev in zvezi z dostopom do teh storitev in v zvezi njihovo uporabo;
- načinu pridobitve podatkov o njihovi porabi;
- pravicah do oskrbe s toploto določene kakovosti po razumni ceni v skladu s predpisi in splošnimi akti.

96. člen

(obveščanje odjemalcev)

(1) Distributer toplote odjemalcem toplote dvakrat letno poda informacije o obračunu toplote, ki vključujejo:

- veljavne dejanske cene;
- dejansko porabo energije in dejanske stroške v obračunskem obdobju;
- primerjave porabe energije odjemalca s porabo energije v istem obdobju prejšnjega leta;
- primerjave s povprečnim normaliziranim ali referenčnim porabnikom energije iz iste porabniške kategorije vedno, kadar je to mogoče in koristno.

(2) Distributer toplote odjemalcem toplote posreduje podatke o pravnih in fizičnih osebah, ki nudijo informacije o učinkovitosti rabi energije, vključno z naslovi spletnih strani, na katerih je mogoče dobiti informacije o razpoložljivih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena mora distributer toplote odjemalcem podati informacije o obračunu toplote najmanj štirikrat letno:

- na zahtevo odjemalca ali
- če je odjemalec izbral možnost elektronskega prejemanja obračuna.

(4) Distributer toplote daje odjemalcem podatke o obračunu toplote in informacije o njih ter dostop do informacij o njihovi porabi brezplačno.

9. Kakovost toplote

97. člen

(kakovost toplote)

(1) Kakovost dobavljene toplote se ugotavlja na odjemnem mestu odjemalca. Dobavljena toplota iz distribucijskega sistema je ustrezne kakovosti, če izmerjeni parametri na odjemnem mestu ustrezajo naslednjim parametrom:

1. minimalni pretok ogrevnega medija na odjemnem mestu je v višini, kot je določena s soglasjem iz 41. člena tega akta;

2. temperatura dovoda na odjemnem mestu je minimalno 70 °C oziroma vrednost temperature se zagotavlja v odvisnosti od zunanje temperature in obratovalnega režima distribucijskega sistema, kot izhaja iz Diagrama poteka temperatur ogrevne vode v dovodnem in povratnem vodu na odjemnem mestu v odvisnosti od zunanjih temperatur v Prilogi 1, ki je sestavni del tega akta.

(2) V času izvajanja spremembe obratovalnega režima distribucijskega sistema ob začetku ogrevalne sezone lahko kakovost dobavljene toplote kratkotrajno, v obsegu trajanja največ 24 ur, odstopa od navedenih parametrov.

(3) Distributer toplote odgovarja za kakovost dobavljene toplote skladno s tem aktom, pogodbo o dobavi toplote in zapisnikom, pod pogojem, da so odjemalčeve toplotne naprave zgrajene in obratujejo skladno s projektno dokumentacijo, in da so obratovalno sposobne.

(4) Če odjemalec oporeka kakovosti toplote, mora distributer toplote ali njegov pooblaščenec opraviti meritve in rezultate meritev posredovati odjemalcu skupaj z izjavo o kakovosti toplote. Distributer toplote v osmih dneh po obvestilu odjemalca začne postopek preverjanja kakovosti toplote in odjemalca v osmih dneh po končanih meritvah obvesti o svojih ugotovitvah. Če distributer toplote izda izjavo o skladnosti kakovosti toplote, nosi stroške meritev odjemalec.

(5) Če se odjemalec z izsledki meritev o kakovosti toplote ne strinja, lahko opravi meritve na lastne stroške. Uporabljene merilne naprave in metodologija merjenja morajo ustrezati stanju tehnike in morajo biti skladne z določbami predpisov, ki urejajo akreditacijo in predpisov, ki urejajo ugotavljanje skladnosti in meroslovje.

(6) Distributer toplote mora v osmih dneh preizkusiti ugotovitve odjemalca glede kakovosti toplote in o svojih ugotovitvah obvestiti odjemalca v osmih dneh po izvedbi meritev.

(7) Če odjemalec dokaže odstopanja, višino nadomestila, način in rok plačila nadomestila za posamezno vrsto kršitve določi distributer toplote in odjemalec sporazumno. Nadomestilo mora biti sorazmerno glede na višino nastale škode, težo kršitve in stopnjo odgovornosti distributerja toplote.

(8) Ne glede na plačilo nadomestila iz prejšnjega odstavka, lahko odjemalec od distributerja toplote po splošnih pravilih obligacijskega prava zahteva povrnitev škode, če škoda presega izplačano nadomestilo.

10. Obračun, način plačil, postopek opominjanja in reševanje reklamacij

98. člen

(obračunsko obdobje)

(1) Obračunsko obdobje je časovni interval, na katerega se nanaša obračun.

(2) Redno obračunsko obdobje stroškov dobavljene toplote je mesečno.

99. člen

(obračun toplote)

(1) Stroški dobavljene toplote se obračunavajo glede na:

- razvrstitev odjemalca v ustrezno tarifno skupino;
- obračunsko moč;
- dobavljeno količino toplote.

(2) Obračun toplote se izvede glede na dejanske odčitke merilne naprave.

100. člen

(zaračunavanje storitev dobavljene toplote)

(1) Distributer toplote zaračunava storitve dobave toplote in druge obveznosti, v skladu s predpisi, ki urejajo dejavnost distribucije toplote ter pogodbo o dobavi toplote za vsako odjemno mesto posebej. Na skupnih odjemnih mestih vsak etažni lastnik prejme svoj račun v skladu z razdelilnikom stroškov, če pogoje za to zagotovijo odjemalci skupnega odjemnega mesta.

(2) Perioda izstavljanja računov je mesečna.

(3) Z obračunom obračunske moči in dobavljenih količin toplote je krita storitev distribucije toplote na odjemno mesto.

(4) Ostale storitve, ki jih distributer toplote zaračunava, vendar v tarifnem sistemu za distribucijo toplote niso zajete, obračuna distributer toplote po ceniku, ki ga objavi na spletni strani in sedežu podjetja ali pa so navedene v posebni pogodbi o izvajanju storitev.

101. člen

(postopek določanja obračunske moči)

(1) Distributer toplote na osnovi vloge odjemalca v postopku izdaje soglasja za priključitev na distribucijski sistem določi priključno moč za posamezne namene rabe toplote:

- ogrevanje prostorov (OGP);
- priprava sanitarne tople vode (STV).

(2) Priključno moč distributer toplote določi na osnovi nazivne moči internih toplotnih naprav, določene s projektno dokumentacijo strojnih instalacij in strojne opreme internih toplotnih naprav, ki jo korigira v skladu z določbami tega akta in določbami tehničnih zahtev distributerja toplote o priključitvi stavb na distribucijski sistem.

(3) Če je treba zaradi spremenjene priključne moči, ki je nastala zaradi spremembe namembnosti stavbe, dozidave ali nadzidave dimenzijsko povečati priključek ali vhodna ventila V1 in V2, povečati oziroma zamenjati elemente toplotne postaje, mora odjemalec pridobiti novo soglasje za priključitev, po postopku navedenem v tem aktu in priložiti zahtevano dokumentacijo.

(4) Če je potreba po spremembi priključne moči nastala zaradi izvedbe ukrepov toplotne zaščite stavbe, spremembe namembnosti dela stavbe, ukinitve in posodobitve internih toplotnih naprav, ki ne pogojujejo povečave oziroma fizične predelave priključnega voda ali toplotne postaje, odjemalec poda vlogo za spremembo obračunske moči kateri priloži projektno dokumentacijo, ki dokazuje izvedene spremembe, ki imajo za posledico spremembo priključne moči.

(5) Distributer toplote na osnovi vloge odjemalca v postopku sklepanja pogodbe o dobavi toplote določi obračunsko moč. Obračunska moč je lahko enaka ali manjša od priključne moči po izdanem soglasju za priključitev in se potrdi z zapisnikom o nastavljeni obračunski moči ob nastavitvi v toplotni postaji s strani pooblaščenega osebe distributerja toplote.

(6) V primeru skupnega odjemnega mesta distributer toplote, na osnovi priključne moči po izdanem soglasju za priključitev in s strani odjemalcev predloženega razdelilnika stroškov dobavljene toplote, določi obračunsko moč posameznega odjemalca. Seštevke obračunskih moči posameznih odjemalcev mora biti enak priključni moči po izdanem soglasju za priključitev.

(7) Obračunska moč je lahko manjša od priključne moči kadar posamezni deli stavbe in njihove interne toplotne naprave niso zgrajeni v celotnem obsegu po predloženi dokumentaciji ob izdaji soglasja za priključitev ali pa je na obstoječi zgradbi izvedena energetska sanacija ali druge spremembe, ki imajo za posledico spremembo priključne moči.

102. člen

(rok in način plačila)

(1) Terjatev distributerja toplote do odjemalca nastane 20. v mesecu za zaračunane storitve preteklega meseca. Navedeno velja za odjemalce – gospodarske subjekte in fizične osebe. Kadar je odjemalec javni organ, velja v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje zamud pri plačilih, valutni rok 30 dni od prejema računa. Navedeni valutni roki veljajo, če s pogodbo o dobavi toplote ali predpisi ni drugače določeno.

(2) Če odjemalec ne plača računa pravočasno, distributer toplote odjemalca pozove k izpolnitvi obveznosti s pisnim opominom, ki za gospodinjstve odjemalce ne sme biti krajši od 15 dni. Če odjemalec ne plača računa po preteku roka, določe-

nega v opominu, distributer odjemalca obvesti o predvidenem odklopu. Rok od prejema obvestila o odklopu do dejanskega odklopa ne sme biti krajši od 15 dni.

(3) Za nepravočasna plačila distributer toplote zaračunava zamudne obresti.

103. člen

(zavarovanje plačil)

Distributer toplote lahko v času trajanja pogodbe o dobavi toplote zahteva od poslovnega odjemalca ali industrijskega odjemalca ustrezno zavarovanje za plačilo obveznosti (npr. bančno garancijo, unovčljivo na prvi poziv, menico, predplačilo), pri čemer lahko znesek zavarovanja znaša največ povprečni znesek dvomesečnega računa.

104. člen

(reklamacija)

(1) Odjemalec lahko pri distributerju toplote reklamira:

– količino in kvaliteto dobavljene toplote v priključni postaji;

– nepravilno delovanje merilnikov toplote;

– zastoje ter okvare pri dobavi toplote;

– obračun dobavljene toplote;

– druge storitve.

(2) Odjemalec lahko reklamacijo pošlje pisno ali po elektronski pošti oziroma poda ustno na zapisnik pri distributerju toplote.

(3) Na skupnih odjemnih mestih lahko reklamacijo poda le pooblaščenec odjemalcev v imenu lastnikov nepremičnin.

(4) V primeru reklamacije računa za obračun toplote je odjemalec dolžan poravnati nesporni del v pogodbenem roku, za sporni del pa mora podati pisno reklamacijo najkasneje v roku osmih dni od prejema računa.

(5) Distributer toplote je dolžan odjemalcu pisno odgovoriti najkasneje v roku osmih delovnih dni od prejema reklamacije na zadnji distributerju toplote posredovani naslov.

105. člen

(način reševanja reklamacij)

(1) Distributer toplote mora odjemalca pisno obvestiti o svojem stališču do prejete reklamacije in njegovih že sprejetih ukrepih in predlogih za ustrežno rešitev reklamacije.

(2) Če je na osnovi reklamacije ugotovljena napaka po krivdi distributerja toplote v zvezi s kakovostjo dobavljene toplote v priključni postaji in se je ne da odpraviti v najkrajšem času (do 24 ur), mora distributer toplote posredovati odjemalcu ali pooblaščenec odjemalcev pisni odgovor o rešitvi reklamacije v najkrajšem času, najkasneje pa v treh delovnih dneh od prejema reklamacije.

(3) Upravičene reklamacije upošteva distributer toplote pri obračunu toplote sorazmerno s časom njihovega trajanja in upošteva okolščine v času motenj pri dobavi toplote.

VI. TARIFNI SISTEM IN TARIFNI ELEMENTI
ZA DOBAVO TOPLOTE

1. Obračun distribucije toplote

106. člen

(obračun distribucije toplote)

Obračun distribucije toplote v obračunskem obdobju temelji na zaračunavanju tarifnih postavk tarifnih elementov:

– obračunske moči, ki odraža fiksne stroške distributerja toplote povezane z varnim in zanesljivim obratovanjem ter vzdrževanjem distribucijskega sistema in

– dobavljene količine toplote, ki odraža variabilen strošek distributerja toplote povezan predvsem s stroški proizvodnje toplote oziroma zagotavljanja ustrezne količine toplote za namen oskrbe odjemalcev.

2. Tarifni elementi in tarifne postavke

107. člen

(tarifni elementi in tarifne postavke)

(1) Tarifna elementa, za katera distributer toplote določi tarifne postavke na način in pod pogoji, določenimi s tem aktom, sta obračunska moč in dobavljena količina toplote.

(2) Tarifne postavke za posamezne tarifne elemente so:

– fiksni del tarife za toploto (TP_F), ki predstavlja ceno za enoto obračunske moči v EUR/MW/leto;

– variabilni del tarife za toploto (TP_V), ki predstavlja ceno za enoto dobavljene količine toplote v EUR/MWh.

(3) Fiksni in variabilni del tarifnih postavk toplote za namen ogrevanja prostorov, pripravo sanitarne tople vode in uporabo v tehnoloških procesih, distributer toplote oblikuje in določi v skladu s tarifnim sistemom, opredeljenim v tem aktu, in aktom, ki ureja metodologijo za oblikovanje cene toplote za daljinsko ogrevanje.

(4) Tarifne postavke za ostale storitve distributerja toplote, ki niso vključene v ceni za toploto, se določijo glede na dejanske stroške teh storitev ob upoštevanju stroškovno učinkovitega izvajanja posamezne storitve.

(5) Distributer toplote kot ostalo storitev izvaja tudi meritev dobavljene količine toplote. Storitve se obračunava v obliki števnice, s katero se pokrijejo stroški izvajanja meritev.

3. Tarifni sistem toplote za namen ogrevanja prostorov
in pripravo sanitarne tople vode

108. člen

(tarifni sistem toplote za namen ogrevanja prostorov)

Distributer toplote razvrsti odjemalca, ki uporablja toploto za namen ogrevanja prostorov in za sanitarno vodo, glede na vrsto odjemalca in njegovo obračunsko moč (P_{OBR}) v posamezne tarifne skupine naslednjega tarifnega sistema:

Tarifna skupina (TS _{OGP})		Ogrevni medij	Tarifna postavka (TP)	
			Variabilni del cene Toplota (TP _V)	Fiksni del cene Obračunska moč (TP _F)
OGP₀₁	Gospodinski odjem	Vroča voda	[EUR/MWh]	[EUR/MW/leto]
1. podskupina	0 < P _{OBR} ≤ 0,050 MW			
2. podskupina	0,050 < P _{OBR} ≤ 0,300 MW			
3. podskupina	P _{OBR} > 0,300 MW			
OGP₀₂	Industrijski odjem	Vroča voda	[EUR/MWh]	[EUR/MW/leto]
1. podskupina	0 < P _{OBR} ≤ 0,050 MW			
2. podskupina	0,050 < P _{OBR} ≤ 0,300 MW			
3. podskupina	P _{OBR} > 0,300 MW			
OGP₀₃	Poslovni in ostali odjem	Vroča voda	[EUR/MWh]	[EUR/MW/leto]
1. podskupina	0 < P _{OBR} ≤ 0,050 MW			
2. podskupina	0,050 < P _{OBR} ≤ 0,300 MW			
3. podskupina	P _{OBR} > 0,300 MW			

109. člen

(tarifni sistem za obračun ostalih storitev)

(1) Tarifni sistem za obračun ostalih storitev sestavljajo tarifne postavke za meritev (števnina) in tarifne postavke za ostale storitve, ki niso vključene v ceni toplote.

(2) Tarifna postavka za meritev je števnina, ki predstavlja ceno na enoto odjemno mesto v EUR/odjemno mesto.

(3) Ostale storitve, ki niso vključene v ceni za toploto so storitve, ki jih lahko distributer toplote ponudi na podlagi naročila in dogovora z odjemalcem. Storitve se obračuna skladno z veljavnim cenikom, ki je stroškovno naravnani in javno dostopen vsem odjemalcem.

110. člen

(priprava in objava tarifnih postavk)

(1) Distributer toplote mora pred začetkom zaračunavanja tarifnih postavk tarifne postavke javno objaviti na svoji spletni strani in sedežu podjetja ter vsaj tri dni pred objavo obvestiti Agencijo za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija).

(2) Distributer toplote posreduje obvestilo agenciji v obliki in na način, kot ga določi agencija v skladu s splošnim aktom, ki ureja način posredovanja podatkov in dokumentov izvajalcev energetskih dejavnosti.

VII. KONČNI DOLOČBI**111. člen**

(prenehanje uporabe)

Z dnem uveljavitve tega akta se prenehajo uporabljati Sistemska obratovalna navodila za distribucijsko omrežje za oskrbo s toploto za geografsko območje naselja Preddvor, naselja Hrib ter naselja Potoče za objekte, ki so namenjeni varstvu starejših občanov (Uradni list RS, št. 95/09), Splošni pogoji za dobavo in odjem toplote iz toplovodnega omrežja v občini Preddvor (Uradno glasilo občine Preddvor, št. 6/02), Tehnični pogoji za priključitev na toplovodno omrežje v občini Preddvor (Uradno glasilo občine Preddvor, št. 6/02) in Tarifni pravilnik za dobavo in odjem toplote iz toplovodnega omrežja v Občini Preddvor (Uradno glasilo Občine Preddvor, št. 6/02).

112. člen

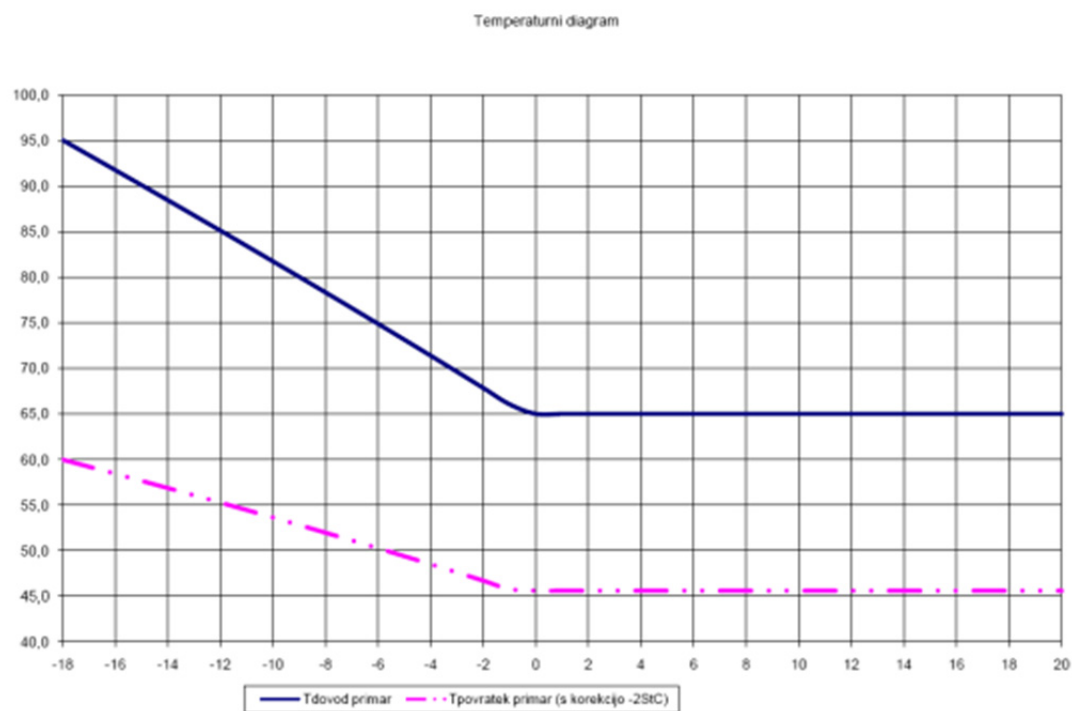
(začetek veljavnosti)

Ta akt začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. RO IP – 2020/14 – SON
Preddvor, dne 20. julija 2020
EVA 2021-2430-0045

ENERGETIKA PREDDVOR,
energetsko podjetje d.o.o.
v. d. direktor:
Rudolf Ogrinc

Priloga 1.: Diagram poteka temperatur ogrevne vode v dovodnem in povratnem vodu na odjemnem mestu v odvisnosti od zunanjih temperatur

Opomba: Dovoljeno odstopanje temperatur $\pm 2,5^{\circ}\text{C}$.

OBČINE

ŽUŽEMBERK

1166. Sklep o soglasju k ceni socialno varstvene storitve pomoči družini na domu

Na podlagi 99. in 101. člena Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 41/07 – UPB2, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 114/06 – ZUTPG, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19 in 189/20 – ZFRO), Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstveni storitev (Uradni list RS, št. 110/04, 124/04, 114/06 – ZUTPG, 62/10 – ZUPJS, 99/13 – ZUPJS-C in 42/15), Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev (Uradni list RS, št. 87/06, 127/06, 8/07, 51/08, 5/09 in 6/12), Pravilnika o standardih in normativih socialno varstvenih storitev (Uradni list RS, št. 45/10, 28/11, 104/11, 111/13, 102/15, 76/17, 54/19 in 81/19) ter 3. člena Statuta Občine Žužemberk (Uradni list RS, št. 79/18) je Občinski svet Občine Žužemberk na 11. redni seji dne 25. 3. 2021 sprejel

S K L E P

o soglasju k ceni socialno varstvene storitve pomoči družini na domu

Občina Žužemberk daje na predlog izvajalca socialno varstvene storitve JUTRO, Zavod za pomoč in nego na domu iz Kočevja soglasje:

1. k ceni socialno varstvene storitve pomoč družini na domu ob delavnikih za učinkovito uro v višini 23,53 EUR, od tega znaša 5,43 EUR/uro za uporabnika ter 18,11 EUR/uro subvencija občine;
2. k ceni socialno varstvene storitve pomoč družini na domu ob nedeljah za učinkovito uro v višini 26,20 EUR, od tega znaša cena za uporabnika 50 % ter 50 % subvencija občine;
3. k ceni socialno varstvene storitve pomoč družini na domu ob dela prostih dnevih ali na praznik za učinkovito uro v višini 27,81 EUR, od tega znaša cena za uporabnika 50 % ter 50 % subvencija občine.

Cena storitve za uporabnika za dostavo toplega obroka hrane predstavlja tretjino (20 minut) cene učinkovite ure.

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. 4. 2021 dalje.

Z dnem veljavnosti tega sklepa preneha veljati Sklep o soglasju k ceni socialno varstvene storitve pomoč družini na domu št. 122-2/2020-3, z dne 5. 3. 2020.

Št. 122-3/2021-2

Žužemberk, dne 25. marca 2021

Župan
Občine Žužemberk
Jože Papež

POPRAVKI

1167. Popravek Pravilnika o volitvah članov organov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Na podlagi četrtega odstavka 11. člena Zakona o Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 109/09, 38/10 – ZUKN in 60/17 – ZPVPJN-B) Uradni list RS objavlja

POPRAVEK

Pravilnika o volitvah članov organov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

V Pravilniku o volitvah članov organov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 51/21 z dne 2. 4. 2021, se 44. člen pravilno glasi:

»44. člen

Ta pravilnik začne veljati 15. aprila 2021, prvič pa se uporabi za volitve v skupščino, upravni odbor in območne svete območnih enot ZZSZ za mandat 2021–2025.«

Št. 10/2021

Ljubljana, dne 12. aprila 2021

Denis Stroligo
direktor

VSEBINA

DRŽAVNI ZBOR

1153. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2F)	3331
1154. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT-C)	3359

MINISTRSTVA

1155. Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije	3361
1156. Pravilnik o ocenjevanju zaposlenih v javnih zavodih s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti za leto 2020 zaradi posledic epidemije COVID-19	3433
1157. Pravilnik o spremembah Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni	3433
1158. Sklep o podaljšanju statusa študentom višjih strokovnih šol in napredovanju v višji letnik	3442
1159. Sklep o določitvi rokov za opravljanje izpitov in drugih obveznosti za dijake zaključnih letnikov v šolskem letu 2020/2021	3443
1160. Sklep o prilagoditvah izvedbe zaključnega izpita v šolskem letu 2020/2021	3443
1161. Odločba o prenehanju ustanove USTANOVA – FUNDACIJA DOBRODELNI VENEC	3444

USTAVNO SODIŠČE

1162. Odločba o razveljavitvi 52. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 v zvezi z 38. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu	3445
1163. Odločba o ugotovitvi, da drugi stavek sedmega odstavka 71. člena Zakona o duševnem zdravju v zvezi s prvim stavkom drugega odstavka 51. člena Zakona o duševnem zdravju ni v neskladju z Ustavom	3451

DRUGI DRŽAVNI ORGANI
IN ORGANIZACIJE

1164. Statut zbornice izvršiteljev Slovenije	3456
1165. Sistemska obratovalna navodila za distribucijski sistem toplote za geografsko območje naselij Preddvor, Hrib in Potoče v Občini Preddvor	3458

OBČINE

ŽUŽEMBERK

1166. Sklep o soglasju k ceni socialno varstvene storitve pomoči družini na domu	3480

POPRAVKI

1167. Popravek Pravilnika o volitvah članov organov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije	3481

Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 5/21

VSEBINA

*Obvestila o začetku oziroma prenehanju
veljavnosti mednarodnih pogodb*

10. Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije Sveta Evrope o integriranem pristopu k varnosti, varovanju in storitvam na nogometnih tekmah in drugih športnih prireditvah za Republiko Slovenijo	27

Popravki

11. Popravek Uredbe o ratifikaciji Dogovora med Vlado Republike Slovenije in Vlado Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska o zaposlovanju družinskih članov diplomatskega in konzularnega osebja	28

